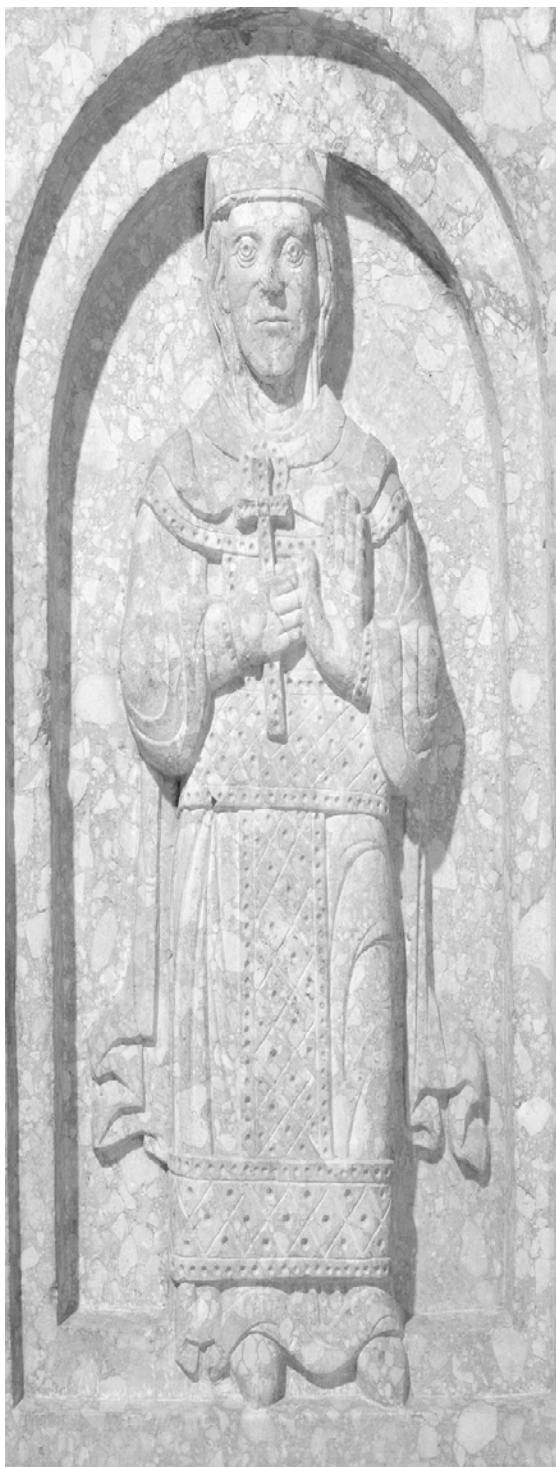

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

**Broj: 9-10/2010.
rujan-listopad**

IZDAJE:

**Nadbiskupski ordinarijat Zadar
J. Biankinija 2, 23000 Zadar
tel. 023/208-650,
faks: 208-640;
e-mail: vjesnikzadnadb@net.hr**

ODGOVARA:

**Mons. Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski**

UREDNIŠTVO:

**Mons. Ivan Mustać, don Josip
Lenkić, prof. Ines Grbić, prof.
Livio Marijan, mons. Rozario
Šutrin**

FOTOGRAFIJE:

Ines Grbić

RAČUNALNI SLOG:

Livio Marijan

TISAK:

MEDIA Zadar

**1200 GODINA PRIJENOSA MOĆI
SV. STOŠIJE U ZADAR**

Nadbiskupova riječ

Svećenik trajno uči i poučava

1. Poslije Pavlove proslavili smo Svećeničku godinu povodom 150. godišnjice smrti svetog Ivana Marije Vianneya. Tako se lik ovog skromnog Arškog župnika našao uz bok velikog apostola naroda, svetoga Pavla. Istina, njihovi se životi puno razlikuju. Jedan je trajno putovao kako bi do vjernika došao, a drugi je primao vjernika u župi iz koje se nije udaljavao. Nešto ih ipak usko povezuje: njihovo poistovjećivanje s vlastitom službom, te zajedništvo s Raspetim i uskrsnulim Gospodinom zbog čega Pavao piše: 'S Kristom sam razapet. Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist' (Gal 2, 19-20).

Mi smo tijekom Svećeničke godine posebice razmišljali o našoj trostrukoj službi: *munus sanctificandi, docendi et regendi* na koju nas je Bog pozvao. Po spomenutim službama mi se očitujemo svijetu i ljudi nas po njima prepoznaju. To je naš identitet, naša osobna iskaznica. Ona je tijekom stoljeća, od Tridenta na ovamo, bila prilično ujednačena i prepoznatljiva u svim dijelovima svijeta. Nije nikakva tajna kako je te 'misničke ujednačenosti' poslije II. Vatikanskog sabora nestalo. I pitamo se ima li nešto što svećenike danas povezuje da se osjećaju kao dio jedne cjeline? Postoje li neke crte osobnosti po kojima možemo prepoznavati svoj svećenički identitet?! Između brojnih znakova koji nam u tome mogu biti od pomoći, evo, dva umrežena tropleta nekih naznaka u tom vidu.

2. Prvi troplet odnosi se na svećenikov stav prema Isusu i službi koju mu je Crkva povjerila. U tom vidu svećenik nikada ne zaboravlja kako je kao čovjek 'pozvan na veće stvari' (ad maiora natus est): djelovati in persona Christi Capitis. Zbog toga mora biti 'dobar čovjek', čeljade koga se voli i poštuje. Ali i učenik koji trajno uči i raste u krijeposti i mudrosti pred Bogom i ljudima. On je, zapravo, učenik koji se 'obratio', susreo Krista, upoznao ga, povjerovao mu i zavolio ga. A kao učenik, koga je 'ranila' Isusova ljubav, započinje hod nasljedovanja. Učeničko iskustvo obraćenja i nasljedovanja Pavao opisuje kao nešto što se 'zaboravlja jer je prošlo', tj. život koji se gradi na vlastitoj snazi i uvjerenju. Ali, zato Pavao za onim 'što je pred njim prežeo', tj. usmjeren je potpuno prema budućem cilju, prema 'nagradi višnjega poziva u Kristu Isusu' (vidi: Fil 3, 12-14)

Svećenik, dakle, kao čovjek i učenik nije predstavnik nekoga tko je odsutan. Dapače, on u samoj osobi uprisutnjuje Krista Uskrsnuloga. Prezbyter, dakle, nije 'gospodar', već sluga i 'glas' Riječi kako stoji za Ivana Krstitelja da je bio 'glas u pustinji koji pripravlja put Gospodinu' (Mk 1, 3). Kao trajni Kristov učenik, koji je Isusa susreo i zavolio, svećenik ga nastoji nasljedovati. Odatle i aktualnost one pomalo zaboravljene knjige 'Nasljeduj Krista'. On do Isusovih nogu trajno sluša i upija što Gospodin govori, kako bi mogao dijeliti svete tajne i raditi ono što je Krist radio: 'Ovo činite meni na spomen...Kao što je Otac poslao mene, tako i ja šaljem vas. Ostanite u mojoj ljubavi'. Svećenik to čini kao čovjek, Isusov učenik i misnik. To je taj prvi 'troplet'.

3. Drugi 'troplet' obuhvaća njegovu trostruku ljubav po kojoj ljudi mogu prepoznati koliko je misnik dosita Kristov učenik. Prva svećeničkova ljubav je euharistija, po kojoj Isus nastavlja otajstveno živjeti među nama. Naše je zvanje neraskidivo vezano uz Presvetu Euharistiju. Ono je u biti euharistijsko zvanje.

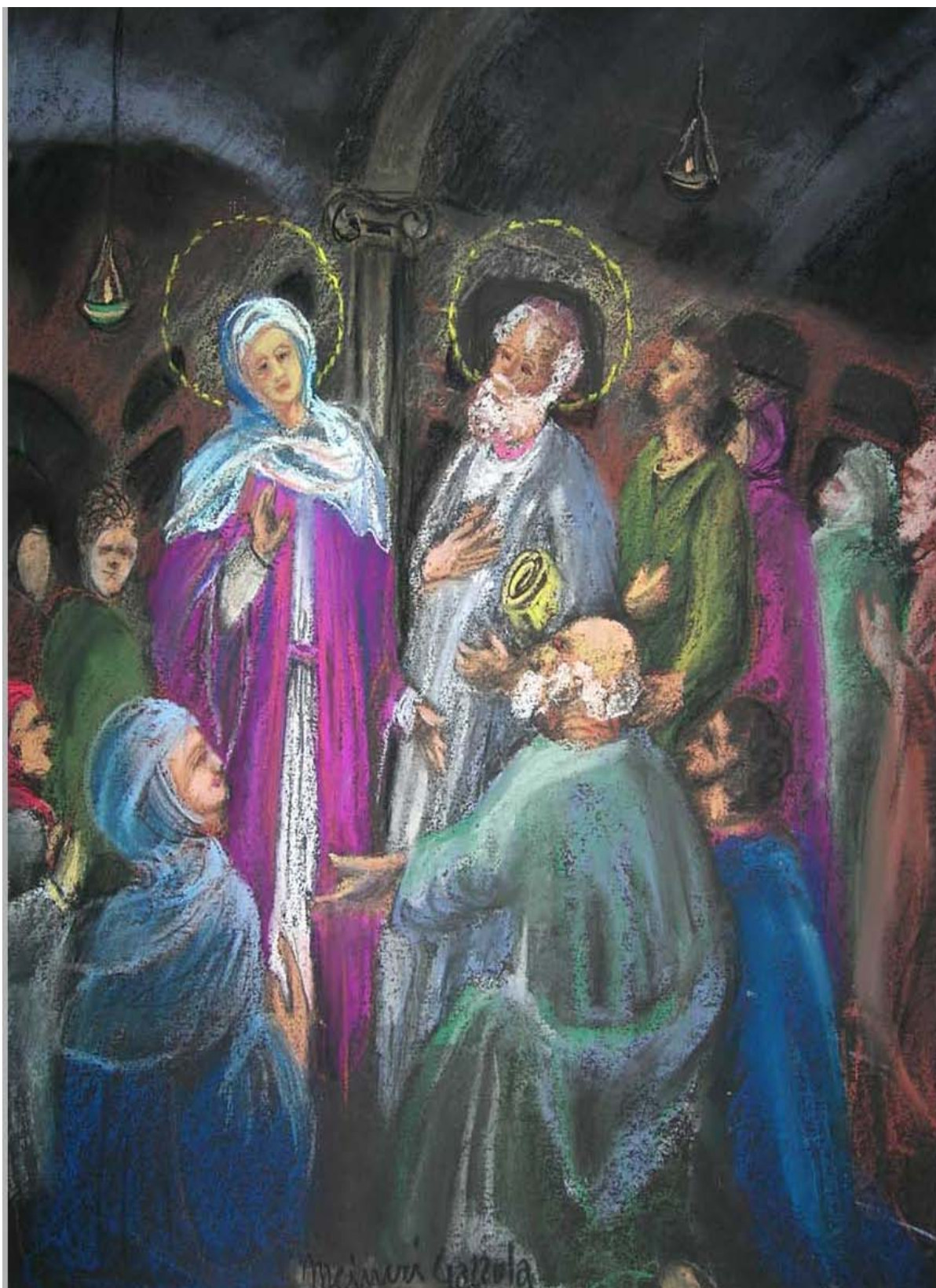
Osobitost misničkog poziva nije samo nasljedovanje Krista (*sequela Christi*), nego i otajstveno uprisutnjenje Krista u svijetu. Svećenik je pozvan biti *alter Christus*, drugi Krist. Uprisutnjenje Krista zbiva se u slavlju svetih sakramenata, posebice u svetoj misnoj žrtvi kada je na oltaru prisutan sam Krist kao Svećenik i Žrtva- *Sacerdos et Victima*. Sjetimo se da riječi pretvorbe ne glase 'ovo je Tijelo Kristovo', nego 'ovo je Tijelo moje', '*Hoc est enim Corpus meum*'. Na oltaru vidimo svećenika, ali djeluje Krist. Svećenik ustupa mjesto Velikom Svećeniku. Zbog toga je svećeništvo neraskidivo vezano uz Euharistiju.

Uz euharistijsku ljubav tu je i svećenikova ljubav prema BD Mariji i svetom Ocu Papi. Kada je Isus na Kalvariji rekao 'ženo, evo ti sina' (Iv 19, 26), tada je povjerio učenike njezinoj majčinskoj brizi i zagovoru, osobito svećenike. Ljubljeni apostol Ivan ne stoji pod križem samo kao predstavnik čovječanstva, nego i kao svećenik. U tom vidu može se s pravom govoriti da je Marija doista postala Majka svećenika. Ljubav i odanost prema Kristovom Namjesniku na zemlji oduvijek je bila odlika naših vjernika katolika, posebice svećenika. Povijest Crkve je puna svetaca koji su očitovali osobitu ljubav prema Petrovom nasljedniku (sv. Katarina Sienska, sv. Franjo Asiški, sv. Ignacije Lojolski, sv. Josemarija Escriva. Bl. Alojzije Stepinac, uzor svećeničkog života, prolio je svoju krv zbog vjernosti Rimskom biskupu. Neka nam završena svećenička godina bude poticaj još više ljubiti euharistiju, BD Mariju i Svetoga Oca Papu kako bismo rasli u krjeposti i milosti pred Bogom i pred ljudima.

Nadbiskup

Krist Kralj i Veliki Svećenik

Paola Meineri Gazzola (Italia), Sv. Anastazija i sv. Krševan u rimskim katakombama, 2003.

SVETA STOLICA

Poruka pape Benedikta XVI. za Svjetski misijski dan 2010.

Izgrađivanje crkvene zajednice je ključ misije

Draga braćo i sestre, mjesec listopad, s proslavom Svjetskog misijskog dana, pruža dijecezanskim i župnim zajednicama, ustanovama posvećenog života, crkvenim pokretima i čitavom Božjem narodu priliku obnoviti zauzetost u naviještanju evanđelja i dati pastoralnim aktivnostima širi misijski doseg. Taj nas godišnji događaj poziva snažno živjeti liturgijske i katehetske, karitativne i kulturne trenutke po kojima nas Isus Krist poziva za stol svoje riječi i euharistije, kako bismo kušali dar njegove prisutnosti, odgajali se u njegovoj školi i sve svjesnije živjeli u sjedinjenosti s njim, Učiteljem i Gospodinom. On sâm kaže: "tko mene ljubi, njega će ljubiti Otac moj, i ja ću ljubiti njega i njemu se očitovati" (Iv 14, 21). Jedino na temelju toga susreta s Božjom ljubavlju, koji mijenja čovjekov život, možemo živjeti u zajedništvu s njim i jedni s drugima i pružati braći vjerodostojno svjedočanstvo i obrazložiti nadi koja je u nama (usp. 1 Pt 3, 15). Odrasla vjera, kadra potpuno se predati Bogu sa sinovskim stavom, jačana molitvom, razmatranjem Božje riječi i učenjem vjerskih istina uvjet je za promicanje novoga humanizma, utemeljenog na Isusovu evanđelju.

U listopadu se, usto, u mnogim zemljama iznova pokreću razne crkvene aktivnosti nakon ljetne stanke i Crkva nas poziva naučiti od Marije, posredstvom molitve svete krunice, razmatrati naum Očeve ljubavi o ljudskom rodu, kako bismo ga ljubili kao što ga on ljubi. Nije li to možda također smisao misije?

Otac nas, naime, poziva da budemo ljubljena djeca u njegovu ljubljenom Sinu,

te da prepoznamo kako smo svi braća i sestre u njemu, daru spasenja za čovječanstvo podijeljeno neslogom i grijehom, i Objavitelju pravoga lica Boga koji je "tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni" (Iv 3, 16).

"Htjeli bismo vidjeti Isusa" (Iv 12, 21) molba je koju su, u Ivanovom Evanđelju, neki Grci, koji su došli hodočastiti u Jeruzalem povodom Pashe, uputili Filipu. Ona odzvanja također u našem srcu u ovom mjesecu listopadu, koji nas podsjeća kako čitava Crkva, koja je "po svojoj naravi misionarska" (Ad gentes, 2), ima zadatak i dužnost naviještati evanđelje i poziva nas da budemo promicatelji novosti života, kojeg čine istinski odnosi u zajednicama utemeljenim na evanđelju. U multi-etničkom društvu u kojem su prisutni raznorazni oblici usamljenosti i ravnodušnosti, kršćani moraju naučiti pružati znakove nade i njegovati sveopće bratstvo, gajeći velike ideale koji preobražavaju povijest i, bez lažnih iluzija ili beskorisnih strahova, težiti tome da učine planet domom za sve ljude.

Poput Grka od prije dvije tisuće godina, i ljudi našeg doba, možda čak i nesvjesno, traže od vjernika ne samo da "govore" o Isusu, već i da im "daju vidjeti" Isusa, da učine da Otkupiteljevo lice zablista u svakom kutku zemlje pred naraštajima novog tisućljeća i osobito pred mladima sa svih kontinenata, kojima je evanđeoski navještaj u prvom redu namijenjen. Oni moraju shvatiti da kršćani nose Kristovu riječ zato što je on istina, zato što su pronašli u njemu smisao i istinu za svoj život.

Ta promišljanja upućuju na misijsko poslanje koje su primili svi krštenici i čitava Crkva, ali koji se ne može ostvariti na uvjerljiv način bez dubokog, zajedničkog i pastoralnog obraćenja. Naime, svijest o pozivu naviještati evanđelje potiče ne samo pojedinog vjernika, već sve dijecezanske i župne zajednice na cjelovitu obnovi i sve se više otvarati misijskoj suradnji među Crkvama, kako bi se promicalo naviještanje evanđelja u srcu svake osobe, svakog naroda, kulture, rase, nacionalnosti na svim meridijanima i paralelama. Tu svijest jačaju svojim djelovanjem svećenici Fidei donum, posvećene osobe, katehete, laici misionari u stalnom nastojanju promicati crkveno zajedništvo, tako da se i pojava "interkulturalnosti" može uklopiti u model jedinstva, u kojem će evanđelje biti kvasac slobode i napretka, izvor bratstva, poniznosti i mira (usp. *Ad gentes*, 8). Crkva je, naime, "u Kristu na neki način sakrament odnosno znak i sredstvo najprisnijeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda" (*Lumen gentium*, 1).

Crkveno se zajedništvo rađa iz susreta s Božjim Sinom, Isusom Kristom koji putem crkvenog navješćaja dopire do ljudi i stvara zajedništvo s njim samim a samim tim i s Ocem i Duhom Svetim (usp. 1 Iv 1, 3). Krist uspostavlja novi odnos između čovjeka i Boga. "[On] nam objavljuje 'da je Bog ljubav' (1 Iv 4, 8) te nas ujedno poučava da je nova zapovijed ljubavi osnovni zakon ljudskog savršenstva, pa prema tome i preobrazbe svijeta. Tako ona onima koji vjeruju u božansku ljubav donosi sigurnost da je svim ljudima otvoren put ljubavi i da nije uzaludan napor oko uspostave sveopćeg bratstva" (*Gaudium et spes*, 38), Crkva postaje "zajedništvo" na temelju euharistije, u kojoj Krist, prisutan u kruhu i vinu, svojom žrtvom ljubavi gradi Crkvu kao svoje tijelo, ujedinjujući nas s trojedinim Bogom i jedne s drugima (usp. 1 Kor 10, 16 sl.). U apostolskoj pobudnici *Sacramentum caritatis* napisao sam: "Doista, ljubav koju slavimo u sakramentu, ne možemo zadržati za sebe. Ona po svojoj naravi zahtijeva da je priopćimo svima. Svijet je potrebit Božje ljubavi, susreta s Isusom Kristom i vjere u njega" (84). Iz toga razloga euharistija nije samo izvor i vrhunac života Crkve, već i njezina poslanja: "Autentično euharistijska Crkva jest misijska Crkva" (isto), koja može donijeti svima zajedništvo s Bogom,

naviještajući s uvjerenjem da "što smo vidjeli i čuli, navješćujemo i vama da i vi imate zajedništvo s nama" (1 Iv 1, 3).

Predragi, na ovaj Svjetski misijski dan u kojem se pogled srca širi na nepregledna područja misije, svi se osjetimo protagonistima crkvenog zauzimanja za naviještanje evanđelja. Poticaj na misije je uvijek bio znak vitalnosti za naše Crkve (usp. enc. *Redemptoris missio*, 2) i njihova je suradnja jedinstveno svjedočanstvo jedinstva, bratstva i solidarnosti koje daje uvjerljivost navjestiteljima Ljubavi koja spašava! Stoga ponovno upućujem poziv svima na molitvu i, usprkos ekonomskim teškoćama, na pružanje bratske i konkretne pomoći kao potpora mladim Crkvama. Ta gesta ljubavi i dijeljenja, koju će dragocjena služba papinskih misijskih djela, kojima izražavam svoju zahvalnost, pobrinuti širiti potpomoći će izobrazbu svećenika, sjemeništara i bogoslova i kateheta u najudaljenijim misijskim krajevima i biti poticaj mladim crkvenim zajednicama.

U zaključku godišnje poruke za Svjetski misijski dan, želim, s osobitom ljubavlju, izraziti svoju zahvalu misionarima i misionarkama, koji, često i vlastitim životom, svjedoče u najudaljenijim i najtežim krajevima događaj Božjega kraljevstva. Njima, koji su prethodnica navješćanja evanđelja, ide prijateljstvo, blizina i potpora svakog vjernika. Neka ih "Bog (koji) ljubi vesela darivatelja" (2 Kor 9, 7) ispuni duhovnim žarom i dubokom radošću!

Poput Marijinog "da", svaki velikodušni odgovor crkvene zajednice na Božji poziv na ljubav braće pobudit će novo apostolsko i crkveno majčinstvo (usp. Gal 4,4.19.26), koje dopušta da ga iznenadi otajstvo ljubavi Boga, koji "kada dođe punina vremena, odasla... Sina svoga" (Gal 4, 4), i koje daje povjerenje i odvažnost novim aposto-lima. Taj će odgovor sve vjernike osposobiti da budu "u nadi radosni" (Rim 12, 12) u ostvarivanju Božjeg nauma, koji želi "da se cijeli ljudski rod oblikuje u jedan Božji narod, da sraste u jedno Tijelo Kristovo i da se izgradi u jedan hram Duha Svetoga" (*Ad gentes*, 7).

Iz Vatikana, 6. veljače 2010.

Papa Benedikt XVI.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

TEMELJNI DOKUMENT ZA TELEVIZIJSKI I RADIJSKI PRIJENOS LITURGIJSKIH SLAVLJA

Teološke odrednice kršćanske liturgije

1. Liturgija Crkve *otajstveni je događaj* u kojemu je Bog prvi činitelj obredom posredovane spasenjske zbilje. Svako liturgijsko slavlje nalazi središte i smisao u iskustvu Božjega djela spasenja koje svoj vrhunac ima u Kristovu vazmenom otajstvu muke, smrti i uskrsnuća. Bogoslužje je, dakle, čin Božjega služenja i istodobno čin služenja Bogu. Otajstveni događaj Božjega spasenjskog služenja čovjeku, posredovan liturgijskim obrednim činom, svojim je značenjem, sadržajem i mogućnošću iskustva znatno širi od stvarnosti koju nazivamo liturgijskim obredom. Televizijski i radijski prijenos liturgijskoga slavlja zahvaća liturgijsku obrednost, ali uvijek u svjetlu otajstvenoga događanja koje obredu daje smisao i značenje.

2. Liturgija je po svojoj naravi *komunikacijski čin*, susret zajednice vjernika s Bogom, izricanje hvale Bogu te udioništvo u njegovu djelu spasenja. Taj liturgijsko-komunikacijski čin moguće je iskusiti jedino u izravnome i osobnome susretu pojedinaca u vjerničkoj zajednici koja je otvorena Božjemu spasenjskom djelovanju. Televizijski i radijski prijenosi također su komunikacijske naravi, ali na različitoj razini značenja. Nalazeći se pred liturgijskim slavljem, televizija i radio imaju zadaću svojim adresatima posredovati komunikaciju određene liturgijske zajednice s Bogom i njegovim djelom spasenja.

3. Kršćansko je bogoslužje *čin zajedništva* te kao takvo ne poznaje odrednice javnoga i privatnoga. Crkva, prisutna u zajednici okupljenih vjernika, vršitelj je liturgijskih čina

te je u pripremanju slavlja i u televizijskim prijenosima potrebno voditi brigu o njihovoj eklezijalnoj dimenziji. Pojedinci koji su nositelji služba u liturgijskome slavlju uvijek izražavaju crkvenu dimenziju služenja i omogućuju okupljenoj zajednici puno i djelatno sudjelovanje u liturgijskim činima.

Televizijski i radijski prijenosi daju bogoslužju dimenziju 'javnosti' te tako onim vjernicima kojima je obred medijski posredovan omogućuju na specifičan način susret sa slavljenim Otajstvom. Da bi se u prijenosima naglasilo eklezijalnost i otajstvenost, u pripremi prijenosa i u samo-me prenošenju nužno je staviti naglasak na zajednicu koja slavi, a ne na televizijske gledatelje koji ne mogu tvoriti zajednicu te ne mogu biti nositelji slavlja, nego su dionici posebnoga oblika sudjelovanja u slavlju. Odgovornost je, stoga, i na svim nositeljima služba u liturgiji da u oblikovanju slavlja koje će biti medijski posredovano ne izgube iz vida da je riječ o slavlju zajednice prisutnih, a ne o slavlju koje bi bilo osmišljavano za 'imaginarni skup' gledatelja ili slušatelja, ili pak prilagođavano takvomu skupu.

4. Kao slavlje Crkve, liturgija omogućuje *različite oblike sudjelovanja*. Istinsku zajednicu čine oni koji su nazočni na samome slavlju i kojima je potrebno omogućiti puno, svjesno i djelatno sudjelovanje. Posredstvom radija i televizije toj se zajednici pridružuju i oni Kristovi vjernici koji se za sudjelovanje koriste određenim medijima, ali njihovo je sudjelovanje uvijek »pridruženo« ili suslaviteljsko. Mogućnost takvoga sudjelovanja u liturgijskome činu zajednice nema izvor u televizijskome ili radijskome prijenosu, nego u pritjelovljenosti svih vjernika

Crkvi koja je, nastavljajući vršiti Kristovu svećeničku službu, prvi subjekt kršćanske liturgije. Radio i televizija samo su sredstva, mediji koji posreduju slavlje i pružaju mogućnost slavljeničke pridružnosti.

5. Kršćansko se bogoštovlje odlikuje *mnogovrsnošću oblika slavlja*. Na prvome su mjestu uvijek slavlja sakramenata, među kojima najodličnije mjesto pripada nedjeljnoj euharistiji u zajednici vjernika. Pastoralna skrb za cjelovit liturgijski život onih vjernika koji ne mogu izravno prisustvovati liturgijskim slavljinama Crkve, vodit će brigu da u planiranju radijskih i televizijskih prijenosa bude očitovana raznolikost kršćanskih liturgijskih oblika. Osim prenošenja nedjeljnih euharistijskih slavlja odgovorni će voditi brigu i o prijenosu drugih sakramenata, pri čemu će se dati prednost slavljenju sakramenta unutar nedjeljne euharistije (krštenje, potvrda, ređenje...), te o sakramentalima.

Planiranje prijenosa

6. Liturgija Crkve proslavlja cjelokupno Otajstvo Krista, ritmizirano izmjenom nedjelja i blagdana kroz *liturgijsku godinu*. U televizijskim i radijskim prijenosima liturgijskih slavlja vodit će se briga o vlastitome pečatu pojedinih ciklusa liturgijske godine te o specifičnostima pojedinih slavlja. Stoga će biti nužno da se za svaki prijenos unaprijed predvidi dostatno vrijeme unutar televizijskoga ili radijskoga programa.

Sam plan prijenosa iz pojedinih zajednica mora strogo poštivati eklezijalnu narav liturgije, pa je nužno da taj plan vjerno slijedi opći rimski i nacionalni liturgijski kalendar, ne dopuštajući da prijenosom pojedinoga slavlja krajevni kalendar ili vlastiti kalendar neke zajednice bude stavljen iznad nacionalnoga i općega. Ipak, moguće su iznimke koje su opravdane, zbog zajedničke važnosti određenoga slavlja, i koje unaprijed treba dogovoriti s mjerodavnim tijelom Biskupske konferencije (vidi br. 15).

Crkva slavi i liturgijska slavlja koja nisu predviđena zadanim ritmom liturgijske godine, nego potrebama i prigodama koje nameće život. Zato će biti potrebno omogućiti prijenos i takvih posebnih ili prigodničkih liturgijskih slavlja. Za ta je slavlja dostatna suglasnost mjerodavnih tijela biskupija kojih se promjena plana izravno tiče.

Za prijenos liturgijskoga slavlja potrebno je unutar televizijskoga i radijskoga programa osigurati dostatno vrijeme, predviđajući za pojedina slavlja mogućnost dužega trajanja od uobičajenoga. Prijenos slavlja ne smije se prekidati, osim zbog iznimno važnoga razloga.

Mistagoško redateljstvo

7. Liturgija, kao komunikacijski čin, poseže za obredom koji je usustavljen od *verbalnih i neverbalnih oblika komuniciranja*. Ipak, i u jednome i u drugome obliku, važno je imati na umu daje liturgija u cijelosti simbolički čin, tj. da obred jest »medij« koji posreduje otajstvenu zbilju uvodeći sudionike slavlja u nju. Stoga verbalni i neverbalni izražaji slavlja trebaju ostati otvoreni toj otajstvenoj zbilji.

U ustroju slavlja najveća će se važnost dati Božjemu govoru, tj. Božjoj riječi koja se priopćuje naviještanjem, pjevanjem, homiletskim razlaganjem ili pak osluškivanjem u sabranosti liturgijske šutnje.

Dinamika otajstvene liturgijske zbilje izražava se raznolikošću obrednih elemenata (tj. strukturom obreda), ali i raznolikošću oblika sudjelovanja. Zato će se kod televizijskih prijenosa dati važnost različitim stavovima i kretnjama tijela, poklicima, pjevanju, dijaloškoj oblikovanosti liturgije, trenutcima šutnje te prostornim elementima koji su također u službi otajstvenoga događanja.

8. Slijed televizijskih slika ima zadaću čuvati slijed liturgijskoga događanja, što znači da pogrješno odabrana slika u prijenosu pruža dojam 'prekida' slavlja, a time i efekt onemogućavanja sudjelovanja u prijenosom posredovanome slavlju.

Prijenos bogoslužja nema tek puki dokumentarni ili reporterski format, nego u svome cjelokupnom ustroju mora omogućiti unutarnje sudjelovanje na prenošenome bogoslužju. Za to je neophodno ostvariti dvije pretpostavke: 1. mistagoško oblikovanje bogoslužja koje će biti medijski posredovano; 2. mistagoški oblikovano redateljstvo za prenošenje toga slavlja kroz medij.

Mistagoški oblikovanim redateljstvom naziva se pokušaj u području audiovizualnih medija da se s pomoću medija ljudima otvaraju oči i uši, duh i srce, te im se od Boga priopćavana transcendentalna zbilja u samome liturgijskom slavlju učini pristupačnijom i da ih se u

nju što snažnije uvodi. Velika uloga redatelja jest baš to: uvođenje u slavlje otajstva posredstvom teološko-liturgijski osmišljenih slika i tonova, što ne može biti prepušteno slučajnim odabirima.

Radiju za to na raspolaganju stoji akustična dimenzija, a televiziji i Internetu dodatno i vizualna dimenzija. Od njih proizlaze za oba medija u određenome slučaju njihove karakteristične oblikovne mogućnosti: mistagoški oblikovano redateljstvo slike ne zahtijeva u prvome redu mogućnost obuhvatnosti cijeloga tijeka svih radnja i kretanja slavlja poput iscrpnoga prikazivanja sveobuhvatnih detalja liturgijskoga prostora.

Puno više ovisi o profesionalnoj uporabi tehničkih mogućnosti televizije (pokret kamere, veličina kadra, montaža, preklapanje, ritam slike, osvjetljavanje itd.) koje naznačuju i dopuštaju, osobito koristeći snagu simbola, naslutiti »pozadinu« bogo-služnoga slavlja.

Od velikoga značenja za prijenos bogoslužja je i mistagoški oblikovano redateljstvo tona, kako za televiziju, tako i za radio. Značenje se slušanjem može dosegnuti još dublje negoli gledanjem jer gledanje uvijek traži stanoviti odmak i izravno dopire najčešće samo do izvanjskosti zbilje. Važno je istaknuti da i sama šutnja, pridružena slici, u takvome susretu može dovesti do rječitoga izražaja dublje nutarnje komunikacije.

9. U nastojanju oko *glazbenoga lica liturgije* vodit će se posebna briga da pjevanje i drugi glazbeni oblici budu izraz i sastavni element slavlja, pri čemu će izbor pjesama biti zadan prije svega vlastitim liturgijskim obrascem, u ravanju prema službenoj liturgijskoj pjesmarici Hrvatske biskupske konferencije »Pjevajte Gospodu pjesmu novu«. Glazba je u liturgiji oblikovana samom liturgijom te nije dopustivo da glazba bude ona koja će uvjetovati liturgiju i davati joj isključivo glazbeno značenje. Liturgijski zbor pjevača ima zadaću omogućiti puno i djelatno sudjelovanje zajednice u liturgiji pjevanjem, dijaloškim poklicima, pripjevima, kao i drugim liturgijsko-glazbenim oblicima.

U pristupu glazbenim elementima u liturgiji i u samome oblikovanju pojedinih glazbenih elemenata odgovorni će liturgijski služitelji (voditelji zborova, orguljaši, pjevači, solisti) pomno paziti na narav svakoga pjevanog dijela, osobito pazeći na razliku samostalnih

glazbenih elemenata u tijeku slavlja (tj. onih pjesama koje su same po sebi »obred«) te onih koji su glazbena pratnja i glazbeni izražaj nekoga liturgijskog čina.

U pripremi glazbe za liturgijsko slavlje koje će biti posredovano radijem ili televizijom valja imati na umu da je riječ o slavlju *jedne* liturgijske zajednice, a ne o predstavljanju župne zajednice i njezinih aktivnosti. Zato je s težnjom za liturgijskim skladom vrlo teško pomiriti prisutnost različitih župnih zborova unutar istoga slavlja (mješoviti zbor, dječji zbor, zbor mladih) jer svaki od njih nudi različit glazbeni oblik, pa se time zanemaruju i u drugi plan potiskuju samo slavljeno otajstvo, kojemu sve treba služiti, i jedinstvo slavlja.

Televizijsko će redateljstvo pomno paziti da odaslana slika bude tumač pojedinih obrednih dijelova slavlja, ali i značenja pojedinih glazbenih elemenata, pa će s iznimnom brižnošću paziti na značenjsku razliku samostalnih glazbenih elemenata i onih pratećih. Stoga kod »pratećih pjesama« slika neće u središte stavljati pjevače i druge liturgijsko-glazbene služitelje nego sami liturgijski čin kojega pjesma prati, upotpunjuje i interpretira.

10. Glede *liturgijskoga prostora* u kojemu se slavlje događa valja imati na umu da je liturgijski prostor oblikovan iz liturgije te da pruža prostornu sliku i »shemu« samoga slavlja. U slavlju euharistije razlikujemo prostornost ulaska predsjedatelja i služitelja (kroz crkvenu »lađu« i zajednicu vjernika), uvodnih obreda (na sjedištu predsjedatelja), liturgije Riječi (na ambonu), euharistijske službe (na oltaru) i završnih obreda (na sjedištu predsjedatelja). Prostornom rasporedom samoga slavlja i njegovih dijelova jasnije se uočava obredna dinamika slavlja, ali i značenjska vlastitost svakoga pojedinog dijela. Vlastitost svakoga pojedinog dijela slavlja iziskuje da se poštuje značenje pojedinih prostornih elemenata, tj. da se na pojedinim mjestima vrše samo oni dijelovi slavlja koji po naravi i po obrednoj strukturi pripadaju tim mjestima.

Osim tih »glavnih« prostornih elemenata, među kojima su oltar i ambon »žarišta« liturgijskoga događanja, liturgijsku zadaću vrše i drugi prostorni elementi, kao prostor svetohraništa, raspelo, skulptorska, likovna i druga umjetnička djela (ikonografski

program), koja imaju zadaću uvoditi zajednicu u slavljeni otajstvo. Redateljstvo će pomnim odabirom pojedinih prostornih detalja, njihovim prethodnim snimanjem te mudrim umetanjem u izravni prijenos slavlja ili pak njihovim slikovnim preklapanjem sa slikom iz izravnoga slavlja, znatno pridonijeti značenjskomu interpretiranju pojedinih dijelova slavlja, osobito euholoških.

Unutarnja logika slavlja, koje se događa u točno određenome vremenu i mjestu, načelno ne dopušta da unutar prijenosa budu stavljani »inserti« ili slike koju su uzete izvan prostora slavlja (npr. slika crkvenoga tornja, panoramska slika crkve ili sl.).

Poštujući značenje liturgijskoga prostora i njegovu ucijepljenost u samu liturgiju Crkve potiče se da tehnička sredstva potrebna za prijenos budu tako raspoređena i postavljena da prisutnima ne ometaju djelatno sudjelovanje u samome slavlju. Zabranjuje se da tehnička sredstva (osim najnužnijih) i televizijske kamere budu raspoređeni u prostoru svetišta. Sredstva koja su nužna (na primjer, mikrofoni), a koja se stavljaju u svetište, moraju biti takvoga oblika da ničim ne remete potrebni sklad slavlja.

11. Poštivanjem *liturgijske »dramaturgije«* televizijski će redatelj u pravilno odabranim trenutcima umjeti naglasiti eklezijalnost i zajedništvo (osobito u uvodnim i zaključnim obredima, u pjesmama koje su obred, u obredu mira), ali jednako paziti i na vlastitost euholoških predsjedateljskih obrazaca. Nije dopustivo da za vrijeme predsjedateljskih molitava (zborna molitva, molitva nad prinosima, euharistijska molitva, popričesna molitva, 'posvetne' molitve u slavlju drugih sakramenata) ponuđena slika umanjuje značenje i snagu molitve; stoga u načelu nije prikladno da za vrijeme moljenja tih molitava slika pokazuje zajednicu ili pojedince (osim ako nije riječ o posebno prikladnoj slici molitelja), ali se savjetuje da smisao tih obrazaca, unaprijed proučenih, bude prikazan pomno odabranim kadrovima umjetničkih ili prikladnih arhitektonskih elemenata iz crkve u kojoj se događa liturgijsko slavlje.

12. Smisao televizijskoga ili radijskoga prijenosa liturgijskoga slavlja, a to je omogućavanje pridruženosti slavlju konkretne liturgijske zajednice, iziskuje da slavlje bude uvijek u *izravnome prijenosu*. Samo

istodobnošću »gledanja« i događanja slavlja postiže se »istinitost« suslavljenja putem radija ili televizije i samo se tako omogućuje vjerničko pridruženje slavlje-ničkoj zajednici.

13. Zbog važnosti liturgije za život Crkve, *uređenje liturgijskih slavlja* pripada jedino *crkvenoj vlasti* koju posjeduje Apostolska stolica i, prema odredbama prava, mjesni biskup te konferencije biskupa (usp. SC 22). Iz toga razloga nitko drugi, pa ni svećenik, ne smije u liturgiji po svome nahodjenju ništa dodavati, dokidati ili mijenjati. Slavlje koje se prenosi radijem ili televizijom mora biti slavljeni i preneseno u svojoj autentičnosti i cjelovitosti te nije dopustivo da se u svrhu prijenosa (ili njegova vremenskoga ograničenja) slavlje skraćuje ili da ga se prilagođava nekim neliturgijskim i nepastoralnim svrhama prijenosa.

14. *Liturgijski i pastoralni uspjeh slavlja* koje se prenosi televizijom ili radijem ovisit će poglavito o samoj zajednici slavitelja, osobito o *vršiteljima liturgijskih službi*: predsjedatelju, čitačima, pjevačima... Svi vršitelji pojedinih služba i *zadaca* uvijek su u službi zajednice, Crkve, koja je u sjedinjenosti s Kristom prvi vršitelj liturgijskih čina. U skladu s tom eklezijalnom naravi liturgijske službe nije prikladno kod prijenosa slavlja isticati (glasom ili tekstom potpisanim pod sliku) imena pojedinih vršitelja liturgijskih služba (npr. imena čitača, solista, ili autora pojedinih liturgijskih pjesama i skladba). Ako se smatra potrebnim, imena pojedinih vršitelja mogu se naznačiti u odjavi prijenosa liturgijskoga slavlja.

Za skladan prijenos od iznimne su važnosti i »služitelji« zaduženi za sam prijenos. *Televizijski i radijski djelatnici* koji su izravno uključeni u prijenos slavlja na stanovit su način »liturgijski služitelji« te im je, stoga, potrebno dostatno liturgijsko znanje. Stoga će se svi djelatnici u liturgijskome prostoru ponašati na način koji je prikladan tomu prostoru i samomu liturgijskom slavlju te na način koji je određen liturgijskim propisima.

Među raznim djelatnicima od osobite su važnosti: *redatelj*, »tumač«, *kamermani* te *tonski tehničar*. Potrebno je da redatelj ima dostatno liturgijsko i teološko znanje, da poznaje unutarnju narav, teološki i eklezijalni smisao kršćanske liturgije te obredni slijed pojedinoga liturgijskog slavlja. Redatelj će unaprijed pomno proučiti sve vlastitosti

pojedinioga slavlja, njegovo teološko značenje, važnost unutar liturgijske godine, ali i specifičnosti samoga prostora slavlja. Stoga se voditelji liturgijske zajednice, predsjedatelj slavlja i redatelj obvezuju na potrebnu suradnju s odgovornim tijelom HBK (vidi br. 15), s ciljem da se zajedničkim zalaganjem pripremi slavlje koje će biti slavljeno na vjerodostojan način te prikladno za dostojanstven televizijski prijenos.

Tumač televizijskoga prijenosa vodit će brigu da njegova zadaća bude na razini najnužnije pomoći onima koji u slavlju sudjeluju medijskim posredovanjem. Ako ne postoji neki drugi primjeren uvod u liturgiju, tumač će prije samoga slavlja vjernike uvesti u slavlje te predstaviti zajednicu iz koje se vrši prijenos. Pritom će paziti da uvodne upute i napomene ne zadiru u vrijeme slavlja, omogućujući da liturgijski započne ulaznom procesijom i ulaznom pjesmom. Njegova tumačenja nipošto ne smiju prekriti ili prekinuti neki liturgijski čin unutar slavlja. Ako je potrebno, pojedina će objašnjenja u slavlju biti umetnuta prije obrednih cjelina. Poštivat će važnost liturgijske šutnje, predviđene u pojedinim dijelovima slavlja kao sastavni i nezamjenjivi dio liturgijske obrednosti.

Završne odredbe

15. Biskupska komisija HBK za liturgiju ustanovit će pri Hrvatskom institutu za liturgijski pastoral stručno tijelo koje će u suradnji s pojedinim nad/biskupijama u Hrvatskoj, s vodstvom Programa religijske kulture Hrvatske televizije i Redakcije religijskog programa Hrvatskoga radija, odnosno mjerodavnih tijela medijskih kuća, izraditi godišnji raspored prijenosa liturgijskih slavlja, pazeći na zastupljenost svih krajeva Hrvatske te vodeći brigu o posebnim slavljinama i prigodama. Tako izrađen plan bit će dostavljen na odobrenje Biskupskoj komisiji HBK za liturgiju. Spomenuto mjerodavno stručno tijelo vodit će brigu da se odobreni plan poštuje te da televizijski i radijski prijenosi budu u skladu s općim liturgijskim normama i ovim Temeljnim dokumentom. U tome smislu ono će u pripremanju pojedinoga prijenosa biti u povezanosti i suradnji s televizijskim i radijskim redateljstvom, kao i sa zaduženim osobama iz nad/biskupije s čijega se područja ostvaruje prijenos.

Hrvatska biskupska konferencija izradit će Smjernice s detaljnim uputama o značenju pojedinih dijelova slavlja te o nužnim normama koje je potrebno poštivati u medijskome prenošenju liturgijskih slavlja Crkve.

Priopćenje s plenarnog zasjedanja HBK u Lovranu 19. – 20. listopada 2010.

Pod predsjedanjem predsjednika HBK đakovačko-osječkog nadbiskupa Marina Srakića u Domu pastoralnih susreta u Lovranu u Riječkoj nadbiskupiji od 19. do 21. listopada održano je 41. plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije. U radnom dijelu najprije su nadbiskup zagrebački i potpredsjednik CCEE-a kardinal Josip Bozanić te nadbiskup Srakić izvijestili o 40. plenarnom zasjedanju Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) koje je od 30. rujna do 3. listopada održano u Zagrebu. Istaknuli su kako je to bio iznimno važan događaj za Crkvu i za

Republiku Hrvatsku. Na zasjedanju je bilo 75 sudionika, najviše do sada, od kojih 10 kardinala, 18 nadbiskupa i 16 biskupa iz cijele Europe.

Glavna tema zasjedanja "Demografija i obitelj" bila je razmotrena s teološkog i sociološkog aspekta. Dotaknute su i mnoge druge aktualne europske teme. Na početku zasjedanja sudjelovala je predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor, a sudionike je u predsjedničkim dvorima primio predsjednik RH Ivo Josipović. Sa zasjedanja je upućen završni proglas u kojem se upozorava na "demografsku zimu" u Europi čiji su uzroci obiteljske politike

pojedinih zemalja i opće kulturno ozračje koje utječe na osobne i društvene obrasce ponašanja. No, biskupi vide nadu u životnom svjedočenju vjernika koji prihvaćaju prisutnost Isusa Krista u svojem životu i pokazuju da je moguće živjeti u obitelji u skladu s Kristovim pozivom. Istaknuto je da su crkveni mediji objektivno popratili zasjedanje, dok se na osnovu izvješća svjetovnih medija moglo zaključiti da su oni ignorirali taj važan događaj. Istaknuto je isto tako da su poslije zasjedanja stigla brojna pisma zahvale sudionika Hrvatskoj biskupskoj konferenciji i Zagrebačkoj nadbiskupiji za gostoprimstvo i iznimnu organizaciju. Biskupi su prihvatili dodatak "Ratio studiorum" koji je sastavni dio temeljnog dokumenta o formaciji svećeničkih kandidata "Ratio fundamentalis nationalis Croatiae".

Predsjednik Vijeća HBK za obitelj krčki biskup Valter Župan istaknuo je da se nastavljaju pripreme za "Dan obitelji" koji se planira održati 15. svibnja 2011. godine u Zagrebu.

Na zasjedanju je razmotrena i tema Hrvatskoga socijalnog tjedna. S poviješću takvih okupljanja u Hrvatskoj i mogućnostima organizacije toga događaja koji u našoj domovini nije organiziran već nekoliko desetljeća biskupe su upoznali dr. Stjepan Baloban, pročelnik katedre socijalnog nauka Crkve na KBF-u Sveučilišta u Zagrebu, i dr. Gordan Črpić, pročelnik Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve HBK. U želji da se nastavi tradicija četiri dosad održana Hrvatska socijalna tjedna biskupi su realizaciju toga projekta povjerili Centru za promicanje socijalnog nauka Crkve HBK. Katolički socijalni tjedan održat će se od 21. do 23. listopada 2011. godine u Zagrebu. U osvrtnu mons. Ante Ivasa, predsjednika Odbora HBK za mlade, i mons. Želimira Puljića, zadarskog nadbiskupa, na Nacionalni susret hrvatske katoličke mladeži koji je u svibnju održan u Zadru istaknuto je da je to bio najbrojniji susret do sada na kojem se okupilo više od 30 tisuća mladih iz cijele Hrvatske, BiH te iz iseljeništa. Posebno je istaknuto gostoprimstvo na koje su mladi naišli u obiteljima i župnim zajednicama. Potvrđen je već najavljeni

idući susret u Sisku, 5. i 6. svibnja 2012. godine.

Predsjednik Vijeće HBK za laike mons. Devčić predstavio je dorađeni dokument o vjernicima laicima u našoj Crkvi. Nakon rasprave zaključeno je da je riječ o iznimno vrijednom dokumentu u koji treba uvrstiti još neke preinake.

Biskupi su razmotrili prijedlog o pokretanju procesa kanonizacije ubijenih svećenika, redovnika i redovnica u vrijeme totalitarnih režima 20. stoljeća. Odlučeno je da se osnuje komisija koja će sustavno raditi na prikupljanju dokumentacije i sastavljanju popisa svih stradalih.

Izvješće o djelovanju Hrvatskog Caritasa podnijeli su predsjednik HC-a mons. Josip Mrzljak i v. d. ravnatelj Fabijan Svalina. Istaknuta je iznimno važna uloga Caritasa u Crkvi i društvu za dobro najpotrebnijih.

Ravnatelj Papinskih misijskih djela dr. Milan Špehar podnio je izvješće o svojem petogodišnjem mandatu. U tom razdoblju zamijećen je znatan napredak u animiranju Papinskih misijskih djela, osobito na širenju misijske svijesti. Primijećen je i znatan rast u prikupljanju sredstava za misije. Biskupi su na kraju izvješća zahvalili dr. Špeharu na svemu što je učinio u promicanju misija u Crkvi u Hrvata. U novije vrijeme pojavile su se organizacije i udruge koje provode razne misijske aktivnosti te na taj način prave pomutnju među svećenicima i vjernicima na što mons. Slobodan Štambuk, predsjednik Vijeća HBK za misije, ističe da se sve misijske kolekte trebaju prikupljati isključivo preko Papinskih misijskih djela - nacionalnog ureda. Biskupi preko Vijeća HBK za misije pozivaju svećenike i vjernike da se ravnaju prema Zakoniku kanonskog prava (osobito kanonu 1265 par. 1) i odredbi mjesnog biskupa.

Predsjednici pojedinih tijela HBK podnijeli su izvješća o svojem području djelovanja.

Određeni su i delegati HBK na zasjedanjima drugih biskupskih konferencija u 2011. godini. Produžen je mandat članovima više tijela HBK, a u nekim su tijelima imenovani novi članovi.

Za novog potpredsjednika HBK izabran je kardinal Bozanić. Mons. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup i mons.

Devčić, riječki nadbiskup, ponovno su izabrani za članove Stalnog vijeća HBK. Imenovani su novi članovi Biskupske komisije HBK za odnose s državom: kardinal Bozanić, predsjednik komisije, te članovi komisije mons. Puljić, mons. Ivas, mons. Vjekoslav Huzjak i tajnik komisije mons. Enco Rodinis, generalni tajnik HBK. Nakon desetogodišnjeg zauzetog rada mons. Ivasa, novim predsjednikom Odbora HBK za mlade imenovan je mons. Gorski. Za novog predsjednika Odbora HBK za pastoral osoba lišenih slobode imenovan je mons. Nikola Kekić, vladika križevački.

Biskupi su obaviješteni o tijeku gradnje zgrade HBK na Ksaveru koja uglavnom ide svojim predviđenim tijekom.

Usuglašen je i dogovoren kalendar susreta u idućoj godini. Izvanredno plenarno zasjedanje HBK održat će se 25. siječnja u Zagrebu. Proljetno plenarno zasjedanje HBK održat će se od 29. do 31. ožujka u Zagrebu, a jesensko od 18. do 20. listopada u Varaždinu.

Zajednički susret HBK i BK BiH bit će 24. siječnja 2011. u Zagrebu. Godišnji susret HBK s Hrvatskom konferencijom viših

redovničkih poglavara (HKVRP) održat će se 1. lipnja 2011. godine.

Zajedničko hrvatsko-slovensko hodočašće najavljeno je za 2. srpnja 2011. godine u marijanskom svetištu na Ptujskoj gori u Sloveniji.

Ranije najavljeni pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike u organizaciji Vijeća HBK za kler i Vijeća HBK za katehizaciju održat će se 22. i 23. ožujka 2011. godine u Zagrebu.

Članovi HBK na kraju zasjedanja susreli su se u Lovranu s tajnikom Svete Stolece za odnose s državama nadbiskupom Domini-queom Mambertiem.

Predsjednik HBK je u svojem govoru podsjetio na poziv koji su hrvatski biskupi u nekoliko navrata uputili Svetome Ocu da pohodi Hrvatsku te je zamolio mons. Mambertija da i on taj poziv i želju hrvatskih biskupa i svih hrvatskih vjernika prenese Svetom Ocu.

U riječkoj prvostolnici Sv. Vida nadbiskup Mamberti u zajedništvu sa svim sudionicima zasjedanja predsjedao je euharistijskom slavlju.

Poruka biskupa Hrvatske biskupske konferencije, Lovran, 21. listopada 2010.

Otkrijmo iznova snagu koja vraća

1. U povjerenosti nam biskupskoj službi, u građanskoj odgovornosti i u ljubavi prema hrvatskoj domovini, u brizi za katoličke vjernike te u nastojanju oko dobra svih ljudi koji žive u Hrvatskoj, zabrinuti smo zbog stanovitih pojava u našem društvu koje obilježuju političko, gospodarsko i kulturalno ozračje. Ovo nam je vrijeme Bog darovao i pozvao upravo nas da u njemu živimo u prepoznavanju znakova toga vremena u svjetlu Radosne vijesti.

Svjesni da se ova poruka može doživjeti kao preopćenit poziv i kao načelni poticaj, upućujemo je upravo zato jer su posrijedi načelna pitanja. Premda se naš govor u društvu najčešće pokušava zanemariti ili diskreditirati, smještajući ga u neku

političku opciju, mi ne progovaramo iz političkih interesa niti iz htijenja koja proizlaze iz stranačke opredijeljenosti. Obraćamo se javnosti jer nismo ravnodušni prema zbivanjima i okolnostima u kojima živimo.

Ne možemo biti zadovoljni ni mirni pred stvaranjem ozračja nesigurnosti, dezorijentiranosti, nepovjerenja, razjedinjenosti, širenja straha, izgubljenosti kriterija, neprepoznavanja vrijednosti...

2. Podupirući nastojanje mjerodavnih ustanova da se iz našega društva ukloni bezakonje i nepravda te da se jača vladavina prava i promicanje dostojanstva ljudske osobe, molimo svjetlo Božjega

Duha, hrabrost i ustrajnost za odgovorne u tim nastojanjima.

Uz takvu zauzetost postoje istodobno i oni pokušaji koji, na svim razinama, namjerno pojačavaju dojam nestabilnosti i beznađa u hrvatskom društvu. To nipošto nije samo plod legitimnoga demokratskog natjecanja nego ponajviše interesno nametanje naglasaka u hrvatskoj javnosti. Veliku odgovornost u tome imaju masovni mediji koji svojim odabirom nerijetko zanemaruju događaje i sadržaje koji pomažu u izgradnji nosivih društvenih vrijednosti. Takva je selektivnost pogubna za zdrav nacionalni duh.

Koliko god imali opravdanih želja da se cijeli medijski prostor usmjeri prema dobru, znamo da logika zarade to ne omogućuje. Mi pozivamo katolike u svim medijima da ne prihvaćaju kršćanstvu neprihvatljiv način djelovanja. No, svi smo odgovorni za medijsku sliku, a osobito za javne medije koji imaju obvezu raditi na dobro hrvatskoga društva. U konačnici, to su mediji koji žive i od financijske potpore hrvatskih građana. Svakoga smo dana suočeni s nezadovoljstvom ljudi koji u njihovu djelovanju ne prepoznaju istinske interese hrvatskoga čovjeka i naroda.

3. Razmatrajući sadašnje poteškoće, ne smijemo zanemariti one vrijednosti koje su utkane u dobro ostvareno tijekom dvadeset godina hrvatske samostalnosti, ne zaboravljajući pritom da su razni oblici današnje društvene krize niknuli iz korijena koji seže iz totalitarnoga komunističkog sustava.

Vezanost uz spomen, ne samo u obliku obilježavanja važnih događaja nego uz duh koji im je dao nutarnji smisao i nosio povijesno značenje, omogućuje nam da se i danas oslonimo na vitalne temelje dobra i da se lakše suprotstavimo svemu što obscenjuje iskrenost žrtve, zalaganja i nesebičnosti.

A što nam govori hrvatski spomenar ispisan tijekom posljednjih dvaju desetljeća? Je li u njemu uistinu vidljiv samo trag crnila zloporaba i djela nedostojnih časnoga hrvatskog imena? Ili smo dopustili da sjaj istine toliko potamni da ga ne uspijevamo vidjeti pod gustim namazima sadašnjih problema? Moguće je, doduše, i dalje dodavati razloge

nezadovoljstva, jer se oni lako pronalaze ili nametnu, ali smo više pozvani ponovno otkriti snagu koja je vraćala nadu i oduševljavala za dobro.

4. Kad je bilo najteže, kad su mnogi predviđali slom hrvatske slobode i priželjkivali neuspjeh naših napora, progovaralo je zajedništvo, sloga i jedinstvo prožeto evanđeoskim vrijednostima koje su otvarale hrvatske domove i srca svima koji su bili u raznim opasnostima, ne mareći je li riječ o prijateljima ili neprijateljima. Takav polog solidarnosti i dobra ne smije nestati kao pokretač suvremene Hrvatske. Umjesto isticanja takve paradigme, niz godina u predstavljanju Hrvatske, naročito na kulturnoj i umjetničkoj razini (književnosti, filmske umjetnosti, kazališta), pokazuju se sumorni tonovi, mučnina i gušenje ljepote ljudskosti na kojoj je Hrvatska stasala.

Mogu se neprestano ponavljati poznati slučajevi nedjela i iz nedavne prošlosti, za koja nitko istinoljubiv neće tvrditi da nisu vrijedna osude; može se pokušati na njima oblikovati memorija do te mjere da izgleda da su bezvrijedne stotine tisuća žrtava i čovjekoljublja, hrabrosti i junaštva hrvatskih ljudi, počevši od branitelja dragovaljaca. Može se o vlastitoj domovini govoriti na različite načine, ali se ne bi smjela zanijekati istina. A istina o temeljima suvremene Hrvatske u sebi nosi ponajprije ponos, a ne sram; veliko-dušnost, a ne očaj. Čak i onda kad to drugi svjedoče o nama, mi smo skloni sebe obscenijeti. To vrijedi kako za hrvatske dužnosnike, tako i za svakoga komu je povjereno da bude nositelj govora o Hrvatskoj. Uvjerili smo se toliko puta u svojoj povijesti da je svaki put, kada je glas dobra tih ili ugušen, ta tišina dala prostora buci neistine koja može zagaditi živote naraštaja desetljećima.

5. Valja se zapitati komu je stalo da se hrvatski ljudi pred izazovima danas ne nađu zajedno i u slozi ne pronalaze odgovore na pogibeljnost. Dok smo svjedoci koliki u našem narodu trpe, traže posao, načine preživljavanja svojih obitelji, ne zaboravimo da smo se susreli s rješenjem toga pitanja, i to u ljubavi i spremnosti na djelatnu sućut koja je znala tješiti, odreći se svojih komotnosti za dobro drugoga, boriti se u svojoj sredini za

zajedničko dobro. Znamo: Dok bližnji nije sretan, i naša je sreća umanjena. Kao Crkva, koju neki nevjerojatnom lakoćom optužuju za neosjetljivost prema siromašnima, za bogatstvo i sebičnost, znamo da je naše pravo bogatstvo u vjernicima koji svoju vjeru istinski svjedoče te savjesnim radom i marljivošću postaju primjerom domoljublja. Imamo se pravo pitati: Zar je postojalo neko vrijeme za koje možemo reći da nam je bilo lako? Pa, ako smo tada znali čuvati polog nade, zar nam to danas nije moguće? Ili je ipak nekomu važno da nestane hrvatske sloge?

6. Bolno je vidjeti vrtnju u krugu sterilnih i samodopadnih političkih poigravanja koja ozbiljne teme i zbiljske nacionalne interese pretvaraju u neukusno zabavište kratkoga daha, bez vidljive želje za stvaranjem i podupiranjem zajedničkih projekata, stavljanjem u središte brige za budućnost. Potrebna su nam gospodarska traženja i iskoraci u nama ostvarivim okvirima, na temelju darova koje nam pruža domovina, ali nam je nužan poglavito odgoj i obrazovanje djece, podupiranje obitelji, čuvanje nacionalnoga blaga.

Danas nije teško suvremenim sredstvima komunikacija unijeti sumnju, razoriti

povjerenje, poljuljati pošten rad pojedinaca i institucija, neodgovorno etiketirati, optužiti i osuditi. To se najčešće čini bez težnje za istinom i boljitkom. Ponekad je dostatno ne dopustiti da se pogled odmakne s površine. Žao nam je kada se na površan način pristupa djelovanju Crkve, ali vidimo da se slično događa i s drugim institucijama koje, bez obzira na mnoštvo zapreka, čuvaju u sebi snagu društvene preobrazbe.

Ova je poruka ujedno i poziv da se nosive institucije našega društva, osobito obrazovne, odgojne, znanstvene i kulturne, u susretu s plemenitim i ostvarivim gospodarskim ciljevima združe u jedinstvenom radu na dobro domovine. Za svaki takav iskorak potreban je napor koji ne posustaje pred nametnutim prividom. Ako smo pred najvećim prijetnjama znali prepoznati i živjeti dubinu koja je raspršila nevjerodostojnu sliku o Hrvatskoj, možemo to i sada. Ne dopustimo da prevlada kušnja malodušnosti. S pouzdanjem u Božju providnost, moleći za ljudski odgovor vođen Duhom ljubavi, zazivamo na vas i na našu domovinu nebeski blagoslov.

Vaši biskupi

Izjava komisije "Iustitia et pax" Hrvatske biskupske konferencije

Mito, korupcija i klima u društvu

Imajući u vidu našu društvenu situaciju i hvale vrijednu akciju borbe protiv korupcije, oslanjajući se na poruku biskupa sa zasjedanja u Lovranu od 21. listopada 2010. godine, držimo potrebnim upozoriti na činjenice, društvene procese, koji nam mogu pomoći u uspješnijoj borbi protiv društvenog zla mita i korupcije, ali i na procese koji u opravdanoj borbi protiv korupcije dovode do toga da se izgube iz vida pravedni ciljevi te se pozitivni rezultati pretvore u suprotnost koja prijete da se prometne u lijek gori od bolesti.

1. Korupcija i mentalitet

Mito i korupcija nisu nastali u suvremenoj

hrvatskoj državi kako se to danas (nažalost opet zbog plitkih dnevnopolitičkih razloga) želi katkad prikazati ili kako to izgleda u medijski atraktivnim prezentacijama. Mito i korupcija u hrvatskom društvu imaju dugu povijest kako to pokazuju mnogi analitičari hrvatskog društva i potvrđuju recentna istraživanja. Dakle, riječ je o društvenom fenomenu i problemu koji se na toj razini treba percipirati i rješavati. To je stvar naslijeđenoga mentaliteta koji moramo mijenjati.

2. Europsko društvo – mito i korupcija

Kod nas se često može čuti kako će nas "Europa", misleći na EU, "izliječiti" od

mnogih naših "bolesti", pa tako i od mita i korupcije. To je višestruko pogrešna pretpostavka. Mito i korupcija devijantne su društvene pojave od kojih nisu izuzeta ni suvremena europska društva. Teološki rečeno, tu je riječ o grešnoj naravi čovjeka, odnosno o strukturama grijeha, od kojih se čovjek na osobnoj razini i društvo na strukturalnoj razini može i mora čistiti i oslobađati. To je trajni proces i zahtjev od kojega ni jedan čovjek ni društvo nisu i nikada neće biti amnestirani. Ne treba, dakle, očekivati da ćemo ulazeći u EU ući u savršeno društvo koje nema tih problema. Ima ih, ali se s njima suočava i bori. Katkad s više, katkad s manje uspjeha. No borba protiv tih zala trajni je zahtjev za društvo koje želi biti uređeno po načelima zajedničkog dobra, što znači da se svakom pojedincu na najbolji mogući način omogućiti da razvije svoje kvalitete i sudjeluje u društvenom životu.

Mi u Hrvatskoj – uz razvijenu ideologiju mesijanizma koja traži laka rješenja svih, napose teških društvenih pitanja, i vidi to u nekoj „sili“ koja će doći i sve popraviti, bili to mladi, obrazovani, dijaspora, EU, NATO... – imamo razvijenu još jednu snažnu i moćnu mitologiju koja nas prijeći da se ozbiljno suočimo s problemima, da ih možemo ozbiljnije postaviti i zatim primjereno rješavati. To je mitologija "žrtvenog jarca". Ideja koja leži u pozadini relativno je jednostavna i religijski snažna. Osjećamo nepravdu, osjećamo problem. Pronađemo nekoliko krivaca, "žrtvenih jaraca", žrtvujemo ih i živimo kao da smo riješili problem. No problemi time ne prolaze nego se samo umnažaju. To se, držimo, upravo danas događa s borbom protiv zala mita i korupcije. Umjesto da se orijentiramo na bît problema, orijentiramo se na progon i etiketiranje pojedinaca i skupina. Progon pojedinaca i skupina osumnjičenih za kriminal posao je policije i pravosuđa. Na društvenoj razini potrebno je pokrenuti mehanizme koji će dekonstruirati generatore takvih ponašanja, a to sigurno ne mogu policija i pravosuđe. Njihove ovlasti imaju, i moraju imati ograničen doseg, jer u protivnom ulazimo u veliku opasnost ograničenja slobode, a time i demokracije kao poželjnog političkog sustava.

3. *Politička, gospodarska i pravna nesigurnost*

Ovakav koncept borbe protiv mita i korupcije rađa političkom, a onda i pravnom i gospodarskom nesigurnošću. Ako vlast obećava uhićenja i procese, oporba još više uhićenja i procesa, ako mediji donose presude i vode "proces" ljudima, što se kod nas već duže vrijeme događa, tada je rezultat takve djelatnosti opet društvena nesigurnost koja rađa političku nestabilnost, pravnu nesigurnost i gospodarsku stagnaciju. Nesigurnost rađa nepovjerenjem. U društvu bilježimo stalni pad povjerenja u društvene institucije te Hrvata u Hrvate. U takvoj klimi niskog povjerenja nemoguće je ostvariti bilo kakav, a pogotovo ne brz, gospodarski razvoj i oporavak. Gospodarstvo ne ovisi samo o ekonomskim čimbenicima. Ključni čimbenik za razvoj oporavka je čovjek, a čovjek je biće koje živi od povjerenja. Aktualna gospodarska situacija u društvu sigurno je, i to značajnim dijelom, uvjetovana niskim povjerenjem i njegovom kontinuiranom erozijom.

4. *Porast razine korupcije*

Ako nastavimo s borbom protiv mita i korupcije tako da je reduciramo na opisane procese, onda nam se može dogoditi da nam lijek uistinu bude gori od bolesti, odnosno da uzrokuje opću društvenu nestabilnost prouzrokujući porast, a ne pad, zala mita i korupcije u društvu.

Stoga pozivamo sve političare, intelektualce, a posebno medije, da ne stvaraju društvenu moralnu paniku, da ne osuđuju ljude kojima krivnja nije dokazana. Posebno ovdje valja pozvati na razboritost i građansku kulturu da se ne progone i ne prozivaju članovi obitelji osumnjičenih, pa i osuđenih, za neke kriminalne radnje. Na tom smo području bili svjedoci uistinu neprimjerenih komentara i vijesti. Za podsjetiti je da je u dobroj tradiciji očuvanja ljudskih prava i građanskih sloboda zapadnih demokracija, osumnjičenik nevin dok se ne dokaže suprotno. Kad je, i ako je, netko pravomoćno osuđen, to ne znači da s njime

mora biti osuđena i njegova obitelj ako nije dokazano da je sudjelovala u kriminalnim djelima. To bi nas vratilo u mračna vremena klanovskih, plemenskih osveta koje su tijekom totalitarnih sustava zadobile samo nove forme, gdje su cijele obitelji stradavale zbog pojedinih članova obitelji koji su prekršili neku društvenu normu ili su se, češće, jednostavno našli u krivo vrijeme na krivoj strani. Nije dobro da taj primitivni klanovsko-plemenski model koji se modernizirao u totalitarizmu, ali u biti je ostao isti, doživi novu metamorfozu i razvije se kao „naš demokratski model”. Zakon linča nikad nikome nije ništa dobra donio, neće ni danas Hrvatskoj, pa je bolje da ga se odrekemo, da ne idemo dalje u tom smjeru. U tom kontekstu pozivamo medije da zaštite dostojanstvo obitelji osumnjičenih ili osuđenih za kriminalne radnje, te također pozivamo hrvatskog zakonodavca da bolje riješi zaštitu ljudskih prava i građanskih sloboda građana koji su podvrgnuti medijskom linču, kada im je jedina krivica to što su djeca, supružnici, rođaci osumnjičenih ili osuđenih građana Hrvatske.

5. Podrška institucijama

Bez namjere da se bilo koga amnestira od odgovornosti, bilo političke bilo kaznene, držimo da je svakoj vlasti i oporbi, političkim elitama u Hrvatskoj, jedan od primarnih zadataka da institucijama u društvu pomognu da rade svoj posao, a ne da ih u tome opstruiraju. Nadalje, borbu protiv zala mita i korupcije treba proširiti na razinu društva, suočiti se s posljedicama mentaliteta koji je nastao u određenim društveno-povijesnim uvjetovanostima u kojima je živio hrvatski narod u posljednjih ne samo 20, 50, 70 godina, već u posljednjih 200 godina u kojima se događa modernizacija u razvoju

europskog, pa i hrvatskog, društva s dobrim i lošim posljedicama. U lošima možemo pratiti nasljeđe mentaliteta povezanog uz mito i korupciju od ostataka feudalnog i komunističkog predmoderniteta pa do novijega suvremenog hrvatskog društva koje se tih predmoderniteta još uvijek nije riješilo. Nije se s njima ozbiljno ni suočilo, što bi bio preduvjet njihova konačnog nadilaženja. Temeljna institucija koju u ovom kontekstu moramo poštivati je hrvatska država. Pozivamo one koji obnašaju visoke državne službe da s više razboritosti i otmjenosti nastupaju u javnosti, posebice kada predstavljaju državu u inozemstvu. U svijetu, pa i među članicama Europske unije, postoji korumpiranijih zemalja od Republike Hrvatske, pa predstavnici tih država ne ocrnjuju svoje države jer znaju da im time ne bi pomogli. Borba protiv korupcije vodi se radom na dobrim i pravednim zakonima, povećanjem kompetencije državnih službenika, odgojem građana, napose onih koji se bave zahtjevnim poslom političara, da budu spremni preuzeti odgovornosti, pa i za teške i rizične odluke koje je potrebno donijeti kako bi se razriješili neki problemi, a ne posramljivanjem vlastite države. Borba protiv zala mita i korupcije vodi se jačanjem institucija, ne samo represivnih institucija društva, već jačanjem osnovnih društvenih institucija, obitelji, škole i poštivanjem vlastite države, toga najšireg okvira u kojemu smo pozvani razvijati svoje talente, ali i rješavati svoje probleme. U nadi za općim napretkom naše zemlje, pozivamo vjernike na molitvu za Domovinu.

U Zagrebu, 8. studenoga 2010.

Mons. dr. sc. Vlado Košić,
predsjednik Komisije "Iustitia et pax" HBK

Reljef sv. Stošije, XIII. st., Stalna izložba crkvene umjetnosti u Zadru

ZADARSKA NADBISKUPIJA

PROSLAVA 1200. OBLJETNICE PRIJENOSA MOĆI SV. STOŠIJE IZ CARIGRADA U ZADAR

Bogatstvo čovjeka zasljepljuje

Nadbiskupova homilija na svečanom euharistijskom slavlju

(26. ned. kroz godinu, čitanja: Am 6,1a.4-7; Ps 146, 7-10; 1Tim 6,11-16; Lk 16,19-31)

1. *Popjevkom veselom blagdan objavite, Stošiju blaženu, Zadrani, častite! Ona je obrana Zadra nam rodnoga, Dalmacije ures uzvišen.*- Ovom prekrasnom himnom našoj zaštitnici i naslovnici ove prvostolnice došli smo pred oltar na kojem ćemo slaviti žrtvu novoga Saveza. Sveta Stošija je u teškim danima progona nalazila snagu i utjehu upravo u euharistijskoj hrani, pa kao osobita Božja izabranica ušla i u samu molitvu Prvoga Rimskoga kanona gdje molimo da i nama 'njegovim grješnim slugama podari mjesto u društvu svojih svetih mučenika: Ivana, Stjepana, Petra, Felicite, Agneze, Cecilije i Anastazije'. Preksinoć nam je naš profesor Perić govorio o svetoj Stošiji u kontekstu 12 stoljeća prisutnosti njezinih svetih relikvija u našem gradu. Uz mnoštvo zanimljivih podataka njezina života, profesor nas je izvijestio i o njezinim osobitim djelima ljubavi prema siromasima, posebice u vrijeme teških progona kršćana za vladavine cara Dioklecijana (284.-305.). Ona je u to vrijeme, naime, priskakala u pomoć utamničenima i svima koji su oskudijevali. Njezin muž Publije, poganin bojao se kako će mu žena tako razdijeliti njegovo bogatstvo, pa ju je lišio slobode. Budući da je on uskoro morao poći u Perziju gdje je umro, Stošija je ne samo dobila slobodu, nego postala nasljednicom svoga očinskoga i Publijeva bogatstva. Radosna što je sada mogla posvetiti svoju pozornost i brigu kršćanskoj zajednici u Rimu, ona je

svoja dobra dijelila siromasima, njegujući bolesne i bodreći klonule. U svijet boli, žalosti i siromaštva unosila ljubav Krista koga je zavoljela još u svojoj mladosti, a od te ljubavi je ništa više ništa nije moglo rastaviti: 'Ni nevolja, ni tjeskoba, ni progonstvo, ni glad, ni pogibao, ni mač, ni smrt, ni život, niti ikoji drugi stvor. Ništa. Ama baš ništa' (usp. Rim 8, 18).

A to će posvjedočiti pred prefektom Ilirika Probom koji će joj na ispitivanju u zatvoru predbaciti da ispovijeda vjeru Galilejca, da pomaže utamničene kršćane i da ih u toj vjeri učvršćuje. Na te prigovore ona bez straha odgovara: '*Jest, pazila sam ih ko zjenicu oka i ako bi koga uhvatila malodušnost hrabrila sam ga; ako je tko bio tužan tješila sam ga. Cjelivala sam noge nevoljnima kako izmoreni i iscrpljeni ne bi klonuli*'. Zbog toga je bila osuđena na smrt, te spaljena na lomači 25. prosinca 304. Nakon Milanskog reskripta 313. njezini su posmrtni ostaci preneseni u veličanstveni hram u Srijemu (Sirmiumu) gdje ju je pobožni puk počeo častiti jer je nadjačala '*gladi goleme i žeđi strahotne, a silno bogatstvo po smrti muževoj podijelila je siromasima*' (iz himne).

2. Prošle smo nedjelje razmišljali o bogatstvu i o bogaćenju na tuđi račun, što prorok Amos žestoko kritizira. Danas, evo, opet govor o bogatstvu. Mora biti kako je ta tema važna za razmišljanje u našem životu. Nameće nam se pitanje odakle siromašni i bogati među nama? Bog je, naime, ljude stvorio jednakima. Svima je

jednako ponudio ovaj svijet i njegova blaga. A, ipak jedni imaju u izobilju, a drugi oskudijevaju. U današnjoj priči o bogatašu i siromahu Lazaru, nije riječ o tomu kako je bogataš stekao svoje blago. Nego o odnosu bahatog bogatuna i jadnog siromaha. U priči se ne govori da je bogataš zao čovjek, ili pak da se obogatio nečasnim poslovima. Ne. Ne zamjera mu se što je bogat, što ima veliko imanje, nego što od silnoga bogatstva ne vidi bolesnog siromaha pred svojim vratima. Zanimljivo je kako je bogataš u Isusovoj priči anoniman. Siromah, naprotiv, ima ime – Lazar, što na židovskom ('El Hazar') znači: 'Bog pomaže'. Bog pomaže siromahu. On je na njegovoj strani. Današnja Isusova parabola ima dva dijela, dva čina. U prvom činu naslikan je bogataš koji živi u izobilju, luksuzno se odijeva, 'u grimiz i tanani lan', a uz to svaki dan 'sjajno se gosti' (Lk 16,20) u društvu svojih prijatelja. A pred njegovim kućnim vratima posve druga slika: bespomoćni siromašni Lazar, bolestan, sav u čirevima, bez hrane i pića, bez zdravstvene zaštite i njege. Na koncu života bogataš ne stradava zato što je bio bogat, nego zbog toga što nije mario za Lazara, siromaha. Imao je svega, ali nije imao srca. A tko nema srca, ne može vidjeti tuđu nevolju. Ako čovjek nema srca, onda nema ni milosrđa ni ljubavi. Jadni siromah Lazar, bez krova nad glavom, bio je prepušten društvu pasa koji su lizali njegove rane, pa tako pokazali više samilosti, nego bogataš koji mu nije dao ni otpatke sa svoga stola. Kako samo ljudsko srce može biti tvrdo, a glava nerazumna!

U drugom činu Isusove priče imamo drugačiju sliku onkraj crte života, iza modre rijeke, gdje su se našla obojica, ali u drugačijem okruženju: Lazar je u raju, 'u krilu Abrahamovu', u društvu Božjih prijatelja; a bogataš u mukama, 'paklenim' gdje bi mu jedna kap s prsta umočenog u vodu olakšala teško i nepodnošljivo stanje žeđi. Nitko međutim ne može ništa učiniti, jer između njega i Lazara 'zjapi provalija golema'. Ova priča pokazuje da se čovjek lako 'nalijepi za svoje bogatstvo', a ono ga ne može usrećiti. Tim više što se jednoga dana od njega rasti mora. Lazar nije bio ništa kriv za svoje stanje. Bogataš, međutim, nije imao ni oka ni srca za njegovu nevolju. A imao je izvrsnu prigodu

ublažiti Lazarovo stanje. Nije to učinio kada je mogao, pa je prilika nepovratno propala. S dobrim djelima, dakle, nije dobro čekati. Valja ih činiti dok vremena imamo. Zbog toga Pavao toplo preporučuje svojim Galaćanima 'neka im ne dojadi činiti dobro!' (Gal 6, 9)

3. Prije par godina BBC je objavio kako je Pepeljuga proglašena najpopularnijom bajkom. A napisana je u 17. stoljeću (Charles Perrault). Usprkos zločeste maćehe skromna i neugledna Pepeljuga, znamo iz priče, postaje krasnom princezom. Pobjeda Dobra nadvremenska je tema o kojoj ljudi pričaju i takve pripovijetke rado čitaju. I negdje u podsvijesti žele i očekuju da Dobro pobjeđuje. Tomu se potajno nadaju i onda kada sve drugačije izgleda. Kada je talijanski skladatelj Gioacchino Rossini (1792-1868) 1816. skladao operu o Pepeljugi, obukao je ovu toplu priču u krasnu glazbu koja mu je donijela veliki uspjeh. A naslov: 'La Cenerentola, ossia La bontà in trionfo', Pepeljuga ili trijumf Dobrote tumači sve.

Ta lijepa narodna priča o 'trijumfu dobrote' govori kako je i Bog na strani sirotinje i ugroženih; kako oholost ne podnosi i kažnjava je. U divnom hvalospjevu 'Veliča duša moja Gospodina', Marija nam govori kako Jahve 'silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne; gladne napuni dobrima, a bogate otpusti prazne' (Lk 1, 52-53). Iz pripovijetke o Pepeljugi znamo kako joj je njezina mama na samrti rekla: Kćeri moja, budi dobra, čedna i pobožna, pa će ti uvijek dobro biti. Bog će biti na tvojoj strani a i ja ću te s neba pratiti i biti s tobom u nevoljama tvojim'. Nemamo povijesnih podataka o tomu kako je Fausta odgajala svoju kćerku Anastaziju. Ali, znamo da ju je dala krstiti još kao dijete, te da je skupa s mladim katehetom sv. Krševanom usadila u njezino srce ljubav prema Isusu i njegovim prijateljima siromasima. Mala Stošija je tako rano 'naučila prezirat, raskošje, bogatstvo i zamamne radosti kako bi se Kristu posvema posvetila'.

Veliki učitelji duhovnosti i reformatori kršćanskog života imali su uvijek 'oštro oko' za suvremeno stanje i milosrdnu dušu za konkretne ljude. Poput Isusa, koji je prošao zemljom čineći dobro, i oni su

shvatili da je milosrđe za kršćane zapovijed i izričaj najuzvišenije ljubavi prema bližnjemu. Isus je to posebice opisao u prispodobi o dobrom i milosrdnom Samarijancu, što je postalo sinonimom svih milosnih i nesebičnih djela. Svjesni da nam je sveta Stošija u tomu izvrstan primjer, a nakon dvanaest

stoljeća uzvišen ures grada i naše Nadbiskupije, mi joj i večeras zahvalno pjevamo i kličemo: *Popjevkom veselom blagdan objavite, Stošiju blaženu, Zadrani, častite. Amen!*

Mons. Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski

PREDAJA MOĆI IZASLANSTVU GRČKO-PRAVOSLAVNOG PATRIJARHATA JERUZALEMA

**Blagdan sv. Šime, zaštitnika grada Zadra
Svečana Večernja, 7. listopada 2010.**

Nadbiskup uvodni pozdrav

Pavlovim riječima njegovim dragim Korinćanima želim vas od srca pozdraviti u ovom svetištu i poželjeti 'da milost Isusa Krista i ljubav Boga Oca, kao i zajedništvo Svetoga Duha bude uvijek sa svima vama' (2 Kor 13,13). Svjesni te milosti pjevali smo i molili da podijeli 'mir i jedinstvo Crkvi svojoj kršćanskoj'. U ozračju Očeve ljubavi, a u blizini sv. Šime, koji je bio prijatelj i suradnik Duha Svetoga, svima izričem srdačnu dobrodošlicu. Najprije dragom bratu u biskupstvu mons. Mili Bogoviću kojemu čestitamo desetu obljetnicu utemeljenja Gospićko-senjske biskupije. Uz našega generalnog vikara Milivoja Bolobanića pozdravljam prof. dr. Antu Nediljka Ančića. On je večeras s nama u ime Vijeća HBK za ekumenizam koje vodi mons. Vlado Košić koji je na hodočašću u Rimu.

Osobita mi je pak čast pozdraviti izaslanstvo grčko pravoslavnog patrijarha Teofila III., njegovo preosveštenstvo gospodina Teofilakta, metropolitu Jordana, te arhimandrita oca Makarija Mavrogiannakisa, patrijarhalnog vikara Katra i Bahreina. Svečanosti primopredaje svetih relikvija nazočan je i episkop dalmatinski, preosvećeni vladika Fotije, koga pozdravljam, kao i zadarskog paroha protojereja Petra Jovanovića. Pozdravljam svećenike, redovnice i redovnike,

bogoslove i sjemeništare. Riječi pozdrava upućujem i našim gradskim i županijskim dužnosnicima, a gradonačelniku gospodinu Vrančiću kao i svim žiteljima Zadra čestitam Dan obrane Grada. Srdačan pozdrav vama pjevači i dragi štovatelji svetoga Šime.

Zašto smo se večeras okupili ovdje? Okupio nas je naš nebeski zaštitnik koji počiva u srebrno-pozlaćenoj škrinji koju je prije 630. godina (1380.) s našim domaćim majstorima izradio zlatar Franjo iz Milana, a škrinju je naručila kraljica Elizabeta (1377.), kćerka bosanskog bana Stjepana Kotromanića i žena Ludovika Anžuvina, ugarsko-hrvatskog i poljskog kralja. Naime, poslije mira koji je sklopljen ovdje (1358.) Zadar se oslobodio mletačke uprave i ujedinio s ostalim hrvatskim zemljama. Ova pak pozlaćena škrinja svjedoči o visini umjetničkog ukusa kao i o vjeri naručiteljice koja je stigla u Zadar počastiti svete kosti starca Šimuna i preporučiti mu u molitvi svoje obiteljske i kraljevske brige. I mi smo, braćo i sestre, došli preporučiti našem dragom patronu svoje osobne i obiteljske molitve i želje. Večeras pak osobito mu želimo preporučiti u molitve vjerni puk Jeruzalemske i Zadarske Crkve. Ova mjesna Crkva, ecclesia Iadrensis, radosna je što sestrinskoj Crkvi u Jeruzalemu, koja čuva

prazan grob starca Šimuna može pokloniti djelić njegova tijela na štovanje. Tako će ove dvije Crkve od danas biti povezane ne samo zajedničkim počelom, knjigama i učiteljstvom prvih sedam sabora, nego i štovanjem sveca koji je držeći Isusa na rukama objavio da je on 'svjetlost na prosvjetljenje naroda'.

A u znak vjere koja nam svijetli od Uskrsnuloga Gospodina mi ćemo sada kao predstavnici vjernika naših Crkava izmoliti pokajanje, te izmijeniti cjelov mira kako bismo čista srca i raskajane duše mogli otpjevati Večernje hvale Bogu Svemoćućemu.

Nadbiskupova homilija

1. Prije devet i pol godina, 22. travnja 2001., u Strasbourgu su Predsjednik Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) i Predsjednik Konferencija europskih Crkava (KEK) potpisali Ekumensku Povelju u kojoj su zacrtane smjernice za rast suradnje među kršćanskim Crkvama. U duhu Pavlove preporuke Efežanima 'trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira.' (4, 3-6) u Povelji se ističu posebice tri važna zadatka: Potrebno je 'ići jedni drugima', 'zajednički djelovati' i 'zajednički moliti'. Ekumenizam živi od tog zajedničkog trostrukog hoda. Osobito kad se sluša Božju riječ i pušta Duhu Svetomu neka djeluje u nama i po nama.

Premda je bolna činjenica da među kršćanima nema euharistijskog zajedništva, ipak razna ekumenska bogoslužja, zajedničke pjesme i molitve, naročito molitva Očenaša obilježavaju našu duhovu povezanost. Zbog toga je kršćanska obveza moliti jedni za druge, a posebice moliti za jedinstvo kršćana. Dva su područja osobito važna za ostvarivanje programa spomenute ekumenske povelje. To je Europa koja je stoljećima bila poprište nacionalnih, vjerskih i regionalnih napetosti i sukoba, te Sveta Zemlja koja u moru islamskog svijeta pruža tužnu sliku kršćanske razjedinjenosti. Zbog toga ovaj susret ima dimenzije koje nadilaze naše lokalne granice i prostore.

2. Premda dugo razdoblje razdijeljenosti nije pogodno za ekumenizam, kršćani se ne smiju umoriti širiti ljubav, snošljivost i praštanje. Tu su osobito pozvani katolici i pravoslavci jer ih vežu iste knjige i tradicija, kerigma i liturgija, kao i Učiteljstvo

zajedničkih prvih sedam sabora. Pohod njegova preosveštenstva, jordanskog grčko-pravoslavnog episkopa Teofilakta iz Jeruzalema i oca Makarija našoj svetoj Crkvi Zadarskoj doprinos je međusobnoj suradnji naših dviju Crkava. Živo se nadam kako će on biti poticaj vjernicima naših zajednica da ispovijedaju vjeru u Krista Uskrsnuloga, jedinog otkupitelja čovjeka, kako bi mogli 'pružati odgovore svakome tko ih upita za razloge nade koja je u njima'. Upravo je vjera u Uskrsnuloga Gospodina bila je u temelju pripreme ovoga znakovitoga susreta. Radujem se što ćemo večeras učiniti svečanu primopredaju relikvija Šimuna Bogonosca svetoj grčko-pravoslavnoj Patrijaršiji u Jeruzalemu. Neka ovo bude mali obol naviještaju Isusa Krista koga je starac Šimun držeći na rukama objavio 'kao svjetlost na prosvjetljenje naroda'.

Mariji, koju zajedno s pravoslavnim vjernicima častimo kako Bogorodicu i 'novu Evu', upravljamo naše usrdne molitve i želje. Ona je opjevana u spisima Otaca kao Djevica koja se "moli, sluša, žrtvuje i prinosi" ("Virgo orans, audiens, pariens et offerens"). I postala uzorom kako slaviti i zahvaljivati Bogu za silna djela koja izvodi u nama. Spašenom pak čovječanstvu ona je postala posrednicom svih milosti. Neka i nas poziva da se oko nje sabiremo kao u Apostolsko doba kada su 'svi bili postojani u molitvi zajedno s Marijom, majkom Isusovom' (Dj 1,14). Marijo, majko apostola, štiti i zagovaraj vjernike svete Crkve Jeruzalemske i Zadarske. Amen!

Mons. dr. Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski

DUŠNI DAN

Služba riječi s Odrješenjem,

Gradsko groblje, 2. studenoga 2010.

(Čitanja: *Job 19, 23-27; Ps 27; Rim 5, 5-11; Iv 6, 37-40*)

1. Danas slavimo svetkovinu Svih svetih, a sutradan spomen svih vjernih mrtvih ili Dušni dan. Danas i sutra mnoštvo ljudi poći će na groblja upaliti svijeću, okriti grobove i moliti se za duše svojih dragih pokojnika. Ovim činom otimamo ih zaboravu, a ujedno izričemo zahvalnost za dobro koje su učinili. Sjećamo se onih koji su živjeli među nama, a sada su u vječnosti. Sjećamo ih se živom vjerom pisca Jobove knjige koji veli: Znam dobro, moj Izvavitelj živi i posljednji će on nad zemljom ustati. A kada se probudim k sebi će me dići, pa ću Boga gledati'.

Ovi tmasti oblaci i tmurna jesen podsjećaju nas na umiranje. Umire priroda, dani bivaju kraći, a okoliš i atmosfera sve maglovitija. Spomendan svih vjernih mrtvih, Dušni dan, dobro se uklapa u taj okvir. Ovakvi pak susreti na grobljima nameću po sebi temu budućega života, smrti i kraja ovozemnog boravka. A mi, nažalost, često živimo kao da smrti nema, ili kao da nam doći neće. A ona je 'sigurna činjenica'. Nema ništa u životu tako jasno, i usudio bih se reći, pravedno što ljude čini jednakima, kao smrt. Pred njom nema razlike ni u staležu, ni u godištu. Ona ne poznaje nacionalne, vjerske, rasne ili neke druge privilegije i razlike. I nije izvan nas, već u nama. Sa sobom je nosimo. I još više. Svaki naš trenutak; sve što mislimo, činimo i radimo, smrtno je, nestalno, propadljivo i prolazno.

2. Svi naši uspjesi i neuspjesi, trenuci radosti i žalosti odvijaju se pod sjenom smrti. U tom vidu jedan romanopisac veli da je 'smrt sigurna činjenica, jer svi putovi vode do nje, a sve što činimo priprava je za nju (...). Uvijek smo joj bliže, nikad dalje. Pa ako je tako (...) zašto se čudimo kad dođe. Zemaljski život je varljiv, veli on, a vječnost je bolja' (Meša Selimović, Derviš i smrt). Zabrinjava nas, međutim, činjenica što se smrt iselila iz naših kuća, iz naše svijesti, stanova i okruženja. Ona kao da ne postoji kraj nas i u nama, već negdje tamo

daleko: u bolnici, staračkim domovima, sanatorijima.. Izgubili smo ono umijeće ophođenja s njome. Jer, sve do nedavno mrtvac je bio u kući, oko njega smo se skupljali, ruke sklapali, molili, plakali, o njemu razgovarali. A onda svečani ispraćaji, liturgija i pogrebne povorke. Smrt se kao i drugi događaji doživljavala kao slavlje; u radosti i u žalosti. To sve više nestaje. Posebice u urbanim naseljima gdje se pokojnika odmah poslije smrti vozi u mrtvačnicu. A obred sprovoda postao sve kraći i brži. Jer, drugi sprovod čeka. Sve je isplanirano u sekundu. Smrt je, dakle, sve manje prisutna u našem životu i u obitelji. Ona je zapala u neku vrstu zaborava i previda. Kao da ne postoji. I kao da se nas ne tiče. Nešto neosobno o čemu se ne govori i nerado misli. A zaborav je zapravo samo naša obrana ili bijeg pred relanošću smrti, koja, i kad je ušutkana, prisutna je na svakom koraku.

3. Današnji pak dolazak na groblja pokazuje jednu drugu stranu. Naša lica nisu tužna i zaplakana kao kad se vraćamo sa sprovoda. Molitvom i počastima, što ih iskazujemo svojim dragim pokojnicima, mi ispovijedamo danas da oni nisu nestali zauvijek, nego da su samo promijenili način života. Nisu više u prostoru i vremenu kao mi, nego u vječnosti kod Boga. Ali, žive! Znam dobro, moj Izvavitelj živi! (Job). Jer, ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan (Rim 5, 5), veli sv. Pavao. Zbog toga je ovo dan koji nas -kako lijepo zapisa pjesnik- 'ukočenom vlati na istu stazu tišine spaja'. A u toj tišini beskraj 'teče jedna modra rijeka.. Svima nam je preko rijeke'; u vječnu domovinu za koju Isus reče da 'uho ljudsko nije čulo, niti oko vidjelo što je Bog pripremio onima koji ga ljube'. Volja je Oca mojega, čuli smo Isusa u evanđelju, da tko god vjeruje u njega ima život vječni; i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan' (Iv 6, 40).

Uzdignuti križevi na grobovima naših pokojnika govore da su oni živjeli za takvu

vječnost. A svoj ovozemni život istrošili su u nadi, vjeri i ljubavi. Okrenuti čelom prema nebu preko križa na grobu s apostolom Pavlom oni nam poručuju: Nećemo da živite u neznanju glede nas koji smo usnuli, ili pak da tugujete kao drugi koji nemaju nade. Doista ako vjerujemo da je Isus umro i uskrsnuo, onda će Bog i one koji usnuše u Isusu, privesti zajedno.. (usp. 1 Sol 4, 13). Znam dobro, moj Izbavitelj živi! Zahvalni Bogu za tu veliku milost vjere kojom ćemo 'kad se probudimo Boga gledati', učvršćujemo jedni druge u spoznaji da smo ovdje prolaznici i putnici; pa s

Augustinom ponavljajmo: 'Za sebe si nas stvorio, o Bože, i nemirno je srce naše dok u Tebi ne otpočine'. I priključimo se u duhu onom silnom mnoštvu spašenih koje pada nice pred prijestoljem Svevišnjega pjevajući: 'Blagoslov i slava, mudrost i zahvalnica, čast, moć i snaga Bogu našem u vijeke vjekova. Amen!' (Otkr 7,9)

Mons. Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski

Ivan Shutov (Rusija), Sv. Anastazija Sirmijska, tješiteljica, 2005.

ODREDBE

SVEČANA AKADEMIJA

Broj: 1935/2010.

Zadar, 14. rujna 2010.

Poštovani,

želeći svima zahvaliti na ukazanoj pomoći prilikom realizacije Susreta hrvatske katoličke mladeži, održanog u Zadru 8. i 9. svibnja 2010. godine, upriličit ćemo svečanu akademiju na kojoj ćemo se prisjetiti tog veličanstvenog događaja.

Tom prilikom podijelit ćemo zahvalnice svima koji su velikodušno i s radošću pridonijeli da Susret svim našim mladim hodočasnicima ostane u lijepom sjećanju.

Stoga Vas pozivamo da svojom nazočnošću u četvrtak 23. rujna 2010. u Hrvatskoj kazališnoj kući Zadar u 20, 00 sati uveličate našu zajedničku svečanost.

Radujući se ponovnom susretu, u Kristu Vas očekujem i pozdravljam!

† Želimir, v.r.
nadbiskup

PROSLAVA 1200. OBLJETNICE PRIJENOSA

MOĆI SV. STOŠIJE IZ CARIGRAĐA U ZADAR (810-2010.)

Broj: 1942/2010.

Zadar, 15. rujna 2010.

*Svim župnim uredima i samostanima
u Zadarskoj nadbiskupiji*

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice i Kristovi vjernici laici!

Ove, 2010. godine, navršava se 1200 godina od blagoslovljenog događaja dolaska moći sv. Stošije u naš grad Zadar. Naime, bizantski je car Nicefor 810. godine darovao dio relikvija jedne od najvećih ranokršćanskih mučenica – Anastazije (Stošije) zadarskom biskupu Donatu u znak priznanja i zahvalnosti za njegovo uspješno posredovanje u izmirenju Bizantskog i Franačkog carstva. Bio je to nesumnjivo jedan od najvažnijih političkih događaja u to vrijeme, kao i jedan od mnogih povijesnih koraka na putu stvaranja ujedinjene kršćanske Europe. Relikvije srijemske velikomučenice položene su u kameni sarkofag kojega je dao izraditi isti biskup Donat i od tada prebivaju u zadarskoj stolnoj crkvi koja je po sv. Stošiji tada i nazvana. Zadarska je Crkva taj događaj stoljećima slavila 25. rujna kao "Blagdan prijenosa moći sv. Stošije."

Proslavit ćemo ovu veliku i značajnu, vjersku i kulturno-povijesnu obljetnicu u petak, 24. rujna, predavanjem koje će mons. dr. Eduard Peričić održati u Sjemeništu "Zmajević" u 20 sati, pod nazivom: *Značenje sv. Stošije za Zadar i Zadarsku nadbiskupiju*; te svečanim zahvalnim misnim slavljem u Katedrali sv. Stošije, u nedjelju, 26. rujna, u 19 sati, kojega će predvoditi mons. dr. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski.

Neka naš grad i čitavu našu Nadbiskupiju prati zagovor sv. mučenice Stošije, da i ovom proslavom u njezinu čast budemo što vjerniji njezini nasljedovatelji u svom kršćanskom životu i poslanju.

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir, v.r.
nadbiskup

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA U LISTOPADU

Broj: 1991/2010.

Zadar, 24. rujna 2010.

Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Draga braćo svećenici!

Obaviještavam Vas da će se svećenička rekolekcija u listopadu održati u srijedu, 13. listopada 2010. godine, s početkom u 9 sati, u kapeli Sjemeništa. Listopadsku pobožnost predvodit će o. Špiro Marasović te održati izlaganje na temu: „Crkva – društvo“ u pastoralnom dijelu rekolekcije.

Srdačno Vas pozdravljam i blagoslivljam.

† Želimir, v.r.
nadbiskup

SUDJELOVANJE NA SVEČANOJ VEČERNJOJ U ČAST SV. ŠIME – 7. LISTOPADA 2010.

Broj: 2000/2010.

Zadar, 28. rujna 2010.

Svim župnim zborovima u gradu Zadru

Poštovani,

Ovime pozivam sve župne zborove u Gradu Zadru na sudjelovanje na svečanoj Večernjoj svetkovine sv. Šime, zaštitnika Grada Zadra, u četvrtak, 7. listopada o. g., u 19 sati u crkvi sv. Šime u Zadru.

Na slavlju svečane Večernje, uoči Svečeva blagdana, predat će relikviju sv. Šime Grčkom pravoslavnom patrijarhatu Jeruzalemskom.

Zajednička proba za Večernju održat će se u srijedu, 6. listopada o.g. u crkvi sv. Šime, s početkom u 19 sati.

S poštovanjem Vas pozdravljam i blagoslivljam.

† Želimir, v.r.
nadbiskup

PROSLAVA BLAGDANA SV. ŠIME

Broj: 2001/2010.

Zadar, 28. rujna 2010.

*Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i samostana,
svim samostanima i redovničkim zajednicama u Zadarskoj nadbiskupiji*

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici!

U petak, 8. listopada 2010. slavimo blagdan sv. Šime, zaštitnika Grada Zadra.

Sve Vas pozivam da sudjelujete u proslavi njegova blagdana, koji započinje uoči, u četvrtak, 7. listopada SVEČANOM VEČERNJOM u Svečevoj crkvi u 19 sati. Na slavlju svečane Večernje predat će relikviju sv. Šime delegaciji Grčkog pravoslavnog patrijarhata Jeruzalema.

Ovo je osobit povijesni događaj. Naime, nedavno je u Jeruzalemu otkriven grob sv. Šimuna iz kojeg je njegovo tijelo bili uzeto i preneseno u Zadar. U znak poštovanja prema ostatcima svetoga Bogoprimca i prema svetom gradu Jeruzalemu ovim činom predaje jednog dijela relikvije Jeruzalemskom patrijarhату, Zadarska crkva iskazuje kršćansku ljubav prema Svečevoj domovini kao i najstarijoj Crkvi kršćanstva.

Na sam blagdan, u petak, 8. listopada, sv. Mise su prema sljedećem rasporedu: u 7, 8.30, 11 sati koju će osobno predvoditi, u 17 sati (s blagoslovom djece) te u 19 sati koju će predvoditi mons. dr. Mile Bogović, biskup gospičko - senjski.

Prigoda za sv. Ispovijed bit će prije svake sv. Mise.

S poštovanjem Vas pozdravljam i blagoslivljam.

† Želimir, v.r.
nadbiskup

MISIJSKA NEDJELJA

Broj: 2010/2010.

Zadar, 11. listopada 2010.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Zadarskoj nadbiskupiji

Draga braćo svećenici!

Ovogodišnju Misijsku nedjelju slavimo 24. listopada 2010. na tridesetu nedjelju kroz godinu. Dopuštena je samo jedna zavjetna misa, i to neka bude središnja nedjeljna župna misa u jednoj od župa koje svećenik posluhuje. Ostale mise su od nedjelje, s time da se na svim sv. Misama u homiliji prenesu glavni naglasci ovogodišnje poruke pape Benedikta XVI. za Svjetski dan misija i posvijesti vjernicima potreba pomaganja misijske djelatnosti sveopće Crkve u svijetu.

U prilogu Vam dostavljam poruku pape Benedikta XVI. za Svjetski dan misija, prigodni uvod u misno slavlje i Molitvu vjernika.

Milostinja od Misijske nedjelje, na svakoj misi, u svim crkvama Nadbiskupije, predaje se u Ekonomat Nadbiskupije s naznakom: ZA MISIJE.

U Kristu Vas pozdravljam i blagoslivljam.

† Želimir, v.r.
nadbiskup

**SVI SVETI I DUŠNI DAN –
MISA ZA POKOJNE BISKUPE I SVEĆENIKE**

Broj: 2121/2010.

Zadar, 21. listopada 2010.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u gradu Zadru

Na svetkovinu Svih Svetih, u ponedjeljak, 1. studenoga, u katedrali sv. Stošije, u 11 sati, o. Nadbiskup predvodit će euharistijsko slavlje i podijeliti Papinski blagoslov s potpunim oprostom. Na središnjem Gradskom groblju u Zadru, u 15 sati, o. Nadbiskup predvodit će Službu Riječi s odrješenjem za pokojne.

Na Dušni dan - spomen svih vjernih mrtvih, u utorak, 2. studenoga, u Katedrali, u 18 sati, o. Nadbiskup predvodit će euharistijsko slavlje za sve pokojne biskupe i svećenike Zadarske nadbiskupije i za sve vjerne mrtve.

+ + +

Vjernici koji pohode groblje i pomole se, dobivaju prvih osam dana mjeseca studenoga potpuni oprost, a u ostalo vrijeme djelomični oprost za pokojne. Na dan Svih Svetih i na Spomendan svih vjernih mrtvih vjernici mogu u svim crkvama dobiti potpuni oprost, koji se može namijeniti samo za pokojne. Propisana djela za dobivanje ovog oprosta su: pobožni pohod crkvi, u kojoj treba izmoliti *Oče naš i Vjerovanje*, dodavši ispovijed i pričest te molitve na nakanu Svetog Oca Pape.

Svetkovina Svih svetih i Dušni dan – spomen svih vjernih mrtvih prigoda su da molitvom i dobrim djelima iskažemo poštovanje i zahvalnost svim pokojnima.

S poštovanjem Vas pozdravljam i blagoslivljam.

† Želimir, v.r.
nadbiskup

**XXVII. HODOČAŠĆE ZADARSKE NADBISKUPIJE
SV. NIKOLI TAVELIĆU U ŠIBENIK**

Broj: 2122/2010.

Zadar, 21. listopada 2010.

*Svim župnim uredima i upraviteljima crkava
u Zadarskoj nadbiskupiji*

Draga braćo svećenici!

Zadarska nadbiskupija i ove godine organizira tradicionalno XXVII. hodočašće sv. Nikoli Taveliću, u njegov rodni grad Šibenik, u nedjelju, 14. studenoga 2010. godine.

Polazak autobusa predviđa se u 14 sati (udaljenije župe u 13.30 sati). Po dolasku u Šibenik u 15.30 sati, hodočasnici će se okupiti u crkvi sv. Frane, nacionalnom svetištu sv. Nikole Tavelića.

Euharistijsko slavlje u katedrali sv. Jakova u 17 sati predvodit će o. Nadbiskup.

Nakon sv. Mise, u hotelu "Imperijal" u Vodicama, u 19 sati, bit će zajednička večera za sve hodočasnike. Cijena kompletnog aranžmana (autobus i večera) po osobi iznosi 130 kn. Ukoliko se ide privatnim prijevozom, večera iznosi 75 kuna.

Stoga Vas molim da ovu obavijest pročitate vjernicima u nedjelju 31. listopada, na svetkovinu Svi Svetih i u nedjelju 7. studenoga 2010.

Prilikom upisivanja hodočasnika treba tražiti da se odmah uplati gore naznačena cijena, radi sigurnosti.

Broj hodočasnika iz župe potrebno je prijaviti Nadbiskupskom ekonomatu, najkasnije do srijede, 10. studenoga 2010., do 14 sati, radi rezervacije autobusa i večere. Karte će se moći preuzeti u Nadbiskupskom ekonomatu.

U Kristu Vas pozdravljam.

† Želimir, v. r..
nadbiskup

PRIJAVA SLAVLJA SV. POTVRDE

Broj: 2137/2010.

Zadar, 22. listopada 2010.

Draga braćo župnici,

pozivam Vas da svi, koji planirate sv. Potvrdu u svojoj župi iduće, 2011. godine, do 25. studenoga ove godine to prijavite u Nadbiskupski ordinarijat (Ured kancelara) s naznakom eventualnog termina. Kada primim sve termine, odredit ću dan Potvrde uvažavajući određene potrebe i posebnosti.

Iskreni pozdrav u Gospodinu!

† Želimir, v.r..
nadbiskup

OBVEZE PREMA NADBISKUPIJI I MISNA TABLICA

Broj: 2138/2010.

Zadar, 22. listopada 2010.

S danom 30. rujna 2010. godine, završava III. tromjesečje 2010. godine. Potrebno je podmiriti župne obveze prema Nadbiskupiji (*30 % brutto redovnih primanja za III. tromjesečje o.g.; Takse sprovoda i vjenčanja; Milostinja za gradnju Crkve hrvatskih mučenika na Udbini*) kao i obveze svećenika (*Misna tablica za III. tromjesečje*). Oni koji nisu podmirili župne i osobne obveze za II. tromjesečje dužni su podmiriti.

Pozdrav i blagoslov u Gospodinu!

† Želimir, v.r..
nadbiskup

POVELJA

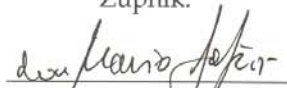
POSVETE KAMENOG OLTARA ŽUPNE CRKVE GOSPE OD RUŽARIJA

U PREKU

U IME KRISTOVO. AMEN.

Godine Gospodnje 2010. od rođenja Spasitelja Isusa Krista, u župi Preko, mjeseca rujna, dana dvadeset i petoga, kada je vrhovni pastir katoličke Crkve bio papa Benedikt XVI., zadarski nadbiskup msgr. dr. Želimir Puljić, za župnika don Maria Soljačića, uz nazočnost brojnih svećenika i vjernika, posveti novo postavljene kameni oltar u župnoj crkvi Gospe od Ružarija.

Župnik:

Don Mario Soljačić

Nadbiskup:

Msgr. Želimir Puljić

Župno vijeće:

Anselmo Kuštera

Ante Mazić

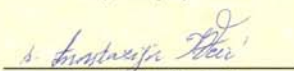
POVELJA

**BLAGOSLOV SAMOSTANA,
KAPELICE I DJEČJEG VRTIĆA
SESTARA KARMELIĆANKI
BOŽANSKOG SRCA ISUSOVA
BIBINJE**

U IME OCA I SINA I DUHA SVETOGA. AMEN.

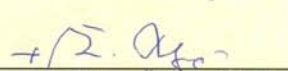
**Godine Gospodnje 2010, 12. dana mjeseca rujna -
na blagdan Imena Marijina i Gospe velikog hrvatskog zavjeta,
kad je vrhovni pastir katoličke Crkve
bio papa Benedikt XVI.,
zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić,
provincijalna poglavarica s. M. Anastazija Veić
i kućna poglavarica s. M. Paulina Andlar,
u nazočnosti svećenika, sestara i Božjega puka,
blagoslovio je mons. Želimir Puljić
samostan sv. Obitelji, kapelu i vrtić
sestara Karmelićanki Božanskog Srca Isusova.**

Provincijalna poglavarica

s. M. Anastazija Veić

Nadbiskup

Mons. Želimir Puljić

Kućna poglavarica

s. M. Paulina Andlar

IMENOVANJA

ŠKOLSKI ODBOR

Broj: 1919/2010.

Zadar, 10. rujna 2010.

P. t.
KLASIČNA GIMNAZIJA IVANA PAVLA II.
s pravom javnosti
Jerolima Vidulića 2
23000 ZADAR

Poštovani!

Na temelju Vaše zamolbe od 7. rujna 2010. godine /Urbroj: 2198-1-65-10-01; Klasa: 602-03/10-03/454/, o imenovanju novog Školskog odbora, u skladu s člankom 132. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine br. 87/08, 86/09, 92/10) te člankom 134. Statuta Klasične gimnazije Ivana Pavla II. s pravom javnosti, ovime imenujem na četiri /4/ godine sljedeće članove Školskog odbora:

1. don Josip LENKIĆ, predstavnik Osnivača;
2. don Zdenko DUNDOVIĆ, predstavnik Osnivača;
3. dr. sci. Marko VUČETIĆ, predstavnik Osnivača;
4. s. Viktorija GADŽA, predstavnik Osnivača;
5. prof. Hrvoje MADŽAR, predstavnik Nastavničkog vijeća;
6. prof. Vanja BAJLO, predstavnik Nastavničkog vijeća;
7. oec. Irijanda BARBAROŠA, predstavnik roditelja.

Primite moj pozdrav i blagoslov.

† Želimir, v.r.
nadbiskup

**POVJERENSTVO ZA PERMANENTNO
OBRAZOVANJE SVEĆENIKA I REKOLEKCIJE**

Broj: 2135 /2010.

Zadar, 22. listopada 2010.

Već godinama u našoj Nadbiskupiji postoje mjesečne rekolekcije za svećenike koje služe kao mjesečna duhovna obnova i kao permanentno obrazovanje. Radi brige oko duhovnog i intelektualnog života svećenika imenujem na pet (5) godina novo Povjerenstvo za

PERMANENTNO OBRAZOVANJE SVEĆENIKA I REKOLEKCIJE

Zadarske nadbiskupije
kako slijedi:

1. mr. don Marinko DUVNJAK
2. mr. don Mario SIKIRIĆ
3. mr. don Elvis RAŽOV
4. mr. don Dario TIČIĆ
5. don Josip LENKIĆ

Zadatak Povjerenstva je:

- planirati, organizirati i voditi mjesečne svećeničke rekolekcije;
- voditi brigu o permanentnom obrazovanju svećenika;
- u suradnji s Nadbiskupom voditi brigu posebno o mladim svećenicima.

Pozdrav Vam i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir, v.r.
nadbiskup

POVJERENIK KATOLIČKE MALONOGOMETNE LIGE

Don Marinko JELEČEVIĆ imenovan je nadbiskupijskim povjerenikom Katoličke malonogometne lige „Sv. Donat“ Zadar (Broj: 2059/2010., od 12. listopada 2010.)

OBAVIJESTI

Bogoslovi i sjemeništarc u akademskoj i školskoj godini 2010./2011.

U Bogoslovnom sjemeništu „Ivan Pavao II.“ u Rijeci, u novoj akademskoj godini 2010./2011. nastavit će svoju pripravu za svećeništvo sljedeći naši svećenički kandidati:

1. Ivan PERKOVIĆ (Kali)	V. godina
2. Šime ŽILIĆ (Briševo)	V. godina
3. Marin BATUR (Suhovare)	IV. godina
4. Damir ŠEHIĆ (Biograd n/m)	IV. godina
5. Mihovil ČIRJAK (Vrana)	III. godina
6. Ivan KARLIĆ (Kukljica)	III. godina
7. Zvonimir MIKULIĆ (Benkovac)	III. godina
8. Ivica BAŠIĆ (Zadar – Katedrala)	II. godina
9. Valter KOTLAR (Privlaka)	II. godina
10. Marko ŠIMUNDIĆ (Kali)	II. godina
11. Đulijano TRDIĆ (Kali)	II. godina
12. Nikola VOJVODIĆ (Kukljica)	II. godina
13. Ante DRAŽINA (Gorica - Raštane)	I. godina
14. Luka ŠUSTIĆ (Zadar - Katedrala)	I. godina

U novoj školskoj godini 2010./2011. svoje školovanje u Nadbiskupskom sjemeništu „Zmajević“ u Zadru nastavljaju:

1. Anto GAVRANOVIĆ (Pag)	IV. razred
2. Ivan JORDAN (Ljubač)	IV. razred
3. Marko BULIĆ (Korlat)	III. razred
4. Mato IVANČEVIĆ (Vir)	III. razred
5. Ante VICKOVIĆ (Nadin)	III. razred
6. Branko BRADIĆ (Vir)	II. razred
7. Ante BURČUL (Galovac)	I. razred
8. Marcijan CIRIMOTIĆ (Kistanje)	I. razred
9. Luka KOTLAR (Zadar – Belafuža)	I. razred
10. Concovado MIOLOVIĆ (Zadar – Bili Brig)	I. razred
11. Marko NAKIĆ (Vukšić)	I. razred
12. Mario PALIĆ (Kistanje)	I. razred

Duhovne vježbe obavili:

Don Anđelko Buljat: Krasno, 13. – 15. 9. 2010.

Don Srećko Petrov: Krasno, 13. - 16 . 9. 2010.

Don Zdenko Dundović: Opatija, 20. – 23. 9. 2010.

Don Ivan Rončević: Opatija, 20. – 23. 9. 2010.

Don Zdravko Katuša: Opatija, 20. – 23. 9. 2010.

Don Ante Sorić: Opatija, 20. – 23. 9. 2010.

Don Zvonimir Čorić, Opatija, 27. – 30. 9. 2010.

Don Josip Radoica Pinčić, Međugorje, 4. – 8. 10. 2010.

MANDATI ZA VJERONAUKE 2010./2011.

MANDATI NA NEODREĐENO VRIJEME

1. Don Zdenko Dundović
2. Sandra Čulina
3. Ivona Marija Maržić
4. Cecilija Pedić
5. Marin Ruić
6. Ana Šokota

JEDNOGODIŠNJI MANDATI

1. Ana Bašković
2. Katica Bobić - Picić
3. Ivanka Čirjak
4. Don Tomislav Dubinko
5. Lucija Džapo
6. S. Donata Gravić
7. Ivana Strika
8. Sonja Špadić
9. Marina Trešin

MANDATI ZA ZAMJENU

1. Ante Barać
2. Ivana Erpačić
3. Marinko Karamarko
4. Iva Lilić - Pekas
5. Emilija Marić
6. Grgo Mišković
7. Marijana Smolić
8. Ivana Viduka
9. Anita Žunić – Rogić

MANDATI – ODGOJITELJICE

1. Jelica s. Benjamina Mrakovčić
2. Gđa. Marina Sorić
3. S. Miranda Škopljanač - Mačina

SVJETSKI DAN MLADIH 2011.

PROGRAM

Četvrtak, 11. kolovoza 2011.

Dolazak u biskupije

Hodočasnici i skupine koje sudjeluju u programu Dana u biskupijama dolaze u različite biskupije domačine. Za sada, više od četrdeset španjolskih biskupija primiti će sudionike SDM.

Petak, 12. kolovoza - nedjelja, 14. kolovoza 2011.

Program u biskupijama

Svaka biskupija priprema programe aktivnosti za hodočasnike: vjerske, kulturne, ljudske solidarnosti itd.

Ponedjeljak, 15. kolovoza 2011.

Misa poslanja na SDM

Na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije biskupi iz španjolskih biskupija će slaviti hodočasničku Misu poslanja u Madrid, za mlade iz njihovih biskupija te hodočasnike koji sudjeluju u Danima u biskupijama.

Utorak, 16. kolovoza 2011.

8:00 h - Dolazak u Madrid

Od ranog jutra hodočasnici i skupine registrirane za SDM biti će u mogućnosti dobiti svoje akreditacije i ruksake na mjestu koje će označiti organizatori.

19:00 h - Otvaranje SDM - Sv. Misa

Svjetski dan mladih započinje u 17:30 h (okvirno vrijeme) sa Sv. Misom na Plazi de la Cibeles u Madridu koju će predvoditi nadbiskup Madrida u koncelebraciji s biskupima i svećenicima koji sudjeluju na SDM.

21:00 h - Festival mladih

Započinje prvi dio kulturnih aktivnosti programa SDM koji uključuje koncerte, izložbe, video-projekcije, obilazak muzejima, igre i tako dalje. Program će biti otkriven malo po malo...

Srijeda, 17. kolovoza 2011.

9:00 h - Kateheze

Sudionici SDM će organizirani po jezičnim grupama imati katehezu s biskupima iz cijelog svijeta. Kateheze će se održavati u crkvama, školama, dvoranama i sportskim klubovima u Madridu.

21:00 h - Festival mladih

Započinje prvi dio kulturnih aktivnosti programa SDM koji uključuje koncerte, izložbe, video-projekcije, obilazak muzejima, igre i tako dalje. Program će biti otkriven malo po malo...

četvrtak, 18. kolovoza 2011.

9:00 h - Kateheze

Sudionici SDM u organizaciji po jezičnim grupama će imati katehezu s biskupima iz cijelog svijeta. Kateheze će se održavati u crkvama, školama, dvoranama i sportskim klubovima u Madridu.

17:00 h - Dolazak Svetog Oca

U 17:00 sati (okvirno vrijeme), sudionici će dočekati Svetog Oca Benedikta XVI. na Plazi de la Cibeles.

21:00 h - Festival mladih

Započinje dio kulturnih aktivnosti programa SDM koji uključuje koncerte, izložbe, video-projekcije, obilazak muzejima, igre i tako dalje. Program će biti otkriven malo po malo...

Petak, 19. kolovoza 2011.

9:00 h - Kateheze

Sudionici SDM u organizaciji po jezičnim grupama će imati katehezu s biskupima iz cijelog svijeta. Kateheze će se održavati u crkvama, školama, dvoranama i sportskim klubovima u Madridu.

17:00 h - Festival mladih

Započinje dio kulturnih aktivnosti programa SDM koji uključuje koncerte, izložbe, video-projekcije, obilazak muzejima, igre i tako dalje. Program će biti otkriven malo po malo ...

21:00 h - Križni put

Započinje Križni put SDM. Na svakoj postaji biti će postavljen kip iz tradicionalnog španjolskog Velikog tjedna predstavljajući određenu scenu križnog puta. Ovi kipovi će biti iz svih dijelova Španjolske.

Subota, 20. kolovoza 2011.

16:00 h - Pripremna svečanost na aerodromu Cuatro Vientos

Sudionici će stići malo po malo na aerodrom i zauzeti svoje mjesto. U međuvremenu će se održavati različite aktivnosti na pozornici (svjedočanstva mladih ljudi, glazbene interpretacije, molitve Djevici, itd.), da bi se mladi bolje pripremili za bdijenje.

20:00 h - Bdijenje s Papom

U 20:00 sati (okvirno vrijeme), Papa će doći na aerodrom Cuatro Vientos (Četiri vjetra) i započeti će euharistijsko klanjanje. Planirano je da će Sveti Otac imati govor.

23:00 h - Noć na Cuatro Vientosu

Sudionici SDM provesti će noć na aerodromu Cuatro Vientos. Za one koji to žele, biti će postavljeno nekoliko velikih šatora gdje će biti klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Nedjelja, 21. kolovoza 2011.

9:00 h - Sv. Misa za sudionike SDM

U 9:00 (okvirno vrijeme) sv. Otac će slaviti Misu s tisućama biskupa i svećenika, te će uputiti svoj govor svim mladima. Nakon Svete Mise Papa će objaviti gdje će se održati sljedeći Svjetski dan mladih.

PRIJAVE

Ovisno o duljini boravka u Madridu, paketu usluga, te o državi iz koje mladi dolaze, ponuđeno je šest opcija/paketa prijave. Kod prijave pozornost treba obratiti na tri faktora: ponuđene usluge (smještaj, hrana, itd.); duljinu boravka te zonu zemlje iz koje mladi dolaze.

1. Opcije prijave <

Svjetski dan mladih nudi šest opcija prijave:

CIJELI TJEDAN (A), od ponedjeljka 15.8. popodne do ponedjeljka 22.8. ujutro:

- o Paket A1: uključuje smještaj i hranu (doručak, ručak i večera);
- o Paket A2: uključuje hranu bez smještaja;
- o Paket A3: uključuje smještaj bez hrane;
- o Paket A4: ne uključuje ni hranu ni smještaj.

VIKEND (B), od petka 19.8. popodne do nedjelje 21.8. popodne

- o Paket B1: uključuje smještaj i hranu;
- o Paket B2: ne uključuje ni smještaj ni hranu.

Sve opcije prijave uključuju osiguranje od nesreće, javni prijevoz u tjednu održavanja Svjetskog dana mladih, hodočasnički ruksak (koji sadrži knjižicu za obrede, kapu i majicu, vodič po Madridu, i ostale potrepštine), besplatan ulaz na kulturne manifestacije vezane uz Festival mladih (koncerti, izložbe, posjeti muzejima, itd.), i prednost ulaska u zone rezervirane za prijavljene sudionike glavnih događanja vezanih uz Svjetski dan mladih.

Zemlje svijeta su podijeljene u tri zone prema indeksu kupovne moći: oni koji dolaze iz zemalja veće kupovne moći, plaćaju više, dok oni koji dolaze iz zemalja manje kupovne moći, plaćaju manje. Hrvatska se prema toj klasifikaciji nalazi u B zoni zemalja (slovo zone nije povezano sa slovom paketa) tako da su cijene opcija/paketa sljedeće:

- Paket A1 (cijeli tjedan, sve uključeno): **163 eura**
- Paket A2 (sve osim smještaja): **150 eura**
- Paket A3 (sve osim hrane): **117,78 eura**
- Paket A4 (bez smještaja i hrane): **103,74 eura**
- Paket B1 (vikend, sve uključeno): **70 eura**
- Paket B2 (vikend, bez smještaja i hrane): **40 eura**

Pojedinci i grupe koji uplate cijeli iznos prije 31. ožujka 2011. godine ostvarit će popust od 5 %. Na ovu svotu dodaje se prilog od 10 eura kao doprinos za *Fond solidarnosti*, osnovan kako bi se omogućilo sudjelovanje mladih koji dolaze iz zemalja s financijskim poteškoćama. Treba imati na umu da je sudjelovanje na Svjetskom danu mladih 2011. godine u Madridu *besplatno*: svaka osoba može sudjelovati u središnjim događanjima (Misa otvaranja, obred za doček Pape, Križni put u petak, Bdjenje u subotu i Misa uoči polaska kući 21. kolovoza), pri čemu će za one koji nisu prijavljeni biti otvorene posebne zone. Međutim, toplo se preporučuje prijava s ciljem olakšavanja organizacije i pokrivanja troškova vezanih uz taj događaj.

Smještaj

Sudionici koji žele paket s uključenim smještajem, od organizacije Svjetskog dana mladih dobit će "jednostavan smještaj" u školama, dvoranama, župama ili obiteljima. Svi sudionici sa sobom moraju ponijeti vreću za spavanje.

Pojedinci i grupe koji žele paket bez smještaja, mogu se organizirati na način koji im najbolje odgovara: u privatnim kućama ili rezervirati sobu u hotelu preko Službene putničke agencije Svjetskog dana mladih. Noć s 20-tog na 21. kolovoza 2011., točnije slavlje bdijenja, sudionici će vrijeme provesti na otvorenom na Cuatro vientos (zračna luka). Hodočasnici imaju potpunu slobodu organizirati se kako žele: prijaviti se za smještaj koji organizira Svjetski dan mladih; obratiti se službenoj organizaciji Svjetskog dana mladih Viajes El Corte Ingles, te sami iznajmiti sobu u hotelu ili kako im već najbolje odgovara.

Prijave na Svjetski dan mladih započele su 1. srpnja 2010. godine. U Hrvatskoj se sve prijave za Svjetski dan mladih vode preko **Povjerenstva za pastoral mladih** Ureda HBK za mlade u (nad)biskupiji kojoj mladi pripadaju. Organizaciju prijevoza mladih iz svoje (nad)biskupije preuzima Povjerenstvo za pastoral mladih te (nad)biskupije tako da mladi informacije o **troškovima putovanja** mogu dobiti u Povjerenstvu svoje (nad)biskupije.

Povjerenik:

Zdenko Dundović
Trg sv. Stošije 2, 23000 Zadar,
telefon: 023/611-576
e-mail: zdenko.dundovic1@zd.t-com.hr

HODOČAŠĆE MLADIH U RIM

14.–20. travnja 2011.

Program:

Četvrtak, 14. travnja

Polazak prema Italiji u 24,00 sati.

Petak, 15. travnja

Dolazak u jutarnjim satima u Padovu, razgled Padove. Odlazak u zabavni park Gardaland - Večera - noćenje

Subota, 16. travnja

Nakon doručka polazak za Asiz u jutarnjim satima – razgled grada – vožnja prema Rimu - odlazak u hotel – večera i noćenje.

Nedjelja, 17. travnja

Nedjelja – Muke Gospodnje - Cvjetnica

Sudjelovanje na Misi i procesiji sa sv. Ocem na trgu sv. Petra.

Večernji razgled: piazza. Navona, Fontana di Trevi, Španjolski trg, Narodni trg, Zavod sv. Jerolima. Večera - noćenje

Ponedjeljak, 18. travnja

Razgledavanje bazilike sv. Ivana lateranskog, bazilike sv. Pavla izvan zidina, katakombe sv. Kalista, Koloseum, crkva sv. Petra u okovima, Forum romanum, Kapitolij, Crkva sv. Marije Nebeski žrtvenik. Večera - noćenje

Utorak, 19. travnja

Razgled Vatikanskih muzeja - slobodno.

Srijeda, 20. travnja

Nakon doručka vožnja kroz Italiju i povratak za Zadar.

Smještaj:

Albano Laziale, Via Rufelli 14, ROMA

Sobe dvokrevetne - s tušem

Cijena aranžmana:

370 eura

Prilikom prijave uplaćuje se 100 eura.

U cijenu je uračunato:

- prijevoz udobnim autobusom
- smještaj na bazi 5 polupansiona
- ulaznice u Vatikanske muzeje i katakombe
- ulaznica za Gardaland - audio slušalice i stručni vodič za Rim, Vatikanske muzeje i katakombe

Prijave:

Prijave do konca prosinca 2010.

Kontakt:

Don Zdenko Dundović

tel. 091 1973 777; 208 663; 351-100

s. Mirjam Gadža

tel. 091 5393171; 253-803

Prijave do konca prosinca 2010.

TAIZÉ – HODOČAŠĆE POVJERENJA NA ZEMLJI

Rotterdam, Nizozemska, 28. prosinca 2010. – 1. siječnja 2011.

Prijave možete izvršiti u Ured za pastoral mladih Zadarske nadbiskupije ponedjeljkom od 9 do 13 sati ili kod svojih župnika.

Kod prijave je potrebno dati:

- ime i prezime sudionika
- datum rođenja i župu iz koje sudionik dolazi
- kontakt broj telefona
- 100 eura

Ured za pastoral mladih Zadarske nadbiskupije poziva na hodočašće sve mlade od 17 do 35 godina života.

Smještaj je u Rotterdamu organiziran po obiteljima.

Cijena aranžmana po osobi iznosi 250 eura, a uključuje:

- prijevoz
- osiguranje
- noćenje u Münchenu na putu prema Nizozemskoj
- kotizaciju za susret
- posjet Amsterdamu, Den Haagu, Scheveningenu.

Jorgen Lisborg (Danska), Sv. Anastazija, 2004.

NAŠI POKOJNICI

Marija Sikirić

Marija Sikirić rođena je 10. prosinca 1928. godine u Bibinjama, od oca Križa Šimunić i majke Ane rođ. Kero. Bila je najstarija od njih šestero djece. Udala se 1947. godine za Križa Sikirić i s njime imala četvero djece, među njima i svećenika don Maria. Bolovati je počela na blagdan sv. Šime, 8. listopada 2010. i umrla 21. listopada 2010., u gradskoj bolnici u Zadru. Okrijepljena je svim sakramentima koje joj je podijelio župnik Bibinja don Radojica Pinčić. Živjela je kršćanskim životom i bila redovita na nedjeljnim sv. Misama, pa i nedjelju prije nego ju je bolest vezala uz krevet.

Pokopana je 23. listopada 2010. na novom groblju u Bibinjama. Sprovodnu misu predvodio je mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije, a sprovodne obrede predvodio je don Radojica Pinčić, župnik uz sudjelovanje brojnih svećenika. Počivala u miru Božjem.

Novi samostan Karmelićanki Božanskog Srca Isusova u Bibinjama

PASTORALNI PRILOG

DR. IVICA PAŽIN:

RODITELJI I NJIHOVA ODGOVORNOST U PRENOŠENJU VJERE SURADNJA ŽUPE – OBITELJI – ŠKOLE/ VJEROUČITELJI

Svećenička rekolekcija, Zadar, 2. rujna 2010.

Uvodne misli

Dopustite mi da na početku ovih skromnih razmišljanja na zadanu mi temu citiram dva teksta. Prvi glasi: „Naše je vrijeme vrijeme raspada religioznosti.

Permanentna vitalnost religioznoga je u potpunosti izgubljena. Sav je narod postao ili praznovjeran ili religiozno ravnodušan. Elita društva je agnostička ili skeptična, a političke vođe su licemjeri; mladi su u otvorenom sukobu s etabliranim društvom i s autoritetom prošlosti; izvode se pokusi s orijentalnim religijama i meditativnim tehnikama. Veliki dio ljudi je obuhvaćen propašću običaja“. Tekst koji sam upravo pročitao nije tekst suvremenog sociologa, religiologa ili etnologa. Nije tekst niti profesora teologije. To je tekst Tacita, star već 2000 godina, u kojemu opis grada Rima tako nalikuje suvremenoj slici našega društva.

Početkom četvrtoga stoljeća Augustin piše đakonu Deograciju: „Vidjet ćeš mnogo pijanaca, škrtaca, lupeža, kockara, preljubnika, preljubožinaca, ljudi što na se stavljaju svetogrdna sredstva i onih koji se povjeravaju vraćima, zvjezdoznancima i vilenjacima svakojakih drugih čarolija. Zamijetit ćeš da na kršćanske blagdane crkve pune ista mnoštva koja na poganske praznike ispunjaju kazališta“ (*De catechizandis rudibus*). Ima li pod suncem išta novoga?

Kako već dolazim iz Nadbiskupije Đakovačko osječke, dopustit ćete mi da pomalo «lokalno» - ne zamjerite mi na tom – započnem razmišljanja na zadanu mi temu: *Roditelji i njihova odgovornost u*

prenošenju vjere. Naime, davne je 1779. godine, župnik Vukovara, fra Ivan Velikanović, napisao jednu knjižicu pod nazivom «*Kratak način za ispovid*». Knjižica sadrži upute za pripremu na sakrament pomirenja, praktičnog izvršavanja istog sakramenta te upute kako i na koji način valja pristupiti sakramentu Euharistije, odnosno pričesti. Ono što je zanimljivo jest činjenica da je knjižica napisana za očeve, majke i za njihovu djecu. Za obitelj. I to s ciljem da se, kako piše Velikanović, «*priko korizme cesto, u vecser, prid svima svojima kuchanima u jedno skupljenima, ako ne svu, najposli jednu stranu, na glas, razborito shtiti csinite: a preko godine, po nediljah i svetcih zapovidnih, isto obsluxiti, nastojte*». Odnosno, «da se u korizmi često, navečer, zajedno sa svim ukućanima, ako ne cijelu knjižicu a ono barem jednu stranicu na glas pročita: isto neka se nastoji činiti nedjeljama i zapovijedanim blagdanima tijekom cijele godine». Kako je očito u knjižici, o svemu je trebao voditi brigu otac ili majka, a svećenik tek onda, ukoliko nijedno od njih nije ovladalo umijećem čitanja. Takav me odnos, a istovremeno i nalog župnika Velikanovića, postavljen pred roditelje i starije u obitelji, podsjeća pomalo metaforički na ono obiteljsko zajedništvo koje se u povijesti spasenja uvijek smatralo važnim nositeljem poruke i dara spasenja: Isus je tako iz roda i doma Davidova rastao u duhu i mudrosti u obitelji, apostol Pavao hvali vjeru obiteljskog zajedništva Timotejeve kuće, poimence bake Loide i

majke Eunike (2 Tim 1,4-5), obitelj Leonide iz Aleksandrije odgaja Origena velikog ljubitelja Svetog Pisma, rodna kuća i obitelj slavenskih apostola daje temelje vjerskoga iskustva Ćirilu i Metodu, i tako do naših dana. Ili možda ne? Iako, priznajem, nisam veliki ljubitelj statističkih podataka, ipak ću spomenuti sljedeće: «Kršćanski identitet braka i obitelji» naziv je projekta kojega na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu, posljednjih nekoliko godina, provodi nekoliko profesora. Primjereno današnjoj temi i našem razmišljanju, evo jednoga primjera: na pitanje postavljeno roditeljima: što biste željeli da vam djeca kao plod vašega odgoja ponesu za njihov kasniji život? Od ponuđenih jedanaest odgovora samo je jedan bio iz one «vjerske dimenzije», a glasio je: pobožnost kao znak života s Bogom. Taj je odgovor, nakon poštenja, pravednosti, radinosti i tako dalje, završio na osmom mjestu! Tako i najnovije «Europsko istraživanje vrednota» iz 2008. godine, u kojemu su sudjelovali mnogi uvaženi kolege i kolegice iz Hrvatske, među mnogim naznakama života i životnih uvjerenja pokazuju i sljedeće: premda se brak i obitelj još uvijek kod nas ne smatra zastarjelom institucijom, isto vjersko uvjerenje bračnih partnera je obilježeno kao vrednota koja nije bitna za uspješnost braka, a za više od polovice hrvatskih građana, ispitanika, Crkva je institucija koja nema i ne pokazuje odgovore na obiteljska životna, egzistencijalna pitanja.

1. Tko su zapravo ljudi koji žive s nama?

Uistinu može zvučati pretenciozno govoriti o ljudima oko nas u nekoliko minuta, ali meni se čini da veliki dio naših suvremenika niti je religiozan, niti ateistički opredijeljen. Oni su u biti praktični tražitelji sreće. Moć čežnje u njima još nije razmrvljena. Ali kako su pragmatični suvremenici poprilično vjerski analfabete, umijeće vjerskoga življenja njima ne stoji na raspolaganju. Gubitak religije vodi i tomu da oni samo računaju s ovozemaljskim životom. Njihov im je život njihova „posljednja prilika“. Stoga je uistinu potrebno umijeće ispunjavanja nemjerljive i beskrajne čežnje u mjerljivoj

i ograničenom vremenu. Tako oni pokušavaju dotaknuti optimalnu sreću, oslobođenu svake patnje, u ljubavi, radu i zabavi. To, pak, vodi postulatu što bržeg i intenzivnijeg življenja. Tada se pojavljuje strah da se neće moći ostvariti sve što se priželjkivalo, što nas opet desolidarizira jedno od drugoga. Ne individualizam, nego osamljenost nagrada je takvoga stanja. Iz dubokoga straha, koji počiva u svakom od naših suvremenika, oni započinju u drugima gledati i promatrati konkurente. Rezultat je svega kultura obezvrjeđivanja drugoga koja trajno sudi, presuđuje i osuđuje umjesto da hrabri, izgrađuje i podržava (Henri Nouwen). Razmišljajući u tom smislu o „tri nelagode“, Taylor spominje kao veliki problem suvremenoga svijeta, a koji nužno utječe općenito i na odgojno-obrazovne aspekte društava u svijetu, sljedeće: individualizam kao proces u kojemu se gubi osjećaj za višu svrhu te za ono za što vrijedi žrtvovati svoj život – nedostatak strasti (Kierkegaard); instrumentalni razum pod kojim podrazumijeva vrstu racionalnosti kojoj se pribjegava kada se kalkulira najekonomičnija primjena sredstava za određenu svrhu (prevlast tehnologije – plošnost i uskoća života, tehnološki razvoj u medicini – osoba kao mjesto za rješavanje tehničkoga problema), i, konačno, „tihi despotizam“ u kojemu će vladati posvemašnja skrbnička moć nad kojom će ljudi imati neznatan nadzor, upravo zbog atomizma individue, pojedinca koji će se radije povući u užitak vlastite kuće, nego što će se htjeti aktivno uključiti u život društva.

Činjenica je, naime, da danas, prema mišljenju mnogih autora, u vremenu u kojemu mi živimo nema mjesta za herojske čine, aristokratske krjeposti, za uzvišene životne ciljeve ili stvari za koje se isplati umrijeti. Jednako se tako čini da ne postoji ništa što bi životu moglo dati dublji i prodorniji osjećaj, a da je strast za ispunjenim životom stvar prošlosti. Tomu je na poseban način doprinio sustav postojećeg instrumentalnog društva u kojemu se na komercijalni, kapitalistički i birokratski način pristupa egzistencijalnim pitanjima, a koji ima tendenciju orobiti život u njegovoj punini i dubini. Nietzscheovi su tako „posljednji ljudi“

ekstremni primjer apsolutne propasti čovjeka kojemu je u životu stalo jedino do „bijedne ugođe“. „Svijet koji je nekoć bio mjesto čuda, mjesto svetih i ideala“, reći će Max Weber, „sada je samo neutralno područje potencijalnih sredstava za ispunjenje naše svrhe“.

2. Kultura života djece i mladih

Na poseban način ovdje mislimo na kulturu života mladih, koja je kao supkultura opće kulture, premda dinamična i u stalnim promjenama, postala i sama svojom kulturom. Kulturom života mladih shvaćamo tako izraze kojima se osjeća i živi povezanost u određenoj sceni ili sredini (miljeu), po kojima mladi komuniciraju međusobno te sa svojom društvenom okolinom. Najviše su to estetski izrazi mladenačkog slenga, odjeće (*outfit*), glazbenog usmjerenja. Takvih je scena, grupa i stilova uistinu mnogo. Svi oni ostavljaju bespomoćnima razne „istraživače“ odn. teoretičare koji se pokušavaju suočiti s fenomenom mladih. Pastoralne djelatnike ograničavaju na rad u malenim skupinama, a pastoral mladih polako stavljaju na nultu točku. Znanstvenici su davno prestali etiketirati mlade te su zaposleni vođenjem i obradom dugih lista raznih smjerova i stilova. Pastoralni djelatnici i animatori mladih reproduciraju svoj vlastiti kulturni milje s mladima – istomišljenicima ili s druge strane pletu paukovu mrežu raspravlajući s njima o mnogim problemima i točkama, u koju se onda i sami najviše zapletu. No što za to vrijeme rade mladi?

Mladi žive kaleidoskop stilova života i mode koju im nudi društvo. Oni nalaze svoje aranžmane u svijetu vrednota i paradoksa. Kombiniraju mogućnosti sa stvarnim proturječnostima i surfaju na valovima društvenog dizajna. Tko mlade ovih posljednjih desetljeća želi svesti pod jedan nazivnik, taj će izgubiti bitku. Mladost je danas istodobno sportska i mladost raznih udruga i skupina; ona je mladost u službi kod euharistijskog stola ili je pak mlada umjetnička scena predvođena grafiti-umjetnicima. Posvuda rock-kultura, ali jednako tako i narodno-melodične skupine mladih. I u svakoj se sceni, to ne smije biti zaboravljeno, u svakom se mladom čovjeku isprepliću

elementi i jedne i druge scene. Mladi žive više trendova istodobno. Mnogo je onih koji se preklapaju i svojim stilovima ne pripadaju istoj kulturi, drugim riječima onih koji si proturječe, koji se međusobno isključuju. Danas je, čini se, besmisleno, prema mišljenju mnogih, kao što je to bilo na primjer krajem sedamdesetih godina prošloga stoljeća, govoriti o vlastitoj kulturi mladih kao o kulturi suprotnoj općoj kulturi.

K tomu još dolazi uistinu do paradoksalnih signala društva, koje očekuje s jedne strane visoko obrazovanje mladih, a s druge strane nudi premalo kvalificiranih radnih mjesta, nagrađuje konkurenciju i individualnu marljivost i uspjeh, a „optužuje“ timski rad i kooperaciju te, konačno, obećava lijep, ugodan, komforan život, a mladog čovjeka već sada onemogućuje u financijskom, ekopolitičkom i socijalnom napredovanju. Budućnost koja, dakle, nije zajamčena naturalnom svjedodžbom ili diplomom, ostavlja mlade u prostoru života pod parolom „Tko umre s više igračaka, pobijedio je“ (Postmann, N.). Kultura mladih, mogli bismo reći, živi već postkršćansko društvo u punom zanosu. U njoj gospodare religijske neodređenosti i racionalne skepse. Mladi se služe tradicijama prema ukusu i obljubljenosti te potrebi; iskapaju kao iz nekih pukotina njima značajne djeliće i kombiniraju ih u suvremenu mješavinu.

3. Općenito o odgoju i ulozi roditelja u društvenoj sredini

Općenito govoreći, kada je riječ o odgoju, valja imati na umu da su roditelji oni koji imaju najviši stupanj odgovornosti za odgoj vlastite djece. U tom smislu društvo, preko škole, ali i drugih odgojno-obrazovnih institucija, preuzima tek supsidijarnu ulogu. Tako ne smije i ne može država odvojiti djecu od njihovih roditelja, te ih na određeni način – protivno volji samih roditelja – odgajati. Kako je odgoj uvijek bio, a na poseban je način to očito danas, društveni izazov visokoga ranga, ne može država ignorirati obitelj, isto kao što obitelj ne može ignorirati usluge, odnosno mogućnosti odgoja koje nudi država preko školskih institucija. Suvremena obitelj nije danas u

mogućnosti do kraja izvesti i ostvariti odgojni proces djece. S druge strane niti društvo, kao pojedinačni subjekt unutar takvog odgojnog procesa, nije u mogućnosti voditi brigu za odgoj vrijednosti i emocionalnog razvoja djece, a što je na poseban način integrirajući moment razvoja djece i mladih. Kada se u tom kontekstu sagleda i kultura medija te njezina uloga u odgojnom smislu, valja nažalost ustvrditi da je, u usporedbi s takvom kulturom, sudjelovanje roditelja i konkretno škole u odgoju djece i mladih uistinu minimalizirano. Unatoč stalnim pozivima na razmišljanje da audiovizualni mediji ne bi smjeli biti jedini, odnosno oni koji će preuzeti glavnu ulogu na «odgojnoj pozornici» djece i mladih, često se događa da su, bez obzira na potrebu da se mediji kao dio odgojnoga sustava i procesa stave unutar odgovornosti onih kojima je prvotna zadaća odgoj djece i mladih (roditelji, druge institucije), upravo oni ti koji velikim dijelom sudjeluju te upućuju djecu i mlade na izbor temeljnih i drugih životnih te društveno – kulturnih vrijednosti. Kada je, pak, riječ o vjerskom odgoju unutar obitelji, odnosno o obiteljskoj katehezi, uvijek ostaje istinita ona riječ koju je uputio već Ivan Pavao II., a koja govori o obiteljskoj katehezi koja neminovno prethodi, prati i obogaćuje svaki drugi oblik kateheze Crkve.

4. Roditelji i njihova katehetska uloga

Kako djeca i mladi, tako su i roditelji, kršćani, dio suvremene kulture. Uvijek je tako bilo. Stotinu godina nakon Kristove smrti živio je poganin imenom Diogenet. Njegov prijatelj, kršćanin, mu piše što to – prema njegovu mišljenju – čini kršćanina kršćaninom: «Kršćani, naime, niti su po domovini, a niti po govoru i običajima drukčiji od drugih ljudi. Oni ne stanuju u za njih izgrađenim gradovima, oni ne koriste samo njima poznati govor, oni ne žive odsječeno od drugih. Ipak, oni nastanjuju svoju domovinu, ali kao strani starosjedioci; oni ispunjavaju sve zadaće kao građani, ali strpljivo podnose sve nedaće kao stranci; svaka im je tuđina domovina, i svaka im je domovina tuđina... Sve ljube, a od svih su progonjeni. Mnogi

ih slijede, svi ih osuđuju; oni bivaju ubijeni, i u tom zadobivaju novi život».

Katehetska zadaća roditelja je jedna od naravnih zadaća roditelja. Katehetska zadaća roditelja samo je jedan aspekt njihove roditeljske uloge. Tu se ne radi o dopuni vjeronauka u školi ili župne kateheze, nego daleko više o otkrivanju one, kršćanskim roditeljima dane zadaće, koja je dio njihove roditeljske uloge. Htjeli to roditelji ili ne, kršćanski su roditelji nužno pozvani biti katehete svojoj djeci. Katehetskoj zadaći roditelja ne bi trebalo nikada tako pristupati da ju se roditeljima nameće, nego ju uvijek roditeljima treba otkrivati, kako bi oni postali svjesni te zadaće!

Katehetska zadaća roditelja se očituje u služenju djeci. Katehetska zadaća roditelja najprije mora biti otkrivena kao šansa, prilika u kojoj i po kojoj kršćanski roditelji služe svojoj djeci ukoliko im priopćavaju ono znanje koje će im pripomoći u potpunom ostvarenju njihova života. Potreba je mnoge djece danas, budući da nikoga nemaju tko bi im u društvu progovorio o istinskom smislu njihova života, upravo ih upućivati roditeljima. Zašto? Zato što mi se čini da jedna od onih institucija koja bi to trebala činiti na jedan sustavan način, a to je škola, to ne čini u dostatnoj mjeri. Naime, suvremeno školstvo u Europi, a čini se da i naša škola ide u tom smjeru, kroči prema cilju koji se u jeziku kritičara takvog školstva izražava riječima: Nema mjesta milosti. Cilj je, naime, tog postulata, otvrdnuti ljudsko srce! Jednostavnim rječnikom rečeno: učenici se trebaju obrazovati u pojedinim područjima poput tehničkih robova, koji će suvremenom tržištu kapitala, uz minimalni trošak, a uz maksimalni profit, biti na korist društvu ili, pak, moćnim kompanijama. Posljednji obrazovni dokumenti u Hrvatskoj, osim ovih elemenata, kao da su – namjerno ili nenamjerno – sebi zadali zadaću ne samo odgoja i obrazovanja, nego i potpunoga ostvarenja sreće, smisla i svrhe ljudskoga života.

Katehetska zadaća roditelja kao dio obiteljske vjerske kulture. Kada roditelji shvate svoju katehetsku zadaću u okviru roditeljske uloge ozbiljno, tada to odlučujuće utječe i na uspjeh odnosa

između roditelja i djece. U vremenu u kojemu se nalazimo relativno rano započinje proces u kojemu roditelji ništa ili malo toga znaju o svojoj djeci. Dugi boravak djece u predškolskim ustanovama ili u školi odvađa djecu od roditelja. Vrlo malo se o proteklom danu razgovara i premalo je zajedničkoga onog roditeljskog s onim dječjim proživljenim. Upravo odnos između djeteta i roditelja, kroz prizmu katehetske zadaće roditelja, može biti iznova intenziviran, njegovan te u zajedničkim razgovorima još jednom proživljen. Na poseban je način važno, roditeljima na različite načine govoriti o važnosti svakodnevne vjerske kulture unutar obitelji. Dopustite mi ovdje kratki ekskurs: Prema apostolu Pavlu vjera dolazi od slušanja, za djecu pak – to se ne bi moglo reći, ona više dolazi kroz gledanje, doživljavanje i sudjelovanje. Stoga je za djecu, kao i za sve nas važno izgrađivati vjersku obiteljsku kulturu, ako želimo zajedno vjerovati. Kako bi ta vjera, koja je izgrađena na iskustvu svakodnevnoga života, mogla rasti i za sve ljude koji svoj život dijele jedan s drugim postati istinskom temom, ona mora postati očita u znakovima, simbolima, obiteljskim ritualima, u pripovijedanju, slavljenju, molitvi, sudjelovanju u liturgijskom životu Crkve. Čovjeku pripada kultura, to znači oblikovan i izražen život. Ljudska kultura stvara forme i likovlje, koji izražavaju i potvrđuju koji je smisao života i tko je za njih Bog.

Vjerska obiteljska kultura nije pobožna težnja, koja bi se trebala ostvariti i ostvarivati u oblikovanju zajedničkoga života, nego daleko više, ona je «oslikavanje» oblika zajedničkoga života. Takva kultura pretpostavlja ljudsku kulturu: gdje se međusobno ne razgovara, gdje se ne njeguje intimna i osobna komunikacija, tu i molitva pada teško; gdje se ne slavi i gdje se ne održavaju običaji, tamo umiru i religijski, vjerski običaji-gube svoj smisao i značaj; gdje se ne pripovijedaju priče i bajke, gdje se ne gledaju slikovnice, nestaje i pripovijedanje biblijskih i drugih vjerskih zgoda i događaja. Jer je širenje, razvoj kršćanske kulture života utemeljeno na umjetnosti života obitelji, ona nije i ne može biti produkt egzaktnih planiranja, koja bi se

mogla iščitati iz nekih priručnika. Kršćanska obiteljska kultura raste u svakodnevnom životnim procesima obitelji, gdje djeca posebno aktivno sudjeluju (mogu sudjelovati) i u vjeri svojih roditelja. Djeca jednostavno trebaju dobre navike i rituale, te ih i sami stvaraju. Jesu li toga uopće roditelji svjesni? Sve što se događa u jednoj obitelji, mora biti prepoznato, uspoređeno, nadopunjeno sa životom drugih obitelji. Obitelj ne može svojom i iz svoje moći živjeti. Ona treba kontakte s drugim obiteljima, razgovor, izmjenu iskustava, zajedničko ostvarivanje novih oblika života, ponovno otkrivanje običaja, slavlja, pripovijedanje i igru. Razvoj vjerske obiteljske kulture nije privatna stvar, kako bi nam to htjele pokazati neke slike privatiziranih malih obitelji, nego nas upućuje na prostor izvan obitelji. Vjerovati se ne može pojedinačno. Što se više obitelji međusobno povezuju sve je više istinskoga života unutar četiri obiteljska zida.

Prva je zadaća roditelja biti roditelj. Kako govor o roditeljima kao katehetama ne bi bio krivo shvaćen, te se ne bi mislilo da se radi o nekom privatnom učenju i poučavanju, dvije su stvarnosti koje bih ovdje htio naznačiti: 1) Ni u kojem se, dakle, slučaju ne bi smio steći dojam da katehetska uloga roditelja ima zadaću nadopuniti, ili čak nadomjestiti angažman župne kateheze ili školskoga vjeronauka. Roditelji moraju u svom katehetskom kontaktu sa svojom djecom ostvariti svoje roditeljstvo, ne više, ne ni manje. Po tome što to čine oni ostvaruju ono što im je kao kršćanskim roditeljima predano. Zvanje i poziv učitelja ili župnika je drugo zvanje od ovoga roditeljskoga. U tom kontekstu, htio bih biti jasan: Mišljenja sam da bismo svi trebali, iz dostojanstva prema roditeljima i njihovoj zadaći, dopustiti majkama da budu najprije majke, očevima da budu najprije očevi, obitelji da bude najprije intimna zajednica međusobne ljubavi, a ne gledati kako ćemo, možda i krivo interpretirajući pojam «kućne crkve» roditelje i obitelj staviti u funkciju Crkve. Kako je Crkva pozvana raditi za obitelj i s obitelji, a tek u nužnim slučajevima nešto činiti umjesto obitelji, tako vrijedi, barem mi se čini, i obrnuto: neka obitelj bude prvo obitelj, a tek onda neka bude u

funkciji, i to s vrlo opreznom mjerom, Crkve ili neke druge institucije. 2) Vezano uz ovo rečeno, valja naglasiti da u svakom slučaju i župna zajednica mora pridonijeti i skrbiti da se s djecom još nešto događa osim katehetskoga kontakta njihovih roditelja. Govor o roditeljima kao prvim katehetama ne isključuje nego upravo uključuje brigu župne kateheze i školskoga vjeronauka u rad s njihovom djecom, ali i sa samim roditeljima. Stoga roditelji imaju potpuno pravo nekada i svojom ljutnjom ili, pak, razočaranjem pokazati osobno nezadovoljstvo ostvarenjem zadaće navedenih područja, poput župne kateheze ili školskoga vjeronauka.

Diferencirano vrednovanje katehetske uloge roditelja. Kada se radi o specifičnoj katehetskoj dimenziji roditeljskoga odgoja, tada je nužno kratko progovoriti i o tzv. diferenciranom vrednovanju. To znači najprije imati pred očima opću osposobljenost roditelja odgajati svoju djecu, a zatim i osposobljenost roditelja sudjelovati na vjerskom odgoju svoje djece. Mi smo, posebno svećenici i župnici, pozvani na oprez prilikom vrednovanja ili ocjenjivanja katehetske osposobljenosti roditelja na temelju vrlo često samo vanjskih nekih datosti koje smo zamijetili. Naime, postoje takozvani dobri roditelji koje svake nedjelje možemo vidjeti u crkvi, ali koji istovremeno izbjegavaju svaku katehetsku dimenziju zadaće unutar svoje roditeljske uloge i to ne zbog toga što joj možda ne bi bili vični, nego zbog toga što se inače premalo posvećuju svome djetetu. S druge strane postoje oni roditelji koji Crkvi stoje još uvijek prilično daleko, tako onda i vjeri, ali prihvaćaju svaki impuls koji bi njihov – i već tako dinamičan odnos prema djeci – još više intenzivirao. Ovdje rado pozivam sve svećenike na dodatno promišljanje: kada u jednoj župnoj zajednici pokušavamo stvoriti sustav kateheze, te na određeni način uključiti i roditelje u župnu katehezu, nemojmo prvenstveno i nemojmo se samo oslanjati na osobe obdarene teološkim ili nekim drugim oblikom katehetske izobrazbe. Život u župnoj zajednici, rad unutar kateheze treba i talente s glazbenog, kreativnog, govornog, likovnog, komunikativnog, organizacijskog područja. Sve takve osobe ni u kojem

slučaju ne žele ometati rad svećenika, vjeroučitelja ili katehete u konkretnoj župnoj katehezi, dapače, one upravo pozitivno izazivaju sve već angažirane na stvaranje novoga ozračja u provedbi određenoga katehetskoga procesa.

Rad sa samim roditeljima, kao što sam spomenuo, mora biti diferenciran na temelju njihovih različitih preduvjeta, sposobnosti i spremnosti sudjelovanja. S jedne strane trebali bismo pred njih postaviti minimum, ukoliko ih želimo pozvati na suradnju. Ono što ne smijemo učiniti jest taj minimum pretvoriti u normu, mjerilo našega rada s njima.

Kao što se može primijetiti, najprije smo ovdje progovorili o roditeljima kao katehetama vlastite djece. Čini mi se da je to primarna njihova uloga, koja nikada ne bi smjela biti zaboravljena. Uključivanje roditelja u katehezu unutar župne zajednice označava da se takav angažman roditelja ne smije vrednovati kao nešto u čemu su roditelji obavezni sudjelovati. Prirodna je, dakle, njihova zadaća biti katehetama svojoj djeci. Biti katehetama drugoj djeci unutar župne zajednice, izvanredna je odlika dragovoljnog angažmana roditelja koji bi za takvo uključivanje trebali biti i poučeni. Roditelji, naime, ukoliko imaju vlastitu djecu u bilo kojem okviru župne kateheze, uvijek imaju pravo na informaciju o njihovom razvoju, ali nikada ne smiju biti prisiljeni aktivno sudjelovati u katehetskim procesima, ukoliko to ne žele. Prvo obilježje kateheze odraslih, a s tim i kateheze roditelja, jest pretpostavka slobodnoga sudjelovanja i suradnje, odnosno dragovoljnosti i partnerskoga ozračja.

5. Odnos kateheze i obitelji

Govoriti o katehezi roditelja, odnosno o uključivanju roditelja u katehezu, nemoguće je bez govora o odnosu kateheze i obitelji. S obzirom na to, evo nekih principa, temeljnih upravo za obiteljsku katehezu.

Naravno pravo obitelji na vlastiti put prema vjeri. Stvarnost suvremene obitelji s obzirom na njezine mogućnosti posredovanja i naviještanja vjere valja vrednovati diferencirano. Postoji naime

opasnost prezahtjevno se postaviti prema obiteljima. Isto tako je krivo podcijeniti obitelj u njezinoj duhovnoj kompetenciji, ponajprije onda kada one na izvan djeluju nevjernički ili su prema vjeri ravnodušni. Obrat u pastoralu od obitelji kao objekta k obitelji kao subjektu, kao odgovornom nositelju evangelizacije, ne smije, zbog prezahtjevnosti, dovesti do isključenja određenoga broja obitelji. Obiteljska kateheza, naviještanje obitelji, znači da svaka obitelj ima pravo iznaći svoj put, ritam i metodu, kako bi rasla u vjeri, kako bi ju živjela te kasnijim generacijama posredovala. Individualna je potpora prije svega zahtjev vremena, a ne pastoralno shematiziranje.

Obitelj traži Crkvu. Naviještanje je uvijek čin Crkve i čin u Crkvi, jer stvarno zajedništvo među ljudima prvo je teološko, duhovno i pastoralno mjesto naviještanja vjere. Uz župnu katehezu i školski vjeronauk obitelji pripada nezamjenjivo značenje za daljnji navještaj vjere, upravo zbog njezine specifične moći izgradnje zajednice i zajedništva. Istovremeno valja težiti «umreženju» obitelji s drugim mjestima na kojima se događa odgoj za vjeru, učenje, odnosno poučavanje i življenje vjere. Tek i samo u ovakvoj otvorenosti, obitelj ispunjava zadaću i svoje specifično obilježje, dano joj već u naslovu «Crkva u malom».

Nesustavnost kao kriterij. U usporedbi sa školom i župnom zajednicom obitelj posreduje i naviješta vjeru najprije kroz zajednički život. Svakodnevica jedne obitelji sadrži mnogobrojne prigode, vjerske sadržaje koordinirati s aktualnim događanjima i konkretnim iskustvima. Preduvjet je svakako ozračje međusobnoga poštovanja i otvorenosti. Stavovi poput želje i napora biti dobar, oproštenje, skromnost i živjeti mir, djeluju kao plemeniti dio vjerskoga sadržaja, iako se o tome ne uvijek i ne na «katehetski» način u obitelji često raspravlja. Kateheza, koja povezuje vjeru i obiteljsku svakodnevicu, događa se – po naravi stvari – nesustavno. Gdje bi elementi sustavne kateheze bili poželjni ili bi se nalazili unutar obiteljske kateheze, bilo bi potrebno voditi brigu i o brižnom praćenju pomoću stručnih djelatnika.

Obitelj i vjersko iskustvo u praksi. Obitelji čeznu za vjerskim iskustvom doživljajnoga tipa (izleti, socijalni angažman, razgovori, župne svetkovine, hodočašća), čeznu za ugrađivanjem sakramenata u aktualni prostor, za navještajem osjećaja domovine, za vjernim uzorima koji žive vrijednosti o kojima govore i propovijedaju. Iz ove perspektive želimo sunositi probleme obitelji, angažirati se u izgradnji manjih «mreža obitelji», promovirati susjedsku i pomoć roditeljima. Pri tome se moraju crkvene aktivnosti izdići iznad ponude i konkurencije nebrojenih sekularnih ponuda te su pozvane ponuditi specifičnu kršćansku opciju.

Obitelj nije otok. Obitelj može tek onda biti zaštitni prostor, ako ona sama ima zaštitni prostor. Ona ne može, bez obzira o kojem se obliku radilo, sama odgajati. Jednom će i najplodnije tlo ostati bez mogućnosti rađanja. Odgoj je, općenito govoreći, postala izuzetno teška zadaća. Istraživanja o obitelji nude sve više pojmove poput: rast anonimnosti obitelji, napor kroz dvostruka zaposlenja roditelja, ili kroz nezaposlenost itd. Također i pitanje kako i da li župe mogu biti prostor zaštitne zone i za samohrane majke ili očeve, ubraja se u ovo područje razmišljanja? I zaključno, obiteljska kateheza, koja pokušava roditelje «privući» u vjerski odgoj, mora ozbiljno ući u razgovor o predrasudama i idealnim predstavljajima «savršenih majki» ili «savršenih očeva». Kada god slušamo i pokušavamo obitelj uvesti u proces, npr. prvopričesničke kateheze valja se pitati ne pokušavamo li kroz «obiteljsku katehezu» sačuvati sliku obitelji, ili ju «koristimo», i to onu sliku koja je polako na zalasku i u nestajanju.

Zaključno o ovome području

Često se mnogi naši angažmani u okviru rada s roditeljima, još manje u okviru rada s obiteljima, mogu mjeriti tek pojedinačnim susretima. Iskreni svećenici ili katehete pitat će se jesu li ti susreti, često kratki i rijetki u katehezi – možda u prigodi kateheze za sakramente – doista mjesta iskustva Boga? Isplati li se trud ili će to ostati tek prolazne epizode u životu onih koji su došli na pretkrsku katehezu ili na neki drugi oblik susreta? Kako će takvi

susreti moći uspjeti i kako mogu biti zapamćeni kao nešto pozitivno?

To su sjećanja koja – premda kratka – mogu sigurno obilježiti život neke osobe. Ne živimo li možda svi, i više nego što ponekad vjerujemo, od sjećanja te vrste, od pojedinih susreta koji nas obilježavaju za cijeli život? Naš život ne sliči romanu, već je daleko više od slijeda kratkih pripovijesti ili doživljaja. Život i vjeru živimo manje u nizovima ili na tečajevima formacije - prema studijskom planu ili programima – već daleko više u različitim manje ili više kratkim ili dugim susretima.

Ono što možemo učiniti jest da takvi susreti upućuju na Božja pozitivna, korisna i pamćenja vrijedna iskustva. Smatram da mnogo pastoralnoga pesimizma i mnoge žalopojke zbog pomanjkanja uspjeha katehetskoga i pastoralnoga djelovanja proizlaze također i iz činjenice što uspjeh mjerimo provjeravajući koliko su takvi susreti doveli do stalne povezanosti s Crkvom ili sa zajednicom. Htjeli bismo da osobe ostanu s nama. I ako se to ne dogodi, mnogi smatraju da su takvi susreti bili beskorisni.

Osobno mislim da i takvi susreti imaju svoju vrijednost, svoje značenje. U njima se može shvatiti nešto od skrbi Božje za nas, Boga koji bez pretpostavki i bez protuusluga i dalje sam sebe daruje «besplatno», ali ne «beskorisno». Tako, čini mi se, valja imati Augustinove misli pred očima: «Nije važno da mi imamo sve, važno je da Bog ima sve».

6. Dodatna razmišljanja o obiteljskoj katehezi

Suvremeni čovjek ima novu humanističku svijest, osjeća se odgovornijim za svoju sudbinu i ne podnosi nikakav paternalizam. Odrasliji je na svim poljima, također i na vjerskom. Usporedno s time, na svakom se koraku uvjeravamo u činjenicu slabog osobnog vjerskog osvjedočenja. To vrijedi čak i za praktične vjernike, čija vjera često boluje od 'biblijske neishranjenosti', što se negativno odražava na kršćanski život. Razgovori s roditeljima prigodom krštenja djece, prve pričesti ili krizme pokazuju da i u vjernika s visokom stručnom spremom postoji upravo zastrašujući manjak vjerskog

znanja i suvremenog učenja Crkve. Dok su u profesionalnom životu stručnjaci, u religioznom životu su svojevrsni analfabete, zapravo infantilni, s nekim podacima iz vjeronauka u djetinjstvu. Takvi se vjernici nezgodno osjećaju kada u nekim prilikama dođu na misu i ne znaju pratiti što se slavi, niti u tome sudjelovati. Ne osjećaju se tada samo oni neugodno, nego i svećenik s njima. Što mogu takvi roditelji prenijeti svojoj djeci? Oni često zapravo, i nesvjesno, ruše ono što su djeca dobila na vjeronauku. Praksa pokazuje, a to potvrđuju i neka istraživanja, da se unatoč određenom povratku određene vjerske prakse, u svakodnevnom životu u obitelji malo govori o Bogu i njegovu značenju za život. Mladi izjavljuju da o tome uglavnom razgovaraju sa svojim bakama i djedovima. S roditeljima daleko manje jer mnoge od njih to ne zanima, nepoznato im je ili jednostavno nemaju vremena. Što tek reći za situaciju većine roditelja koji u djetinjstvu nisu imali vjeronauka, a prošli su ateističku indoktrinaciju komunističkog tipa?

S druge strane u našoj pastvi još se nije dogodio pomak u skladu sa duboko promijenjenom situacijom koja je obilježena izrazito stupnjevitom religioznošću i distanciranom crkvenosti. Pohvalno je da se veliki naponi ulažu u rad s djecom. Međutim, sve to neće donijeti željene rezultate bez zaokreta prema odraslima koji su prvi adresati nove evangelizacije. To, dakako, uključuje premišljanje struktura i načina navještaja, što je potrebno tim više nakon što se Crkva zadnjih godina opredijelila za drugu evangelizaciju, za nove sadržaje i metode navještaja, koristeći mogućnosti koje su donijele demokratske promjene. U prvom redu zaokret bi se trebao dogoditi u pastoralnim djelatnicima, točnije u njihovu odnosu prema odraslima. S njima se ne može komunicirati i raditi metodama za djecu. Odrasli traže da im se prizna odraslost. Oni žele osobno i suodgovorno sudjelovati u svim procesima, pa i u procesu vjerske inicijacije, odnosno premišljanja života po vjeri. Očito, kateheza i propovijed morat će se osloboditi nekih 'šablona', vodeći računa o izoštrenijem kritičkom duhu današnjeg čovjeka koji traži prave odgovore na

temeljna životna pitanja, bez ikakve indoktrinacije ili ukalupljivanja. A najviše očekuje osobno životno svjedočenje, utjelovljenu vjeru onih koji im dolaze s nekom ponudom.

Budući da odraslost pretpostavlja i veću osposobljenost za autentičnu komunikaciju, za uspostavljanje autentičnih i trajnih odnosa s drugima, za nesebičnije i ustrajnije angažiranje, te da su upravo odrasli sposobniji u punoj odgovornosti prihvatiti i vjeru kao svoje trajno opredjeljenje, u suvremenom se vjerskom odgoju naglasak pomiče na permanentnu formaciju odraslih. Sve to upućuje na nužnost rada s roditeljima. Oni su prvi 'adresati' kršćanske poruke i svih temeljnih vrednota koje na sebi svojstven način prenose na mlađe generacije. Zato rad s odraslima, odnosno katehizacija odraslih, poprima sve više obilježje stvaranja 'Crkve odraslih vjernika', koji će biti sve osposobljeniji da svjedočki prenose ljudske i kršćanske vrijednosti na djecu i mlade. Možemo reći da je u Crkvi u Hrvata u tom pravcu učinjeno mnogo pothvata i da to zapravo postaje njena trajna preokupacija. Dakako, ukazuje se nužnim razrada katehetskog programa za susrete, osobito s mlađim bračnim parovima: što znači biti kršćanski roditelj, kako biti otac i majka i zajedno živjeti i vjerovati, Božje očinstvo i majčinstvo u životu i postupcima roditelja, praćenje cjelovitog rasta djece i mladih ukazivanjem na autentičan sustav vrijednosti, pravo usmjerenje u shvaćanju spolnosti, te osobito ženidbe i braka, temeljne odrednice u odnosima roditelji/djeca i dr. Dakako, pritom je od izuzetne važnosti voditi računa o egzistencijalnoj situaciji roditelja i izazovima s kojima se suočavaju. Činjenica je da tom pitanju u katehezi roditelja nije posvećena prava pažnja.

6. Naglasak na novoj odgojnoj i katehetskoj ulozi obitelji

Premda se obitelji sve više 'sužava' prostor utjecaja na vrijednosni sustav djece, posebice što se tiče vjerskoga odgoja, ipak još uvijek ostaje činjenica da je najrelevantniji odgojni čimbenik. Ipak, jedan od najznačajnijih pomaka koji se ima dogoditi u svijesti roditelja i drugih odgojitelja, kada je riječ o kršćanskom

pristupu čovjeku, jest da se radi o odgoju čovjeka u cjelini. To znači da se kršćaninov vjernički odnos odražava i izražava u njegovoj sveukupnoj duhovnoj i tjelesnoj stvarnosti: u njegovoj spoznajnoj, moralnoj, estetskoj, fizičkoj, radnoj i drugim dimenzijama. U svezi s time glavna je svrha odgoja, razvijanje općeljudskih i vjerničkih sposobnosti. To je nešto daleko više od shvaćanja mnogih obitelji koje misle da je bitno da dijete nešto nauči i završi, da ima svjedodžbu i diplomu, a u vjerničkom smislu da nauči neke vjerske istine i što prije 'obavi' neke obrede, što bi mu jednom moglo trebati. To je na liniji ranije spomenutog 'utilitarizma', a svakako najmanje shvaćanja odgoja kao trajnog procesa 'kako biti više čovjek i živjeti život u punini.

Kao prvotno mjesto i struktura socijalizacije obitelji ima nenadomjestivu odgojnu ulogu ponajprije stoga što ona ima posebnu važnost u procesu interiorizacije modela ponašanja koji su u temelju svakog daljnjeg ljudskog razvoja. Katehetska uloga roditelja jest od prevažnoga značenja, ali shvaćena ne prvenstvo kao 'naukovanje i moraliziranje' već kao trajna pratnja, uz posredovanje vlastitoga iskustva vjere. Naime, prije svakog govora o vrednotama u odgoju općenito ili navještaja kršćanske poruke, obitelj daje odlučujući doprinos u odgoju posredstvom iskustva ljudskih odnosa uzajamnog prihvaćanja, praštanja, prve i besplatne ljubavi i svih duhovnih stavova koji se ne poistovjećuju sa izričitim religioznim odgojem, ali sačinjavaju njegov nužni temelj jer posreduju i ukazuju na "Boga koji je s nama", Oca, prijatelja, na zajednicu ljubavi. Obitelj je na sebi specifičan način "škola potpunije čovječnosti". Drugi vatikanski koncil naglašava: "Ako roditelji prednjače primjerom i zajedničkom obiteljskom molitvom, djeca će, i svi koji žive u krugu obitelji, lakše naći put čovječnosti, spasenja i svjetlosti".

Za kršćane je temeljno pitanje kako i koliko obitelj očituje nešto od neiscrpive dubine darivanja, ljubavi i komuniciranja koje postoji unutar samoga Boga. To bitno određuje odnos u obitelji, ponajprije između muža i žene, To se na poseban način odražava i u odnosu prema

potomstvu, tj. prema djeci. Tjelesno roditi znači tek započeti 'rađanje', koje se nastavlja u postupnom i složenom cjelovitom odgojnom procesu, koji je danas izuzetno složen i zahtjevan. Činjenica da se svakoga treba smatrati jedinstvenim subjektom, na što je suvremeni čovjek, pa i najmanje dijete, sve osjetljiviji, ukazuje na potrebu poštivanja djeteta. U tom smislu mijenja se i shvaćanje poslušnosti koja više ne može biti 'sluganska' već temeljena na uzajamnom štovanju. Prekretnicu u takvom shvaćanju označio je sam Papa Ivan Pavao II. kada je, tumačeći četvrtu Božju zapovijed, naglasio da ta zapovijed osim, što nalaže da su djeca dužna 'poštovati svoje roditelje', isto tako uključuje i uzajamno štovanje, a to znači da su roditelji dužni tako se ponašati prema svojoj djeci da zasluže njihovo poštovanje. To znači da se odgoj ne događa jednosmjerno, tj. isključivo od roditelja prema djeci već i od djece prema roditeljima. I djeca i mladi postaju protagonisti u odnosu na rast vjere roditelja, štoviše oni su im često pravi izazov i poticaj. Jer obitelj je nezaobilazno mjesto u humaniziranju osobe, osobito u odgoju osobnosti za autentične međuljudske odnose i obostrano darivanje.

Dok Crkva kao 'majka' sudjeluje u stvaranju obitelji naviještanjem Božje riječi i slavljenjem sakramenta ženidbe, s druge strane obitelj kao 'majka' izgrađuje na neki način Crkvu katehizirajući svoju djecu, počevši od buđenja osjećaja za Boga, odgojem moralne svijesti i oblikovanjem značenja ljudske ljubavi kao odsjaja Boga Stvoritelja i Oca. Nužno je voditi računa o osnovnom modelu kateheze u obitelji koji se odlikuje svojom specifičnošću, jer je vezana uz svakidašnji život, gdje se evanđeoska poruka prenosi kroz konkretno življeno iskustvo. Radi se o tzv. prigodnoj katehezi, tj. onoj koja koristi posebne situacije i događaje života kao polazište za navještaj radosne vijesti. Od temeljne je važnosti pokazati da se susret s Bogom ne živi samo u crkvenim obredima i molitvi već i u življenju svakodnevice, u svemu onome što čovjek proživljava, unoseći u to svjetlo vjere. Djeca su, prema svim pokazateljima, najviše osjetljiva na

neautentičnost i 'dvostrukost' u ponašanju odraslih, koji jedno govore a drugo čine. Papa Pavao VI. istaknuo je da "suvremeni čovjek radije sluša svjedoke negoli učitelje, ili ako sluša učitelje, sluša ih stoga što su svjedoci". Stoga je jedan od temeljnih zadataka promicanje svijesti, kako naglašava i uči Crkva i svi ljudi dobre volje, da je «spas osobe te ljudskog i kršćanskog društva usko je sa sretnim stanjem u bračnoj i obiteljskog zajednici».

Činjenica je da je i ulazak vjeronauka u školu otvorio mnoge putove sustavnijeg odgoja i obrazovanja djece i mladih, te mogućnosti za suradnju sa roditeljima. Uza sva nastojanja da se ograniči mjesto i uloga vjeronauka, ipak i novija istraživanja pokazuju da su «mladi u značajnom opsegu religijski socijalizirani i u obitelji i kroz vjeronauk, a isto tako odgajaju (ili su spremni odgajati) i svoju djecu, motivirani najviše potrebom održavanja vjere, ali i pozitivnim odgojnim utjecajem koji prepoznaju u religiji». Prisustvo vjeronauka u školi pomaže, uz ostalo, sve boljem shvaćanju suodnosa između općeljudskog iskustva i kršćanskog shvaćanja vjere, što znači da se maksimalna briga posvećuje neraskidivoj povezanosti između vjere i života. Vjera je, naime, Božji odgovor na najdublja ljudska pitanja, iako taj odgovor ide i dublje od čovjekovih pitanja. Drugim riječima, iako postoji diskontinuitet između ljudskog iskustva i vjere kao Božjeg dara, ipak između općeljudskog iskustva i poruke vjere postoji značajan kontinuitet, što se u crkvenim dokumentima ističe kao temeljno načelo: vjernosti Bogu i vjernosti čovjeku. Taj je stav očito na liniji pluralnog i interkulturalnog pristupa u cjelokupnom školskom odgojno-obrazovnom sustavu, što se želi stimulirati i u novoj školi u Hrvatskoj.

Dakako, ništa ne može zamijeniti doprinos onih susreta koji se nužno odvijaju unutar i pod izričitim vodstvom župne zajednice. Nema sumnje da Crkvi predstoji zahtjevan zadatak premišljanja kršćanske inicijacije, pri čemu je jedan od prvih zadataka okupiti roditelje i djecu zajedno na «putu vjere», konkretno u pripremi na slavlje sakramenata. Sazrijeva uvjerenje da je jedan od najprečih pastoralno-katehetskih

pothvata izrada programa za susrete roditelja, te roditelja i djece zajedno.

Trajno jačanje odgojne uloge obitelji kroz suradnički odnos svih odgojnih institucija i čimbenika

Od tzv. negativističkog pristupa, odnosno kritiziranja i moraliziranja kada je govor o obitelji i obiteljima nužan je zaokret prema onim projektima koji idu u pravcu ohrabrenja svega onoga što je pozitivno i učinkovite pomoći obiteljima. To je tim, potrebnije kada je riječ o obiteljima u krizi, u teškoj ekonomskoj situaciji i sl. Očito je da to ne ide bez pomoći šire konkretno župne zajednice, štoviše bez organizirane suradnje svih odgojnih institucija, a za što danas u demokratskom društvu postoje veće mogućnosti. Puno se toga mijenja na relaciji društvo-škola-obitelj-Crkva. Raste sve više svijest o potrebi jače suradničke svijesti u kojoj će svatko naći svoje mjesto ako se želi zalagati za cjelovito dobro čovjeka. Otud nužnost jačeg udruživanja svih snaga, odnosno stvaranja tzv. odgojnog saveza, u kojem će sudjelovati svi odgojni čimbenici: obitelj, zajedno s djecom, župna zajednica i škola, uključujući sve društvene institucije kojima je na srcu opće dobro.

Početna iskustva s vjeronaukom u školi više ili manje idu u tome pravcu. Roditelji se uvjeravaju da je njihovoj djeci i mladima, izloženima inače raznim često i pogubnim utjecajima okoline i drugih čimbenika, omogućen pristup onim kršćanskim vrijednostima, koje osmišljavaju čovjekov život. Dolazi do shvaćanja vjere kao temeljne i nezaobilazne činjenice u cjelovitom odgoju i obrazovanju. Na razini škole i društva stvara se dijaloška klima u kojoj se slobodno iznose određeni stavovi i polazišta u razrješavanju enigme: što je čovjek i koja je njegova prava sreća, sreća života u slobodi i odgovornosti. Riječ je «o takvu vjersku odgoju i obrazovanju koji se skladno ugrađuje u cjelovit i autentičan općeljudski i općereligiozni odgoj i obrazovanje u sklopu suvremenog popularnog usmjerenog školskog odgojno-obrazovnog sustava». Nema sumnje da to ne ide bez teškoća, kao i drugdje u svijetu, a kod nas tim više što će se još dugo osjećati posljedice 'jednosmjernog odgoja i mišljenja', jedne i jedine nekadašnje vizije

života i čovjeka posebno, a onda s tim u vezi i s nizom predrasuda kada je riječ o vjeri, napose kršćanskoj.

Velika se pažnja posvećuje permanentnom obrazovanju dosadašnjih vjeroučitelja (svećenika i redovnica) te školovanju novih vjeroučitelja, osobito vjernika laika, o čemu vode brigu teološko-katehetski instituti i uredi za katehizaciju pri pojedinim biskupijama. Osobiti se naglasak stavlja na cjelovitu, to jest ljudsku i kršćansku formaciju, kako bi vjeroučitelji bili osposobljeni za suradnički odnos u okviru škole i Crkve, a posebno u radu s roditeljima.

Ipak, uza sve pozitivne pomake čini mi se da postoji latentna opasnost od tzv. 'abdiciranja roditelja odnosno obitelji', što se tiče odgojne uloge, barem što se tiče odgoja u vjeri. Većina današnjih roditelja proživjela je djetinjstvo bez vjerskog odgoja ili nekog jačeg iskustva vjere u obitelji. To je razumljivo ako imamo na pameti prošlo iskustvo kada je vladao određeni antagonizam između temeljnih odgojnih čimbenika: društvo, škola, obitelj, Crkva, pogotovo kada je trebalo prikrivati svoje vjersko uvjerenje. Mnogi su se poveselili da će sada sve učiniti škola, i Crkva preko škole, što im dobro dolazi jer su mnogi roditelji ionako prezauzeti drugim brigama, a da se i ne govori o nepripremljenosti za usmjerenje i praćenje odgoja u vrijeme velikih i raznorodnih društvenih utjecaja, osobito preko medija i raznih životnih ponuda.

Vodeći računa o činjenici da brojne ekonomske, socio-psihološke i političke prilike unose često ozbiljni nered u obitelj, koja je sve manje kadra suočiti se s tim teškoćama, svi odgojni čimbenici moraju intenzivirati pothvate u vidu pomoći obitelji koja je primarno mjesto odgoja. Drugim riječima, ne postoji dovoljna svijest o svim teškoćama s kojima se susreće suvremena obitelj, od nezaposlenosti, neimaštine, raznog utjecaja okoline i medija, osobito 'svijeta droge i alkohola' na rast djece. Dovoljno je imati pred očima najnovije statističke podatke da su ti utjecaji sve prisutniji već u doba adolescencije, tj. među tinejdžerima. Bez primjerene suradnje roditelja neće se dogoditi cjeloviti odgoj, jer će 'razbijena obitelj' lako porušiti sve ono što se gradi na

drugim mjestima, konkretno kroz školu, župnu zajednicu i drugdje. U tom su smislu u Crkvi sve nužniji susreti obitelji, osobito roditelja učenika, osnivanje klubova za susretanje roditelja, također kao ustuk određenome individualizmu i povlačenju u sebe i svoju 'sreću ili nesreću'. Dakako, sve to postavlja u pitanje 'struktura' onih župnih zajednica koje se 'zatvaraju u obrede i administraciju', umjesto da otvaraju prostore za zahvaćanje i angažman djece i mladih. Pogubna je činjenica da su u mnogim župnim zajednicama 'zamrla' okupljanja djece i mladih. A unutar župnih vijeća sporo se otvara prostor za suradničke pothvate u pravcu cjelovitog odgoja djece i mladih, u suradničkom odnosu svih uključivanjem svih odgojnih čimbenika (župne zajednice, škole i obitelji). Time se otvara prostor drugim 'misionarima', na poseban način onima iz svijeta droge i drugih manipulacija.

Na liniji suradnje svih odgojnih čimbenika valja istaknuti i nužnost veće suradnje svih odgojno-obrazovnih institucija za buduće odgojitelje, učitelje ili profesore. Može li se 'sanjati' o vremenu kada će u programima na civilnim fakultetima biti prisutniji i sadržaji koji se odnose na temeljne zasade kršćanstva i njegova doprinosa u službi cjelovitog očovječenja mladih? Jer svima bi trebao biti zajednički cilj: uspjeli čovjek.

Ohrabruje činjenica da u mnogim sredinama već učitelji i vjeroučitelji surađuju osobito u nekim temeljnim postavkama, to jest kada su po srijedi neke bitne općeljudske vrijednosti: život, počevši od začeca, imati ili biti, kultura života ili kultura smrti (koja se očituje u utilitarizmu, egoističnom ponašanju ili čak uništavanju života); zatim individualizam u smislu upotrebe slobode u kojoj subjekt čini što hoće, tako da sam uspostavlja istinu o onom što mu godi ili momentalno koristi. Ne prihvaća da drugi hoće ili ište nešto od njega u ime objektivne istine. Što se tiče odnosa prema drugome, i na području spolnosti, temeljno je pitanje 'civilizacije odgovorne ljubavi' ili 'slobodne ljubavi', bez odgovornosti prema sebi, drugima i svemu što postoji. Na crti prihvaćanja svega što je autentično ljudsko, očito dolazi i moment tzv. nadvladavanja, uzdizanja na višu odnosno

kršćansku razinu, pri čemu je presudno koliko će se shvatiti i prihvatiti da je čovjek stvoren (stvorenje) i potreban spasenja te bitno usmjeren prema transcendentnom. Ako se ovo ima pred očima postaje jasnije koliko je pogubnost izrazito naglašenog rascjepa u shvaćanju i življenja sa stane svih odgojnih čimbenika svega što je autentično ljudsko i kršćanstvo. U protivnom, jedni će odgojni čimbenici 'graditi' a drugi 'razgrađivati', što pogoduje 'odgojnoj anarhiji', što je jedna od najvećih opasnosti i za suvremenu školu a time i obitelj.

7. Prementalizacija svećenika i obiteljskih animatora za projekt: Obitelj subjekt a ne samo objekt pastoralno-katehetskog djela Crkve

Nema sumnje da je od presudnoga značenja svijest predvoditelja obiteljskog pastoralnog pristupa obiteljima. To ne može biti onaj koji u svezi s obitelji i njezinom zadaćom ima 'potrošene' teološke i pedagoške stavove i načine djelovanja, odnosno neku svoju a ne autentično evanđeosku i koncilsku 'sliku Boga i čovjeka', jer kao takav ne može biti sigurnije uporište mladom čovjeku a još prije njegovoj obitelji u cjelovitom pogledu na brak i obitelj. S teološkog i psihopedagoškog stajališta, u obiteljskoj problematici dobro obrazovani odgojitelji su tim potrebniji jer obitelj se, kako ističe Papa Ivan Pavao II, "nalazi u središtu velike borbe između dobra i zla, između života i smrti, između ljubavi i onoga što je ljubavi protivno. Obitelji je ponajprije povjerena zadaća boriti se za oslobođanje sila dobra kojemu se izvor nalazi u Kristu, Otkupitelju čovjeka".

U situaciji kada se sve više očekuju kompetentni pastiri i katehete, posebice u odnosu na rad s obiteljima, djeluje alarmantno konstatacija europskog katehetskog stručnjaka E. Albericha koji kaže: «Valja se općenito požaliti na nedovoljnu svijest o važnosti katehetske kompetentnosti pastira i onih koji su odgovorni. Posebno je formacija bogoslova i svećenika s time u vezi ozbiljno nezadovoljavajuća. U ozračju koje prevladava i dalje se smatra kako je za formaciju pastira u kršćanskoj zajednici bitna dobra teološka i biblijska formacija, sjedinjena s nekim

potpuno drugo-razrednim uvođenjem u pastoralni rad i u uvježbavanje koje će biti plod iskustva». Stoga je od izuzetne važnosti odgoj svećenika kao i kateheta, odnosno obiteljskih animatora, te mlađih bračnih parova za pastoral obitelji u vidu osposobljavanja za istinsko oslušivanje problema obitelji, što treba početi već od sjemenišnih dana kada je riječ o svećenicima. Ivan Pavao II. u vrijeme svoga trećega posjeta Hrvatskoj (u propovijedi u Rijeci 8. lipnja 2003.), pozivajući roditelje da preuzmu na sebe odgovornost ljudskoga i kršćanskoga odgoja svoje djece, upućuje ih da se koriste također i pomoći odgojnih stručnjaka te ozbiljnih i dobro pripremljenih vjeroučitelja. Očito je to snažan poziv Crkvi da pojača napore u pravcu njihova odgoja i obrazovanja za rad s obiteljima. Hrvatska biskupska konferencija, imajući pred očima sve pozitivno što je učinjeno u pravcu novog odnosa prema radu s obiteljima i za obitelj, naglašava: «Na mnoge zahtjeve obiteljskoga pastorala ne možemo adekvatno odgovoriti bez obrazovanih i u kršćanskom duhu odgojenih kadrova iz redova svećenika i redovnika te laika, kao i bez potrebnih ustanova i organizacija kao što su biskupijska povjerenstva za obitelji te razna savjetovališta za bračne parove, djecu i sl.».

To pretpostavlja novi oblik pastorala u kojem je 'obitelj u igri', tj. da se obitelj ne može izuzeti od zadataka koje je ona po svom poslanju prva pozvana izvršiti. Pritom je važno da se obitelj susreće tamo gdje ona živi te da joj se na taj način pomogne da postane subjekt odnosno odgovoran čimbenik u svome rastu, osobito u odgoju djece. Činjenica je da je donedavna prevladavalo, a negdje još i danas, tzv. 'kleričko' gledanje na obitelj, izrazito 'kabinetski' obilježeno odnosno 'izdvojeno' iz života. Danas, u vrijeme naglih promjena, to je pastoralno-katehetski neodrživo jer se obitelj suočava s nizom teškoća i izazova, o kojima nema riječi u nekoj duhovnoj i katehetskoj literaturi koja se još uvijek negdje upotrebljava, kao niti na nekim pastoralnim susretima. U tom je smislu neshvatljivo što dio pastoralnih i katehetskih djelatnika radi kao da se ništa nije promijenilo. I zato obitelj s pravom primjećuje da programe, bez nje, sami

stvaraju oni koji ne poznaju sve ono što suvremena obitelj proživljava. Stoga je danas neprihvatljivo da se programi za obiteljske susrete, za katehezu obitelji, rade bez temeljite analize situacije i dogovora s obiteljima.

Jedna od suvremenih inicijativa jest i osnivanje tzv. «obiteljskih zajednica». Ti pothvati zaslužuju posebnu pažnju, tim više što označuje pravi zaokret u radu za obitelji i s obiteljima. Dakako, pokazuje se nužnim studiozno promišljanje kako formiranja tako i djelovanja takvih zajednica, i to ne samo unutar župnih prostora, već prvenstveno tamo gdje obitelj živi, u kućama (u pojedinim dijelovima župe, gradskim četvrtima, neboderima i dr.). To okupljanje iziskuje i nove modele rada, s primjerenim katehetskim sadržajima, a osobito stručno pripremljene animatore. U protivnom, moglo bi se završiti u tzv. 'aristokratskim krugovima', odnosno grupama obitelji koje neće biti odraz realnoga stanja današnje obitelji i gdje neće doći do izražaja pravi problemi a pogotovo ne adekvatna rješenja. To okupljanje je tim potrebnije što su mnoge obitelji u opasnosti da se, uslijed materijalnih teškoća, nezaposlenosti, utjecaja alkohola, droge i drugih opijata, potpuno raspadnu. Okupljanje u obiteljskim zajednicama može značiti snažnu podršku i svakovrsnu pomoć tim 'ranjenim obiteljima'. Uostalom, nošenje bremena jedni drugih (usp. Gal 6,2) jedan je od temeljnih kriterija vjerodostojnosti kršćanstva. To će u situaciji u kojoj se našla suvremena obitelj biti presudan zadatak župnih zajednica.

Takvi pastoralni zaokreti pretpostavljaju i prijelaz od obitelji kao 'pasivnog objekta' do obitelji 'aktivnog subjekta' unutar same obitelji, u župnoj zajednici i društvu u cjelini. Pretpostavka za takvu promjenu jest napuštanje tzv. tradicionalnog uglavnom 'uslužnog pastorala' u korist 'promotivnog pastorala', i koji će aktivirati samu obitelj u suradničkom evangeli-zacijskom procesu. To pretpostavlja i zaokret u katehetskom pastoralu, odnosno usmjerenje prema katehezi odraslih, a time i Crkvi odraslih.

Dr. Ivica Pažin

MISIJSKI PRILOG

SVJEDOČANSTVO HRVATSKOG MISIONARA U KONGU FRA ILIJE BARIŠIĆA

Hrvatski misionar fra Ilija Barišić, jedan od 96 hrvatskih misionara, u rujnu i listopadu boravio je u Hrvatskoj i u Zadru gdje je sjedište njegove Franjevačke provincije sv. Jeronima kojoj pripada. Fra Ilija je misionar u Kongu 38 godina, a tmaošnja Crkva je izuzetno živa, brojni su suradnici laici i crkveni pokreti. U utorak 28. rujna u crkvi sv. Frane u Zadru prikazan je film novinara HTV-a Mire Ašćića o radu fra Ilije Barišića u Kongu. Fra Ilija je rodom iz Rame u župi Prozor, a u Firenzi gdje je završio studij teologije 1969. g. zaređen je za svećenika. U Firenzi se susretao s bogoslovima Afrikancima i tada ga je oduševio polazak u misije. God. 1971. za misije se pripremao u Francuskoj u Parizu gdje je učio jezik, a radio je i u garaži Renaulta da zaradi za svoju kartu. Od 1972. g. djeluje u DR Kongo (nekadašnji Zair), uz Sudan i Nigeriju najvećoj afričkoj zemlji. Kongo je površine 2 344 885 četvornih kilometara, granica je duga 9 165 km a rijeka Kongo 4 700 km. Ima 62,5 milijuna stanovnika, od čega je katolika 52 %, a kršćana oko 58 %, među kojima su protestantski reformirani kršćani. Ima sedam službenih jezika, te još 385 jezika jer je toliko i plemena. Tjedno je u župi šest vjenčanja. Ove su godine franjevci u Kongu imali 17 mladomisnika, rodom Kongoanaca. Fra Ilija napominje razliku između Kongo Brazavila koji je s druge strane rijeke Kongo i nekadašnja je francuska kolonija, komunističke je orijentacije. Kongo Kinšasa, čiji je glavni grad Kinšasa, bio je belgijska kolonija, a od Belgije je 80 puta veći. Stanovništvo se uglavnom bavi zemljoradnjom, lovci su i stočari. U kolonijalizmu je bila razvijena industrija i velika zaposlenost, osobito u istočnom Kongu, pokrajini Kiwu u kojoj živi fra Ilija. Bile su velike plantaže čaja i

tvornice koje su čaj prerađivale. U prvoj misiji u kojoj je fra Ilija radio od 1972. do 1976. g. bilo je osam tvornica čaja u kojima je bilo zaposleno više od 4000 radnika. Velike su plantaže kenkine, stabla od čije se kore pravi lijek kinin i njegovi derivati, efikasan lijek za malariju. U tom kraju ima i kave, velike plantaže papaje od čega se industrijski rade lijekovi na bazi papaverina. Kongo je poznat i po rudnom bogatstvu te su mnogi radili u rudnicima, a sad mnogi na privatnoj bazi kopaju zlato u rijekama. Rat od 1996. g. je dodatno srozao industriju da je sad gotovo nepostojeća. Zadnjih godina se vraćaju velike svjetske tvrtke, američke, kanadske, kineske, japanske i europske i «nastoje dobiti dio kolača» kaže fra Ilija. «U Kongu je veliki kolač silno bogatstvo, osobito bogatstvo bakra, zelena brda rudače, bakra, urana; imaju industrijsku proizvodnju dijamanta, zlata i drugih minerala, kositra, koltana, to je skupi element koji se upotrebljava za telefonske kartice. Ima i merkura i tamo je velika ekvatorijalna šuma» kaže fra Ilija.

Ostalo su animisti, muslimani ili pripadnici sekti koji su osobito došli u ratnom razdoblju od 1996. do 2003. g. «Tada je bila poplava sekti iz SAD-a i Azije. Dovedene su u Kongo da 'rastresu' narod koji teško živi i budu opozicija Katoličkoj Crkvi koja je najjača i jedina ima glas onih koji ga nemaju. Prema nazivu, u Kongu bi trebalo biti demokratsko uređenje, no onima kojima smeta red smetaju oni koji red uvode. Izbori su dirgirani, i nažalost, rekao bih da nema demokratskih država. Sve su to lutke u rukama velikih sila koje moraju plesati kako oni sviraju. Tako je i u Kongu» kaže fra Ilija. Od 2005. g. živi u istočnom dijelu Konga, u biskupiji Butembo Beni koja se

nalazi u sjevernom dijelu pokrajine Kiwu, na samom ekvatoru. Djeluje u župi sv. Josipa u mjestu Kimbulu, gdje se nalazi osam kapelanija, podružnica, a imaju i osnovnu školu. Od 35 000 stanovnika u župi, 22 000 je katolika. Imaju oko 1200 katekumena koji pohađaju vjeronauk; ove godine na Veliku subotu krstilo se 110 odraslih. Svakog mjeseca u župi se krsti 200 djece. «Djeca, to je bogatstvo! Siromašne zemlje imaju svoje bogatstvo, a to su obitelji, djeca. Djeca su posebno bogatstvo tog kraja. Župa raste. Imali smo 600 prvopričesnika. U misijskim krajevima svećenik je više koordinator pastoralnih aktivnosti. Svećenik sam ne može. Mi odgajamo vjeroučitelje katehiste, a onda svaka kapelanija ima animatora koji predvodi Službu riječi kad svećenik ne može doći, dijeli pričest, posjećuje bolesnike, priprema roditelje za krštenje djece. Vjeroučitelji poučavaju katekumene, pripremaju za prvu pričest i krizmu. Uloga svećenika je odgoj vjeroučitelja i animatora. Svakog tjedna šest bračnih parova sklapa ženidbu. U njihovu pripremu uključen je svećenik, ima 16 pouka kroz tri mjeseca. Uloga svećenika je koordinirati i pripremati animatore i katehiste, a bazična zajednica ima svoje katehiste, vjeroučitelje, svoju malu organizaciju. Onaj tko želi krstiti dijete, dijete koje se sprema za prvu pričest, krizmu, katekumen koji se sprema za krštenje, mora imati pismenu dozvolu od bazične zajednice. Oni znaju kako on živi, u kakvoj obitelji se nalazi, kakvo je njegovo svjedočenje vjere, kako je uspjela njegova priprema. Oni daju dozvolu da se dijete krsti, mladić i djevojka da se žene, pričeste i krizmaju. «Crkva je doista lijepo organizirana. Od bazične zajednice, preko kapelanije ili sektora, kako mi zovemo, do župe i župnog savjeta. Mi posjećujemo svaku kapelaniju jedanput mjesečno, u tjednu za ispovijed i krštenje, nedjeljom za misu i susrećemo se sa savjetom dotične kapelanije. Tu rješavamo pastoralne probleme i radimo programe, zajedno vodimo zajednicu» kaže fra Ilija.

Župa fra Ilije je osnovana 2006. g. i u njoj djeluju tri svećenika. U pokrajini Katanga u Kongu djeluju četvorica franjevac Hercegovačke provincije, udaljeni su od fra Ilije 2000 km. Školske sestre franjevke

Splitske provincije su u Bukawu gdje je fra Ilija radio više od 30 godina. U njegovoj sadašnjoj župi nema sestara, ali svećenici surađuju s laicima. «Nema luksuza da svaka župa ima časnihi sestara, ali zato je važan odgoj laika, animatori su sve laici» kaže fra Ilija. Službeni jezik je francuski. Nakon molitve u 6,00 sati i mise u kojoj svaki dan sudjeluje puno ljudi, između ostalog i predaju vjeronauk, a osobito zadnjih godina sudjeluju u gradnji srednjih škola. Zadnje četiri godine izgradili su 20 razreda za srednju školu. Veliki problem u tom kraju je nepismenost, 90 % je nepismenih. Nema škola. Bilo je nekoliko osnovnih škola, no nije bilo srednjih škola. «Nužno je bilo potrebno pomoći toj mladoj generaciji da se uzdigne iz te sredine. Dosad su uglavnom bogataši slali svoju djecu u školu jer školovanje treba plaćati. «Sad nastojimo naći kumove, da se baza školuje. Puno je sirotinje i ratne siročadi koji nikad ne bi vidjeli školu ni školovali se da im ne pomažu kumovi» kaže fra Ilija. Rade pastoralno, socijalno, predaju vjeronauk u srednjoj školi. «Ima puno pastoralnog razgovora. Moramo biti na raspolaganju tim ljudima koji žive u posebnim uvjetima. Ima puno vraćanja, vjerovanja koji se kose s kršćanstvom, evanđeljem. Ti problemi se rješavaju u osobnim razgovorima u župnom uredu» kaže fra Ilija.

Nema direktnog napada na kršćane, Katolička Crkva je dosta jaka, kaže fra Ilija. Sve škole, od osnovne do fakulteta, u rukama su Crkve, kao i zdravstvo. Napadi su indirektni, preko medija ili sekta. «Nastojalo se proširivati kontracepcijska sredstva. No to je protivno kulturi i životu tog naroda s velikim natalitetom. Ti pokušaji nisu uspjeli. Kad nisu uspjeli s ograničenjem nataliteta došle su sekte koje od jutra do mraka napadaju Katoličku Crkvu. Imaju pojačala, propovijedaju po selima, putevima i tržnicama, čuje ih se posvuda u svako doba dana i redovito kritiziraju Crkvu. No što oni više napadaju, to Crkva više dobiva na ugledu i važnosti» kaže fra Ilija. Veliki problem su politički neredi. Brojne vojne frakcije podržavaju velike vanjske sile, lokalni trgovci; ima puno pljački po župama, samostanima i redovničkim zajednicama. Noću i po sto naoružanih vojnika opljačka cijelu župnu

kuću. Česte su i pljačke na cestama, problem su i djeca vojnici. One koji ne idu u školu, u unutrašnjosti i po selima, odvođe u vojnike. «U mojoj župi u Kimbulu u dvije kapelanije ove godine nije bilo škole jer su vojnici odveli svu djecu u šumu» kaže fra Ilija.

Pomažu ih Crkve iz Europe, Amerike, caritati, osobito španjolski Manusinidas. Župa Kimbulu primila je najviše pomoći od Provincije sv. Jeronima za gradnju župne kuće koja je ujedno i prvi franjevački samostan u tom kraju. Pomažu ih i kumovi za djecu, dobročinitelji, samostani kao što su Mala braća u Dubrovniku, Papinska misijska djela iz Zagreba skrbi o gradnji škole. Izgradili su osam razreda i misle još četiri. Oko 630 djece ima svoje kumove. O 22 000 katolika brinu tri svećenika. U njegovoj biskupiji Butembo Beni ima dosta katoličkih pokreta: Marijina legija, karizmatički pokret, Anđeli neba, Klanjatelji euahristije, pokreti za mlade. Djeluju Radio Marija i lokalni radio kojeg vode misionari Uznesenja Marijina koji prenose Radio Vatikan. Čuju se Papine poruke za Misijski dan, Dan zvanja, Susret mladih, poruke prevedu na domaći jezik, čitaju se i prenesu po župama. Nemaju televiziju, odašiljač ni telefon.

Prvo bogatstvo je natalitet, broj djece a drugo bogatstvo su zvanja, ističe fra Ilija. U pojedinim biskupijama, osobito gdje su Arapi u 18./19. st. dolazili po izvoz roblja, uzduž rijeke, tu je malo kršćana. Većina su muslimani i raširena je poligamija. U biskupijama Kasongo i Kindu u Kiwu malo je zvanja, a to znači da su četiri svećenika iz te biskupije. Ostali su iz drugih biskupija ili misionari iz drugih zemalja. Pojedine biskupije, kao što je Bukawu gdje je radio od 1972. do 2005. i Butembo gdje je sada, na nadmorskoj su visini od 1700 do 2000 m. A neke su župe i na 3000 m nadmorske visine. «Klima je ugodna, narod živahan, ima djece, vjenčanja, obitelj je lijepo strukturirana. Tu ima i zvanja. Biskupija Butembo Beni ima 256 biskupijskih svećenika. U biskupiji djeluju i drugi redovnici. Franjevci u Kongu od 1975. g. imaju provinciju, patron je sv. Jeronim. Od 1985. fra Ilija je član te Provincije koju su osnovali u Kongu, čiji je pokrovitelj sv. Benedikt afrikanac. To je prvi crnac kojeg

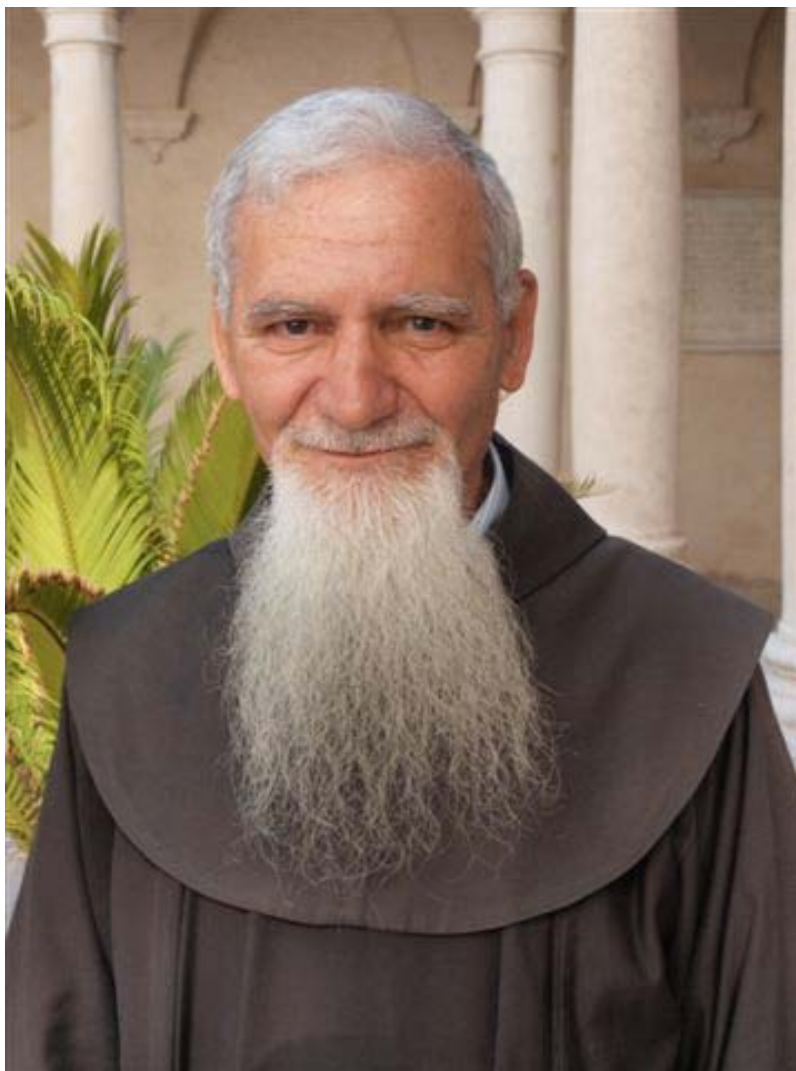
je Crkva kanonizirala, franjevac koji je 1589. umro na Siciliji gdje su mu roditelji bili prodani kao robovi. Ne znaju iz koje je zemlje i zato su ga nazvali Benedikt Afrikanac. Ta Provincija sad ima 153 zavjetovana, 85 bogoslova, imaju svoju filozofiju, teologiju, novicijat, dvije kuće postulata. Ove su godine franjevci u Kongu imali 17 mladomisnika, rodnom Kongoanaca. U toj su Provinciji u Kongu samo četiri stranca; fra Ilija, dva iz Belgije i jedan iz SAD-a. «To je Crkva koja staje na svoje noge. Od 52 biskupije svi su biskupi domaći. Po strukturama i broju biskupa, svećenika i redovnika, ta Crkva ima svoju budućnost. Preostaje i vrlo je važno evangelizirati čovjeka u dubini, ne samo krštavati, da je broj važan. Broj krštenih raste, ali treba evangelizirati u dubinu čovjeka, njegov mentalitet, svakidašnji život. Tome će lokalna Crkva posvetiti osobitu pažnju» ističe fra Ilija, opisujući primjer Konga kao žive Crkve u Africi. Na pitanje otkud umor Crkve u Europi, fra Ilija odgovara i poručuje: «To je tako u prirodnom životu. Mladi život je mladi život. Kad čovjek ostari, gubi svoju snagu, polet i zanos. Crkva u Africi je stara sto godina; 2006. g. u istočnom dijelu Konga, Bukawu i Butembo Beni, slavili smo stotu obljetnicu dolaska prvih misionara. Njihov mentalitet je vrlo prikladan za primanje katoličke vjere i sakramentalni život. Bio je zanos misionara, socijalno uzdizanje naroda preko škola, karitativno djelovanje Crkve preko bolnica. Crkva je brinula o najmanjima, bolesnicima, odbačenima, hendikepiranima, gubavima. Sve je to Crkvi dalo elan i posebnu snagu. Ali to mora biti Duh Sveti koji vodi. Čovjek je zadivljen. Iz tih banana, šume, iz tih koliba... kako Gospodin pozove djevojke i mladiće za svećenička i redovnička zvanja. Sjećam se da je od 1960. do 1975. g. u Hrvatskoj bilo puno zvanja. I povijesne i političke okolnosti utječu na život Crkve. Crkvi nikad neće naškoditi progonstvo i opozicija. Crkvi škodi privilegij u društvu, bogatstvo koje postaje teret samoj Crkvi, lagodan život; vrsta hedonizma koja ulazi u strukture Crkve i razara Crkvu iznutra. To je starost Crkve u Europi. Međutim, s tog starog stabla sigurno će cvasti drugi cvatovi. To su pokreti o kojima i papa često govori i daju novi polet Crkvi. U Europi i Africi ima puno pokreta: to je kvasac koji

će europskom društvu dati smisao života. Jer amorfna masa gubi smisao za život, ideale; gubi smisao za žrtvu, za ono što je dobro, što čini više čovjekom, što izgrađuje i uzdiže. Zato će taj kvasac u Crkvi u Europi tom tijestu dati vrednote. Ne bih rekao da Crkva stari i umire, nego ima povijesni tijek, gledajući kroz povijest spasenja. Crkva je djelo Duha Svetoga i onda se ne treba bojati. Pitanje je vjere. A vjera je Božji dar. Taj dar treba prihvatiti i otvoriti mu se. Kao što se treba otvoriti suncu. Sunce grije, no ako se vi sakrijete, uđete u hlad ili se zatvorite u podrum, sunce ne može ništa. Treba se otvoriti. Taj dar treba primiti. I treba moliti. Apostoli

kažu 'Gospodine, umnoži nam vjeru'. Bog daje dar, a čovjek mu se treba otvoriti i moliti, ako nema da ga primi; ako ima zrno, da to zrno raste. Crkva ima svoju budućnost jer je vodi Duh Sveti. Crkva nikad neće ostariti».

Boravak fra Ilije u Zadru bio je i prigoda za poticaj na kumstva u školovanju afričke djece, a takvu je akciju pokrenula zadarska katedralna župa sv. Stošije: 50 E je godišnji iznos za pohađanje osnovne škole, 100 E za srednju, a 300 E za fakultet.

Ines Grbić

IŽ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

34. KATEHETSKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

«Unesite svoje srce, ljubav i toplinu u lekcije, učionice i rad s djecom. To će djeca zapamtiti! Svakako, morate znati i teoriju, biti stručno osposobljeni i znati što govorite» poručio je nositeljima župne i školske kateheze zadarske nadbiskupije u četvrtak 2. rujna u pastoralnom centru Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru zadarski nadbiskup Želimir Puljić, na 34. Katehetskom danu zadarske nadbiskupije. Poručio je to jer tržište od nove vizije odgoja zahtijeva da čovjek bude osposobljen otvrdnuti svoje srce, kao preduvjet ekonomskog i duhovnog 'preživljavanja'. Temu Katehetskog dana u organizaciji nadbiskupijskog Katehetskog ureda, «Roditelji i njihova odgovornost u prenošenju vjere - suradnja obitelji, župe i škole» razlagao je dr. Ivica Pažin. Nadbiskup Puljić je zahvalio svećenstvu, redovništvu i laicima vjeroučiteljima na zauzetosti i kreativnoj prisutnosti očitovanoj i u radu po skupinama gdje se razmatrala obnova kulture vjerskog života unutar obitelj, odnos župne zajednice i obitelji te škole, roditelja i župe. Nadbiskup je potaknuo vjeroučitelje da pomognu obiteljima otkriti ono što jesu. «Obitelj je zajedništvo osoba, a ne njihov zbroj. U njima se odražava Božja stvarnost. To se otajstvo može samo doživjeti, ne i racionalno opisati» rekao je mons. Puljić. Susret je počeo euharistijskim klanjanjem koje je u župnoj crkvi predvodio nadbiskup, razlažući kako euharistija stvara zajedništvo. Euharistijski Krist je čudo Božje prisutnosti među ljudima. Osnovno obilježje Crkve je koinonia, jedno je tijelo Kristovo u kojem članovi zajednice postaju jedno eklezijalno tijelo. "Valja nam pred Isusom biti samokritični te postaviti i pitanja nama konkretnim članovima jedne obitelji, župe, biskupije i naroda: Što je s našim zajedništvom? Mogu li drugi u nama prepoznati znakove euharistijskih plodova tog zajedništva? Bi li se moglo reći kako nas naša praksa u tome demantira? Previše podjela, nezdravog rivalstva, zavisti, ogovaranja zasigurno nisu plodovi koinonije ni euharistije" upozorio je mons. Puljić u razmišljanju pred Presvetim dodavši da bi bilo zanimljivo učiniti malu analizu naših razgovora. «Kako često prepričavamo tuđe mane i poroke, bez kraja? Čeprkamo po tuđem dvorištu do iznemoglosti. Ne bih se iznenadio kad bismo pri tom ustanovili kako je veći dio našeg govora i razgovora zapravo loš govor o drugima, ogovaranje, tužna radost nad lošim stranama mog subrata, zavist, kleveta zluрадost i tomu slično. A sve je to daleko od koinonije" upozorio je nadbiskup Puljić. Naglasio je da je zajedništvo plod Božjeg blagoslova i ljudskog napora. «I ne dolazi samo od sebe. Euharistija je ponuda za naš vlastiti rast i napredak. Ona može izgraditi zajedništvo ako pojedinci i zajednica to žele. Kao što zajedništva i crkvenosti nema bez euharistije, tako nema ni zajedništva bez nas, bez naše želje, volje i spremnosti da euharistija i nas preobrazi» rekao je nadbiskup.

U radnom dijelu susreta zahvalio je učiteljima i odgojiteljima za odgojni rad i potaknuo ih da budu ustrajni u tom časnom poslu tj. zvanju. Vjeroučitelje koji mandatom zastupaju ugled Crkve u zbornici i razredu ohrabrio je riječju apostola Pavla da propovijedaju i uvjeravaju sa svom strpljivošću i poukom, raspiruju milosni dar Božji i izvrše blagovjesničko djelo dostojni svog poziva i poslanja. Jedan od načina konkretnog djelovanja je stvaranje 'odgojnog saveza'. Modeli rada vjeroučitelja i župnika s roditeljima su susreti tijekom školske i liturgijske godine, povezivanje župe i škole u susretu s roditeljima, suradnja vjeroučitelja i župnika s roditeljima tijekom sakramentalne kateheze, stvaranje zajedničkog kalendara rada za liturgijsku i školsku godinu, modeli 'pisane komunikacije' vjeroučitelja i roditelja, modeli sudjelovanja roditelja u životu škole: moguće sudjelovanje u plenumskim raspravama, sudjelovanje pri davanju završnih izvješća škole, prezentacija različitih rezultata, zajedničko završno slavlje. Modeli rada vjeroučitelja s roditeljima na nastavnoj razini su susreti s

roditeljima i zajednička suradnja u vrednovanju učenika i rješavanju poteškoća u radu i ponašanju učenika, zauzetost i suradnja roditelja u projekt i terenskoj nastavi, nastavne teme za roditelje kroz ponudu literature s ciljem boljeg praćenja vjeronaučne nastave, izbor određenih tema za roditelje koje bi bile izabrane zajedno s učenicima te ponuda takvih za susrete s roditeljima.

U svjetlu teme Katehetskog dana, don Emil Bilaver, povjerenik za pastoral obitelji zadarske nadbiskupije, govorio je o nacionalnom obiteljskom događanju u Zagrebu, 'Dan obitelji' 15. svibnja 2011. g. na Trgu bana Jelačića. Sudionicima susreta kojeg organiziraju Ured za obitelj HBK, hrvatske metropolije i zadarska nadbiskupija, putem video veze direktno će se obratiti papa Benedikt XVI. U župi na Puntamici u Zadru od jeseni započinju prvi susreti obitelji koje žele sudjelovati na događaju u Zagrebu s prigodnim katehezama. Don Emil je upozorio na razjedinjenost nastupa udruga i zajednica koje štite obitelj u Hrvatskoj; ne nastupaju jedinstveno i nisu povezani u obiteljski forum koji pred državnim vlastima i u javnosti nastupa zajedno, kao npr. u Italiji ili Francuskoj. Zato je prošle godine, upozorio je don Emil, iz proračunskih sredstava hrvatska država samo za održavanje mitinga koja promiču prava homoseksualaca dodijelila 16 milijuna kn, a za pripremu bračnih supružnika, projekt zaručничkog tečaja koji djeluje u hrvatskim biskupijama, iznos od 100 000 kn dobio je jedino program zaručничke priprave Ureda Riječke nadbiskupije.

DR. IVICA PAŽIN:
**«RODITELJI I NJIHOVA ODGOVORNOST U PRENOŠENJU VJERE;
 SURADNJA ŽUPE, OBITELJI, ŠKOLE, VJEROUČITELJA»**

Obiteljsko zajedništvo uvijek se u povijesti spasenja smatralo važnim nositeljem poruke i dara spasenja, rekao je dr. Ivica Pažin na 34. Katehetskom danu zadarske nadbiskupije u četvrtak 2. rujna u župi Uznesenja BDM u Zadru. Podsjetio je na Isusov rast u duhu i mudrosti u obitelji, apostol Pavao hvali vjeru obiteljskog zajedništva Timotejeve kuće, obitelj Leonide iz Aleksandrije odgajala je Origena, velikog ljubitelja Svetog Pisma, a obitelj slavenskih apostola dala je vjerske temelje Ćirilu i Metodu. Govoreći o kulturi života mladih dr. Pažin je upozorio na niz proturječnosti koje žive. Ne može ih se svesti pod jedan nazivnik. «Mladost je danas istodobno sportska i mladost raznih skupina; u službi je kod euharistijskog stola ili je scena predvođena grafiti-umjetnicima, rock kultura i narodno-melodične skupine. U mladom čovjeku se isprepliću elementi jedne i druge scene. Mladi žive više trendova istodobno» rekao je dr. Pažin. Roditelji imaju najviši stupanj odgovornosti za odgoj djece, a društvo preko škole i odgojno obrazovnih institucija ima supsidijarnu ulogu. «Država ne smije i ne može odvojiti djecu od njihovih roditelja te ih protivno volji roditelja odgajati. Odgoj je uvijek bio društveni izazov i država ne može ignorirati obitelj, a obitelj ne može ignorirati mogućnosti odgoja države preko školskih institucija» rekao je dr. Pažin. No, obitelj nije u mogućnosti do kraja ostvariti odgojni proces a društvo ne može brinuti za emocionalni razvoj djece. «Kad se sagleda i uloga medija, sudjelovanje roditelja i škole u odgoju je minimalizirano» upozorio je predavač istaknuvši da je katehetska zadaća roditelja njihova naravna zadaća. Nije dopuna vjeronauka ili župne kateheze, nego kršćanskim roditeljima treba otkriti zadaće koja je dio njihove roditeljske uloge. «Katehetskoj zadaći roditelja ne bi trebalo pristupati tako da je se roditeljima nameće, nego im je uvijek treba otkrivati kako bi postali svjesni te zadaće» naglasio je dr. Pažin. Djecu treba upućivati roditeljima jer škola to ne čini dostatno. U suvremenom školstvu nema mjesta milosti; učenici se obrazuju poput robova koji će na tržištu kapitala uz minimalni trošak i maksimalni profit koristiti društvu i kompanijama, upozorio je dr. Pažin. No, glavna svrha odgoja je razvoj općeljudskih i vjerničkih sposobnosti: «To je više od shvaćanja mnogih obitelji kako je bitno da dijete nešto nauči i završi, ima svjedodžbu, a u vjerničkom smislu da nauči neke istine i 'obavi' obrede koji će mu jednom trebati». Katehetska uloga roditelja ne treba biti naukovanje i moraliziranje, nego trajna pratnja uz posredovanje vlastitog iskustva vjere. Predavač je podsjetio na riječi Ivana Pavla II. da obiteljska kateheza prethodi, prati i obogaćuje svaki drugi oblik kateheze Crkve. Dr. Pažin je rekao da, s usporedbi sa školom i župnom zajednicom, obitelj posreduje vjeru kroz zajednički život. Svakodnevnica obitelji sadrži prigode koje su plemeniti dio vjerskog sadržaja, iako se o tome u obitelji ne raspravlja na 'katehetski' način: želja i napor biti dobar, oprostjenje, skromnost, živjeti mir. Istaknuo je važnost svakodnevne vjerske kulture u obitelji, jer vjera kod djece dolazi kroz gledanje, doživljavanje i sudjelovanje, mora biti očita u znakovima, obiteljskim ritualima, pripovijedanju, molitvi, sudjelovanju u liturgijskom životu Crkve.

Katehetska uloga roditelja nema zadaću dopuniti ili nadomjestiti angažman kateheze ili školskog vjeronauka, naglasio je predavač. Smatra da bi svi, iz dostojanstva prema zadaći roditelja, trebali dopustiti očevima i majkama da najprije budu roditelji – «a ne gledati kako ćemo, možda i krivo interpretirajući pojam 'kućne Crkve', roditelje i obitelj staviti u funkciju Crkve» istaknuo je dr. Pažin; Crkva je pozvana raditi za obitelj i s obitelji, a tek u nužnosti nešto činiti umjesto obitelji. «Vrijedi i obrnuto: neka obitelj prvo bude obitelj, a onda neka bude u funkciji, i to s opreznom mjerom, Crkve ili neke druge institucije» rekao je dr. Pažin, istaknuvši da obitelj ima nezamjenjivo značenje za navještaj vjere zbog svoje specifične moći izgradnje zajedništva. No treba i težiti umreženju obitelji s drugim mjestima na kojima se događa odgoj za vjeru. Obitelj nije otok, istaknuo je predavač, ukazavši na potrebu suradnje svih odgojnih institucija, osobito kod obitelji u krizi. Potrebno je diferencirano vrednovati katehetsku ulogu roditelja s obzirom na njihov status, sposobnosti i spremnost sudjelovanja.

Treba biti oprezan pri vrednovanju katehetske osposobljenosti roditelja temeljem vanjskih datosti. Postoje tzv. dobri roditelji koji su nedjeljom u crkvi, ali izbjegavaju katehetsku zadaću. A postoje roditelji daleki od Crkve, ali prihvaćaju impuls koji bi njihov dinamičan odnos prema djeci još više intenzivirao. Dr. Pažin je pozvao svećenike da otvore župne zajednice raznim stručnjacima, ne samo teolozima. «Rad u katehezi treba i talente s glazbenog, kreativnog, govornog, likovnog, komunikativnog, organizacijskog područja. Sve te osobe ne žele ometati rad svećenika ili katehete, dapače, pozitivno izazivaju već angažirane na stvaranje novog ozračja u provedbi katehetskog procesa» rekao je dr. Pažin. Upozorio je na opasnost prezahtjevnog postavljanja prema obiteljima ili podcijenjivanje njihove duhovne nadležnosti. Obitelj ima pravo naći svoj put, ritam i metodu kako bi živjela u vjeri i posredovala je; no obitelj traži Crkvu jer je navještanje uvijek čin Crkve i u Crkvi. Iznoseći podatak iz jednog istraživanja, da razgovor između roditelja i djece dnevno traje 27 minuta, od čega se 15 minuta odnosi na zapovijedi 'budi dobar, trebaš to učiniti, pazi kako se ponašaš', dr. Pažin je upozorio na kratkoću razgovora o proteklom danu i nedostatak zajedničkoga roditeljskog s proživljenim dječjim; tome doprinosi i dugi boravak djece u predškolskim ustanovama ili se u školi odvajaju djecu od roditelja.

«KRUNICOM ZA PRAVDU – MOLITVA ZA NEVINO UTAMNIČENE HRVATSKE GENERALE»

Misno slavlje u sklopu molitvenog lanca koji su pokrenuli svećenici zadarske nadbiskupije «Krunicom za pravdu - molitva za nevino utamničene hrvatske generale» u petak 3. rujna u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. „Ne sudite ništa prije vremena dok ne dođe Gospodin koji će iznijeti na vidjelo što je skriveno u tami i razotkriti nakane srdaca“ istaknuo je navještenu riječ iz Pavlove poslanice Korinćanima mons. Puljić. Tadašnja situacija Crkve u Korintu, koja je Pavlu počela zadavati brige i tjeskobe, a bila mu je osobito draga, aktualna je i danas. „Kršćani se suočavaju s izazovima poganskog mentaliteta. Uz to, na djelu je uobičajena 'bolest metropole': strančarenje, dijeljenje, suprotstavljanje, razdori i podjele. Pavao sve rješava u svjetlu pashalnog misterija: sapašenje je ostvareno u Kristovu križu, a ne po ljudima. Treba živjeti dostojno u društvenom i obiteljskom životu, u čistoći i istini“ poručio je mons. Puljić, dodavši da je Pavao budno pratio što se događa u Korintu želeći raspršiti njihove sumnje i dvoznačnosti. Nadbiskup Puljić je podržao molitvu za generale jer je hrvatski narod živio s krunicom u prošlosti i sadašnjosti. Podsjetio je na godine žarke molitve i neizvjesnosti iz Domovinskog rata kad su naši branitelji, goloruki i s krunicom oko vrata, stali u obranu slobode i narodnog identiteta. «I dogodilo se čudo slobode zahvaljujući moćnom zagovoru Presvete Djevice, govorio je kardinal Franjo Kuharić. Krunicu je stoljećima preporučivalo crkveno učiteljstvo. Po jednostavnosti se uklapa u duhovni hod kršćana. Bog je na početku povijesti najavio lik Žene pobjednice i u njene ruke stavio nadu ljudi. Nasrtaji nevjere i krivovjerja, udarci strasti i napasti, provalije čudorednog nereda i nemorala, vihor socijalnih nepravda i ljudskih stradanja bili su i bit će stvarnost s kojom se suočavaju Kristovi učenici. U tom vidu je organizirana i molitvena akcija 'Krunicom za pravdu' u kojoj svećenici, branitelji i narod mole za nevino utamničene hrvatske generale. Krunica je draga molitva naših ljudi, kao što je bila draga svecima. Postala je simbolom obrane naših ognjišta i svetišta» rekao je mons. Puljić, moleći Mariju: 'Najvjernija Odvjetnice, na braniku stoj, čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski dom!'. Podsjetio je i na detalj u Sikstinskoj kapeli, gdje je u sredini Posljednjeg suda čovjek koji u ispruženoj ruci drži krunicu i pruža je muškarcu i ženi kako bi im pomogao popeti se u raj. „To je Micheleangelo naslikao 30 godina prije nego je papa Pio V. ustanovio liturgijski spomen BDM od Pobjede kao uspomenu na pobjedu kršćanske vojske nad Turcima kod Lepanta 7. listopada 1571. g. Pučka pobožnost tu je pobjedu pripisala zagovoru Djevice koju se zazivalo molitvom krunice“ rekao je nadbiskup Puljić.

Vrline potrebne hrvatskom čovjeku u obrani domovine, snaga i stega, mons. Puljić je u propovijedi povezao i s liturgijskim spomenom od dana, pape Grgura. Taj crkveni naučitelj

kojem je tradicija namijenila naslov 'Veliki' rano je postao prefekt grada, imao je izoštren osjećaj za red i stegu. No, odlučio se za monaški život kako bi upoznao Sveto pismo i crkvene oce. Bio je nasljednik pape Pelagija 590. godine, sposoban hvatati se u koštac s raznim složenim pitanjima koja su dolazila od biskupa, opata, klerika i građanskih vlasti, rekao je nadbiskup. U složenim pitanjima promicao je dogovore na diplomatsko-političkom području i navještao vjeru među narodima. Od njega je ostao 'naslov' koji su pape kasnije uzimali, a Grguru je bio osobito drag: sluga slugu Božjih. Mons. Puljić je istaknuo i nezaboravan povijesni narodni spomen; na dan molitve za generale u katedrali, prije 31 godinu u Ninu je proslavljena Branimirova godina pod geslom "Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi misu". „Minula stoljeća su radala svijetle likove na koje smo ponosni, mučenike koji su donijeli silne plodove Crkvi i domovini. Biti svjedok Krista značilo je dijeliti njegovu sudbinu, hoditi križnim putem, ali s vjerom u uskrsnuće. Hrvatski biskupi odlučili su se za prokušanu stoljetnu metodu molitve i hodočašćenja po našim svetištima. U Ninu, na korijenima i tragovima hrvatske državnosti i crkvenosti, slavlje je predvodio kardinal Franjo Šeper pred 250 000 Hrvata sa svih kontinenata. Branimirova godina je bila obljetnica priznanja hrvatskog suvereniteta i potvrda naše vjernosti Svetoj Stolicí“ rekao je mons. Puljić za tu veliku javnu manifestaciju vjere i državotvorstva, kad smo i počeli moliti ispovijest Hrvata katolika: "Čvrsto vjerujem u Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Životom želim potvrditi svoj krsni savez s Bogom i tako obnoviti sveti pradjedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi".

Prva krunica i misa za generale služeni su 18. listopada 2009. g. u Pakoštanima, rodnoj župi generala Ante Gotovine, a zadnja 21. svibnja o.g. na Belafuži u Zadru. Susretom u katedrali počinje drugi dio tjednog molitvenog ciklusa u 14 župa zadarske nadbiskupije, zaključno s 10. prosinca u Pakoštanima. Svaki petak u župi će se okupljati svećenici i puk u molitvi za Božju snagu generalima da izdrže i tu žrtvu za Hrvatsku. Molitva u rujnu počinje u 18,30 sati, zatim u 18,00 sati. Sljedeći susreti su u župama Sukošan (10. rujna), Biograd (17. rujna), (Benkovac) 24. rujna, Pridraga (1. listopada), Zemunik (8. listopada), Kruševo (15. listopada), Pag (22. listopada), Privlaka (29. listopada), Bibinje (5. studenog), Puntamika (12. studenog), Škabrnja (19. studenog), Poličnik (26. studenog), Briševo (3. prosinca) i Pakoštane (10. prosinca). Zadarski svećenik don Elvis Ražov rekao je da je molitva dug i obveza hrvatskog naroda koji hrabrosti generala duguje slobodu. Motivi molitve su nacionalni, ali nadasve vjerski, jer se kao vjernici ne borimo materijalnim oružjem protiv vrhovništva i vojski ovog svijeta; protiv moćnika nam je boriti se molitvom u svijetu duha, da Bog porazi zle snage; jer, rekao je don Elvis, iza svakog čina pa i političkih procesa stoje duhovne sile i razlozi kojima je vođeno izvanjsko djelovanje pojedinaca i institucija.

MISA POVODOM POČETKA ŠKOLSKA GODINE KLASIČNE GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

Misu povodom početka školske godine i zaziv Duha Svetoga za učenike Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar u ponedjeljak 6. rujna u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Sudjelovali su i roditelji učenika, nastavnici i djelatnici škole predvođeni ravnateljem mons. Josom Kokićem, koji je povodom početka školske godine učenicima uputio prigodno pismo. «Lijepo je kad nas netko služi, ali ne zato što mora ili je plaćen za to, nego zato što se tome raduje i to s radošću čini. Radujte se da činite nešto za one koji će sutra preuzeti službu odgojitelja i navjestitelja» obratio se mons. Puljić profesorima i odgojiteljima, poželjevši da budu svjesni kako su dionici tog velikog otajstva. Oni se s učenicima uključuju u Isusov program započet njegovim odabirom dvanaestorice kojima je povjerio nastavak djela spasenja. «Isusova zauzetost za čovjeka mnogima se, poput farizeja, nije svidjela. No Isus se ne obazire na to nego želi ostvariti program koji mu je Otac odredio. I mi se svojim radom i životom uključujemo u božanski plan koji je on započeo. Učenjem i poučavanjem sudjelujemo u planu koji nam je Isus odredio. U svijetu je puno loših primjera i reklama s lažnim obećanjima. Zato moramo biti budni i svjesni da živimo s ljudima koji nam često ne žele dobro» upozorio je mons. Puljić, izražavajući zadovoljstvo što učenici školske obveze započinju molitvom i zahvalom Bogu za sve što imamo i što nam je darovao. Nadbiskup je istaknuo i značaj uloge roditelja i odgojitelja koji su pozvani upozoriti,

potaknuti i ohrabriti djecu, kako to čini apostol Pavao u poslanici Kološanima. Dok trpi za njih, on se istovremeno i raduje. «Roditelji dosta trpe za svoju djecu i podnose puno toga radi njih. Ali iza toga uvijek osjete radost, osobito kad osjete da se njihovo trpljenje isplati. To je radosno trpljenje» rekao je mons. Puljić tragom navještaja o Pavlu kao poslužitelju Crkve, poželjevši svima u ime Crkve koji su postavljeni odagajati da Pavlovom logikom i zanosom vrše službu služenja. Nadbiskup je podsjetio i na prvo proglašenje jednog bračnog para blaženim; 2001. g. Ivan Pavao II. blaženima je proglasio supružnike Luigi i Maria Corsinia Betrame Quattrocchi. Djecu, među kojima je i njihov sin svećenik don Tarcisio, uspjeli su odgojiti kao vjerne Božjim vrednotama u velegradu Rimu. Majka je rekla: «Nastojali smo ih potaknuti da se raduju životu, poticali smo ih da se druže u zdravom društvu, da se raduju ljepoti Božje prirode, veličini onoga koji je sve stvorio odlascima u prirodu te smo ih poticali da se druže na molitvi, euharistiji, krunici i zahvale za sve što im je Bog udijelio. To je jednostavan recept, mali katekizam koji su prakticirali i tako odgojili djecu» rekao je mons. Puljić, potaknuvši učenike da otvore srce Bogu koji govori po molitvi, sakramentima i svemu što je ostavio Crkvi. Ravnatelj Kokić učenike je potaknuo da im godina bude ispunjena traganjem i nalaženjem smisla kako biti čovjek te da sazrijevaju u punini s Isusom kao osobnim prijateljem: «Čovjeka sa svim stvarima oko njega veže prah zemaljski, a s Bogom dah života. Zemlja je za čovjeka, a ne čovjek za zemlju. Stoga čovjek mora stalno obnavljati svoju sličnost s Bogom kako bi mogao stvaralački ljubiti i smisleno živjeti».

BLAGOSLOV NOVOG SAMOSTANA KARMELIČANKI BSI U BIBINJAMA

Novoizgrađeni samostan 'Sv. Obitelji' Karmelićanki Božanskog Srca Isusova u Bibinjama, u kojem se, uz pripadajuće prostore te redovničke kuće nalaze i kapela i dječji vrtić, blagoslovio je u nedjelju 12. rujna na spomen Imena Marijina i Gospe od hrvatskog krsnog zavjeta zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Blagoslovu je prethodilo svečano misno slavlje koje je mons. Puljić predvodio u župnoj crkvi Uznesenja BDM u čijoj se neposrednoj blizini nalazi novi, deseti samostan te Družbe u Hrvatskoj. Karmelićanke BSI u Hrvatskoj djeluju od 1917. g. blagoslovom svoje prve kuće na Ksaverskoj cesti u Zagrebu, nakon što su došle iz Beča, a u Bibinje su došle 14. travnja 1996. g. Svečanost je okupila više desetaka karmelićanki iz cijele Hrvatske, a prigodne riječi su uputili s. Edita, izaslanica vrhovne poglavarice M. Angeline, provincijalka s. Anastazija te glavarica bibinjskog samostana s. Paulina. Zahvalila je bibinjskom župniku don Josipu Radojici Pinčiću za podršku tijekom gradnje, obitelji Dragice i Role Šimunić u čijoj su kući u Bibinjama sestre živjele dvije godine, kad su ih domaćini velikodušno primili riječima 'Što je naše, to je i vaše'. Najveći dobročinitelj za izgradnju vrtića je 'Kindermission' iz Achena, a 'Kirche in not' je doprinio izgradnji kapele i dvorane za duhovno vjeronaučne susrete djece i mladih. Materijalno su pomogli i općina Bibinje s načelnikom Ninom Šimunićem, Turistička zajednica Općine i Udruga mladih iz Bibinja organizirali su humanitarni događaj za izgradnju samostana. S. Paulina je zahvalila i resornom ministarstvu na čelu s Božidarom Kalmetom, arhitektima Josipu Vidoviću, Dragi Sobočanu i drugima zaduženima za realizaciju građevinskog projekta.

Toj kontemplativno aktivnoj redovničkoj zajednici koja molitvom i djelovanjem spaja kontemplaciju i akciju čestitao je mons. Puljić, poručivši im «Budite milosrdne ruke Crkve brojnim obiteljima, djeci i siromasima». Sestre to čine stavljajući kontemplativni duh Karmela u konkretan apostolat s napuštenom djecom, obiteljima koje ih pohode i koje i one posjećuju, starijima, u školskoj i župnoj katehezi. Život samostana je doprinos najmlađima i roditeljima i kroz duhovne vježbe, rekla je s. Anastazija, istaknuvši odgovornost odgojne zadaće svih koji su na to pozvani. «Naše geslo i poziv je razveseljavati dragog Boga» rekla je s. Paulina poželjevši da božansko srce bdi nad tim Karmelom čije sestre u duhu proroka Ilije žive s Bogom, a on ih potiče da vrata njihova samostana i srca budu otvorena potrebnima Božjom pomoći i dobrotom.

Prve kandidatice iz zadarske nadbiskupije poslao je don Ivan Prenda, tadašnji župnik Škabrnje, rekla je provincijalka Anastazija. Sve su sestre podsjetile na značajan i izniman doprinos blagopokojnog nadbiskupa Ivana Prende koji je nad svime bdio, zauzeto molio i nastojao kod dobročinitelja, pratio tijekom gradnje i uložio svoje snage da sestre dobiju bolje uvjete za rad. «U proljeće 1995. g. tadašnjoj vrhovnoj poglavarici M. Katarini nadbiskup Prenda je izrazio želju da sestre posjete Bibinje i da im pokaže nazacijeljene rane u ratom stradaloj Škabrnji. Pred ruševinama crkve u Škabrnji gorilo je puno uljanica za nevino ubijene. Majka je tada rekla: «Karmel BSI je pozvan činiti zadovoljštinu za zlo učinjeno na ovim prostorima». God. 1996. sestre su došle tu svjedočiti Isusovu ljubav, praštanje, milosrđe i biti potpora obiteljima» rekla je provincijalka Anastazija istaknuvši da je župa Bibinje među rijetkima s više rođenih nego umrlih, te se otvorenosću daru života u Bibinjama Božjim blagoslovom širi i promiče kultura života.

MISNO SLAVLJE ZA DOMOVINU I PRVI FESTIVAL GLAGOLJAŠTVA NA ROGOVSKOJ OPATIJI

Glagoljicu sačuvati od zaborava i predstaviti je široj javnosti cilj je Festivala 'Slovo Rogovsko 2010. – Mali Sabor glagoljaša' koje je pod geslom 'Idemo dijet glagoliti' (Ajmo dico glagoljati) prvi put održan u subotu 4. rujna na Rogovu pokraj sv. Filip i Jakova, u prostoru nekadašnje benediktinske Rogovske opatije. Rogovo je veliki posjed kojeg je hrvatski kralj Petar Krešimir IV. poklonio benediktinskom samostanu sv. Ivana u Biogradu. Na njemu su benediktinci podigli veliku poljoprivrednu nastambu s uljarom, a današnji Sv. Filip i Jakov služio im je kao izvozna luka njihovih poljoprivrednih proizvoda. U Rogovu je u 11. st. podignuta crkva za bogoslužje redovnika i kmetova, a nakon rušenja Biograda 1126. g. benediktinci su preselili opatiju na Čokovac. Saboru glagoljaša prethodilo je misno slavlje za domovinu u zahvalnosti za dar narodne liturgije, glagoljice kao najstarijeg slavenskog pisma i bogoslužja na hrvatskom jeziku koje je u crkvi sv. Roka na Rogovu, uz izložke glagoljskih natpisa s Čokovca, Biograda i okolice, predvodio o. Jozo Milanović, benediktinac s Čokovca. Zahvalan za darove koje je Bog tijekom stoljeća darovao našem narodu, o. Jozo je poželio da Lijepa naša bude još ljepši odsjaj ljepote Boga, pozivajući na molitvu za mudrost ljudi na položaju, poštenje i slogu građana. Slavljen je glagoljaška misa u kojoj su pučki pjevači, Livio Marijan, Slavko Ivoš, Tomislav Končurat i Ivica Dundović, pjevali stare napjeve s kopna i otoka. Glagoljaštvu su osobito bili vjerni benediktinci želeći da hrvatski narod ne prekine vezu s kulturom i duhovnošću.

«U glagoljaštvu ima puno poticaja da se zagledamo u lijepo i povežemo ga s izvorom ljepote, a to je Gospodin. Monasi su bili ukorijenjeni u svoj narod i prihvatili su ono što su prepoznali kao dobro. Tražeći Boga našli su bližnjega. Povezali su događaje izvan Crkve s onim što se događalo u Crkvi. Kultura je iznikla iz kulta. To se u našem narodu osobito očitovalo u glagoljaštvu, vlastitosti liturgije koja nije bila na latinskom nego slavenskom» rekao je o. Jozo. Boga su razni narodi slavili na raznim jezicima, a misa za domovinu je zahvala što je

hrvatski narod Bogu mogao odgovoriti svojim riječima, govorom i slovom. Glagoljaški napjevi 800 godina odzvanjaju našim prostorima, a glagoljaška predaja u hrvatskom narodu ne podrazumijeva samo pismo glagoljicu i jezik starohrvatski nego i pjevanje. Katolicizam znači da je Crkva sveopća, no uz to moramo čuvati i što je nama vlastito, naglasio je o. Jozo, poželjevši da hrvatski narod zahvalno čuva svoju baštinu u skladnosti Božjeg naroda mnogih jezika, osobito božansku riječ u našem narodu. «Izvor odnosima i razgovorima treba biti Bog. Naše će se riječi raspliniti ako ne budu jeka njegove riječi. Neka i Sabor malih glagoljaša bude poticaj da ne zaboravimo čiji smo, Božji, i otkud izvire to što jesmo» rekao je o. Jozo, podržavajući tu manifestaciju da oživljuje glagoljaštvo koje se koristilo sve do početka 20.st. te da Rogovska opatija postane rasadnik mladih naraštaja glagoljaša i sjedište glagoljaša koji bi se tradicionalno sastajali.

«I danas smo kao hrvatski narod najviše pri sebi kad smo pri Crkvi i u misi» rekao je župnik Tomislav Baričević, podsjetivši da su se braća Ćiril i Metod, uz onda poznati i priznati latinski i grčki jezik, založili i za staroslavenski. Tada je to bio revolucionarni pokret koji se zahvaljujući njima utvrdio samo u Hrvatskoj, u prostoru koji je graničio s romanskim življem. «Njega smo kao povlasticu i posebnost u liturgiji u cijeloj Katoličkoj Crkvi imali sve do Drugog vatikanskog koncila. Nije čudo da je baš Crkva u Hrvatskoj znak identiteta u hrvatskom narodu. Prva poznata hrvatska početnica s glagoljskim slovima tiskana je u Veneciji 1527. g., a u prijepisu iz 1997. g. i nama je dostupna. Po njenom sadržaju vidimo kako su hrvatska pismenost i kultura išli rukom u ruci s vjeronaukom i Crkvom. Slova se u njoj vežu uz molitve, svece, sakramente, prve su riječi Isus, Marija, tu je i Očenaš, slike apostola, psalmi, evanđelja. A početnice iz 1960-ih su vezali s bezvjerjem: revolucija, zvijezda, partizani, petogodišnji plan, Tito, fašisti i narodni neprijatelji, zastranjenja koja su nažalost i danas u mnogim glavama» upozorio je župnik Baričević istaknuvši: «Kad kažem glagoljica, kažem Crkva. A kad kažem Crkva, zar je grijeh misliti na hrvatsku državu i njenu nezavisnost za koju se i danas moramo boriti kao u vrijeme Ćirila, suprotno europskoj politici koja guši posebnost kulture i teško stečenu neovisnost». U programu nakon mise Ljubo Stipišić Delmata je protumačio porijeklo povijesnih napjeva koji izvire iz korala i glagoljaškog

ozračja. Pjevači su bili u bratovštinama a u matrikulama je bilo određeno izvršavanje bratimskih obveza, osobito pjevanja. O. Milanović je govorio o benediktincima glagoljašima koji su u skriptorijima prepisivali knjige i glagoljicom ispisivali hrvatsku povijest. Prijevod glagoljice je slobodniji, topao, srdačan. «Glagoljica je kao djeca: raspjevana i razigrana. Pjevamo Lijepa naša domovino, ne jaka naša... Vedro česlo, bistre oči... Treba nam vedro čelo. Treba i današnjoj Europi čiji su zaštitnici sv. Benedikt, sv. Ćiril i Metod, istinske vedrine koje izviru iz Boga. Bog je dao da nam svijetle ulice, neka nam osvijetli i lice» poručio je o. Jozo. Prof. Danijela Deković je predstavila Malu školu glagoljice OŠ Sv. Filip i Jakova i glagoljske matične knjige župe Turanj, prezentaciju malih glagoljaša koja je dobitnik Microsoftovog priznanja za ovu godinu. Sudjelovali su i fra Izak Špralja s temom glagoljaškog pjevanja, Društvo prijatelja glagoljice i Glagoljaška mladež iz Zagreba, udruga Mali veliki mikrofon iz Buzeta i Mala glagoljaška akademija Roč iz Istre. Održane su i radionice za djecu uz sudjelovanje djece s Vrgade i srednjoškolaca iz Biograda. Oni vrijedno oživljuju glagoljašku tradiciju te i turistima ispisuju imena glagoljicom što odnose kao originalni suvenir iz Hrvatske.

MISNO SLAVLJE ZA ZADARSKE SREDNJOŠKOLCE

Misno slavlje na početku nove školske godine za zadarske srednjoškolce, njihove profesore i ravnatelje, u petak 17. rujna u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je mr. don Gašpar Dodić, predstojnik Katehetskog ureda zadarske nadbiskupije. Tom misom škola se pokazuje kao zajednica, jer cilj škole nije samo rad i ostvarenje zadataka, nego odgoj čovjeka i osposobljavanje za zajedništvo, rekao je don Gašpar. «Ne znamo hoće li se sve ostvariti, ali znamo da je Isus s nama na našem putu. Sva nastojanja i poslovi mogu uspjeti ako ih prati blagoslov Boga koji čovjeku poklanja početak i svršetak» rekao je don Gašpar, moleći Boga da učenicima podari radost i zanimanje za učenje, da otkrivaju i razvijaju svoje talente; učitelji da budu strpljivi i zauzeti, roditelji da iskuse da će njihov rad donijeti ploda, razredi da prevladaju nesloge i dobro surađuju, a učenicima koji trpe da se ublaže nevolje i pomogne. Škola je mjesto otkrivanja i unaprijeđivanja talenata, rekao je don Gašpar, tragom navještaja u kojem naglasak prispodobe nije na brojnosti darova, nego različitosti darova kojima je čovjek od Boga obdaren i treba ih iskoristiti. «Bog je svakom dao talente koje valja otkrivati i razvijati. Uložiti talent je rizik, a rizik rađa strahom. No, strah je loš savjetnik» upozorio je don Gašpar. Tko se plaši, taj se povlači, ne poduzima i ne pokušava ništa, ne vjeruje. Stoga sluga koji je sakrio talent nije uzor. «Kad bi svatko tako mislio, u svijetu se ne bi ništa promijenilo na dobro; sve bi ostalo kako je, propadalo bi i urušavalo se jer nitko ne bi imao hrabrosti nešto prihvatiti i promijeniti» rekao je don Gašpar. Školska godina donosi novosti, izazove, mogućnosti stvaranja i kreativnosti, što zahtijeva učenje. «Trebamo biti ustrajni, otkrivati šanse i mogućnosti. Pozvani smo razvijati i unaprijeđivati naše sposobnosti. Zadivljujuće je koliki se ljudi tijekom školovanja razvijaju i usavrše. Mnogi ostvare sjajnu karijeru, iako njihove ocjene na to nisu upućivale. Drugi prije povučeni prepoznaju nužnost angažmana i prihvaćaju socijalni poziv» rekao je don Gašpar potaknuvši učitelje i učenike da iskoriste vrijeme ne zakopavajući talente nego radeći s onim što je Bog dao. «Bog ne zaboravlja nikoga. O nama ovisi hoćemo li unaprijeđivati vlastite sklonosti. Najbolji uspjesi se postižu ako s radošću i zanimanjem pristupamo zadaćama, što pomaže optimističnom pogledu u budućnost. Ako smo u radosnom raspoloženju, svijet i ljude prihvaćamo na drugačiji način. Učenje je fascinirajući način kako se suočavati sa svijetom. Tamo gdje se učenje doista događa, ono nadilazi svrhu i ima dublji smisao. Ne učim za školu nego za život! Ne učim da bih dobio ocjenu i ispunio zadaću, nisam podređen samo školskim obvezama, nego mi se otvaraju novi prostori i horizonti, strukture se mijenjaju i svijet gledam drugačije» poručio je don Gašpar na slavlju koje je pjevanjem animirao nadbiskupijski Zbor mladih sv. Krševan.

SVEČANA AKADEMIJA DODJELE ZAHVALNICA ZA ORGANIZACIJU SHKM-A U ZADRU

Svečanom akademijom dodjele zahvalnica pojedincima i institucijama koji su doprinijeli organizaciji Susreta hrvatske katoličke mladeži 8./9. svibnja u zadarskoj nadbiskupiji, održanoj 23. rujna u Hrvatskom narodnom kazalištu Zadar, počeo je trodnevni spomen 1200. obljetnice prijenosa moći sv. Stošije iz Carigrada u Zadar (810. – 2010.). Jubilej je počeo svečanošću u znaku mladih, sa željom da novi naraštaj nasljeđuje vrednote Stošijina života. Zadarski biskup Donat 810. g. Stošijine moći je dobio kao zahvalni dar za posredovanje mira između Bizanta i Franaka; to pokazuje da je zahvalnost krepost koju se ima potrebu izraziti i konkretnim znakom pažnje i dara. U tom je kontekstu zadarska nadbiskupija darovala 600 Zahvalnica i poimence istaknula sve strukture koje su se ujedinile u organizaciju šestog SHKM-a, s 30 000 sudionika iz Hrvatske i svijeta najvećeg dosad u Hrvatskoj. To su župe, svećenici, redovničke zajednice, voditelji i članovi pripremni odbora, Zbor mladih sv. Krševan s voditeljem Tomislavom Peharom, vjeroučitelji, volonteri, crkveni pokreti, udruge, KUD-ovi, sponzori, Hitna medicinska pomoć, Vatrogasci, Gorska služba spašavanja, gradski muzeji, Gradska limena glazba, srednje škole zadarske županije, Grad Zadar, Zadarska županija, Policijska uprava zadarska, ŠRC Višnjik, Hrvatski svejski kongres i brojni drugi. Nadbiskupija je zahvalila i medijima na medijskom praćenju susreta.

Akademija je bila živo svjedočanstvo sudionika SHKM-a te su, uz niz zapisa pristiglih iz cijele Hrvatske a predstavljenih tijekom večeri, koji cijeloj Zadarskoj nadbiskupiji i obiteljima izriču pohvale, zahvale i oduševljenja, govorili mladi kao predstavnici župa grada (Marino Jurjević, Bili Brig), otoka (Ivana Raljević, Sali), priobalja (Anamarija Golem, Vrana) i zaleđa (Jure Škara, Škabrnja). U ime obitelji govorio je Mladen Klanac koji je ugostio pet istarskih mladića, a obitelj Josipa Strpića u Biogradu pružila je smještaj 50 invalida koji su trebali više napora za sudjelovanje na susretu. Mladi su toj obitelji darovali crteže i tekstove učinjene rukom, nogom i usnama, kako je tko mogao, zahvalivši tako na sebi svojstven i poseban način. Toj se uokvirenoj slici sad pridružuje i Zahvalnica kao podsjećanje na jedinstven i nezaboravan susret, rekao je Strpić, zahvalivši, kao i svi govornici, svima koji su omogućili susret. U ime volontera dojmove je iznijela framašica Sabina Eškinja. «Pripremajući se intenzivno za susret

kroz kateheze i animirajući cijelu župu uvidjeli smo veliki pomak u našem bratstvu Frame. Pripreme, duhovni seminari i susret pridonijeli su našem zajedništvu a broj mladih framaša u župi se udvostručio. Na dan susreta ujutro nije nas napuštao osjećaj suosjećanja s Noom za vrijeme potopa. No, pogled na ustrajne, pokisle i promrzle volontere i braću iz zajednice koji mokri usmjeravaju autobuse dao mi je poleta, hrabrosti i nade. Vidljiva posljedica duhovnog sjedinjenja nas volontera u ustrajnosti i služenju bio je milostiv pogled Gospodina kroz predivan vidik ipak sunčanog neba. Unatoč mokrim tenisicama i odjeći, na licima volontera vidjela sam samo osmijeh, zadovoljstvo i radost. Kao da su nas one kapljice kiše još više povezale! Biti u službi tog veličanstvenog događaja, dio mnoštva radosnih mladih u svečanoj procesiji i doživjeti onakvo euharistijsko slavlje s mojom braćom, za mene je bilo neopisivo. Vidjeti stotine volontera sjedinjenih vjerom i svojom dobrom voljom bio je zaista poseban osjećaj i sama sam se osjećala posebnom jer sam bila dio te skupine. Susret me podsjetio da su prave životne vrijednosti radost kojom smo ispunjeni kada sebe stavljamo na služenje drugima i zajedništvo. Moj doživljaj susreta: neprocjenjivo! Bio je to uistinu susret radosti» rekla je Sabina Eškinja.

Brojima na Akademiji koju su svi pratili s ponosom, trncima i suzama, obratio se i zadarski gradonačelnik Zvonimir Vrančić. Rekao je da je mladost nosila plemenitost, ljudskost, dobrotu, atmosferu pravih ljudskih vrijednosti. Isijavao je dojam mladenačke razdraganosti i veselja. «Ta dva dana smo zajedno živjeli i disali kao jedno. Te poruke mladosti daju nadu svima nama da je to u trenucima kad se u našem društvu širi pesimizam raznih vrsta, nešto u što trebamo vjerovati. Svatko na svoj način u svojoj sredini odgovoran je oživotvoriti te poruke mladeži i tih se odgovornosti svi trebamo prihvatiti» rekao je dr. Vrančić istaknuvši da je Grad pokazao veliko zadarsko srce ali je i SHKM oplemenio Zadrane. Organizator susreta mons. Ivan Mustać rekao je da je Akademija ljudski 'Hvala' svima koji su sudjelovali i ima smisla ukoliko će svećenici, vjeroučitelji, animatori, volonteri i suradnici s toliko entuzijazma nastaviti i dalje raditi u svojim župama i zajednicama. Sudionici su Akademiju doživjeli kao proslavu Boga i poticaj na nova stvaranja, te se tom ohrabrenju u prigodnoj riječi pridružio i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Nastupio je Zbor mladih sv. Krševan, prikazan je 16-minutni film sa snimkama Susreta, a kad se u kadru filma pojavio portret 'Ivan Prenda – Hvala!' koji je prije dvije godine u taj susret sve uložio i osobno poželio da ga Zadar daruje Hrvatskoj, dvoranom je spontano jednoglasno odjeknuo dugi i snažan pljesak.

SUSRET FORMACIJE BOGOSLOVA ZADARSKE NADBISKUPIJE I ZADARSKOG NADBISKUPA

Biti u službi istine i identitet svećeničkih kandidata teme su susreta formacije 20 bogoslova zadarske nadbiskupije održanog od 20. do 23. rujna u samostanu Bezgrešnog začetca BDM u Karinu. Na svojevrsnoj duhovnoj obnovi bogoslova sudjelovao je i zadarski nadbiskup Želimir Puljić pojašnjavajući tri svećeničke ljubavi: euharistija, Marija i papa. Don Marino Ninčević je govorio o identitetu svećeničkih kandidata, a dr. fra Šime Samac, svojevremeno i generalni definator Franjevačkog reda sa sjedištem u Rimu, istaknuo je da formacija treba biti usmjerena u pravcu služenja istine, Božje riječi. «Presudno je tražiti istinu kako su radili mudri učitelji Katoličke Crkve; klečeći, bili su ljudi molitve i upotrebljavali su razum kao drugo krilo. Kad se ujedine čvrsta vjera i razum može se letjeti prema istini» rekao je dr. Samac. S obzirom na okolnosti sadašnjeg vremena tehnološkog razvoja, predavač je upozorio na opasnost da svećenik postane 'kompjuterist'. «Tehnika je dobra i korisna, no može biti i sredstvo za gubljenje vremena. Tko se sprema za ozbiljan poziv nema vremena poigravati se s tehnikom, nego te energije koristi da spozna isitnu i drugima je prenese jer je poslan navješćati» rekao je dr. Samac. Vrijeme bogoslovije karakterizira rast i nestabilnost. Nekad je odgoj u obitelji bio temeljan, a danas ga gotovo nema, upozorio je predavač. Iz toga izlaze krhke osobe koje ne rastu u odgovornosti. Dr. Samac je rekao da su među kandidatima pojedinci rastavljenih roditelja, iz obitelji gdje se ne moli.

«Kako ih odgajati, da se vrednuje obiteljski život kojeg nisu iskusili, a pripremaju se živjeti Kristovski život, zajedništvo koje je cilj našeg života» upitao je Samac razmatrajući kako biti dar zajednici u punoj odgovornosti, jer je sve više zvanja u kasnijoj životnoj dobi. Samac je istaknuo važnost da se najprije stekne mudrost, zatim i spoznaja kako je što više učvrstiti. «Mudrost kao izbor uvijek je iznad znanja» istaknuo je dr. Samac dodavši da formirati znači dati formu, a forma je Krist. Formirati znači voditi ususret Kristu, a po tom se susretu formiraju srce i pamet. Potrebno je graditi zajednicu duhovnog karaktera koja se rađa darom

Duha Svetoga i njime se hrani, a ne 'psihičkog karaktera' prožetu osobnim interesima koja je rezultat ljudskog napora, poručio je. Mons. Puljić je izrazio radost zbog susreta s bogoslovima u karinskoj oazi prirode koja ljepotom slavi Boga. Vrijeme su provodili u misi, klanjanju, molitvi, razgovoru, studijskim razmatranjima i diskusijama. Osobno je i detaljnije upoznao bogoslove rekavši da se ne boje postavljati pitanja. «To je zvanje Božji dar i ima specifičnosti. Služba svećenika kako je Isus zamislio uvijek je iste uloge i ciljeva, no okolnosti se mijenjaju. Bogoslovi žive u svijetu drugačijem od prije 50 ili 100 godina. Brojni su izazovi za svećeničke kandidate u sekulariziranom svijetu, mentalitetu koji bježi od Boga i ambijentu koji ne shvaća što znači biti svećenik. No bogoslovi žele razjašnjenja u svojim razmišljanjima i nastojanjima» rekao je nadbiskup Puljić.

OTVORENA POLJANA IVANA PAVLA II. U ZADRU

Poljana Ivana Pavla II., jedna od najvažnijih gradskih zadarskih javnih površina u čijoj je neposrednoj blizini smješten i Nadbiskupski dom čija je adresa Poljana Ivana Pavla II., svečano je otvorena u petak 24. rujna, a događaj je pozdravio i zadarski nadbiskup Želimir Puljić sudjelovanjem u svečanosti otvaranja Poljane. «Vrlo lijepo je uređena, usklađeno je staro i novo. Za svakog koji tu dolazi to je kamena priča koja govori o prošlosti u sadašnjosti» rekao je mons. Puljić koji je Poljanu razgledao u pratnji gradskih vlasti. «Zadar je vezan uz dvojicu papa koji su ga posjetili, pa činjenica da je Poljana posvećena zadnjem papi govori da je Zadar povijesno vezan uz centar kršćanstva i Vatikan» rekao je mons. Puljić. Na tom je prostoru 9. lipnja 2003. g. brojna puk srdačno i na jedinstven način dočeka Ivana Pavla II. za njegova trećeg pohoda Hrvatskoj, a odabirom naziva javnog prostora imenom tog Velikog pape Zadar je izrazio poštovanje trajnom spomenu tog jedinstvenog događaja u povijesti grada i nadbiskupije. Mons. Puljić je čestitao stručnjacima i vlastima na uređenju tog središnjeg gradskog prostora dovršenog nakon trogodišnjeg razdoblja koje je počelo arheološkim istraživanjima. Nakon 65 godina njegove urbane nedefiniranosti, poštujući arheološke i konzervatorske uvjete, realizirano je parterno uređenje po projektu Ante Uglešića. Taj značajan povijesni lokalitet u središtu nekadašnjeg rimskog foruma dao je značajne arheološke spoznaje slojevitošću prostora čiji su svi slojevi prezentirani i valorizirani: rimska bazilika, srednjovjekovni bedem i renesansna cisterna. Time je centar povijesne jezgre Zadra obogaćen a kulturna baština zaštićena. U središtu Poljane se nalazi veliki zdenac i vodeni izvor jer je tu nekad bila gradska cisterna, a u parkovnom rješenju su klupe, zelenilo i naznake srednjovjekovnog bedema. Na zelenoj površini, uz djelomično rekonstruiranu baziliku, nalazi se park arheoloških fragmenata osvijetljenih s tla.

POSVETA OLTARA I BLAGOSLOV OBNOVLJENE ŽUPNE CRKVE U PREKU

«Sve je lako kad su zajednička odluka i zajednička akcija posrijedi. Tada i Bog blagoslivlje» poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u subotu 25. rujna u Preku kad je posvetio oltar i blagoslovio tamošnju obnovljenu župnu crkvu Gospe od Ružarija. Svečanost je okupila brojna puk i svećenike a počela je procesijom s kipom Gospe od Ružarija iz stare župne crkve na mjesnom groblju u Preku do nove velebne trobrodne crkve Gospe od Ružarija čija je gradnja počela prije 90 godina, a posvećena je 1967. g. U svečanom misnom slavlju koje je predvodio, mons. Puljić je istaknuo da je blagoslov obnovljene župne crkve i posveta novog oltara važan događaj za župu i biskupiju. U župi se rađa Crkva koju je Drugi vatikanski sabor opisao kao sjeme Božjeg kraljevstva. Crkvena je mudrost ustanovila župu da bude prikladnim sredstvom spasenja, da vjernici rastu u kreposti, a crkva je mjesto molitve i zahvale. «Nigdje kao oko Božjeg oltara narod se ne osjeća kao jedno i zajedno, bez obzira na starost, podrijetlo, narodnost i rasu. Isus nije htio Crkvu kao bezličnu masu ili nadgradnju društva. Želio je da njegovi budu zajednica braće i sestara. No takvo zajedništvo ne dolazi samo od sebe. Ono je plod Božjeg blagoslova i ljudskog nastojanja. I nema ga bez euharistije, koja je izvor zajedništva i naše želje i spremnosti da nas euharistija preobrazi» istaknuo je mons. Puljić

smatrajući da čovjek ne može biti beskućnikom. Potrebno mu je gnijezdo za dušu i tijelo, za njega i obitelj.

«Potreban mu je vjerski dom, domaća vjerna obitelj. Župa tako postaje mjestom zajedništva, njegovim utočištem i uporištem. A vjernik u župi osjeća potrebu suodgovornosti, podupire zajedničke aktivnosti i rado sudjeluje u njenom životu i aktivnostima. Nije pasivni pripadnik, nego aktivni i odgovorni djelatnik koji ne ostaje ravnodušnim kad se radi o njenom dobru» rekao je mons. Puljić. Bog nam se daruje za oltarom, zato nam je potrebna euharistija koja stvara Crkvu, a Crkva slavi euharistiju. «Euharistija je ponuda zajednici za njen rast i napredak. Euharistija povezuje članove zajednice. Euharistija čini zajedništvo Crkve, a ne ga samo simbolizira. Ona sabire zajednicu, a zajednica se njom hrani i raste. Blago narodu koji štuje euharistiju, ima strahopoštovanje pred Bogom koji dolazi među nas i župi koja shvaća što znači nedjeljna euharistija» poručio je mons. Puljić u Preku nastanjenom još u rimsko doba, što potvrđuju ostatci antičkih građevina na Gradini. Iako staro, to je najmlađa župa na otoku Ugljanu, osnovana 1770. g. Ima šest glagoljskih kodeksa i 15 tiskanih glagoljskih misala i brevijara. Preko je dalo 128 svećenika i redovnika glagoljaša te puno redovnica. U župi su djelovale sestre Kćeri milosrđa, križarsko bratstvo "Ivo Mašina", Marijina legija te samostan franjevac trećoredaca na Školjiću. U župnoj crkvi Gospe od Ružarija pokopan je mons. dr. Josip Marčelić, dugogodišnji dubrovački biskup u razdoblju 1894.-1928. g., koji je 1847. g. rođen upravo u Preku. Ujedno je suutemeljitelj Družbe Kćeri Milosrđa.

POVODOM SPOMENA 1200 GODIŠNJICE PRIJENOSA MOĆI SV. STOŠIJE IZ CARIGRADA U ZADAR IZLAGAO DR. EDUARD PERIČIĆ

“Sv. Stošija potiče da opredijeljenje za Krista ne živimo samo kroz molitvu i liturgijska slavlja nego i izvan crkve i svog doma kao što je to ona činila” rekao je crkveni povjesničar dr. Eduard Peričić koji je u petak 24. rujna na stručnom izlaganju u sjemeništu 'Zmajević' u Zadru predstavio povijesni kontekst štovanja i dolaska relikvija sv. Stošije, zaštitnice zadarske nadbiskupije, u Zadar, povodom 1200. godišnjice prijenosa moći sv. Stošije iz Carigrada u Zadar. Tu su došle kao nagrada i jamstvo miroljubivih nastojanja Istoka i Zapada potvrđenih trudom zadarskog biskupa Donata. Stošija, svetica koja se spominje i u prvom rimskom kanonu a štuje je i katolički Zapad i pravoslavni Istok, osobito u Rusiji, spaljena je na Božić 304. g. u Sirmijumu, današnjoj Srijemskoj Mitrovici, za progona Dioklecijana. U Rimu se već u 4. st. spominje crkva sv. Anastazije, na Palatinu, gdje je papa svake godine slavio božićnu misu zornicu. U svijet boli, žalosti i siromaštva Stošija unosi Kristovu ljubav i prisutnost Crkve, rekao je dr. Peričić za tu sveticu po rođenju Rimljanu, po mučeništvu Srijemkinju a po čašćenju i duhovnom trajanju Zadrancu. U Zadar su najprije iz porušene Akvileje stigle relikvije Krševana i Zoila, potom iz Carigrada Stošijine a onda i neraspadnuto tijelo Bogoprimaoca sv. Šimuna. “Tako je Zadar Providnošću za zaštitu na dar dobio pet veleuglednika Božjih koje će častiti i kojima će za isprošene milosti zahvaljivati u pet uzastopnih mjeseci: listopad sv. Šimun, studeni sv. Krševan, prosinac sv. Zoilo, siječanj sv. Stošija i veljača sv. Donat” rekao je dr. Peričić. Zadarska nadbiskupija je 2005. g. veličanstveno proslavila 1700. godišnjicu Stošijine mučeničke smrti. Njene relikvije su Zadrani prihvatili s tolikom ljubavlju da su čak i svoju katedralu do tada posvećenu sv. Petru apostolu, jer su njene relikvije u nju pohranjene, preimenovali u katedralu sv. Stošije. Stošija je neko vrijeme bila na Istoku te je došla i u glavni grad Ilirika, Sirmium, gdje su bile njene relikvije u hramu uz sirmijskog đakona mučenika Dimitrija. Početak štovanja sv. Stošije smješta se između njenog mučeništva i početka 5. st. Tada je u Sirmijumu postojala bazilika sv. Stošije pokraj bazilike sv. Dimitrija. Za provala Huna u Panoniju u 5. st. stradala je i bazilika sv. Stošije. Nestabilnost na tom području uvjetovala je raseljavanje te prenošenje relikvija i širenje njihova kulta na sigurnija područja, da se ne zaborave i ne prestane štovanje. Zato su 459. g., za prve godine vladanja cara Leona, njene relikvije prenesene u Carigrad gdje su dolično čašćene, što potvrđuje povijesni zapis crkvene povijesti.

“Više od 150 godina poslije njenog mučeništva, Carigrad prihvati relikvije i položi ih u veličanstveni hram, te su bile izvorom čudesa, jačanja duše i tijela, čašćene kao riznica duhovnih dobara“. Svećenik i ekonom crkve Sv. Sofije položio je 22. prosinca 459. g. Stošijine relikvije u crkvu Svetog uskrsnuća u kojoj je patrijarh sv. Grgur Nazijanski počeo svoje djelovanje. Ta je crkva postala crkvom sv. Anastazije, Stošije. Izvješće Teodora Lektora u 6. st. o prijenosu relikvija sv. Stošije u Carigrad najstariji je spomen te mučenice u prijestolnici Carstva. Posljednji spomen štovanja sv. Anastazije u Carigradu prije njegova križarskog osvajanja 1204. g. je u djelu Knjiga ruskog hodočasnika ruskog autora Antonija Novgorodskog. Slijedile su godine stradanja mnogih carigradskih crkvi, među njima i crkve sv. Anastazije.

Krunjenje franačkog vladara Karla Velikog 800. g. u Rimu za cara Zapadnog Rimskog Carstva bilo je izazov pretenzijama Bizanta i careva Istočnog Rimskog Carstva koje je držalo neke krajeve juga Italije, sjeverne Afrike i priobalne Dalmacije. U to je vrijeme u Zadru kao centru bizantske Dalmacije bio biskup Donat mironosac. Po potrebi službe bio je gost franačkog cara Karla Velikog na njegovu dvoru u Aachenu i bizantskog cara Nicefora u Carigradu. Bio je most, pružena ruka pomirnice, što će rezultirati mirom u Aachenu 812. g., kojim će ugovorom biti zajamčena mirna podjela interesnih sfera Istoka i Zapada.

Kao uspomena na Donatov boravak u Aachenu je crkva sv. Trojstva, kasnije nazvana sv. Donat, koju je Donat podigao nalik crkvi u Aachenu. Od boravka u Carigradu ostaju relikvije sv. Stošije koje je zadarski biskup Donat dobio od cara Nicefora 810. g. u zahvalnosti što je s mletačkim duxom Benenatom došao u Carigrad kao poslanik dalmatinskih gradova te je uspio spriječiti sukob između Bizanta i Franaka. “U to vrijeme, kad su se sklapali ugovori, prožeti kršćanstvom, darovali su ono što im je bilo najdragocjenije, a to su relikvije” rekao je dr. Perićić.

U sjevernoj lađi katedrale sv. Petra Donat je izgradio kapelu sv. Stošije i u nju smjestio mramorni sarkofag isklesan od sivkastog mramora s rimskog foruma na kojem je izgrađena katedrala. Na sarkofagu je uklesan križ i natpis: "Uime Presvetog Trojstva. Ovdje počiva tijelo blažene Svete Anastazije. Na dar Bogu i Svetoj Anastaziji Donat grešni biskup učini. Bogu hvala". Na putu do Zadra, kuda god su relikvije prolazile, a temeljem vjere kršćana u zagovor svete, događala su se ozdravljenja. Zaustavljali su se zbog opskrbe na otocima, naseljima i gradovima. Mnogi su oslobođani od zlih duhova, gubavci ozdravljani, slijepima je vraćen vid a gluhima sluh. Za zahvalu građani su poklanjali polja, vinograde, otoke i druga druga dobra za uređenje bazilike nekad posvećene sv. Petru apostolu, no kult je toliko porastao da je katedrala apostolskim dekretom posvećena sv. Stošiji. Uz dolazak Stošijinih relikvija u Zadar naglašena je i uloga zadarskog biskupa Donata, preko njega i zadarska neovisnost i samosvijest. Kult sv. Donata kulminirao je promjenom naziva od njega podignute crkve Presvetog Trojstva u crkvu sv. Donata, zbog njegovih zasluga za dolazak relikvija sv. Stošije u Zadar. Štovanje sv. Stošije u Zadru i postojanje njenih relikvija u katedrali potvrđuje i car Konstantin Porfirogenet u 10. st. Nakon pobjede nad Mlecima Zadranima u ugovoru 1190. g. utiskuju pečat s likom sv. Stošije raširenih ruku. Nakon mletačko-križarskog osvajanja Zadra 1202. g. mnogi Zadranima se sklanjaju u Biograd gdje prenose kult Stošije te je tamošnja župa do danas njoj posvećena. Štovanju Stošije doprinosi zadarski nadbiskup Luca Stella koji u 17. st. u kapeli sv. Stošije podiže novi oltar, ugradivši u apsidu mramorni sarkofag koji je za relikvije dao izraditi biskup Donat. Tada je izrađeno i srebrno poprsje sv. Stošije u koji je stavljena relikvija mučenice. Najljepši sačuvan Stošijin kip je s nekadašnjeg oltara iz crkve sv. Donata kojeg je u mramoru isklesao Antonio Corradini 1713. g.; mlada svetica u ruci drži plamen, simbol svog mučeništva. Taj mramorni kip sv. Stošije sad s kipovima zadarskih zaštitnika Krševana, Šime i Zoila krase glavni oltar crkve sv. Krševana u Zadru. Na zadarskoj Puntamici su sačuvani ostaci predromaničke crkve sv. Stošije, posvećene su joj i crkve u Biogradu i na Olibu. Lik svete isklesan je i na relikvijarima sv. Grgura i sv. Kvirina u 13. st., sv. Krševana u 14. st., te na škrinjici raznih svetaca zadarskog zlatara Tome Martinova u 16. i 18. st.

MISNO SLAVLJE POVODOM 1200. GODIŠNJICE PRIJENOSA MOĆI SV. STOŠIJE IZ CARIGRAĐA U ZADAR

«S dobrim djelima nije dobro čekati. Valja ih činiti dok imamo vremena» poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić na svečanom koncelebriranom slavlju u nedjelju 26. rujna u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodeći ga povodom jubileja 1200 godina od prijenosa moći ranokršćanske mučenice sv. Stošije iz Carigrada u Zadar. Slavlje dvanaest stoljeća prisutnosti zaštitnice zadarske nadbiskupije koju časti pravoslavni Istok i katolički Zapad počelo je procesijom nadbiskupa i svećenika pokrajnjom ulicom do katedrale. U pratnji ferala i velikih palmi mons. Puljić je nosio Stošijino srebrno poprsje u kojem se nalazi njena relikvija a u 17. st. ga je dao izraditi zadarski nadbiskup Luca Stella. Stošijin prezir raskošnog bogatstva koje se troši u prolazne i nemoralne naslade, a tragom navještaja prispodobe o bogatašu i Lazaru, mons. Puljića je potaknulo na razmišljanje o odonosu siromaha i bahatih bogatih ljudi. Bog je ljude stvorio jednakima, ipak, jedni imaju u izobilju a drugi oskudijevaju. «Bogatašu se ne zamjera što je bogat i ima veliko imanje, nego što od silnog bogatstva ne vidi bolesnog siromaha pred svojim vratima. Zanimljivo kako je bogataš u Isusovoj priči anonimn. Siromah ima ime, Lazar, što na židovskom znači 'Bog pomaže'. Bog pomaže siromahu. On je na njegovoj strani» rekao je mons. Puljić. No bogataš ne stradava jer je bio bogat, nego zato što nije mario za Lazara siromaha. «Imao je svega, ali nije imao srca. A tko nema srca, ne može vidjeti tuđu nevolju. Ako čovjek nema srca, nema milosrđa ni ljubavi. Siromah Lazar je bio prepušten psima koji su lizali njegove rane i tako pokazali više samilosti nego bogataš koji

mu nije dao ni otpatke sa svog stola. Kako ljudsko srce može biti tvrdo, a glava nerazumna» upozorio je mons. Puljić, istaknuvši da je Stošija izvrstan primjer osobe koja se nije 'nalijepila' na bogatstvo, jer ono ne može usrećiti. «Bog je na strani sirotinje i ugroženih, oholost kažnjava. Bogataš nije imao oka ni srca za nevolju siromaha. A imao je prigodu ublažiti Lazarovo stanje. Nije to učinio kad je mogao, pa je prilika nepovratno propala» rekao je mons. Puljić, istaknuvši suprotnost Stošijina djelovanja. Bezrezervno je, nimalo ne dvojeći, odmah pomagala. To je posvjedočila i pred prefektom Ilirika koji joj je na ispitivanju predbacio da ispovijeda vjeru u Galilejca, pomaže utamničene kršćane i u vjeri ih učvršćuje. Na to je bez straha odgovorila: «Jest, pazila sam ih ko zjenicu oka i ako bi koga uhvatila malodušnost hrabrila sam ga; ako je tko bio tužan tješila sam ga. Cjelivala sam noge nevoljnima kako izmoreni i iscrpljeni ne bi klonuli». Pobjeda Dobra nadvremenska je tema o kojoj ljudi pričaju i u podsvijesti žele i očekuju da Dobro pobjeđuje. Tomu se potajno nadaju i onda kada sve drugačije izgleda, rekao je mons. Puljić zaključivši: «Veliki učitelji duhovnosti i reformatori kršćanskog života uvijek su imali 'oštro oko' za suvremeno stanje i milosrdnu dušu za konkretne ljude. Poput Isusa, i oni su shvatili da je milosrđe za kršćane zapovijed i izričaj najuzvišenije ljubavi prema bližnjemu» rekao je nadbiskup, istaknuvši da je životom do mučeništva za taj božanski ideal to posvjedočila i sv. Stošija. Nadbiskup Puljić i katedralni župnik mons. Ivan Mustać pozvali su puk da iskažu štovanje nadbiskupijskoj zaštitnici dolaskom ovih dana u katedralu i čašćeći njene relikvije; da to bude poticaj na težnju za nebeskim dobrima, što se očituje u prepoznavanju konkretnih potreba bližnjih kako je to činila sv. Stošija.

PROSLAVA SV. VINKA PAULSKOG U SAMOSTANU MILOSRDNICA

«Dobrota je evanđelje društva Kraljevstva Božjeg. Ona nas uči kako se brinuti o drugima, pomagati bez interesa i kamata; kako se žrtvovati i ljubiti bližnjega» poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić na svečanom misnom slavlju u ponedjeljak 27. rujna na blagdan sv. Vinka Paulskog u kapeli samostanske kuće Sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog u Zadru. «Ljubav prema Bogu iskazuje se konkretnom i djelotvornom ljubavlju prema čovjeku. A djela sv. Vinka: Družba svećenika lazarista, sestara milosrdnica, laička dobrotvorna društva te različiti načini zdravstvenog i socijalnog rada u svijetu svjedoče o svezremenskoj djelotvornoj ljubavi prema Bogu i čovjeku» rekao je mons. Puljić ohrabrivši milosrdnice Vinkovim riječima njegovim duhovnim kćerima Lujzi i suradnicama: «Vaš samostan su kuće bolesnika, vaša ćelija je iznajmljena soba, kapelica župna crkva a klaustar gradske ulice. Vaša klauzura je poslušnost, samostanske rešetke strah Božji a koprena čednost». Sv. Vinko je činio isto što i Isus kad je u susretu s gluhonijemima, slijepima i uzetima očitovao znakove spasonosne dobrote, rekao je nadbiskup, upitavši kako govoriti o dobroti i požrtvornosti ljudima koji gube osjećaj za pravdu i solidarnost, za tuđu čast i dobar glas. «Kako graditi civilizaciju ljubavi u svijetu džungle u kojoj preživljavaju samo 'najjači'? Sve to je daleko od civilizacije dobrote i ljubavi u kojoj bi trebalo štiti slabe i nezaštićene. Kako stvarati civilizaciju dobrote među ljudima koji poznaju samo zakone uspješnosti i brzine, a ne razumiju i ne prihvaćaju žrtvu, samozataju, finoću, poniznost i dobrotu. To se ne uklapa u 'logiku uspjeha' koja se zasniva na snazi, ortaštvi i osvajanju. Nasuprot takvom stavu sv. Vinko nudi vrijednosti služenja i bratske ljubavi» rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je milosrđe sredstvo najizvornije kršćanske promidžbe.

Nadbiskup je podsjetio i na encikliku Ivana Pavla II. 'Bogat milosrđem' istaknuvši da je milosrđe kreativno djelo koje čini civilizaciju ljubavi, uobličenu kroz sedam tjelesnih i sedam duhovnih djela milosrđa: gladnog nahraniti, žednog napojiti, siromaha odjenuti, putnika primiti, bolesnog i utamničenika pohoditi, zarobljenike i prognanike pomagati, mrtve pokopati; dvoumnog savjetovati, neukog poučiti, grešnika ukoriti, žalosnog i nevoljnog utješiti, uvredu oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi, za žive i mrtve moliti. «Tih 14 djela milosrđa stvarni su i prepoznatljivi brevijar naših dužnosti prema bližnjemu. I valja ih ne samo napamet učiti nego i provoditi» poručio je mons. Puljić. Sv. Vinko ih je utjelovio i postao simbolom milosrdnog Samarijanca. Poželjevši da po uzoru na sv. Vinka i mi budemo prožeti tim duhom i u djelo provedemo njegov nauk, mons. Puljić je istaknuo Vinkove misli: «Ako deset puta na dan pohodiš jednog bolesnika, ti si deset puta susreo Boga. Kad siromahe promatrate svjetlom vjere, uočiti ćete kako ih prati ista sudbina kao i Božjeg Sina koji je odabrao biti siromašan. Zato, ganuti jadom bližnjih moramo težiti i moliti Boga da nam ulije osjećaje milosrđa i smilovanja». Ovogodišnja proslava u ozračju je Vinkovske godine kojom je Vinkovska obitelj obilježila 350. obljetnicu smrti svetih utemeljitelja Vinka Paulskog i Lujze de Marillac. Družba sestara milosrdnica najbrojnija je redovnička zajednica u zadarskoj nadbiskupiji; 33 redovnice djeluju u župama, domovima te Nadbiskupskom i Svećeničkom domu.

OBILJEŽAVANJE 40 GODINA POVRATKA ZADARSKIH BENEDIKTINKI U SAMOSTAN SV. MARIJE

Hrvatski Montecasino, kako se naziva ženski benediktinski samostan sv. Marije u Zadru, svečano je proslavio u ponedjeljak 27. rujna u crkvi sv. Marije u Zadru spomen 40. godišnjice povratka zadarskih benediktinki iz Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u tada djelomično obnovljeni samostan sv. Marije, istočno krilo njihove zgrade u kojoj ta najstarija redovnička zajednica u Hrvatskoj živi od 905. g. Crkva i samostan su 1943. g. doživjeli razaranje i uništenje svetišta, krova, kora, matroneja, kapitula, tri zgrade samostana te djevojačke škole. Vrijednu sakralnu baštinu koludrice su pohranile u tajanstvena skloništa, a 1943. g. pred talijanskim okupatorima koji su ga htjeli uzeti, opatica Tereza Manzoni je rekla: «Mi smo čuvalе i sačuvalе tu svetinju što nam je povjerio Bog, sestre i narod. Mi ćemo i dalje dijeliti

sudbinu s Bogom i ovim narodom, makar i umrle na ovom svetom mjestu». Podsjetila je na to u recitalu opatica samostana Anastazija Čizmin, dodavši da je Kolomanov zvonik, koji nije bio srušen, bio Noina arka za koludrice, kulturno blago samostana, nadbiskupije, riznice Nina i sarkofaga sv. Šime. «Uništeno je materijalno zdanje sv. Marije ali ne i živuće kulturno blago Crkve. Nijedna koludrica nije poginula. Sakralno blago u utrobi zvonika i živuće blago na prvom katu zvonika u Vekeneginoj kapeli preživjelo je bombardiranje zapaljivim bombama» rekla je opatica. Sakralno blago je ostalo u zvoniku a koludrice su potražile sklonište: najprije u ubožnici sv. Frane, zatim bolnici, pa kod obitelji Stulić u Ninu iz koje je bila koludrica M. Klementina, zatim u obiteljskoj kući Šalov nasuprot crkve sv. Križa u Ninu. Potom su koludrice živjele u tri benediktinska samostana na Cresu, Rabu i Pagu. Opatica Čizmin je podsjetila na mučan prizor kad su koludrice nakon progonstva, 1946. g. došle u nadbiskupiju i vidjele hrpu ruševina: «Ulaskom preko ruševina u crkvu zasja im zvijezda. Na oltaru stoji neoštećena Marija, kip Majke žalosne. Okružena hrpom kamenja očekuje povratak koludrica. Ona je čuvala to blagoslovljeno zdanje». Bile su na putu svog prognanog i božanskog zaručnika Isusa. Nadbiskup Petar Dujam Munzani primio je koludrice u poluporušeno malo sjemenište 'Zmajević' čime počinje novo razdoblje samostana. U prizemlju sjemeništa je bila kapela, sakristija, škola i parlatorij, na prvom katu sjemenišna gimnazija, na drugom radionice, ćelije koludrica i 'soba od crkve': blago, riznica i uprava, a na trećem katu blagavaonica, radionice, novicijat, kuhinja i spremište. Majka Benedikta Braun molila je i slavila Boga s krhkim ali hrabrim koludricama, rekla je opatica Čizmin, istaknuvši da je trebalo imati jaku vjeru, duh i postojanu nadu. Opatica je podsjetila i na smiješne situacije u 'novoj' klauzuri, poput propuha, kiše i postavljanja kanti, miševa i postavljanja mišolovki, što je uzrokovalo dogodovštine i šale za njihove rekreacijske razgovore.

Benediktinke su 1966. g. proslavile 900. godišnjicu osnutka samostana kojeg je utemeljila Čika, sestra kralja Krešimira IV. Papa Pavao VI. je tim povodom rekao da je ta kuća pokore ures i dika Zadra koja je dizala baktlju pobožnosti i vjere, gajila sjaj građanske kulture, umjetnosti i književnosti, posvećena djelima ljubavi i dobrotvornosti. Zadarski nadbiskup

Mate Garković nazvao je samostan prvorazrednim religioznim, nacionalnim i kulturnim spomenikom s kojim bi se s pravom dičio svaki kulturni narod. Nakon 26 godina, devet mjeseci i 11 dana u 'Zmajeviću', praćene nadbiskupom Marijanom Oblakom, benediktincima Martinom Kiriginom i Benediktom Celiginom, biskupima Jugoslavije, brojnim svećenicima i pukom, benediktinke su se 27. rujna 1970. g. u svečanoj procesiji vratile u svoj obnovljeni dom u samostan sv. Marije. Križ na početku procesije nosila je priora M. Skolastika Večeralo. Poput hrabrih žena pod Isusovim križem benediktinke su bile pod križem uništenog i prognaničkog samostana u neimaštini, a obnova je od 1970. g. trajala sve donedavno. Na dan povratka u samostan, Kalelargom je gromko odjeknulo Tebe Boga hvalimo, Zdravo djevo i zvonjava s Kolomanova zvonika. "Zvona kao da ponavljaju 'Vekenega ne umire, već umirući rađa se'. Osjeća se miris tamjana i širi se balzam mira. Sveta Marija čvrsto stoji da zajedno slavimo mudrost Božju, da s Kristom slavimo križno ratno razdoblje - jer je samo po križu došlo spasenje svijetu i domu tvom, Sveta Marijo" zaključila je opatica Čizmin u recitalu u kojem su koludrice izvele niz pjesama i koral. U svečanosti su sudjelovali zadarski nadbiskup Želimir Puljić, gradonačelnik Zvonimir Vrančić, predstavnici kulture, znanosti i brojan puk. Samostan benediktinki je jedini ženski samostan u Hrvatskoj koji je bez prekida izdržao trajanje od 944 godine. Prigodne riječi su uputili dr. Eduard Peričić i glavni konzervator hrvatskog Ministarstva kulture Miljenko Domjan koji je rekao: "Dragocjeno prisustvo benediktinki su baština sama. Kolika koncentracija baštine u 1000 godina. Samostan je čuvar boljeg svijeta, dragocjena podloga radu konzervatora, oaza ljubavi i mira za grad, nadbiskupiju i sav hrvatski narod".

BLAGDAN SV. JERONIMA I POLAGANJE DOŽIVOTNIH ZAVJETA DVOJICE FRANJEVACA

Franjevačka provincija sv. Jeronima sa sjedištem u Zadru, prva zajednica osnovana na hrvatskom tlu prije 800 godina, u četvrtak 30. rujna svečano je proslavila svog naslovnika i zaštitnika. Misno slavlje u zajedništvu brojnih svećenika u crkvi sv. Frane u Zadru predvodio je provincijal o. Josip Sopta. Za vrijeme mise doživotne zavjete ulaska u red Male braće svečano su položili fra Nikica Devčić i fra Gabrijel Škibola. To je prvo polaganje zavjeta u toj Provinciji nakon sedam godina, nakon što je to 2003. g. učinio Zadrani fra Leopold Mičić. Braća Nikica i Gabrijel pohađaju petu godinu KBF-a u Zagrebu, a položili su zavjete poslušnosti, siromaštva i čistoće, obećavši živjeti Evanđelje po uzoru na sv. Franu. Fra Nikica (37) je iz župe Uznesenja BDM u Zadru a nakon zvanja i prakse liječnika krenuo je na put redovništva. Za to je dodatan poticaj osjetio u lipnju 2003. za pohoda pape Ivana Pavla II. Zadru. Fra Gabrijel (26) je iz Grba u župi Nin, teta mu je benediktinka a stric svećenik. Hoće li zajednica imati snage sačuvati evanđeoski optimizam ne postiže se zdvajanjem i brigom, kao ni sve drugo u životu, upozorio je o. Sopta, dodavši da franjevci mogu ponuditi nadu koja proizlazi iz križa. „Ne smijemo klonuti. Prepustimo Bogu ljudske planove, uzdajmo se u dobrog Oca“ poručio je provincijal, pozivajući subraću da žive Božju poniznost očitovanu u Isusu. Odgajani su u toj zajednici godinama i svoj život predaju Bogu, Crkvi i franjevačkoj zajednici. Poželio im je kreposti odvažnosti, postojanosti, odlučnosti i jasnoće te da budu ono kako će ih Duh Božji voditi. Iza imena sv. Jeronima krije se naš hrvatski identitet, upotreba glagoljice, istaknuo je o. Sopta dodavši da su se hrvatski narod i franjevci odabirom Jeronima za zaštitnika identificirali s dugom tradicijom štovanja tog crkvenog oca, naučitelja i autoriteta svog vremena. Izuzetan je Jeronimov značaj u prevođenju Biblije na latinski jezik. Brojni naši otoci imaju crkve posvećene njemu, a prihvaćanje kršćanstva značilo je i prihvaćanje tog sveca iz 14./15. st. Provincija sv. Jeronima obuhvaća zajednicu samostana uglavnom uz obalu, od Istre do Kotora. Imaju 21 kuću; 10 kuća je izvan Hrvatske, od čega su četiri u Argentini, tri u Kotoru, dvije u Njemačkoj i jedna u Južnoj Africi. Djeluje 59 svećenika, šest bogoslova, jedan aspirant, dva novaka i jedan kandidat. U svečanom slavlju mladu subraću sudjelovanjem su ohrabрили i čestitali im i brojni bogoslovi Hercegovačke provincije.

PROSLAVLJEN DAN KAPELANIJE U VOJARNI ZEMUNIK

Dan Vojne Kapelanije sv. Gabrijela Arkandela proslavljen je u srijedu 29. rujna na blagdan sv. Mihovila, Gabrijela i Rafaela ispred kapele vojarnje u Zemuniku svečanim misnim slavljem koje je predvodio fra Jožo Mravak, kapelan sv. Nikole biskupa iz Pomorske baze u Splitu. Suslavili su don Branimir Projić, v.d. kapelanije sv. Gabrijela te nekoliko zadarskih svećenika. U slavlju su sudjelovali načelnik stožera 93. zrakoplovne baze brigadir Darko Brajković, zapovjednik postrojbi, djelatnici Oružanih snaga RH, umirovljeni djelatnici te predstavnici Udruga iz Domovinskog rata. «Gabrijel znači Božja snaga i Božji poslanik. Marija je čula njegov glas, glas navjestitelja. Taj bi navještaj trebao odzvanjati i u našim srcima i dušama» rekao je o. Mravak poručivši okupljenima da budu Božji poslanici i snaga u svojim obiteljima, postrojbama i hrvatskom narodu. «Budite Gabrijeli današnjice prepoznatljivi po svjedočenju ljubavi, nesebičnosti i bespriječnosti» poručio je o. Mravak. Misno slavlje su starim pučkim glagoljaškim pjevanjem predvodili pjevači KUD-a Radovin iz Radovina, posvjedočivši bogatu baštinu starohrvatskog glagoljaškog crkvenog pjevanja. O. Mravak se prisjetio i osobito pozdravio o. Ivu Topalovića, kapelana Vojne kapelanije u vojarni Zemunik koji od početka ovog rujna skrbi o duhovnim potrebama hrvatskih vojnika i policajaca u mirovnoj misiji u Afganistanu.

DAN OBRANE GRADA ZADRA – PRIJEM U VIJEĆNICI

Povodom Dana obrane grada, zadarski nadbiskup Želimir Puljić u srijedu 6. listopada sudjelovao je na svečanom prijemu u Gradskoj vijećnici kod zadarskog gradonačelnika Zvonimira Vrančića u spomen obilježavanju obrane Zadra. «Tih dana nije spriječena samo okupacija grada nego i razdvajanje Hrvatske na dva dijela. Tukli su nas iz vojarni u gradu, tukla nas je peta kolona i brodovi s mora, ali nisu uspjeli. Oduprijeli smo se, od vojnih postrojbi u začetku do običnih ljudi koji su doprinijeli obrani. Zadrani imaju pravo obilježavati taj dan i zahvaliti onima koji su obranili grad» rekao je gradonačelnik Vrančić u Vijećnici podsjetivši da je tada bilo dirljivo zajedništvo svih građana i želja da se izdrži, izvrsno su funkcionirale sve službe. Gradonačelnik je rekao da su branitelji s pravom ogorčeni na devijacije u društvu i one koji su rad za osobnu korist pretpostavili općem dobru. No ta činjenica nije podrška onima koji to žele iskoristiti za tvrdnje da su stradanja bila nepotrebna, da Hrvatska nije trebala postojati a krivnja da je podjednaka. «Svima treba reći da žrtva koju su Zadar i branitelji podnijeli nije bila uzaludna» zaključio je Vrančić. Na prijemu u Vijećnici koje je okupilo i predstavnike branitelja i udruga mons. Puljić je opisao svoj susret s kardinalom Angelom Sodanom koji je 1991. g. bio državni tajnik Svete Stolice. Sodano je mons. Puljiću opisao svoj susret s tadašnjim francuskim predsjednikom Francois Mitterandom; on je Sodanu zamjerio zauzimanje Vatikana za Hrvatsku, sumnjajući da mala Hrvatska može opstati. No tada je Sodano Mitterandu uzvratilo njegovom izjavom od par dana prije, kad je Mitterand 1991. posjetio Andoru te je za tu zemlju rekao 'Malo, a dobro!'.

PREDAJA RELIKVIJE SV. ŠIME JERUZALEMSKOM PATRIJARHATU

PRIPREME ZA PREDAJU RELIKVIJE SV. ŠIMUNA JERUZALEMSKOM PATRIJARHATU

Zadarska nadbiskupija se priprema za rijedak i jedinstveni događaj – predaju moći sv. Šimuna, zaštitnika svoga grada, izaslanstvu Grčko pravoslavnog patrijarhata Jeruzalemskog. Neraspadnuto tijelo jeruzalemskog proroka nalazi se u raci sv. Šimuna u istoimenom svetištu na zadarskom poluotoku. U četvrtak 7. listopada, za vrijeme Svečane Večernje uoči proslave blagdana sv. Šimuna 8. listopada, zadarski nadbiskup Želimir Puljić će predati Šimunove moći nadbiskupu Teofilaktu, metropolitu Jordana, patrijarhalnom vikaru za cijeli Grčko pravoslavni patrijarhat. U Zadar dolazi u pratnji arhimandrita oca Makarija Mavrogiannakisa, patrijarhalnog vikara Katra i Bahreina, što je u latinskoj terminologiji u rangu provincijala. U godini kad se zadarska nadbiskupija spominje 1200 godina od prijenosa moći nadbiskupijske zaštitnice sv. Stošije iz Carigrada u Zadar, ovom naraštaju Zadrana povjerena je odgovornost i osobom sv. Šimuna povezati dva plućna krila Crkve, njen Istok i Zapad. To je izniman vjerski, crkveni, ekumenski i kulturni događaj kojeg je zadarskoj nadbiskupiji službeno odobrila i rimska Kongregacija za bogoštovlje i kult svetaca. Obratio joj se blagopokojni zadarski nadbiskup Ivan Prenda koji je i začetnik tog čina. Kongregacija je u duhu ljubavi i ekumenskih odnosa nadbiskupa sa zadovoljstvom potaknula na svečanu realizaciju uz određeni obred, te su priložili i liturgijski obrazac kako to učiniti.

«Teško je biti svjestan veličine tog događaja ukoliko se ne poznaju konkretni podaci. Taj događaj prelazi lokalni značaj i granice mjesne Crkve po sakralnoj, vjerskoj, kulturnoj i povijesti ekumenskih odnosa. Malo koji grad u svijetu ima relikviju, i to neraspadnuto tijelo, novozavjetnog sveca, Šimuna, koji je samog Isusa držao na rukama. Nalazi se u impozantnoj ruci koja je među najvećim srednjovjekovnim zlatarsko-srebrnim radovima a kao spomenik nulte kategorije pod zaštitom je UNESCO-a» kaže prof. Livio Marijan iz zadarskog Ordinarijata koji sudjeluje u pripremi događaja. Ističe da je Jeruzalemski patrijarhat najstarija kršćanska Crkva na svijetu, nasljednik prve Crkve apostola okupljenih na Duhove. Neprekinutim trajanjem, od prvog biskupa Jakova do sadašnjeg jeruzalemskog patrijarha Teofila III., to je majka Crkva, kojoj, bez obzira na kasnije raskole, sve Crkve priznaju prvenstvo kao nasljednici majke Crkve Jeruzalemske. Taj je patrijarhat i čuvar Svetog groba i drugih svetih mjesta. «Za nas je jako bitno da nam se takva Crkva, koja čuva relikvije prvih svetaca, obratila priznajući autentičnost tijela sv. Šimuna u Zadru» kaže Marijan. Zadrani časte Šimuna Bogoprmaoca od 13. st., a njegov susret s Mesijom opisuje Luka u Evanđelju (Lk 2, 25-35). Četrdeseti dan od rođenja Marija i Josip donijeli su Isusa u hram, a Šimunu je Duh Sveti objavio da neće umrijeti dok ne vidi Pomazanika Gospodnjeg. Crkva taj događaj slavi 2. veljače kao Prikazanje Gospodinovo i blagdan Svijećnice. Držeći Isusa na rukama Šimun je rekao: «Sad otpuštaš slugu svoga, Gospodaru, po riječi svojoj, u miru. Ta vidješe oči moje spasenje tvoje, koje si priprazio pred licem svih naroda; svjetlost na prosvjetljenje naroda, slavu puka svoga izraelskoga». Ujedno je Mariji rekao «Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znak osporavan – a i tebi će samoj mač probosti dušu, da se razotkriju namisli mnogih srdaca».

Tijelo sv. Šimuna preneseno je iz Palestine u Carigrad, potom je 1273. g. stiglo u Zadar. Za vrijeme križarskih ratova, moćni i bogati gradovi Europe tražili su da im se donesu značajne relikvije iz Svete Zemlje, između ostalog i da se sačuvaju zbog opasnosti od osmanlijskih napada. Tijelo sv. Šimuna je trebalo stići u patrijarhalnu baziliku u Veneciju koja je vladala velikim dijelom Mediterana. No kod Zadra, brod mletačkog plemića je zahvatilo nevrijeme i nije mogao otploviti na predviđeno odredište. Redovnici su njegovo tijelo uz velike počasti

pohranili u crkvu sv. Marije Velike, nalazila se na području današnje tržnice u Zadru, a bila je najveći gradski Kaptol u kojem su svećenici glagoljaši služili na narodnom hrvatskom jeziku. Tijelo je u toj crkvi bilo više od 300 godina, no zbog obrane od Turaka gradnjom bedema crkva je srušena. Zato je tijelo bilo premješteno kod benediktinki, a 16. svibnja 1632. g. svečano je preneseno u crkvu sv. Stjepana prvomučenika koja se otada naziva crkva sv. Šimuna.

Škrinju u kojoj se nalazi tijelo sv. Šimuna kao zavjetni dar dala je izraditi hrvatsko-ugarska kraljica Elizabeta Kotromanić. Škrinja je teška 350 kg, među iskucanim prizorima je i dolazak sveca u grad. God. 1380. škrinju je izradio zlatar Franjo Antunov iz Milana. Sv. Šimun je osobito ljubljen među pukom zadarske nadbiskupije a tijekom godine u svetišće hodočaste župe iz nadbiskupije kad se otkriva raka sv. Šime. Dogodila su se brojna ozdravljenja i milosti po svečevom zagovoru. Do ideje predaje Šimunove relikvije Jeruzalemu došlo je za susreta patrijarha Teofila III. i nadbiskupa Ivana Prende za njegova hodočašća Svetoj Zemlji 2007. g. Tom je prilikom Teofil III. pokazao nadbiskupu dokumente povezane sa sv. Šimunom i njegovim grobom kojeg su arheolozi otkrili te je dogovoreno da bi bilo časno, dostojno i naravno da i Sveta Zemlja i crkva gdje je Šimunov grob imaju njegovu relikviju za čašćenje. U duhu kršćanske ljubavi nadbiskup Prenda je pristao dijelić te relikvije dati u svečevu domovinu. Relikvija će se predati s dokumentom Autentica koji svjedoči o autentičnosti relikvije. Veliku vjersku i povijesnu poruku prof. Marijan zaključuje riječima: «Starac Šimun je živio prije 2000 godina; nakon gotovo tisuću godina njegovo je tijelo došlo u Zadar gdje na osobit način živi duhom, a nakon još tisuću godina relikvija njegova tijela vraća se u Svetu Zemlju, Isusovu domovinu gdje je grob tog jeruzalemskog proroka pravednika».

ZNAČENJE PREDAJE MOĆI SV. ŠIMUNA I ZNAČAJKE GRČKO PRAVOSLAVNOG PATRIJARHATA U JERUZALEMU

Na Konferenciji za medije u Ordinarijatu u Zadru u utorak 5. listopada zadarski nadbiskup Želimir Puljić predaju moći zadarskog zaštitnika sv. Šimuna izaslanstvu Grčko pravoslavnog patrijarha Teofila III. ocijenio je prvorazrednim ekumenskim događajem. «Susret u Zadru nadilazi lokalne, nadbiskupijske dimenzije i prostorne granice. U Zadar stiže veliko izaslanstvo. Taj znakoviti liturgijski događaj pokazuje nastojanje katolika i pravoslavnih u jačanju suradnje. Jer povezuje nas isto počelo! Ovo nas vraća na korijene, u Jeruzalem, gdje je Crkva rođena. Vežu nas iste knjige, tradicija, kerigma, liturgija, kao i učiteljstvo zajedničkih prvih sedam Sabora koji su nam zajednički dok se nismo podijelili. Drago mi je da smo dionici tog velikog slavlja» rekao je mons. Puljić, poželjevši da događaj primopredaje relikvije doprinese poboljšanju odnosa i stvaranju zajedništva među kršćanima, ali i svjedočanstvo Zadrana u onome što je Šimun navijestio; navijestio je Spasitelja koji je svjetlost na prosvjetljenje naroda. «Ovaj će događaj biti u tom duhu intoniran - ne samo ekumenski, nego i vjernički. Budimo radosni što možemo biti u tom svjedočanstvu, da je Isus svjetlo naše i svjetlo naroda» poručio je mons. Puljić. Događaj u Zadru promatra i u duhu definiranog na Drugom vatikanskom saboru. «U duhu Koncila nam je ići braći ususret. To je i u duhu ekumenske povelje koju su 2001. g. u Strasbourgu potpisali visoki predstavnici svih kršćanskih Crkava u svijetu, te predstavnici europskih biskupskih konferencija. U njoj su istaknuta tri načela koja su srž ekumenskog pokreta i gibanja koje živi od tog zajedničkog, trostrukog hoda: ići jedni prema drugima, zajednički djelovati i zajednički moliti. U susretu u Zadru to se događa» istaknuo je mons. Puljić. Podsjetio je i na bolnu činjenicu da kao kršćani ne možemo zajedno slaviti euharistiju. «No možemo zajedno raditi, kršćanske Crkve to pokušavaju. U ostvarivanju ekumenske povelje dva su područja izazovna, važna i ostvaruju se u događaju primopredaje relikvija: područje Europe koja je doživjela strahote i na vjerničkom planu; vjerski, nacionalni ratovi i sve što je Europa stoljećima pretrpjela vapi za jednom takvom akcijom svih kršćana zajedno. Svi smo pozvani stvarati okruženje mira i djelovati. A drugo područje je Sveta Zemlja. To nekad sasvim kršćansko područje svedeno je na ostatke ostataka; tamo je malo kršćana, razne su Crkve. Tamo među velikim islamskim svijetom živi kršćanska manjina. To je bolna činjenica i zato je važno na tom području njegovati ekumenski duh i širiti ga» istaknuo je mons. Puljić.

Kršćana je danas u Svetoj Zemlji svega 2 % od ukupnog stanovništva a crkveni poglavari stalno upozoravaju svijet na njihov težak položaj u Izraelu, rekao je na Konferenciji za medije prof. Livio Marijan, djelatnik zadarskog Ordinarijata. Predstavio je podatke o Gračko pravoslavnom patrijarhatu koje preuzima moći sv. Šimuna. Taj je patrijarhat danas na teritoriju Izraela i Jordana i ima oko 150 000 vjernika. Vjernici su većinom Palestinci a biskupi i monasi po tradiciji su Grci. Sadašnji patrijarh Teofil III. izabran je 2005. g. Jeruzalemski patrijarhat čuva brojne autentične relikvije prvih kršćanskih svetaca i događaja iz Isusovog života i jedan je od pet drevnih kršćanskih patrijarhata tj. povijesnih sjedišta kršćanske Crkve koje su utemeljili apostoli ili njihovi nasljednici. Ostali patrijarhatski su aleksandrijski (Egipat), antiohijski (Sirija-Libanon) te rimski i carigradski (Bizant). Patrijarhatski su bili 'majke Crkve' drugih Crkava, osnivajući crkvene zajednice diljem Mediterana i Europe. Nakon crkvenog raskola 1054. g. četiri istočna patrijarhata (aleksandrijski, antiohijski, jeruzalemski i carigradski) postali su ono što danas nazivamo 'pravoslavnom Crkvom' a rimski patrijarhat ili patrijarhat Zapada 'katolička Crkva'. Jeruzalemski patrijarhat je nasljednik prve Crkve u Jeruzalemu, s prvim biskupom Jakovom apostolom. Zauzima osobito mjesto u povijesti kršćanstva. U njemu traje neprekinuti kontinuitet kršćanske zajednice i nalaze se sveta mjesta, crkva sv. Groba u Jeruzalemu i bazilika Rođenja Kristova u Betlehemu. Na Kaledonskom koncilu 451. g. jeruzalemska Crkva uzdignuta je na razinu patrijarhata, a njen biskup je dobio naslov patrijarha. Prof. Marijan je istaknuo burnu i tešku povijest Jeruzalemskog patrijarhata. Osvajali su ga Arapi, Turci, Britanci. Za vrijeme križarskih ratova uspostavljen je paralelni latinski ili katolički patrijarhat Jeruzalema, a još ranije postoji i armenski kršćanski patrijarhat Jeruzalema, koji i danas postoje. Sve su Crkve u Jeruzalemu htjele imati svog biskupa. Patrijarhatski i kršćanske Crkve u Svetoj Zemlji danas su ugroženi velikim iseljavanjem svojih vjernika zbog političkih i sigurnosnih prilika. Grčki pravoslavni patrijarhat sve kršćanske Crkve poštuju kao najstarijeg i nasljednika prve kršćanske zajednice Jeruzalema. Stoga taj patrijarhat zauzima čelno mjesto u upravljanju bazilikama sv. Groba u Jeruzalemu i Rođenja u Betlehemu te drugim svetim mjestima. Grčki pravoslavni patrijarhat je jedan od devet pravoslavnih patrijarhata u svijetu. Ostali su: carigradski, antiohijski, aleksandrijski, ruski, rumunjski, srpski, bugarski i gruzijski.

LITURGIJSKI OBRED PREDAJE MOĆI SV. ŠIMUNA JERUZALEMU I PODACI O RELIKVIJI

Liturgijski obred i podaci o relikviji zadarskog zaštitnika sv. Šimuna koja će se na uočnicu sv. Šimuna na Svečanoj Večernjoj u četvrtak 7. listopada predati izaslanstvu grčko pravoslavnog patrijarha Teofila III. predstavljeni su na Konferenciji za medije u utorak 5. listopada u Ordinarijatu u Zadru. O tome su govorili don Josip Lenkić, upravitelj zadarskog svetišta sv. Šimuna i kancelar zadarske nadbiskupije te liturgičar i ceremonijar slavlja don Dario Tičić. Pregled svečeva tijela i otvaranje škrinje zadnji put je bilo 1975. g. O tome postoji Zapisnik koji se, kao i za prethodnih otvaranja škrinje, čuvaju pod jastukom na kojem počiva glava jeruzalemskog proroka koji je Isusa 40. dan po njegovom rođenju u hramu držao na rukama. Povodom otvaranja škrinje sv. Šimuna i rekognicije svečevih relikvija, što se čini vrlo rijetko, blagopokojni zadarski nadbiskup Ivan Prenda 2008. g. utemeljio je Komisiju od 18 članova. Škrinja je otvorena 31. svibnja 2008. g. u crkvi sv. Šimuna u prisutnosti mons. Prende, upravitelja svetišta don Josipa Lenkića, a među forenzičarima i patolozima koje je predvodio dr. Dragan Primorac bili su stručnjaci iz Kliničkog bolničkog centra Split i Kliničkog zavoda za patologiju, sudsku medicinu i citologiju: dr. Šimun Anđelinović, dr. Davorka Sutlović, dr. Snježana Štambuk, Boja Režić. Otvaranju škrinje nazočili su i zadarski muzejski djelatnici i konzervatori dr. Zdenko Brusić i Josip Kršulović te splitski Tonči Burić. Te je podatke na Konferenciji iznio don Josip Lenkić, rekavši da je dvosatni proces počeo molitvom. Izvađeno je svečevo tijelo, položeno na oltar te se pristupilo prepoznavanju svečevih moći i utvrđivanju u kakvom je stanju tijelo u usporedbi s prijašnjim zapisnicima. Nakon 1975. g. škrinja je bila otvarana još nekoliko puta, no tijelo nije bilo u cijelosti i detaljno pregledano kao 1975. g. U svibnju 2008. g. uzeo se dio Šimunovog tkiva s njegove desne potkoljenice. Uzorak je veličine 5 cm x 2,50 cm, na mjestu 12 cm ispod koljenog zgloba. Dubina uzorka je oko 4 mm, pravilnih je rubova, stavljen je u posude i dan nadbiskupu Prendi na čuvanje. Potom je tijelo

vraćeno u prvobitni položaj a cijeli očevid je popraćen fotoelaboratom. Stručnjaci su utvrdili da je tijelo u dobrom stanju bez znakova užurbanog raspadanja.

Tradicija je da se u latinskoj Crkvi relikvije predaju u sklopu Službe riječi, a Zadranici će ih predati u sklopu Večernje koja se svečano pjeva uoči blagdana sv. Šimuna. Nakon Psalmodije i kratkog čitanja na grčkom i hrvatskom jeziku, predaju moći sv. Šimuna čine tri momenta: predstavljanje moći, kako je došlo do ideje da se predaju u Jeruzalem, pročitati će se Autentica, isprava koja govori o vjerodostojnosti moći, te će ih nadbiskup Želimir Puljić predati izaslanstvu. Nakon toga će metropolit Teofilakt i arhimandrit Makarije ispjevati i izmoliti iz svoje tradicije istočnih Crkava tropar, pjesmu u čast sv. Šimuna. Bratska ljubav u ispovijedanju iste vjere u različitosti dviju Crkava, istočne i zapadne, iskazat će se i zagrljajem mira nadbiskupa Puljića i metropolita Teofilakta. Moći su postavljene u srebrnu kutijicu koja je postavljena u još veću na čijem je poklopcu srebrni reljef grada Zadra. Relikvijar je djelo zadarske zlatarne 'Donat' čiji je vlasnik Mark Štjefni. Na relikvijaru je ukucan natpis: Ex corporis Sancti Simeoni Iusti Zadar, 7. octobris 2010. Croatia. Na istoku je običaj da se moći predaju zatvorene, rekao je don Dario. «Na zapadu su relikvijari ostakljeni, da se vide kosti ili ostaci tijela. Na istoku je običaj da se pohrane i ne vide. Nadbiskup Prenda je bio nabavio relikvijar sa staklom u zapadnom stilu, no iz Kongregacije u Vatikanu su rekli da je bolje da se držimo tradicije kako je na istoku» rekao je don Dario. Moći će biti položene ispred škrinje sv. Šimuna, a kad ih upravitelj svetišta Lenkić donese ispred oltara započinje obred primopredaje. Za tu je prigodu zadarski Ordinarijat obrazac Večernje tiskao dvojezično, na engleskom i grčkom jeziku; Novi zavjet je napisan najprije na grčkom, to je prvi novozavjetni jezik. Upravitelj svetišta Lenkić će na latinskom i hrvatskom pročitati Autenticu koja je tiskana na pergameni u boji a na Večernjoj će se pokazati svećenstvu i puku.

IZASLANSTVO JERUZALEMSKOG PATRIJARHATA POSJETILO SAKRALNA ZDANJA GRADA ZADRA

Izaslanstvo grčko pravoslavnog patrijarha Teofila III., arhiepiskop Teofilakt i arhimandrit Makarije, u prijedopodnevnom satima u četvrtak 7. listopada, u pratnji prof. Livija Marijana, obišli su gradsku jezgru posjetivši sve crkve, Stalnu izložbu crkvene umjetnosti, pravoslavnu crkvu sv. Ilije i jedinstvene Morske orgulje. Kuda god su prolazili privlačili su pažnju prolaznika, Zadrana i gostiju, te su ih mnogi fotografirali i ljubazno pozdravljali. Pristupačni i otvoreni, bratskim su doživjeli susret sa zadarskim nadbiskupom Želimirom Puljićem. Arhiepiskop Teofilakt petu godinu služi u bazilici Rođenja Isusa Krista u Betlehemu. O. Makarije svojevremeno je bio student bogoslovije u Beogradu i izvrsno govori naš jezik. Obojica su rodom iz Grčke. Moći sv. Šimuna će odnijeti za pohraniti u veliki i drevni manastir sv. Simeona u Jeruzalemu. «Bog vas sve blagoslovio! U ime patrijarha Teofila III. nadbiskupu, puku zadarskom i cijelom hrvatskom narodu nosim blagoslov Svetog Grada Jeruzelema i zahvalnost za dar moći sv. Šimuna» poručio je metropolit Jordana Teofilakt. U Betlehemu od 60 000 stanovnika 4 000 je pravoslavnih. Većina su muslimani, no život s njima nije novost, nego višestoljetna stvarnost, rekao je metropolit. U svakodnevnom životu nemaju ozbiljnijih problema, osim izgreda u odnosima među pojedincima koje nastoje mirno riješiti. I tamo je glavni problem nezaposlenost. «Glavni prihod Betelehema je od hodočasnika. Kad je mir i hodočasnici dolaze, svi građani imaju koristi i žive od toga bavljenjem trgovinom i turizmom. Kad su nemiri, problem je egzistencijalne naravi» rekao je arhiepiskop Teofilakt. O. Makarije služi u Katru. Od 1 600 000 stanovnika kršćana je između 150 000 i 200 000. Domaćih arapskih stanovnika je 200 000, a ostalo su stranci koji rade u industriji nafte i plina. Sa svega 10 000 četvornih km površine, Katar je treća zemlja u svijetu po proizvodnji plina. Domaćim ljudima je čudno vidjeti kršćanina i svećenika, kaže o. Makarije. Od pojave islama u 6. st. dominantni su muslimani. Kršćani su aktivno prisutni u Katru zadnjih 19 godina, a od prije 15 godina dozvoljena je i prisutnost svećenika. «Prije to nije bilo dozvoljeno. Ljudi su tajno molili u kućama. Sad je novi emir, knez, koji je jako otvoren čovjek. Voli kršćane, omogućio je boravak svećenicima i dodijelio nam zemlju da podignemo crkve» kaže o. Makarije. Imaju kontakt s katolicima i protestantima. Suraduju odlično, puno se posjećuju, zajedno slave Božić, Uskrs i ostale blagdane. Na velikom zemljištu

koje im je dao emir podigli su šest crkava. «Svi smo jedan pored drugog u velikom kompleksu. Redovito se svakog mjeseca sastajemo, svi svećenici, i razgovaramo o problemima i planovima kao kršćanska zajednica u Katru. Zbog tisuća vjernika koji dolaze sad smo uputili zahtjev emiru za gradnjom novih crkava i čekamo odgovor» kaže o. Makarije. Oduševljeni su brojnošću crkava na zadarskom poluotoku. O. Makarije je rekao da u Egejskom moru neki otoci, nastanjeni s do 10 000 stanovnika, na svom teritoriju imaju čak 365 crkvice. «Za svaki dan u godini jedna crkva, posvećena svecima. Skoro svaka obitelj ili dom ima svoju crkvicu ili kapelu» kaže o. Makarije.

Moći sv. Šimuna poželio je iguman manastira sv. Simeona u Jeruzalemu, arhimandrit Teodorit. Ime mu znači Božji dar. Prije 20 godina od nekih monaha je saznao da su moći sv. Šime u Zadru. Odmah je reagirao molbom da ih se dobije, no uslijed ratnih prilika to nije bilo moguće ostvariti. Arhimandrit Teodorit je o. Makariju rekao: «Idi i pitaj zadarskog nadbiskupa može li se dio moći sv. Šimuna vratiti u manastir gdje je njegov grob, gdje je bila njegova kuća. Toliko tisuća ljudi tuda prolazi, da hodočasnici imaju blagoslov dijela njegovih moći i na mjestu njegova groba i kuće». U pravoslavnoj Crkvi jako poštuju moći svetaca. Gotovo svaka crkva i manastir u Svetoj Zemlji ima moći onih kojima su posvećeni. «Manastir sv. Šimuna to nije imao. Iguman Teodorit nestrpljivo čeka moći s velikom radošću. Hvala Bogu za mogućnost i priliku da se ostvari ta njegova velika želja. Mislim da ga čeka kao što je sv. Šimun toliko godina čekao Isusa Krista. I sad, prije nego smo krenuli u Zadar, rekao nam je: 'Ja sam stari, ali ja čekam. Čekam, da dočekam taj događaj. I poslije sam u rukama Božjim'» zaključuje arhimandrit Makarije.

SUSRET ZADARSKOG NADBISKUPA I IZASLANSTVA PATRIJARHA TEOFILA III.

«Važno je da braća kršćani budu zajedno u ovom vremenu. Jeruzalemska Crkva, kao izvor i majka svih Crkava, ne treba biti na marginama i negdje u uglu, nego u središtu ekumenskog dijaloga i suradnje. Ako ostane po strani doći će drugi nekompetentni ljudi i govoriti u ime Patrijarhata» rekao je arhiepiskop Teofilakt, izaslanik grčko pravoslavnog patrijarha Teofila III. u Jeruzalemu, na susretu sa zadarskim nadbiskupom Želimirom Puljićem u četvrtak 7. listopada u Nadbiskupskom domu u Zadru. Arhiepiskop Teofilakt je podsjetio da u godinama prije nego je vodstvo Patrijarhata preuzeo Teofil III., Jeruzalemska Crkva nije tako angažirano sudjelovala u ekumenskom pokretu. «To je bila posljedica unutrašnjih problema i tadašnjeg patrijarha. No Teofil III. je otvorio put k dijalogu. Postoje i oni koji nisu suglasni za razvoj tog dijaloga. Ali to su vrlo slabi pojedinci i njihov glas se ne čuje» rekao je arhiepiskop Teofilakt, istaknuvši: «Suglasni smo s putem kojim ide naš patrijarh Teofil III. To je potreba Crkve i za to se molimo. Susret u Zadru je znak da će se taj put proširiti i nastaviti». Teofilakt je istaknuo da je događaj primopredaje Šimunovih moći izuzetno važan za sve pravoslavne Crkve, a osobito za Jeruzalemsku koja stoljećima nije imala moći sv. Šimuna. «Sveci nas povezuju. To je najbolji put za još bolje zbližavanje, pogotovo s pravoslavnom braćom jer nas povezuje puno toga izvornoga, ista počela» rekao je mons. Puljić. Na susretu s nadbiskupom prenio je još jednu vijest: «Patrijarh Teofil III. me ovlastio da Vas obavijestim o sljedećem: Sveti Sabor Jeruzalemskog Patrijarhata odlučio je dodijeliti Vam Orden Svetog Groba za Vašu gestu i što ste izašli ususret priomopredaji moći sv. Šimuna. Po protokolu našeg Patrijarhata to se priznanje ne može poslati nego se dodjeljuje samo u gradu Jeruzalemu, i to čini osobno patrijarh. Obavještavam Vas da će Vam to biti uručeno kad dođete u Svetu Zemlju. Neka to bude što prije» rekao je Teofilakt zadarskom nadbiskupu koji je zahvalio na tom priznanju i časti.

Nadbiskup je rekao je da će kao pastir mjesne Crkve biti na čelu Nadbiskupijskog hodočašća u Svetu Zemlju koje se planira organizirati trgom prethodna četiri nadbiskupijska hodočašća koja je predvodio blagopokojni nadbiskup Ivan Pređa; uz svećenstvo i redovništvo, naišla su na velik interes i želju vjernika laika za sudjelovanjem u njemu. Za vrijeme jednog takvog hodočašća 2007. g. se i dogodio susret mons. Pređe i Teofila III. kad je počela realizacija ovog izuzetnog čina. «Kad moći sv. Šimuna stignu u Jeruzalem, svi hodočasnici koji će posjetiti manastir sv. Simeona poklonit će se pred njegovim moćima, a igumanu Teodoritu svečano ćemo reći: «Manastir sv. Simeona ima moći svečevog tijela» rekao je arhiepiskop Teofilakt.

Na susretu su izmijenjeni vrijedni darovi, bogate crkvene foto monografije, a izaslanstvo je darovalo i dvije slike igumana Teodorita pokraj groba sv. Šimuna u manastiru sv. Simeona u Jeruzalemu. Manastir je zadarskom svetištu sv. Šimuna darovao Zlatovez ikonu sv. Šimuna Bogoprmaoca s Isusom na rukama. I dar je posvjedočio povezanost dviju Crkava po radu istočnomediteranskog zlatarstva prisutnog u Zadru. Naime, mons. Puljić je patrijarhu Teofilu III. i arhiepiskopu Teofilaktu darovao Čikin križ. Taj pozlaćeni pektoral iz zadarske crkve benediktinki sv. Marije potječe iz 7./8. st.; porijeklom je egipatski ili sirijsko-palestinski rad. U samostanu ga je ostavila opatica Čika koja je osnovala samostan 1066. g. Na aversu je Raspelo s četiri poprsja na krakovima, a na reversu Marija moliteljica. Takvi su križići izrađivani na istoku, u Egiptu, Siriji i Palestini odakle su u Europu stizali zajedno s hodočasnicima. Mons. Puljić je darovao Izaslanstvu i bogatu monografiju sa slikama svih svetišta i Stošiji posvećenih crkava u svijetu, ikona i slika o zadarskoj nadbiskupijskoj zaštitnici koja mučeništvom i štovanjem također povezuje Istok i Zapad. Arhiepiskop Teofilakt je bio zadivljen činjenicom da je zaštitnica zadarske nadbiskupije sv. Stošija s kojom je on osobito osobno povezan i Patrijarhat je štuje te je i počastio njene moći u sarkofagu u Stošijinoj kapeli u zadarskoj katedrali. Naime, Teofilakt je pohađao sjemenište u manastiru sv. Anastazije pokraj Soluna (Halkidika). U tom su manastiru također moći sv. Stošije, svetičina glava, te je arhiepiskop osjetio darom da pohodi nadbiskupiju čija je zaštitnica Stošija u godini 1200 obljetnice prijenosa njenih moći iz Carigrada u Zadar. U pratnji arhiepiskopa Teofilakta bio je arhimandrit Makarije. On je bio kontakt osoba i stalno je dogovarao s nadbiskupom Pređom pripremu cijelog događaja koja je bila planirana biti na blagdan Prikazanja Gospodinova 2. veljače ove godine. O. Makarije se čuo s mons. Pređom dan prije njegove smrti i već je bio rezervirao kartu da krene iz Katra za Hrvatsku. «Sutradan su me nazvali, da su zvali iz Zadra, da se upokojio nadbiskup Pređa. Rekao sam 'Nemoguće! Pa jučer sam se s njim čuo telefonom. Bio je zdrav, radostan i jako sretan zbog ovog događaja'. Ali mi smo u Božjim rukama, smrtni smo ljudi i prolazni u ovom svijetu. Naš stalni boravak je gornji Jeruzalem, Carstvo Božje. Ali ljudski, bio sam tužan zbog čovjeka s kojim sam toliko surađivao, koji je cijeli događaj pripremio i prije nepuna 24 sata sam razgovarao s njim telefonom, a on je otišao s ovog svijeta» rekao je o. Makarije koji je s arhiepiskopom posjetio nadbiskupov grob u katedrali. Rekao je da je ganut dobrotom otvorenog srca mons. Pređe koji je neumorno živio poslanje povezivanja ljudi, u ovom slučaju i Crkava Istoka i Zapada te je pokretao jedinstvene inicijative koje je svojoj nadbiskupiji, Crkvi i narodu želio darovati svečanim proslavama na visokom nivou koje povezuju puk mjesne Crkve s biskupima i svećenicima. Jedan od posljednjih dokumenata koje je potpisao prije odlaska u Zagreb gdje je umro odnosio se na primopredaju moći sv. Šimuna Jeruzalemu, uz poruku: «To je rijedak i izuzetan događaj koji treba svečano proslaviti, jer je dar i čast cijelom hrvatskom narodu i bogatstvo za cijelu našu, domovinsku Crkvu».

SVEČANOST PREDAJE MOĆI SV. ŠIMUNA JERUZALEMSKOM PATRIJARHATU

Moći sv. Šimuna, novozavjetnog jeruzalemskog proroka koji je u djetetu Isusu prepoznao Mesiju i u hramu ga držao na svojim rukama četrdeseti dan od njegova rođenja, zadarski nadbiskup Želimir Puljić u četvrtak 7. listopada svečano je predao izaslanstvu grčko pravoslavnog patrijarha iz Jeruzalema Teofila III., metropolitu Jordana Teofilaktu u pratnji arhimandrita iz Katra o. Makarija. U uvodu Svečane Večernje uoči blagdana sv. Šimuna, zaštitinika grada Zadra kojeg Zadranima časte devet stoljeća, mons. Puljić je puk pozdravio Pavlovim riječima Korinćanima da milost Isusa Krista, ljubav Boga Oca i zajedništvo Svetog Duha uvijek bude s nama. «Svjesni te milosti molili smo da podijeli mir i jedinstvo Crkvi svojoj kršćanskoj. U ozračju Očeve ljubavi i blizini sv. Šime koji je bio prijatelj i suradnik Duha Svetoga, svima izričem srdačnu dobrodošlicu» rekao je mons. Puljić. U slavlju su sudjelovali brojni svećenici, gospičko senjski biskup Mile Bogović, član Vijeća HBK za ekumenizam prof. dr. Ante Nediljko Ančić, episkop dalmatinski Fotije, zadarski paroh protojerej Petar Jovanović, redovništvo, bogoslovi, sjemeništari, puk među kojim je bila i zajednica pravoslavnih iz Zadra, te zadarski župan i gradonačelnik Stipe Zrilić i Zvonimir Vrančić. «To je velik i značajan događaj koji će se zlatnim slovima upisati u stranice povijesti Jeruzalemske Crkve. Ne možete ni zamisliti, možete samo razmišljati kolika će biti radost kršćana koji žive u Svetoj Zemlji, ali i svih hodočasnika iz cijelog svijeta kojih tisuće svaki dan dolazi pokloniti se svetim mjestima u Svetoj Zemlji. Svete moći za pravoslavne imaju osobitu važnost. Time izražavamo poštovanje svetitelju. Vjerujemo da svatko tko se pokloni i cjeliva svete moći dobiva blagoslov svetitelja i to mu je na spasenje duše. Na mnoga ljeta» poručio je arhiepiskop Teofilakt izražavajući veliku zahvalnost za relikviju. Prenio je pozdrave, blagoslov i radost patrijarha Teofila III., članova Svetog jeruzalemskog sabora i svih kršćana Jeruzalemske Crkve.

U večernjim satima blagdana sv. Šimuna, u petak 8. listopada, arhiepiskop Teofilakt će svećeve moći predati igumanu manastira sv. Simeona Teodoritu koji se nalazi u zapadnom dijelu Jeruzalema. Bit će priređena svečanost u dočeku moći koje će svećenici i monasi, domaći puk i hodočasnici počastiti. Na mjestu gdje se nalazi grob sv. Šimuna carica Jelena, majka velikog Konstantina, iznad tog svetog mjesta podigla je crkvu u 4. st. Više puta su je rušili razni osvajači, a današnji manastir je podignut na temeljima te stare crkve. Nakon molitve kajanja arhiepiskop Teofilakt i nadbiskup Puljić izmijenili su cjelov mira te je pjevana Večernja. «Okupio nas je nebeski zaštitnik čije tijelo počiva u srebrno-pozlaćenju škrinji koju je 1380. g. s domaćim majstorima izradio zlatar Franjo iz Milana. Škrinju je naručila kraljica Elizabeta, kćer bosanskog bana Stjepana Kotromanića i žena Ludovika Anžuvina, ugarsko-hrvatskog i poljskog kralja. Škrinja svjedoči o visini umjetničkog ukusa i o vjeri naručiteljice koja je stigla u Zadar počastiti svete kosti starca Šimuna i preporučiti mu u molitvi svoje obiteljske i kraljevske brige» rekao je uvodno mons. Puljić, potaknuvši puk da preporuča dragom patronu osobne i obiteljske molitve i želje.

«Osobito mu želimo preporučiti u molitve vjerni puk Jeruzalemske i Zadarske Crkve. Mjesna Crkva, ecclesia Iadrensis, radosna je što sestrinskoj Crkvi u Jeruzalemu, koja čuva prazan grob starca Šimuna, može pokloniti dijelici njegova tijela na štovanje. Tako će ove dvije Crkve od sada biti povezane i štovanjem sveca koji je držeći Isusa na rukama objavio da je on svjetlost na prosvjetljenje naroda» rekao je mons. Puljić. Upravitelj zadarskog svetišta sv. Šime i kancelar zadarske nadbiskupije don Josip Lenkić na početku obreda položio je svećeve moći ispred škrinje sv. Šimuna čiji su zastor potom otkrili Lenkić i generalni vikar zadarske nadbiskupije don Milivoj Bolobanić. Nakon kratkog čitanja (Heb 4,15-16) koje je otpjevano na grčkom i hrvatskom jeziku i dijaloga Lenkića i mons. Puljića u kojem nadbiskup nalaže apostolskom vlašću udijeliti česticu sv. Šimuna crkvi svetog Grada Jeruzalema, Lenkić je relikviju donio na postolje ispred oltara te je položio otvorenu da se vidi srebrna teka u kojoj su moći. Upravitelj svetišta je na latinskom i hrvatskom pročitao Autenticu, svjedočanstvo o vjerodostojnosti moći, te je tu svečarski ispisanu pergamentu pokazao svećenicima, izaslanstvu i puku. Nakon molitve Očenaša

mons. Puljić je predao relikviju arhiepiskopu Teofilaktu, a potom je arhimandrit Makarije otpjevao Tropar i Kondak sv. Šimunu Bogoprincu na grčkom. Nakon slavlja arhiepiskop Teofilakt u procesiji do sakristije središtem svetišta odnio je moći na vrijednoj podlozi pronijevši ih među pukom.

Doživljaju zajedništva dviju Crkava u cijelosti sjedinjenih u prvom tisućljeću doprinio je i bogoslužni prostor Šimunovog svetišta, arhitektonski nalik hramovima s Istoka; starokršćanska trobrodna bazilika s više oltara, nizom bifora, kapitela, visokim srebrnim svijećnjacima i kadionicima, slikama, pozlaćenom ikonom Bogorodice s Djetetom te velikim slikama Prikazanja Isusa, ambijentalno vizualno je oplemenila uzdarje Istoka i Zapada u ispovijedanju iste vjere. Iza glavnog oltara velika je slika Uskrsnuća, a «upravo je vjera u Uskrsloga u temelju tog znakovitog susreta. Pohod grčko-pravoslavnog izaslanstva doprinos je suradnji dviju Crkava. Živo se nadam da će biti poticaj vjernicima naših zajednica da ispovijedaju vjeru u Krista Uskrsloga, jedinog otkupitelja čovjeka. Pohod grčko-pravoslavnog izaslanstva doprinos je suradnji dviju Crkava» rekao je mons. Puljić izražavajući nadu da će biti poticaj vjernicima obiju zajednica da ispovijedaju vjeru u Krista Uskrsloga. Potaknuo je na molitve Mariji koju s pravoslavnima častimo kao Bogorodicu. U spisima otaca opjevana je kao Djevica koja moli, sluša, žrtvuje i prinosi. «Postala je uzorom kako slaviti i zahvaljivati Bogu za silna djela koja izvodi u nama. Neka i nas poziva da se oko nje sabiremo kao u apostolsko doba kad su svi bili postojani u molitvi s Marijom, majkom Isusovom» rekao je mons. Puljić moleći majku apostola da štiti i zagovara vjernike Crkve jeruzalemske i zadarske. Nadbiskup je podsjetio da su 22. travnja 2001. u Strasbourgu predsjednici Vijeća europskih biskupskih konferencija i Konferencije europskih Crkava potpisali Ekumensku povelju sa smjernicama za suradnju kršćanskih Crkvi, u duhu Pavlove preporuke Efežanima 'trudite se sačuvati jedinstvo Duha svezom mira.' U Povelji se ističu zadaci ići jedni drugima, zajednički djelovati i zajednički moliti. «Ekumenizam živi od tog zajedničkog hoda. Osobito kad se sluša Božju riječ i pušta Duhu Svetom da djeluje u nama i po nama. Premda je bolna činjenica da među kršćanima nema euharistijskog zajedništva, ipak razna ekumenska bogoslužja,

zajedničke pjesme i molitve, naročito molitva Očenaša, obilježavaju našu duhovnu povezanost. Zato je kršćanska obveza moliti jedni za druge, a osobito za jedinstvo kršćana» rekao je mons. Puljić poručivši: «Iako dugo razdoblje razdijeljenosti nije pogodno za ekumenizam, kršćani se ne smiju umoriti širiti ljubav, snošljivost i praštanje. Tu su osobito pozvani katolici i pravoslavni jer ih vežu iste knjige i tradicija, kerigma i liturgija te Učiteljstvo zajedničkih prvih sedam sabora».

BLAGDAN SV. ŠIMUNA, ZAŠTITNIKA GRADA ZADRA

Blagdan sv. Šimuna, zaštitnika grada Zadra, svečano se slavi u petak 8. listopada u svetištu sv. Šimuna u Zadru s više misa, a svečano prijepodneвно slavlje u zajedništvu s brojnim svećenicima i nazočnosti puka iz cijele nadbiskupije predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. "Sv. Šimun nas vraća biblijskim, narodnim i vjerskim korijenima" poručio je mons. Puljić podsjetivši na biblijsko Lukino izvješće: prema propisu Mojsijevog zakona o rođenju prvorođenca, Marija i Josip donijeli su Isusa prikazati u hram. U susret im je došao, Luka piše, pravedan i bogobojazan starac Šimun pun Duha Božjeg, sav upravljen prema otkupljenju Izraela. Duh Sveti mu je objavio da neće umrijeti dok ne vidi obećanog Mesiju, a on je Isusa, uzevši ga u naručje, predstavio kao svjetlo na prosvjetljenje narodâ i slavu puka Izraelskog. Šimun je predvidio i da će on biti znak osporavanja a njegovoj majci Mariji mač će probosti dušu. «Burna prošlost Zadrana nerazdvojivo je vezana uz štovanje svetog Šimuna i plod je velike pobožnosti prema zadarskom Pokrovitelju. On je s pravom postao naš svetac, pokrovitelj, brine o cijelom gradu» rekao je nadbiskup. Njegovo je tijelo bilo preneseno iz Palestine u Carigrad gdje mu je car Justin II. 570. g. izgradio crkvu za relikvije. Prema natpisu u raci sv. Šimuna, svečevo tijelo iz Carigrada preneseno je u Zadar 1203. g. Od 1632. g. tijelo mu počiva u crkvi sv. Stjepana prvomučenika koja se otada naziva crkva sv. Šimuna. Na najuzvišenijem mjestu u svetištu iznad glavnog oltara dva velika barokna anđela od bronce nose na rukama raku sv. Šimuna.

«To je jedan od najdragocjenijih i najvrijednijih izložaka cijele naše srednjovjekovne baštine. Raka govori o visini umjetničkog ukusa ali i o vjeri naručiteljice koja je počastila tijelo svetog starca preporučivši mu u molitvi svoje obiteljske i kraljevske brige. Svoje hodočašće ovjekovječila je naša bosanska Hrvatica jednom od najvećih umjetnina naše hrvatske vjerske i kulturne baštine» rekao je mons. Puljić. Raka je od prvorazredne umjetničke vrijednosti na kojoj su iskucani važni povijesni događaji i svakidašnji život Zadrana, a za taj rijedak

dragocjeni rad kraljica je stavila na raspolaganje 250 kilograma srebra. Zlatar Franjo iz Milana urezao je u raku gotskim slovima natpis na latinskom: 'Ovdje, u ovoj raki, koju je, da izvrši svoj zavjet, darovala moćna, preslavna i uzvišena Elizabeta Mlađa, vladarica Ugarske, počiva u miru Šimun Pravednik, koji je na svojim rukama držao Isusa, rođena od Djevice. Ovo je djelo učinio Franjo iz Milana godine 1380.' Raka sv. Šimuna otvorena je za iskazivanje štovanja svecu osam dana od blagdana. Svećenstvo i puk nakon mise došli su pred škrinju iskazati štovanje, dok mu vjernici zadarske nadbiskupije tradicionalno gromko pjevaju: «O proroče pravedniče, veliki naš zaštitniče, tvoje ruke časne svete prikazaše Božje dijete. Pravedniče sveti Šime, slavimo ti sveto ime. Slavimo ti svete kosti, ti nas čuvaj u milosti».

VEČERNJE MISNO SLAVLJE BLAGDANA SV. ŠIMUNA

Blagdan sv. Šimuna, zaštitnika grada Zadra, u petak 8. listopada zaključen je koncelebriranim večernjim slavljem koje je u svetištu sv. Šimuna u Zadru predvodio gospičko senjski biskup Mile Bogović. Čestitao je svima i Dan neovisnosti koji se slavi na svečev blagdan. Sveci su igrali veliku ulogu u prošlosti Zadra a datumi s njima povezani važni su za povijest grada i domovine. Sve povezano s mučeničkim svjedočanstvom je čvrsto, rekao je biskup Bogović. U Zadru se odigrao i važan događaj za našu domovinu, mirom 1358. g. Zadar je vraćen matiči Hrvatskoj, a kraljica Jelena je dala izraditi škrinju za sv. Šimuna. U našoj povijesti važni događaji za narod zbivali su se uz svece“ rekao je mons. Bogović, istaknuvši da je dobro kad nas povezuje ono što je plemenito, sveto, kršćanski i ljudski duboko. „Sve nastalo na tim uzorima je trajno. Snažno zajedništvo ne može nastati na prolaznim vrednotama. Zajedništvo je čvrsto kad se ugradi osobna spremnost u nj ugraditi svoj život. Tako su radili sveci, jer su voljeli svoj narod i bili spremni ugraditi sebe za dobro zajedništva. Tako je radio i sv. Šime“ rekao je mons. Bogović. U prva tri stoljeća kršćanstva nastalo je čvrsto zajedništvo zbog kršćana koji su bili spremni sve dati iz ljubavi prema drugome. „Tada nije bilo naklonosti države. I to nisu bili veliki književnici ni filozofi. Ali ti su se ljudi bili spremni žrtvovati, dati sve svoje vrijeme i snage za dobro drugoga. I unosili su takvu snagu u društvo da je nakon tri stoljeća omalovažavanja kršćana car Konstantin vidio da je nastala čvrsta zajednica koju se ne može mimoilaziti. To su stvorili veliki sveci i i mučenici“ rekao je mons. Bogović.

Istaknuo je da je svetac Šimun uspostavio mostove između dviju Crkava. „Iz Jeruzalema su došli jer vjeruju da sv. Šimun svojim zagovorom može prevladati udaljenosti ne samo u prostornom nego i u duhovnom smislu. Jaka su zajedništva koja se samo na takvim bazama učvršćuju i rastu. Možemo pisati kojekakve knjige i stvarati pravila kako ljudi trebaju biti zajedno; ali ako nema spremnih žrtvovati se za zajedništvo, ono će se prije ili kasnije raspasti“ rekao je mons. Bogović istaknuvši da je i hrvatska država nastala jer je bilo ljudi koji su spremni uložiti svoje snage, vrijeme i živote. „To je uvijek temeljno na čemu počiva pravo zajedništvo. Mučenička mreža je stvorila jaku Crkvu. Tu snagu daju sveci i trebaju biti uzor svakom od nas. Ako su loši uzori, ne može se dobro putovati kroz život“ poručio je. Potaknuo je roditelje da djeci daju prave uzore. „Ono što Crkva stavi u kalendar i kao uzor svijetu ne briše se kroz povijest. A drugi prođu, danas mu kliću a sutra dan okreću leđa, jedan sustav ih podigne drugi baci, nekad heroji postanu zločinci i obrnuto“ upozorio je biskup potaknuvši na izbor uzora koji će biti svijetlila u životu. „Sv. Šime je osvjetljavao put kroz zadarsku povijest sve do danas. Što je Šimun pokazao ostalo je uputa koja vrijedi onda i danas. Šimun je prepoznao spasenje svijeta u Isusu i vidio da nešto spasonosnije ne može doživjeti; jer nema drugog imena u kojem nam je dano spasenje. „Naša je zadaća tu vjeru prenijeti na nove naraštaje. Činimo li to u našim obiteljima, župama, radnim mjestima“ upitao je mons. Bogović primjetivši da je negdje u našem narodu nestalo snage predati Krista i vjeru kao najdragocjeniji dar. „Misle da treba prenijeti zemlju, kat, sobu, auto; da je to najveća vrijednost i da će time obogatiti i osigurati dijete. Zaboravljaju da je najveća vrijednost vjera u spasitelja Isusa Krista. Jer taj stav nas čini čvrstim i kad su patnja i mrak. Tada imaš tu svijeću. Jedino ta gori i može ti pokazati put. Ako ne predamo tu svijeću idućem naraštaju malo smo učinili“ upozorio je biskup istaknuvši da ono što trebaju učiniti roditelji ne mogu nadoknaditi vjeroučitelj ni župnik. „Dijete najprije u gestama i licu u obitelji treba vidjeti da roditelj vjeruje u Krista, da nije sam, da se prekriži i pomoli. Tada će povjerovati i ono što će čuti od župnika i vjeroučitelja“ rekao je mons. Bogović. Istaknuo je da čovjeka ne spašava znanje nego povjerenje i susret s Bogom, po kojem zna da nije sam nego je s njim uvijek Bog koji ga prati. „Šimun je prepoznao spasenje u Kristu. Time je sve ključno u životu riješeno i čovjek je siguran bez obzira što se dogodilo. Ako nema te sigurnosti, prenosi se nervoza, depresija, besmisao, praznina. Ako čovjek osjeti da je u njegovom životu prisutan Bog, nema praznine“ rekao je mons. Bogović zaključivši: „Prenesimo i mi na nove naraštaje vjeru u spasitelja, predajmo to svjetlo svijeta onome s kim živimo jer je Krist svjetlo cijelog svijeta. Isus je osvjetlio ne samo svoje vrijeme, nego sva vremena i vijekove. On može osvjetliti i tvoje puteve!“.

DAN OBRANE GRADA ZADRA

Povodom Dana obrane grada Zadra, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je u nedjelju 10. listopada svečano zahvalno misno slavlje u župi sv. Petra i Pavla u Pločama u Zadru. Ta se župa u rubnom dijelu grada svake godine spominje Dana obrane u zahvalnosti Gospi od Ružarija za dar slobode i hrvatske branitelje koji su u Pločama bili na prvoj crti bojišnice. U misi su sudjelovali i hrvatski branitelji te zadarski gradonačelnik Zvonimir Vrančić koji su, nakon procesije s Gospinim kipom koju je kroz taj gradski predio predvodio mons. Puljić, pohodili grob poginulih branitelja gdje su položili cvijeće i svijeće. »Zahvalnost treba biti naš temeljni stav pred Stvoriteljem. Od njega nam sve dolazi i o njemu ovisi. Toliko puta to zaboravimo. Svakodnevno primamo velika Božja dobročinstva: život, zdravlje, razum, duhovne i tjelesne sposobnosti, svijet u kojem živimo» rekao je mons. Puljić dodavši da zahvaljujemo osobito dok slavimo misu jer je euharistija zahvalna molitva kojom slavimo Boga i njemu zahvaljujemo. Nadbiskup je istaknuo da se sloboda domovine ostvarila Božjom milošću i snagom, po rukama hrvatskog naroda, naročito branitelja. Podsjetio je na u Domovinskom ratu za Zadar najteže dane prvog tjedna listopada 1991. g. Uzbuna je trajala 164 sata, u skloništima se ostalo šest dana, do 10. listopada. Zadranici su strepili u tami skloništa i podruma, granate su padale iz zraka, s mora, iz vojarni Zemunik i Šepurine po ulicama i trgovima. U razaranju kuća i spomenika pogodeni su Kapetanova kula, Kneževa palača, dječji odjel zadarske bolnice, Znanstvena knjižnica, Pomorska škola, gradska vrata te niz okolnih mjesta. «Lijepe se osmrtnice i oplakuju poginuli. Ljudi se trude preživjeti, razvoziti hranu i vodu, popravljati elektrovođove, spajati telefonske žice, brinuti o ranjenima i liječiti bolesne. Diskutira se i moli. Skloništa su postala kapele gdje se krunicom vapije Gospi i zapjeva pobožna i rodoljubna pjesma. Kako bi se izdržalo i obranilo grad, bili smo u molitvi i trpljenju s Marijom i svetim zaštitnicima koji su nam ulijevali nadu» rekao je mons. Puljić. Podsjetio je da je tadašnji pločanski župnik don Rozario Šutrin odlučio da će slavlje Gospe od Krunice biti dan zahvalnosti Bogu što su po Gospinom zagovoru preživjeli ratne strahote. «Često zaboravljamo kako je sve što imamo i jesmo Božji dar. Rijetko zahvaljujemo. A i kad se molimo uvijek nešto novo moljakamo: daj mi, Bože, ovo i ono. Ima li u našoj molitvi mjesta za zahvalu? Znamo li reći 'Bože, hvala ti za dar života, za roditelje, ovo mjesto, slobodu i domovinu? Ili smo nezahvalni poput deseterice iz evanđelja? S pijetetom i zahvalnošću se sjećamo oslobođenja našeg grada i slobode domovine, a na misi osobito zahvaljujemo što nas Bog voli i čini nam tolika dobročinstva» zaključio je mons. Puljić.

ZADARSKI NADBISKUP NA SVEĆENIČKOJ REKOLEKCIJI O IDENTITETU SVEĆENIKA

'Svećenik trajno uči i poučava' tema je obraćanja zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića svećenicima zadarske nadbiskupije okupljenima u srijedu 13. listopada u dvorani sjemeništa 'Zmajević' u Zadru na redovnoj mjesečnoj svećeničkoj rekolekciji. Mons. Puljić je svećenike potaknuo na življenje dvostrukog tropleta: svećenik čovjek – učenik – misnik, te svećenikova trostruka ljubav: euharistija, Marija i papa. Slika identiteta svećenika je tijekom stoljeća, od Tridenta na ovamo, bio prilično ujednačena i prepoznatljiva po svim dijelovima svijeta. Te je 'misničke ujednačenosti' nakon Drugog Vatikanskog sabora nestalo, smatra nadbiskup, te je upitao što danas svećenike povezuje da se osjećaju kao dio cjeline. U tom je vidu prvi umreženi troplet svećenik čovjek – učenik – misnik. Nadbiskup je istaknuo da je osobina pozitivne ljudskosti, biti čovjek, izraz koji u narodu podrazumijeva krepostan karakter, najveći kompliment kojeg svaka osoba, dakle i svećenik, može dobiti. «Ima li što ljepše nego kad se za nekog kaže 'On je čovjek'» upitao je nadbiskup. Tumačeći svećenikov stav prema Isusu i povjerenoj službi, istaknuo je još jednu važnu osobinu potrebnu u razvoju svećeništva: biti poučljiv, neprestano učiti. «Svećenik je pozvan trajno biti učenicom u Isusovoj školi kako bi mogao djelovati u njegovo ime. Svećenik nikad ne zaboravlja da je kao čovjek pozvan na veće stvari, da djeluje u osobi Isusa Krista. On nije predstavnik nekoga tko je odsutan, već u samoj osobi uprisutnjuje Uskrsnuloga. Prezbyter nije gospodar nego sluga i glas Riječi. Svećenik je trajni Kristov učenik koji je Isusa sreo, upoznao i zavolio. I nastoji ga nasljedovati. On do Isusovih nogu trajno sluša i upija što Gospodin govori kako bi mogao raditi što je on radio» rekao je mons. Puljić istaknuvši da je svećeničko zvanje euharistijsko. «Specifičnost njegova poziva nije samo nasljedovanje Krista nego i njegovo otajstveno uprisutnjenje u svijetu. Pozvan je biti drugi Krist kojeg uprisutnjuje u slavlju sakramenata, osobito u misnoj žrtvi kad je na oltaru prisutan Krist kao svećenik i žrtva» rekao je mons. Puljić podsjetivši da i riječi pretvorbe ne glase 'Ovo je tijelo Kristovo' nego 'Ovo je tijelo moje'. «Na oltaru vidimo svećenika, ali djeluje Krist. Svećenik ustupa mjesto velikom svećeniku» rekao je nadbiskup poručivši da svećenik mora biti čovjek duboke euharistijske duhovnosti i pobožnosti. Euharistija mora biti njegova prva ljubav, središte, izvor snage i pokretač djelovanja, utjeha u nevolji i nagrada u vjernosti. «Misa za njega nije samo obveza ili posao, nego razlog i opravdanje njegova poslanja. Njegov život mjeri se ljubavlju prema misi» rekao je mons. Puljić. Podsjetio je na riječi Benedikta XVI. da valjanost sakramenta ne ovisi o svetosti slavitelja, ali njegova će djelotvornost za njega samog i druge biti to veća što ga on više doživljava dubokom vjerom i žarkom ljubavlju. Govoreći o Mariji, nadbiskup je rekao da apostol Ivan pod križem nije stajao samo kao predstavnik čovječanstva, nego i svećenika. «Stoga je Marija postala i majka svećenika. Ako je svećenik pozvan Kristu se potpuno suobličiti, tko mu više od Marije može u tome pomoći? Marijanska dimenzija svećeničke duhovnosti formira zrelo, sretno i plodonosno svećeničko življenje» rekao je mons. Puljić. Marija predstavlja idealan životni plan i program za Kristovog svećenika. Gdje vlada njen duh ljubavi, poslušnosti i poniznosti, tu je prisutan i njen sin Isus. Svećenik je pozvan pratiti sve što papa upućuje Crkvi, navoditi papine misli i poticati vjernike na ljubav i odanost prema Petrovoj Stolici, rekao je nadbiskup, navodeći konkretne primjere kako su sveci izražavali posluš i ljubav Svetom Ocu. «Sve tri ljubavi zajedno umrežene pomažu rasti u kreposti i milosti pred Bogom i ljudima» zaključio je mons. Puljić.

«SVEĆENIK DANAS» - IZLAGANJE DR. ŠPIRE MARASOVIĆA NA REKOLEKCIJI

'Svećenik danas' tema je izlaganja dr. Špire Marasovića na svećeničkoj rekolekciji u Zadru u srijedu 13. listopada, a počela je molitvom krunice u sjemenišnoj kapeli koju je animirao dr. Marasović. Svećenik je po teološko dogmatskoj naravi konstanta i poznanica, no promijenilo se 'danas', rekao je predavač, istaknuvši da je osobina našeg vremena popucani horizonti. «Čovjeku ne slabi vid samo zbog nedostatka svjetla nego i zbog prevelikog bljeska. A mi smo potomci naraštaja kojem se to potonje dogodilo» rekao je dr. Marasović dodavši da je

demokratsko društvo dosad najpravednije, ali za katoličku vjeru nije i najpogodnije. «Istina i dobro se više ne određuju Božjim zakonom nego većinom glasova. Ako većina odluči da pobačaj nije ubojstvo i grijeh, onda i nije» rekao je predavač dodavši da je posljedica toga opći relativizam. Kao što mogu birati stranku koja zastupa moje stavove i interese, tako biram i vjeru koja mi odgovara. To se ne mora činiti prelaskom iz jedne zajednice u drugu, nego selektivnim prihvaćanjem istine i morala, ostajući iz raznih formalnih razloga pripadnikom Crkve. Relativizira se moral i dogma, ljudi nešto vjeruju a nešto ne. «Demokracija ne priječi nikom ništa, pa ni Crkvi, otvara joj vrata djelovanja. Ali duh demokracije Crkvu i vjeru profanira i desakralizira. Demokracija omogućuje gradnju crkava, ali njen duh crkve pretvara u muzeje i koncertne dvorane; ona dopušta vjeronauk u školi, ali on se pretvara u nauk o religiji, bez kerigme; pomaže crkvene organizacije, ali ih pretvara u čisto socijalne ustanove, a svećenika u činovnika. Liturgija se svodi na dio lokalnog ili nacionalnog folklora. Proporcionalno s rastom društvene moći crkvene hijerarhije opada njihov stvarni ugled i autoritet unutar same Crkve» upozorio je dr. Marasović.

Reakcija na profanaciju sakralnog te svođenje Crkve na hijerarhijsko administriranje umjesto na proročko svjedočenje pojava je malih zajednica. U tim okolnostima svećenik se treba postaviti razborito i mudro, a mudrost je dar Duha Svetoga kojim se razlikuje bitno od sporednog, rekao je predavač. Za svakoga, pa i za svećenika, svaka mogućnost nije i obveza; neka može biti iskušenje i napast. Dr. Marasović je upozorio na sliku idealnog svećenika koji se razumije u ovosvjetska i onosvjetska pitanja i stručnjak je za sve: istovremeno je vrhunski teoretičar i praktičar, filozof i teolog, nadzire građevinske radove, razumije se u sva područja umjetničkog stvaranja i politiku; vješt je u pedagoškom radu s djecom i starima, struka su mu tajna duše i vođenje gospodarstva. «Nije istina da svećenik sve mora znati i moći. Demokracija nije samo širokogrudna nego i okrutna, pruža priliku da se potvrdi ali i obruka. U novonastalim okolnostima svećenik se mora pomiriti s činjenicom da mnoge službe koje je dosad obavljao, snagom logike, struke i nadležnosti trebaju prijeći u druge ruke; vođenje crkvenog caritasa, školski vjeronauk, gradnja sakralnih zdanja, vođenje crkvenih financija

treba prijeći u laičke ruke, smatra dr. Marasović istaknuvši: «Za to nije potreban sveti red nego stručnost». Predavač smatra napašću da svećenik svoj talent iskoristi mimo svećeničke službe kao kompenzaciju za izgubljeni duhovni smisao svog poslanja. «Uvijek su svećenici razvijali svoje talente i u znanosti, umjetnosti, politici. Ali to se zbivalo u okolnostima stabilnosti svećeničkog poziva a ne krize njegova identiteta. Djelovanje Mihovila Pavlinovića i Ruđera Boškovića nije bila kompenzacija za izgubljeni svećenički identitet nego jedan od načina kako se svećenik sa svojim talentima stavio na raspolaganje zajednici kojih je u to vrijeme manjkalo među laicima. No u vrijeme krize svećeničkog identiteta bavljenje izvancrkvenim poslovima, i to profesionalno, može biti bijeg pred vlastitom svećeničkom nesigurnošću. Lako je pobjeći u profanu akciju ili ezoteričnu individualnu duhovnost, ali je teško ostati svećenik u sakralnom poslanju i na eklezijalnim širinama» rekao je dr. Marasović. Istaknuo je da se svećenik ne definira promjenjivošću potrebe na duhovnom tržištu, nego nepromjenjivošću Božje objave. Promjenjivost potreba je prividna jer iza nje stoji čovjek, a on je i u svojoj promjenjivosti konstanta. «A osnovna ljudska konstanta je čovjekova potreba za Bogom. Izazov demokracije je u tome što omogućuje razne svetinje: slobodu, rodoljublje, pravdu, napredak, koje mogu poslužiti kao nadomjestak za gubitak Svetoga. Time se amputirano Sveto nadomješta protezom svetinje. Nisu ugroženi ni Sveto ni potreba za svetim; ugroženo je predanje Bogu, individualno ili kolektivno» upozorio je dr. Marasović.

INTERDISCIPLINARNI SKUP “PUT DO KVALITETNIH PROMJENA U HRVATSKOM ŠKOLSTVU”

Trodnevni interdisciplinarni skup o temi "Put do kvalitetnih promjena u hrvatskom školstvu" u dvorani Sveučilišnog kampusa u Zadru završen je u nedjelju 24. listopada. Agencija za odgoj i obrazovanje i Zadarska županija organizirali su taj međužupanijski stručni skup u kojem su sudjelovali djelatnici predškolskih ustanova, učitelji i nastavnici osnovnih i srednjih škola, osobito vjeroučitelji, stručni suradnici i ravnatelji škola iz Zadarske, Šibensko-kninske i Ličko-senjske županije. Predavač prof. dr. Tomislav Ivančić je potaknuo na važnost osvještavanja uloge i važnosti škole u cjelovitom odgoju djece i mladih te potrebu kontinuiranih promjena u odgojno-obrazovnom sustavu. Teme izlaganja su bile smisao, cilj i ideal škole, spoznaja čovjekove duhovne dimenzije, mudrost kao temelj odgoja i obrazovanja, prosvjetni djelatnik se postaje a ne samo uči, duhovno zdravlje uvjet zdrave škole, kako ozdraviti i osloboditi čovjekov duh te novi pristup učenicima. "Primjenom duhovnih zakonitosti učitelj i učenici se mijenjaju i kvalificiraju sve do vrsnosti. Steći vrline i postati vrstan u onome čime se baviš postiže se vježbom. Vježbanje u čovjeka unosi navike koje ga čine vrhunskim" rekao je dr. Ivančić potaknuvši učitelje da pomognu djeci da izrastu u poštene ljude i da budu zahvalni za učenike koji su im povjereni. "Budite vjerni svojim učenicima, da znaju da njihova učiteljica nije protiv njih. Patnju ne treba analizirati nego treba donijeti utjehu i snagu. Ne dajte se zavarati lošim vladanjem učenika. Bezuvjetna ljubav sve mijenja i može spasiti razred. Čovjek treba onoga tko ga razumije i onda prestaje činiti zlo" istaknuo je dr. Ivančić potaknuvši prosvjetne djelatnike da kod sebe i učenika liječe pogaženo dostojanstvo. Osoba je svaki dan iznova nečim ranjena, a uzroci depresija, ovisnosti i destruktivnih ponašanja su poniženo dostojanstvo (griznje savjesti i krivnje), nekreativnost, čovjek ne živi svoje talente, ne razvija se i život tada nema smisla. Tumačeći somatsko, psihičko i duhovno zdravlje, dr. Ivančić je istaknuo da rast osobe prijeći duhovna bolest, a ona je egzistencijalna. "Čovjeka žalimo kad je tjelesno i psihički bolestan, a mrzimo ga kad je duhovno bolestan" upozorio je dr. Ivančić dodavši da bolest ima bazu u duhu. Duhovno zdravlje je izvor. Zdravlje je sabranost, cjelovitost, zlo razbacuje i rastresa. Dr. Ivančić je potaknuo prosvjetare da oproste svima koji ih povrijede u nastavnom procesu i da u svakome nastoje pronaći neko dobro jer zagledanost u zlo dovodi od daljnjih frustracija, osude i tjeskoba a nenagomilavanje mržnji protiv čovjeka oslobađa. Istaknuo je važnost odgoja ne samo naobrazbe, s racionalnog i psihološkog prijeći na duhovno, od znanja prijeći na mudrost, jer agresivno ponašanje se smanjuje kad učenik osjeti brigu za sebe kao cjelovitu osobu, a ne samo pritisak za svladavanjem uvijek novih znanja.

ZLATNA HARFA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Zlatna harfa, susret dječjih župnih zborova zadarske nadbiskupije, održano je u subotu 16. listopada u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu. Pjesmom na temu 'Gospodin je pastir moj', u svjetlu protekle Svećeničke godine i izvedbom još jedne pjesme izvučene iz košarice, nastupili su dječji zbor 'sv. Marcele' iz Nina pod vodstvom s. Krešimire Zanki, 'Anđeli bez krila' iz Paga s voditeljicom s. Miljenkom Biošić, dječji zbor župe Srce Isusovo iz Zadra sa s. Lucijom Jurić te 'Marijini prijatelji' iz Zemunika predvođeni s. Vladislavom Terzić.

Nastupu zborova je prethodilo misno slavlje koje je u zajedništvu župnika zborova koji su nastupili predvodio don Gašpar Dodić, predstojnik Katehetskog ureda zadarske nadbiskupije. Don Gašpar je potaknuo djecu, a nastupilo ih je 120, da budu suradnici župnika, a svećenik suradnike treba hrabriti, primjereno cijeniti i biti odgovoran za njih. Svećenička služba je služenje Božjem narodu i nije puka činovnička služba, rekao je don Gašpar zaključivši: «Isus djeluje zajedno s učenicima. On uzima što oni daju i iz toga beskonačno puno čini. Crkva je u službi Isusa; dijeli kruh kojeg joj on daje. Uzima što njegovi učenici imaju, da iz toga učini najbolje za sve».

HODOČAŠĆE STUDENATA GRADA ZADRA U MARIJANSKO SVETIŠTE NIN

„Dragi mladi, vaša prisutnost obnavlja, pomlađuje i daje novu snagu Crkvi. Vjerujte Kristu kao pravom Prijatelju koji s vama putuje na vašem životnom putu“ poručio je don Milivoj Bolobanić, generalni vikar zadarske nadbiskupije mladima grada Zadra na misnom slavlju koje je predvodio u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu, odredištu hodočašća studenata i radničke mladeži u subotu 23. listopada. Mladi su krenuli iz župne crkve na Belafuži; za vrijeme četverosatnog hoda od Zadra do Nina molili su, pjevali i slavili Boga predvođeni zadarskim katedralnim župnikom mons. Ivanom Mustaćem. Istaknuo je da je hodočašće u središnje marijansko svetište zadarske nadbiskupije zahvalnost Gospi od Zečeva koja se časti u Ninu za uspješan Susret hrvatske katoličke mladeži u Zadru. Hodočašće su podržali i svećenici grada od kojih su nekolicina sudjelovala u misnom slavlju; njihova je želja ove pastoralne godine posvetiti se intenzivnije pastoralu studenata. Zadar je sveučilišni grad u kojem je najstarije hrvatsko sveučilište koje su dominikanci osnovali u 14. st. i studenti imaju potrebu za duhovnim zajedništvom u kojem međusobno ohrabreni i od Crkve podržani žive akademsko razdoblje svog mladenaštva. U Ninu su mnogi mladi pristupili i sakramentu ispovijedi. „Mladi nastoje izgraditi prava prijateljstva, žele iskrene i solidarne međuljudske odnose; žele osjetiti pravu ljubav, osnovati obitelj, postići osobnu stabilnost i zadovoljstvo sobom, naći zaposlenje. No, iza sigurnog zaposlenja i svakodnevnog života traže i „više“. Čovjek je stvoren za vječnost. Težnja za ispunjenijim životom pokazuje da smo Božja stvorenja. Bog je život i zato svaki čovjek teži smislenom životu, za ljubavlju i mirom“ rekao je don Milivoj.

Nin je izvor hrvatske državotvornosti i crkvenosti, tu su korijeni našeg identiteta i primanja kršćanstva, te su mladi nakon mise posjetili muzej u Ninu gdje su vidjeli niz materijalnih tragova iz tog povijesnog kraljevskog i biskupijskog grada kojeg su utemeljili Liburni u 10. st. pr. Krista. Nekađ je na ninskom otočiću gdje je grad smješten, a nepuni kilometar je dug i

širok, bilo čak 12 crkava. „I sv. Pavao je rekao da je potrebno imati svoje korijene i biti postojan u njima. To vrijedi i danas. Mnogi nemaju postavljene životne temelje i zato mnogi životi završavaju tužno i tragično. Relativizam ne dovodi do slobode nego do nestabilnosti, zbunjenosti i prihvaćanja trenutnih zadovoljenja koji čovjeka ostave praznim i ranjenim. Naši korijeni su roditelji, obitelj, kultura, ali Sveto Pismo po proroku Jeremiji kaže: 'Blagoslovljeni oni koji vjeruju u Gospodina. Oni će biti kao biljka zasađena i zalijevana vodom, pustit će korijenje. Neće se bojati vrućine kad dođe, a njihovo će lišće biti uvijek zeleno'. Puštanje korijenja znači staviti život u ruke Gospodinu, pustiti da nas on vodi, do kraja vjerovati Njemu. Kao što biljka ne opstaje bez korijenja, čovjek ne opstaje bez Gospodina“ rekao je don Milivoj. S obzirom na pitanja o smislu života, kojim smjerom poći u život, kakve odnose uspostaviti, don Milivoj je potaknuo mlade da kroz molitvu i razmišljanje otkriju Božju volju za svoj život. „S Bogom ćete dobiti snagu za suočavanje s poteškoćama i razočaranjima. Svakodnevno se susrećete s potrebama donošenja odluka, s iskušenjima koja ne donose pravo zadovoljstvo i ispunjenje. Jedino riječ Gospodina pokazuje autentični put i vjera osvjetljava stazu našeg života. Pronađite podršku u vjeri vama bliskih osoba, u vjeri Crkve i zahvaljujte Gospodinu na daru vjere“ potaknuo je don Milivoj mlade ohrabrivši ih da se pritom ne boje križa. „Križ nas plaši jer djeluje kao negiranje života. No, križ je izraz najveće Božje ljubavi i putokaz za život vječni. Možemo dodirnuti Isusa u znakovima njegove muke i neizmjerne ljubavi prema nama. To možemo učiniti u sakramentima preko kojih nam se uvijek iznova daruje. Krist je naše najdragocijenije blago, ali nije namijenjeno samo nama nego dano da ga podijelimo s drugima“ rekao je don Milivoj, poželjevši da studente i radničku mladež prati zagovor Gospe od Zečeva.

ČETVRTI NACIONALNI SKUP O BESKUĆNICIMA U ZADRU

Dvodnevni četvrti nacionalni skup o beskućnicima završen je u utorak 26. listopada u sjemeništu 'Zmajević' u Zadru, a okupio je predstavnike državne vlasti, civilnih službi i crkvenih struktura iz Hrvatske koji skrbe o beskućnicima; procjenjuje se da ih je u Hrvatskoj 400, no prema Institutu 'Ivo Pilar' u Hrvatskoj je 4000 beskućnika. Iznesena je potresna činjenica – to su ljudi bez osobne iskaznice i još uvijek nema pravnog okvira za prevenciju njihovih problema. «Termin beskućnik ne pojavljuje se u nijednom državnom dokumentu a time ne postoje ni strategija i planovi rada s njima. Beskućnici nemaju adresu, ne mogu dobiti osobnu iskaznicu, a bez toga ne mogu ostvariti osnovna prava socijalnog i zdravstvenog sustava, da ne govorimo o zaposlenju. Bez dokumenata nemaju pravo glasa i niz drugih prava i potreba» upozorio je ravnatelj zadarskog caritasa don Ivica Jurišić. Jadranka Buljan iz Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi rekla je da se u nacrtu novog zakona o socijalnoj skrbi predviđa uvođenje pojma beskućnik zbog njihove sustavnije i sveobuhvatnije skrbi. U svijetu je preko milijardu beskućnika, 60 milijuna ljudi u EU živi ispod granice siromaštva živi. U svijetu 600 milijuna ljudi živi u u prihvatilištima, a svakodnevno umire 50 000 ljudi zbog siromašnih skloništa. Đordana Barbarić iz splitske udruge 'Most' poručila je: «Beskućništvo nije nerješiv problem. Poteškoće mogu biti riješene s malo volje i puno sluha». Jednakost, dostupnost, učinkovitost zdravstvenih usluga i oslobađanje od plaćanja administrativnih pristojbi kod beskućnika se ne primijenjuje. Problem je plaćanje njihovog bolničkog liječenja. «Za dvoje preminulih korisnika koji su tjedan dana bili hospitalizirani u KBC u Splitu bolnica je udruzi 'Most' ispostavila račun od 70 000 kn» rekla je Đordana Barbarić. Zbog nedostatka dnevnog boravka u prihvatilištima osuđeni su svaki dan na cjelodnevno lutanje ulicama.

Beskućnici nisu samo ugrožena kategorija nego od svih socijalnih skupina najviše isključena. Problem nije samo ostvarivnaje, nego uopće zagovaranje njihovih prava, rekao je Luka Mađerić iz Vladinog ureda za ljudska prava koji financira nevladine organizacije koje se bave

tim područjem. Upozorio je na predrasude da su beskućnici ljudi u problemima s alkoholom, mentalnim zdravljem, niskim stupnjem obrazovanja. Mnogi od njih rade u sivoj ekonomiji, na crno. Veliki je problem njihova ekonomska i socijalna integracija. Njihov egzistencijalni minimum u temeljnom pravu za krov nad glavom u Hrvatskoj je u raznim nadležnostima. U Zadru i Osijeku prenoćišta i rad s beskućnicima su pri biskupijskom caritasu; no budući da nisu registrirani kao udruga ne mogu se prijaviti za programe Vlade i dobiti sredstva. U Splitu dva prenoćišta, posebno za muškarce i žene, vodi civilna udruga 'Most'. U najmlađem hrvatskom prenoćištu u Karlovcu to je program HVIDRE, branitelja koji volontiraju u centru za beskućnike kojeg su utemeljili. U Rijeci je Prenosište u domeni Franjevačkog svjetovnog reda, osigurali su i cjelodnevni boravak u prenoćištu. U Varaždinu je briga za beskućnike sasvim u nadležnosti Grada i Centra za socijalnu skrb. Odgovorni su pozvali da se sljedeće godine ovaj nacionalni susret održi u Varaždinu kad je i deseta godišnjica varaždinskog prenoćišta za beskućnike. «Svijet je dovoljno bogat da u njemu nema beskućnika, no nismo tako vrijednosno orijentirani» upozorio je zadarski župan Stipe Zrilić, dodavši da se i u sadašnjem govoru o krizi ne čuju žalbe o problemu beskućnika nego onih najbogatijih. Prenosište sv. Vinko Paulski u Zadru utemeljeno je 1. listopada 2007. g. Osiguran im je topli smještaj i dnevno tri topla obroka; među 75 osoba devet je žena i 66 muškaraca, a osam korisnika su stalni stanari zadarskog prenoćišta. Beskućnici nisu pesimistični; nisu se odrekli vjere i Boga, poručuje o. Jozo Čirko u prikazanom filmu 'Nemati a biti'. Veličina tih ljudi je da su prihvatili križ beskućništva; za to treba biti snažna osoba. Skloni su i šaliti se u toj novonastaloj situaciji, poput bračnog para koji kaže: «Drugi bi se zbog toga rastavili, a beskućništvo je naš brak još više očvrstnulo, i nas kao osobe; rekla sam mužu: mi kao da opet hodamo, poput mladića i djevojke, opet se jedno u drugo zaljubljujemo». U svakoj situaciji treba se snaći, ali pošteno, poručuju. Govoreći o resocijalizaciji beskućnika, pozitivan primjer naveo je Drago Lelas iz udruge 'Most', tragom svjetskog nogometnog prvenstva beskućnika. Nekadašnji najbolji igrač Svjetskog prvenstva beskućnika, Portugalac Bebe, s Manchester Unitedom je potpisao višemilijunski ugovor. To je rijedak slučaj, ali pokazuje da je integracija moguća.

U nastojanju da vrate te ljude u normalniji život, sudionici skupa su zaključili: 'Neformalna mreža' koja okuplja civilne službe i crkvene strukture a skrbe o beskućnicima u Hrvatskoj nastojat će i pravno normirati svoj status kako bi kao udruga jedinstveno nastupali. Tako će se moći prijavljivati za europske fondove i vladine programe i za svoje projekte dobiti novčana sredstva, te neće biti izvan pravnog sustava i uskraćeni u ostvarivanju prava. U pripremi sljedećeg svjetskog nogometnog prvenstva beskućnika u Parizu, u hrvatskim gradovima će se nastojati organizirati pripremne i selektivne turnire do održavanja zaključne utakmice kad će se odabrati igrači za reprezentaciju na sljedećem prvenstvu beskućnika. Sudionici će prema nadležnim ministarstvima uputiti i Zahtjev za ostvarenje prava beskućnika temeljem Zakona o prebivalištu jer im sad onemogućava prijavu prebivališta. Zbog pravnih odredbi u prijavi prebivališta beskućnici ne mogu imati osobnu iskaznicu i posljedično ne mogu ostvariti socijalna i zdravstvena prava. Hrvatski Caritas predstavljao je Nedjeljko Marković iz Zagreba, a podršku u ime zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića uputio je don Dario Tičić, ohrabrivši sudionike u življenju djelotvorne kršćanske ljubavi. Domaćin skupa u velikodušnom smještaju sudionika u sjemeništu, ravnatelj don Čedomil Šupraha, rekao je da su sudionici skupa u radu s beskućnicima ljudi koji čine nešto više, ne vrše samo svoje dužnosti. «Čovjek se divi da imamo tako evandeoski usmjerene ljude za one koji su sasvim na rubu društva, a netko ih prihvaća kao svoju brigu. Ohrabrujuće je da postoje osobe koje tako zauzeto podržavaju dostojanstvo čovjeka u potrebi» rekao je don Čedomil.

MISA NA POČETKU AKADEMSKE GODINE

Misno slavlje povodom početka nove akademske godine u utorak 26. listopada u crkvi sv. Dimitrija u Zadru, na svečev blagdan, predvodio je don Gašpar Dodić, predstojnik Katehetskog ureda zadarske nadbiskupije. Potaknuo je studente da uz akademsko znanje traže i stječu i mudrost od Boga, mudrost života. Uz želju da Duh Sveti blagoslovi cijelu akademsku zajednicu, istaknuo je potrebu oduševljenja istinskim životom, a i korijen te riječi je u Duhu Svetom. “Tko ima Duha Svetoga oduševljen je čovjek. Valja svjedočiti vrijednosti koje životu daju radosni i pravi smisao i ispunjaju srce. Čovjek se traži u kvazireligioznim ponudama. No ostaje mu i izazov: u Kristu čovjek može naći sebe i svoj identitet ostvariti u zajedništvu s Bogom” rekao je don Gašpar upozorivši da se čovjek zadovoljava ispunjavanjem fizioloških i psiholoških potreba, lijepe odjeće, putovanja, društvenih odnosa. “Sve što bi moralo biti sporedno u životu: predstave, sport, glazba, briga za tijelo, postaje njegovim središtem. To je kultura prolaznoga. Čovjek koji sebe nalazi u Bogu sretan je čovjek. To je bitna odrednica u shvaćanju sreće i čovjekova identiteta” istaknuo je don Gašpar. Kršćanin svjedoči dosljednost, podudarnost između onog u što vjeruje i vrijednosnog sadržaja života. “Slijedom toga mučenik je u sukobu s neispravnim stavovima. Vrijednosti su nužne, jer se tek u njihovom okruženju čovjek ostvaruje kao zrela osoba. Mučenik mora biti u konfliktu s vrednotama svijeta u kojem živi, jer on ostvaruje novu, Božju ljestvicu vrednota” poručio je don Gašpar. Isus je živio sustav vrednota suprotan rimskom: blaženi su siromašni, a ne moćni; mir se rađa u srcu, a ne silom mača.

Don Gašpar je opisao život ranokršćanskog mučenika Dimitrija iz Sirmiuma, današnje Srijemske Mitrovice, koji je s drugim kršćanima u Panoniji pokazao životnu snagu sirmijske Crkve. I ime grada izraslog iz ruševina starog Sirmija znači Dimitrov Grad, Mitrovica. Kao mladi đakon srijemskog biskupa mučenika Ireneja bio je predveden pred upravitelja Proba, optužen jer nije predao svete knjige kojih je bio čuvar i tumač. Odbijajući taj bezbožni zahtjev osuđen je na smrt i pogubljen tri dana nakon Irenejeva smaknuća, na Uskrs 9. travnja 304. g. Pogubljen je sa skupinom đakona, sedam kanonskih djevica i drugih kršćana. “Mučenik ne mrzi svijet, on očituje i navješćuje nove i prave vrijednosti ostvarive samo u zajedništvu s Bogom. Tko bi umirao s mržnjom na svoje i Kristove neprijatelje ne bi svjedočio istinskog Krista, nego ideju Krista borca za parcijalne zemaljske ciljeve. Mučenik se oružjem, poput fanatika, ne suprotstavlja mučiteljima. Mučenik je uvijek mučenik iz ljubavi i s ljubavlju. On u mučeništvu propovijeda novi svijet u kojem vladaju Božja pravila života. Tako se mučeništvo usredotočuje na razloge onoga koji umire, a ne na razloge onoga koji ubija” rekao je don Gašpar, istaknuvši da mučenik postaje ogledalo svog Učitelja, Raspetoga. Zato je mučenik zrcalo Krista, jer ono što se očitovalo u Isusu mora se očitovati i u njegovim sljedbenicima: otvorenost prema Bogu i drugima, bezgranična ljubav i kritički duh pred društvenim i religioznim stanjem koje ne utjelovljuje Božju volju.

JOJA RICOV GOSTOVAO NA «VEČER U KNJIŽARI»

‘I svoju patnju uzimam za dar Božji. U mom životu u svemu se bilježi Božja prisutnost’ rekao je Joja Ricov, istaknuti hrvatski književnik koji je u srijedu 27. listopada gostovao na događaju ‘Večer u knjižari’ u knjižari ‘Verbum’ u Zadru. Odlika njegovog stvaralaštva je humanistička angažiranost, visoka moralnost, nepokorna vjernost Bogu i idealima. Opisuje ga kao oporbenjaka u životu i književnom radu, da je čist i nekalkulant, do dječje prostodušnosti. Više od 30 godina kao umjetnik u Hrvatskoj zatočen u sarkofag – takvo je iskustvo doživio taj umjetnik rodom iz Kali, iznimnih pjesničkih ostvarenja u antologiji hrvatskog pjesništva. Njegova su djela i u mnogim inozemnim antologijama: talijanskoj, francuskoj, poljskoj, čileanskoj i meksičkoj. Ove godine Društvo hrvatskih književnika čiji je član u Zagrebu je proslavilo 80 godina njegovog života. Likovni je i književni kritičar, esejist, dramski pisac, publicist, antologičar, prevoditelj, fonetik i predavač slavistike, autor 40 svezaka raznovrsne umjetničke građe. Zbog domoljubne riječi Ricov je proganjan; s 15 godina u logor su ga odveli nacisti, iz zadarskog sjemeništa ‘Zmajević’ zbog opiranja talijanizaciji su ga izbacili fašisti, a jugoslavenski komunisti su ga zatočili na Goli otok. Tito ga je pustio na

intervenciju talijanskog nobelovca, Ricovog prijatelja Salvatorea Quasimoda. Zbog nepodobnosti prijevodi mu nisu objavljeni do 1989. g., a pisani prije 40 godina neki su tek sad u pripremi za tisak. Bio je lektor na Državnom i katoličkom sveučilištu u Milanu, urednik milanskog časopisa "D'Ars Agency" i savjetnik kazališta "Trebbo"; sastavio je, priredio i preveo talijanske antologije, bio je francuski stipendist i dobitnik međunarodnih nagrada. U stručnim krugovima je dugogodišnji uvaženi audiorehabilitator u Centru SUVAG.

Bio je utemeljitelj i urednik 'Hrvatskog književnog lista', zajednice samostalnih pisaca TIN. «Neprekidno su bile rezervirane kandžije za sve što smo radili i što smo ostavili u povijesti. Za nas je bila osigurana samo smrt» kaže Ricov koji je od 1959.-1961. g. zatočen na otočiću Grgur kod Golog otoka gdje je bio u tamnici. «Četiri i pol mjeseca nisam mogao prošetati kroz prostor zatvora nego sam trunuo u ćeliji. Trovali su me 'lijekovima', pucale su mi žile, što se može iščitati iz moje poezije. Liječnik, koji danas živi u Zagrebu, dao bi nalog 'Ako se nije popravilo stanje, dupliraj dozu'. A ta duplirana doza bila je moja smrt» rekao je Ricov. Kaže da se uvijek ćutio djetetom Božjim, te je prosvijetljen Duhom Svetim bacio 'lijekove' u posudu za izmet. Na Grguru se snašao pišući na papirnatij 'škarnicli' a iz trulog poda je kopkajući prstima izvukao maleni čavao. Njime je bilježio stihove na papirnatu vrećicu; na razne načine je spasio te papire po ljudima koji su odlazili s Grgura. «Poslije sam sve te papire odgonetavao, što je bilo zapisano, čitajući prema svjetlosti Božjeg dana na suncu. Tako sam spasio cijele poeme» rekao je Ricov. Spomen Afrike u njegovim djelima metafora je za tamnicu Jugoslavije. «Morao sam se dovijati na koje šine staviti kotače mog govornog i idejnog vlaka, da bi se provukla misao i da, dođe li do novog uhićenja, izvučem glavu; jer sam spoznao da će me loviti riječ po riječ» rekao je Ricov, pitajući se tih godina hoće li njegovo djelo biti izbrisano iz povijesti. Podsjetio je i na riječi Štjefa Katića na Grguru, koji je Ricovu rekao: 'Samo ti piši. Tko će ti ikada što objaviti u Jugoslaviji!?' «Ali ne samo u njoj, nego i u mojoj Hrvatskoj, državi za koju smo izgarali, zvali su nas mučenicima. A izreka tog pandurčića Udbe ostala je na snazi više od 30 godina» rekao je Ricov. Dobitnik je i jedne od najvećih međunarodnih nagrada, Zlatne partenope, kao vitez umjetnosti 1997. g. «No tu vijest u mojoj zemlji nisu objavili ni radio ni televizija. A ta je nagrada veća od one koju je 1978. g. dobio Miroslav Krleža. Jer još uvijek traje opstruktivno i kronično stanje bolesti mladunčadi ljubičice bijele, koja je u svim stranakama, baca nas u depresiju i pitamo se je li moguće da će to trajati. Neće trajati uvijek, ali ta počast još traje jer se ne može preko noći izbrisati 50 godina silne opsesije. Zato će komunizam još dugo zavoditi» upozorio je Ricov, svrstan u Kaštelanov i Ujevićev naraštaj.

U srednjoškolskom razdoblju bavio se kiparstvom i glumom, te je i u 'Verbumu' kao dramski interpret opisao stvaralačke okolnosti svog potresnog života. Književnici i drugi umjetnici ističu Ricovu nekonformističku narav, nikad podoban a uvijek mlad; skroman, izuzetno vitalnog duha, ljubljeno dijete zadarskog nadbiskupa Dujma Munzanija, za život zahvaljuje Bogu i Gospi, smatrajući značajnim da je rođen baš na Blagovijest.

PROMOCIJA DIPLOMIRANIH STUDENATA VISOKO TEOLOŠKO-KATEHETSKE ŠKOLE U ZADRU

Promocija 41 diplomiranog vjeroučitelja Visoko teološko-katehetske škole u Zadru (VTKŠ), treća po redu u 18 godina postojanja te škole, održana je u subotu 30. listopada u svečanoj dvorani Novog kampusa Sveučilišta u Zadru. VTKŠ od 2000. g. djeluje pod akademskim sponzorstvom KBF-a Sveučilišta u Zagrebu. Uz moderatora VTKŠ-a zadarskog nadbiskupa dr. Želimira Puljića i ravnatelja mr. don Marinka Duvnjaka, u svečanosti je sudjelovao i prof. dr. Josip Oslić, dekan KBF-a u Zagrebu. Primanjem diplome studij ne završava nego želi reći 'Osposobljeni ste dalje učiti i istraživati do nogu Isusovih, ponizno, skromno i zahvalno učiti što Isus nadahnjuje', rekao je mons. Puljić istaknuvši da svijet treba svjedoke zanesene Isusovom porukom koji će moći pružati što Crkva traži. «Želim da budete navjestitelji Božje istine, Božjeg čovjštva i svega što vjera daje i tumači. Odgojitelji svećenik i kateheta navještaju najprije svojim dobrim čovjstvom, onime što najviše možemo dati i svjedočiti, da smo ljudi. Mi smo ljudi koji do nogu Isusovih trajno uče i daju se poučavati.

Ako tako budemo činili moći ćemo biti u svijetu potrebnom svjedoka» istaknuo je mons. Puljić čestitajući diplomantima taj dan radosti i zahvalnosti. «Hvala vam što se se odvažili studirati teološku struku katehetskog studija kako biste bili navjestitelji i djelatnici radosti, briga, nada i teškoća mjesne Crkve» rekao je nadbiskup poželjevši im da na mjestu gdje ih Providnost postavi budu Isusovi vjerni svjedoci u navještaju radosne vijesti. Ta svečanost je važna za nadbiskupiju, rekao je nadbiskup, zahvalivši profesorima koji ulažu znanje i vrijeme da budu pomoć u Crkvi, ali i predčasnici Marijanu Oblaku i Ivanu Prendi što su se u onom vremenu usudili i odvažili imati takvu instituciju, podržavati je i radovati se novim katehetama. Dr. Oslić je čestitao diplomantima na stjecanju akademskog naslova čime su kvalificirani za apostolsko i evangelizacijsko djelovanje. Poželio je da posreduju intelektualno i duhovno bogatstvo te se zauzmu za duhovnu i moralnu obnovu, podizanje religiozne i kulturne svijesti u društvu i crkvenoj stvarnosti. Čestitao je i njihovim obiteljima i prijateljima koji su ih pratili na putu ljudskog, intelektualnog i duhovnog rasta.

U ime diplomanata Anita Žunić Rogić je rekla: «Diploma koju ponosno držimo tkana je trudom i ljubavlju različitih ljudi; koliko pripada nama toliko je dio svakog od njih i zato svima želimo reći 'Hvala'. Najprije hvala vizionarima, nadbiskupima Oblaku i Prendi, te prvom rektoru škole don Tomislavu Bonduliću, jer su imali dovoljno snage i hrabrosti utabati stazu kojom smo prošli. Hvala i mons. Puljiću što je nastavio put svojih prethodnika, profesorima i obiteljima za podršku i ljubav koja nas potiče da izađemo u svijet i budemo nositelji Božje ljubavi».

Od početka VTKŠ-a, na kojem uz zadarske predaju i profesori iz Zagreba i Splita, upisano je 318 studenata a diplomiralo ih je 119. VTKŠ je crkvena škola za vjerske znanosti na kojoj se poučavaju teološke i filozofske znanosti, religiozna pedagogija i katehetika te druge humanističke znanosti. Istaknuvši svjesno i aktivno sudjelovanje u evangelizaciji, mr. Duvnjak je podsjetio na riječi pape Pavla VI. da je drama naše epohe lom između evanđelja i kulture. Zato treba nastojati za plemenitom evangelizacijom kulture, a u području susreta evanđelja i kulture puno se očekuje od sveučilišta.

«Među raznim služanjima, Crkvi je osobito vlastito služenje istini. Odgovorni smo za istinu, moramo je ljubiti i nastojati što bolje shvatiti, kako bismo je približili u njejoj spasiteljskoj snazi. Papa Benedikt XVI. ističe da je čovjek sposoban spoznati istinu u objektivnoj dimenziji. Vaše poslanje kao kršćana i kateheta je da živite bogatstvo čovječstva objavljenog u Kristu i da ga navještate čovjeku» rekao je mr. Duvnjak diplomantima istaknuvši da je život čovjeka lišen jedinstvenog smisla ukoliko ne sretne Isusa. Uz sudjelovanje profesora i obitelji diplomanata, svečanost je obogatio i nastup Gudačkog kvarteta Glazbene škole Blagoje Bersa iz Zadra.

NADBISKUP KRSTIO PETO DIJETE U OBITELJI GRBIĆ U PRIVLACI

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić krstio je u nedjelju 31. listopada Mariju Melani, peto dijete u obitelji Matilde i Ivana Grbića u župi Rođenja BDM u Privlaci. «Naša mnogoljudna župa velikodušno Vas prihvaća. Počasćeni smo Vašom prisutnošću» rekao je privlački župnik Ante Sorić. Nadbiskup je izrazio radost što još jedno dijete postaje dio žive zajednice Božjeg naroda. Čestitavši roditeljima na otvorenosti životu i prijenosu pologa vjere djeci, nadbiskup je poželio svima da budu produžena Kristova ruka i sredstvo po kojem će Isus doći ljudima. «To će i našem životu dati novi smisao, a srce ispuniti radošću. Samo dobrota mijenja svijet i ljude. Dobrota obraća» rekao je mons. Puljić. Isusa se može susresti preko njegovih učenika i svjedoka a kršćani pritom imaju presudnu zadaću. «Plemenito ljudsko srce uvijek nađe načina kako pomoći. I mi smo pozvani biti plemeniti. Tko Krista susretne, ne ostaje ravnodušan. Postaje osjetljiv na pravdu i ljubav. Imamo povlasticu uvijek iznova susresti Krista u sakramentu ljubavi, euharistiji. Neka nas oduševljava njegovu ljubav nositi drugima» poručio je nadbiskup Puljić, ohrabrivši prisutne da po milosti Boga, izvora života, prenose ljubav darivanjem novih života. Prepreka brojnoj obitelji nije financijske naravi. Jer, tumačeći u homiliji evanđeoski tekst o Zakeju kojem je susret s Isusom promijenio život, nadbiskup je rekao da je Zakej shvatio kako novac i bogatstvo nisu sve što čovjek treba.

«Puno vrijedniji su pravednost, mir u duši i mir s ljudima oko sebe. Puno vrijednija je ljubav prema siromasima i potrebnima. Zato mu imetak više ništa ne znači. On će vratiti nepravedno prisvojeno i dati višestruko. Zakej je susreo Isusa i obratio se» rekao je nadbiskup. Opisao je primjer Olge Deterding kojoj je susret s Isusovim revnim učenikom promijenio život. Bila je jedinica i baštinica bogatog britanskog naftnog milijardera, a u 28. godini je s društvom otišla na safari u Afriku. U Gabonu je među gubavim urođencima srela liječnika i teologa dr. Alberta Schweizera, za svoje humano djelovanje dobitnika Nobelove nagrade za mir 1952. g. Potom se Olga posvetila radu s gubavima a prijateljici je napisala: 'Ovdje svi rade iz ljubavi. Što zatreba može se podignuti u mjesnoj trgovini. Novac ne prolazi kroz naše ruke. Crnci dolaze s obiteljima, a mi im besplatno pružamo stan, hranu i njegu. Ovo je zaista kršćansko mjesto na svijetu'. Olga je bila očarana primjerom požrtvovnog liječnika Schweizera. Doživjela je prosvjetljenje jer je vidjela da ima i drugih vrednota u životu koje mogu bolje ispuniti, nego sve što posjeduje. U njegovoj ljubavi prema siromašnim bolesnicima susrela je Krista i to joj je posve preokrenulo misli i život te se odlučila pridružiti plemenitom radu pomaganja potrebnima.

HODOČAŠĆE BIOGRADSKIH VJERNIKA U RIM

Skupina vjernika župe sv. Stošije iz Biograda predvođena župnikom don Zdenkom Milićem sudjelovala je od 24. do 30. listopada na hodočašću u Rimu. Na putu do Rima posjetili su Anconu, Loreto i Asiz, a po povratku iz Rima Firenzu i Padovu. Na generalnoj audijenciji na trgu sv. Petra u Rimu u srijedu 27. listopada, gdje je bilo oko 28 000 hodočasnika iz cijelog svijeta, papa Benedikt XVI. uputio je poseban pozdrav i hodočasnici iz Biograda rekavši: «Upućujem srdačan pozdrav svim hrvatskim hodočasnici, a na poseban način vjernicima iz župe Svete Stošije iz Biograda na Moru. U vašoj domovini budite apostoli mira i suživota, kako biste se zvali sinovima Božjim. Hvaljen Isus i Marija». Hodočasnici su sudjelovali na misama koje su služene u crkvi sv. Jeronima u Rimu i u bazilici sv. Antuna Padovanskog u Padovi. Posjetili su i samostan gdje je djelovao sv. Leopold Bogdan Mandić, a za boravka u Rimu posjetili su bazilike i druge znamenitosti. Nedavno je i nadbiskup Francesco Monterisi, koji nosi titulu biogradskog biskupa, a u Rimu obavlja dužnost nadžupnika bazilike sv. Pavla izvan zidina, s još 23 biskupa imenovan kardinalom svete Rimske Crkve.

SUSRET ZBOROVA MLADIH FRANJEVAČKE PROVINCIJE SV. JERONIMA

Angažirana mladež iz sedam župa odnosno samostana uzduž hrvatske obale koji pripadaju Franjevačkoj provinciji sv. Jeronima sa sjedištem u Zadru okupila se u subotu 30. listopada u crkvi sv. Frane u Zadru na petom susretu zborova mladih Franjevačke provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri. "Sv. Franjo je bio Božji pjevač. Pjesma je snažno sredstvo a tradicija pjevanja u franjevaštvu velika. Arhivi su puni zapisa o samostanima koji su pjesmom njegovali ljubav prema Bogu, brojni franjevci su pjevali i skladali" rekao je u propovijedi misnog slavlja provincijal Josip Sopta, jer je misom započelo njihovo glazbeno zajedništvo. Istaknuo je vrijednosti o. Bernardina Sopte, vrsnog skladatelja i glazbenika te fra Ive Perana rekavši kako mnogi pjevaju njegove pjesme ne znajući da je on njihov autor. "On je postao pjesma hvale životu i počeo je proces njegova proglašenja blaženim. Vi sami postanite pjesma i pretvorite se u pjesmu hvale Bogu" rekao je provincijal mladima ohrabrivši ih u njihovim nastojanjima koja iziskuju puno truda. No kad pjevaju, nastupaju, obogaćuju susrete i druge ljude koji im izraze priznanje, vide da se uloženi trud isplatio. Bog se objavljuje i u znakovima u kulturi ljudi te su mnogi privučeni snagom pjesme koja im olakšava pobjede nad tamom srca, rekao je o. Sopta. Nakon mise sedam zborova izvelo je po dvije skladbe. Nastupili su vokalno-instrumentalni sastav iz Rožata sa skladbama "Zaštiti me" i "Zagrljaj ljubavi", VIS župe Svete Trojice "Aba" sa splitskog Poljuda izveo je "Ako tebe nema" i "Svjetlo u tami", zbor mladih župe sv. Jakova iz Trogira skladbe "Budi slobodan" i "Ohrabri se" a zbor mladih župe i samostana sv. Antuna Padovanskog iz Crikvenice "Bog je moj spasitelj" i "Zajedno smo". Zbor FRAME iz župe sv. Nikole Tavelića s Krnjeva iz Rijeke izveo je "Bog te ljubi" i "Moj Otkupitelj je živ", zbor mladih župe Srca Isusova sa zadarske Voštarnice "Molim te Gospodine" i "Samo tvoja ljubav Bože" a domaćini, zbor mladih zadarskog franjevačkog samostana Sv. Frane skladbe "Dolasci" i "Tvoje riječi". Uvodno je framašica Katarina Pećar prisutnima rekla da ti mladi unose puno ljubavi i molitve u svoje susrete i pjevanje na župnim misama. U tim se zborovima izmjenjuju generacije no oni sve prebrode i nastavljaju kontinuitet pjevanja. Susret zborova nije nadmetanje nego druženje, izmjena rada, iskustva i pjesme. Ta mladež Boga slavi pjevajući na prikladan način i primjereno, a oni koji mole za mlade u njima mogu vidjeti uspješan plod svoje molitve, rekla je Katarina. Sutradan su se članovi zborova okupili u župi Srca Isusova na Voštarnici gdje su animirali misno slavlje.

SVETKOVINA SVIH SVETIH

Na svetkovinu Svih svetih u ponedjeljak 1. studenog zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru, kad je podijelio i papinski blagoslov s potpunim oprostom. Navješten govor blaženstava su 'ustavne odredbe' na kojima će apostoli koje je Isus odabrao neposredno prije govora na Gori temeljiti zakone i propise i po njima se ravnati, rekao je mons. Puljić. «Isusove riječi blagoslova upućene su onima koji su upoznali časove tame, koji se hrvu s nezgodama i brigama života, čije je lice izabrano linijama križnih putova i patnji Velikog Petka. U tom utješnom govoru prepoznamo mornare, seljake i ratare koji patnjom zarađuju kruh svagdanji i svojim ga znojem natapaju. To su utješne riječi i brojnim majkama koje su nadživjele svoje sinove i spominju ih se u tuzi i boli. To je govor i majkama koje sinove imaju, ali 'uklonjene' iz doma očinskog, željne su ljubavi i pažnje vlastite djece. Isus misli i na one koji trpe nepravdu, a nemaju sredstava i moći izboriti se za pravdu. Misli na obične i jednostavne obitelji koje se trude uz žrtve služiti Bogu rađajući i odgajajući djecu u vjeri i poštenju. U tom govoru prepoznamo mladiće i djevojke koji se trude sačuvati bistrinu pameti pred opasnom maglom trave i alkohola, kao i čistoću srcu pred zavodljivostima modernog erotiziranog svijeta» rekao je mons. Puljić, istaknuvši da su blaženstva temelj kršćanske civilizacije, evanđeoske humanosti, ljudske, obiteljske i socijalne sreće; nešto najpotrebnije i najaktualnije. Upozorio je da su obrisi blaženstava neprepoznatljivi u medijima koji su puni skandala, pljačke i kriminala. «Nekad se pitamo: Koliko je Isusovog duha zaživjelo u našoj civilizaciji? Hoće li se i kada početi ostvarivati Kristova želja da se prekine lanac nasilja, ogovaranja, mržnje i osvete, a vrati se logici

razuma, savjesti i humanosti? Isus želi ljudske probleme rješavati dobrotom, a ne zloćom, oružjem istine i snagom duha, a ne nasiljem. Logikom blaženstava Krist želi prekinuti spiralu osвете te zlo pobjeđivati dobrotom i ljubavlju. Tom je strategijom Isus nastupio i počeo osvajati mase. Ni na koga nije potegao mača ni biča. Nikoga nije kleo i zastrašivao» rekao je nadbiskup, dodavši da su propovjednici pred Isusovim govorom nemoćni. «Ne mogu uklanjati ljudima brige, povratiti mrtve ili odstraniti teške bolesti. Ono što mogu je ponavljati Isusove riječi s Gore blaženstava i prenijeti istinu kako su upravo te riječi davale snagu i hrabrost milijunima kršćana kroz povijest. A to nije malo» poručio je mons. Puljić, poželjevši vjernicima da u zahvalnosti Bogu za dar života usvajaju Isusove 'ustavne odredbe' opisane u blaženstvima.

SLUŽBA RIJEČI S ODRJEŠENJEM ZA POKOJNE

“Izgubili smo umijeće ophođenja sa smrću” poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u ponedjeljak 1. studenog na središnjem Gradskom groblju u Zadru predvođeci Službu Riječi s odrješenjem za pokojne. “Zabrinjava činjenica što se smrt iselila iz naših kuća, iz naše svijesti, stanova i okruženja. Ona kao da ne postoji kraj nas i u nama, već negdje daleko: u bolnici, staračkim domovima, sanatorijima. Jer, do nedavno mrtvac je bio u kući, oko njega smo se skupljali, ruke sklapali, molili, plakali, o njemu razgovarali. A onda svečani ispraćaji, liturgija i pogrebne povorke. Smrt se, kao i drugi događaji, doživljavala kao slavlje; u radosti i u žalosti. To sve više nestaje. Osobito u urbanim naseljima gdje se pokojnika odmah poslije smrti vozi u mrtvačnicu. A obred sprovoda postao sve kraći i brži. Jer, drugi sprovod čeka. Sve je isplanirano u sekundu. Smrt je sve manje prisutna u našem životu i obitelji. Ona je zapala u neku vrstu zaborava i previda. Kao da ne postoji i kao da se nas ne tiče. Nešto neosobno, o čemu se ne govori i nerado misli. A zaborav je samo naša obrana ili bijeg pred realnošću smrti, koja, i kad je ušutkana, prisutna je na svakom koraku” rekao je nadbiskup Puljić. Činom odlaska na groblja, paljenjem svijeće, kićenjem groba i molitvom za dušu pokojnika otimamo ih zaboravu i zahvaljujemo za dobro koje su učinili, rekao je nadbiskup. Susret na groblju nameće temu budućeg života, smrti i kraja ovozemnog boravka. “Mi, nažalost, često živimo kao da smrti nema ili da neće doći. A ona je sigurna činjenica. Nema ništa u životu tako jasno i pravedno što ljude čini jednakima, kao smrt. Pred njom nema razlike u staležu i godištu. Ona ne poznaje nacionalne, vjerske, rasne ili neke druge privilegije i razlike. I nije izvan nas, već u nama. Sa sobom je nosimo. Svaki naš trenutak; sve što mislimo, činimo i radimo, smrtno je, nestalno, propadljivo i prolazno” rekao je nadbiskup Puljić, dodavši da Dušni dan pokazuje drugu stranu. Naša lica nisu tužna i zaplakana kao po povratku sa sprovoda. “Molitvom i počastima koje iskazujemo dragim pokojnicima ispovijedamo da nisu nestali zauvijek nego su samo promijenili način života. Nisu više u prostoru i vremenu kao mi nego u vječnosti kod Boga. Ali žive! Uzdignuti križevi na grobovima pokojnika govore da su živjeli za vječnost. Okrenuti čelom prema nebu preko križa na grobu s apostolom Pavlom poručuju: Nećemo da živite u neznanju glede nas koji smo usnuli, ili da tugujete kao drugi koji nemaju nade. Ako vjerujemo da je Isus umro i uskrsnuo, onda će Bog i one koji usnuše u Isusu, privesti zajedno. Znam dobro, moj Izbavitelj živi!” podsjetio je na svetopisamsku istinu mons. Puljić zaključivši: “Zahvalni Bogu za milost vjere kojom ćemo Boga gledati, učvršćujemo jedni druge u spoznaji da smo ovdje prolaznici i putnici. I priključimo se u duhu silnom mnoštvu spašenih koje pada nice pred prijestoljem Svevišnjega pjevajući: Blagoslov i slava, moć i snaga Bogu našem u vijeke vjekova”.

Tekstovi i fotografije: Ines Grbić

KRONIKA

RUJAN, 2010.

4. 9. NADBISKUP POHODIO SILBU, OLIB I PREMUDU – O. Nadbiskup je pohodio otočke župe Silbu, Olibi Premudu te uzajedništvu sa župnikom don Jerkom Vuletopm s narodom slavio svete mise u tamošnjim župnim crkvama. Na Olibu im se pridružio i umirovljeni svećenik don Mihovil Cukar.

6. 9. POČETAK ŠKOLSKE GODINE KLASIČNE GIMNAZIJE – O. Nadbiskup je u jutarnjim satima predvodio sv. Misu u Katedrali koja se slavila povodom početka nove školske godine za nastavnike i učenike Klasične gimnazije Ivana Pavla II. u Zadru.

8. 9. BLAGDAN MALE GOSPE – O blagdanu Rođenja Marijina – Male Gospe, o. Nadbiskup je ujutro predvodio sv. Misu u crkvi sv. Marije kod Sestara benediktinki u Zadru, a poslije podne sv. Misu i procesiju u Benkovcu.

10. 9. POHOD ŽUPNOG VIJEĆA SESTRUNJA / MISA ZA GENERALE – O. Nadbiskup je primio članove Župnog vijeća Sestrunja a navečer predvodio misno slavlje u Katedrali, u sklopu molitvene akcije za zatočene hrvatske generale u Haagu.

11. 9. BLAGOSLOV CRKVE HRVATSKIH MUČENIKA – O. Nadbiskup je nazočio blagoslovu crkve Hrvatskih mučenika na Udbini te je u zajedništvu sa svim hrvatskim biskupima slavio sv. Misu koju je predvodio nadbiskup vrhbosanski uzoriti Vinko kardinal Puljić.

12. 9. BLAGOSLOV SAMOSTANA KARMELIČANKI BSI U BIBINJAMA – O. Nadbiskup je slavio sv. Misu u župnoj kući u Bibinjama i potom blagoslovio novu kuću Sestara karmeličanki Božanskog Srca Isusova u čijem je sklopu i dječji vrtić.

18. 9. BISKUPSKO REĐENJE U BANJOJ LUCI – O. Nadbiskup je nazočio biskupskom ređenju mons. Marka Semrena, pomoćnog biskupa Banja Luke.

20.-23. 9. KOLONIJA BOGOSLOVA U KARINU – O. Nadbiskup je nazočio koloniji naših bogoslova u Franjevačkom samostanu u Karinu.

23. 9. AKADEMIJA ZAHVALE ZA SHKM U ZADRU – O. Nadbiskup je nazočio zahvalnoj akademiji za Susret hrvatske katoličke mladeži u Zadru, u Hrvatskoj kazališnoj kući, koja se održala u sklopu obilježavanja 1200. obljetnice prijenosa moći sv. Stošije iz Carigrada u Zadar.

24. 9. SJEDNICA VIJEĆA SICU – O. Nadbiskup je bio na sjednici Vijeća Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru, u prostorijama te ustanove.

25. 9. POSVETA OLTARA I BLAGOSLOV OBNOVLJENE CRKVE U PREKU – O. Nadbiskup je posvetio novi oltar i blagoslovio obnovljenu župnu crkvu Gospe od Ružarija u Preku, predvodio procesiju i slavio sv. Misu.

26. 9. PROSLAVA 1200. OBLJETNICE PROJENOSA MOĆI SV. STOŠIJE – Svečanim misnim slavljem u Katedrali sv. Stošije, koje je započelo ulaznom procesijom u kojoj je o. Nadbiskup nosio relikvijar Svetice, koji je i predvodio svečanu koncelebraciju, proslavljen je povijesni događaj 1200. obljetnice prijenosa moći sv. Anastazije-Stošije iz Carigrada u Zadar.

27. 9. SV. VINKO PAULSKI – Povodom spomendana sv. Vinka Paulskog, o. Nadbiskup je u jutarnjim satima predvodio misno slavlje u Samostanu sestara milosrdnica u Zadru.

27. 9. OBLJETNICA POVRATKA BENEDIKTINKI U SAMOSTAN SV. MARIJE – O. Nadbiskup je u večernjim satima nazočio svečanoj akademiji u crkvi Benediktinki sv. Marije o četrdesetoj obljetnici prijelaza sestara iz sjemeništa „Zmajević“ u djelomično obnovljeni Samostan sv. Marije.

29. 9. PROSLAVA SV. MIHOVILA U ŠIBENIKU – O. Nadbiskup je u Šibeniku, povodom blagdana sv. Mihovila, arkandela, zaštitnika grada Šibenika, s biskupima Splitske metropolije suslavio na misnom slavlju koje je predvodio mons. Vjekoslav Huzjak, biskup bjelovarsko-križevački.

30. 9. – 4. 10. NADBISKUP U DUBROVNIKU – O. Nadbiskup je bio u Dubrovniku te se susreo s kardinalom Angelom Sodanom, dekanom kardinalskog zbora u Rimu koji je više dana boravio u Dubrovačkoj biskupiji.

LISTOPAD, 2010.

7. 10. PREDAJA MOĆI SV. ŠIME JERUZALEMSKOM PATRIJARHATU – Uoči blagdana sv. Šime, zaštitnika grada Zadra, na svečanoj Večernjoj u Svečevom svetištu, koju je i predvodio, o. Nadbiskup je svečano predao relikviju uzetu sa Svečevoga tijela izaslanstvu Grčko-pravoslavnog patrijarhata Jeruzalema, za Samostan sv. Šimuna Bogoprimea u Jeruzalemu gdje se časti Svečev prazan grob. Relikviju su kao izaslanici Jeruzalemskog patrijarha Teofila III. primili arhiepiskop Teofilakt, metropolit Jordana, i arhimandrit Makarije Mavrogiannakis, patrijarhalni vikar Katara. Večernjoj i primopredaji bili su nazočni mons. Mile Bogović, biskup gospičko-senjski i preosv. g. Fotije, srpsko-pravoslavni episkop dalmatinski s pratnjom.

8. 10. PROSLAVA SV. ŠIME – O. Nadbiskup je predvodio jutarnje svečano misno slavlje i propovijedao u Svetištu sv. Šime, zaštitnika grada Zadra. Navečer je suslavio na misnom slavlju koje je predvodio i na kojem je propovijedao mons. dr. Mile Bogović, biskup gospičko-senjski.

10. 10. DAN OBRANE GRADA – Povodom Dana obrane grada Zadra i vanjske proslave blagdana Gospe od Ružarija, o. Nadbiskup je predvodio misno slavlje i procesiju s Gospinim kipom u župi Zadar-Ploče.

14./15. 10. NADBISKUP PREDVODIO SLAVLJE SV. TEREZIJE U POŽEGI – O. Nadbiskup je, na poziv tamošnjeg biskupa mons. Antuna Škvorčevića, predvodio svečanu procesiju i Misu o svetkovini sv. Terezije Avilske, zaštitnice požeške biskupije i naslovnice stolne crkve.

19. – 21. 10. ZASJEDANJE HBK U LOVRANU – O. Nadbiskup je bio nazočan redovitom plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Lovranu gdje je između ostaloga i podnio izvješće o Susretu hrvatske katoličke mladeži u Zadru u svibnju o. g.

22. – 28. 10. NADBISKUP U DUBROVNIKU – U sklopu redovitih biskupijskih poslova kojih ima kao apostolski administrator Dubrovačke biskupije, o. Nadbiskup je boravio u Dubrovniku o posjetu nadbiskupa mons. Dominika Mambertija iz Državnog tajništva u Vatikanu.

30. 10. PROMOCIJA DIPLOMIRANIH KATEHETA NA VTKŠ-U – O. Nadbiskup je sudjelovao i prigodnom rječju progovorio na promociji diplomiranih vjeroučitelja Visoke teološko-katehetske škole u Zadru.

31. 10. NADBISKUP U PRIVLACI . O. Nadbiskup je u Privlaci, u župnoj crkvi Rođenja Marijina, slavio sv. Misu i krstio peto dijete, Mariju-Melani, u obitelji Grbić iz Privlake.

STUDENI, 20120.

1. 11. SVETKOVINA SVIH SVETIH – O. Nadbiskup je prije podne predvodio svečano blagdansko misno slavlje u Katedrali sv. Stošije a poslije podne Službu Riječi s Odrješenjem za pokojne kod kapele Gospe od sedam žalosti na Gradskom groblju u Zadru.

2. 11. DUŠNI DAN – Na spomen svih vjernih mrtvih – Dušni dan, o. Nadbiskup

je u Katedrali sv. Stošije predvodio Misu zadušnicu za sve pokojne kao i za pokojne biskupe i sveženike Zadarske nadbiskupije. Po svršetku misnog slavlja predmolio je Odrješenje nad grobnicom zadarskih nadbiskupa, u kojoj je uz nadbiskupe Matu Garkovića i Marijana Oblaka, pokopan i nadbiskup Ivan Prenda.

Dušni dan u Katedrali (Odrješenje nad grobovima nadbiskupâ)

SADRŽAJ

NADBISKUPOVA RIJEČ

Svećenik trajno uči i poučava, 2

SVETA STOLICA

Papina poruka za Svjetski misijski dan 2010., 5

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Temeljni dokument za televizijski i radio prijenos liturgijskih slavlja, 7

Priopćenje s plenarnog zasjedanja HBK u Lovranu, 19.-20. 10. 2010., 11

Poruka biskupa HBK, Lovran, 21. 10. 2010., 13

Izjava komisije HBK *Iustitia et pax* o mitu i korupciji u društvu, 15

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Proslava 1200 obljetnice prijenosa moći sv. Stošije u Zadar: Nadbiskupova homilija, 19

Predaja moći sv. Šime Izaslanstvu Jeruzalemskog patrijarhata, 21

Svi sveti i Dušni dan: Nadbiskupova homilija na Gradskom groblju, 23

ODREDBE, 25

Imenovanja, 32

Obavijesti, 34

NAŠI POKOJNICI

Marija Sikirić, 41

PASTORALNI PRILOG

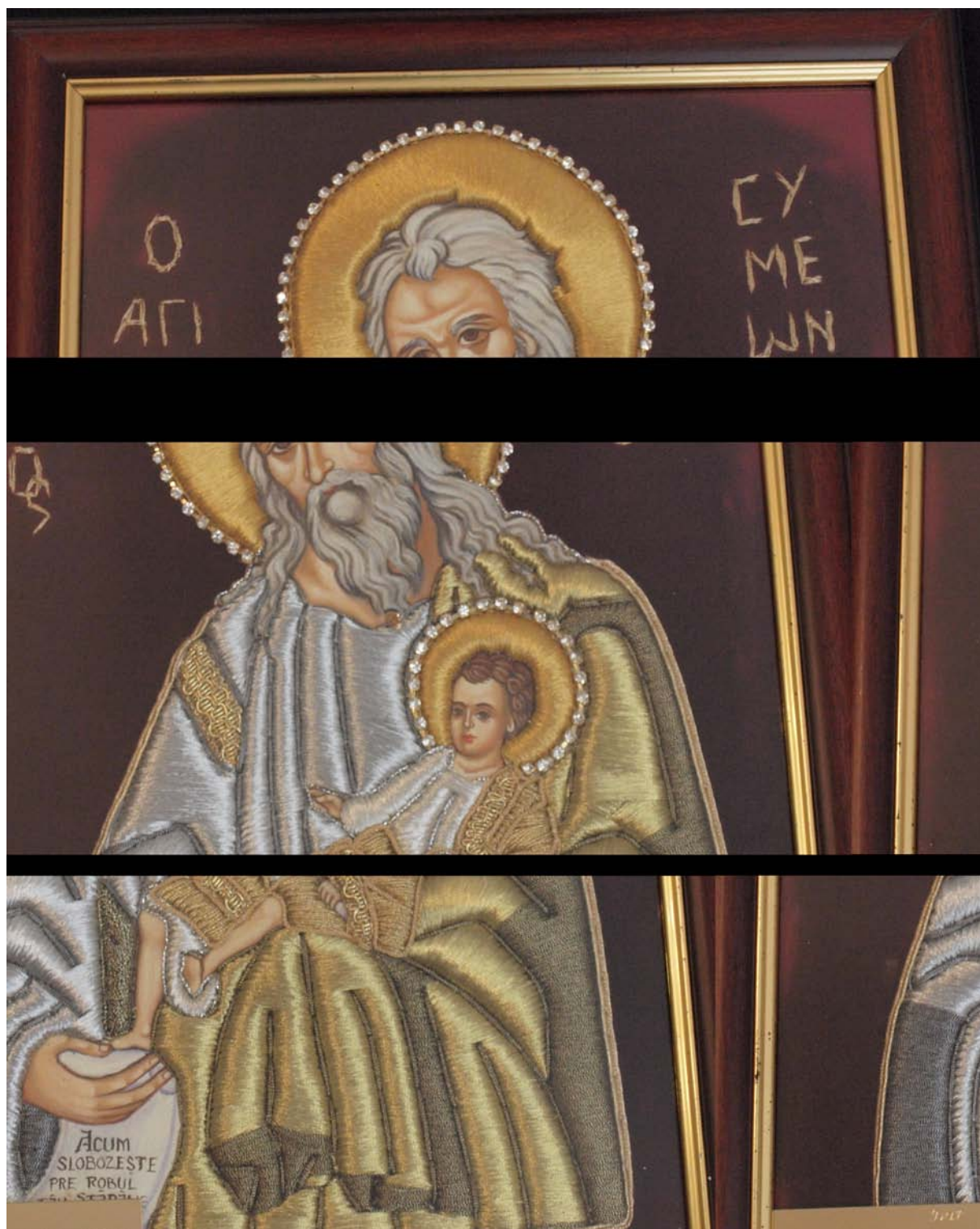
Dr. Ivica Pažin: *Roditelji i njihova odgovornost u prenošenju vjere*, 42

MISIJSKI PRILOG

Svjedočanstvo hrvatskog misionara u Kongu fra Ilije Barišića, 55

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE, 59

KRONIKA, 120

Sv. Šimun Bogoprimac, ikona u zlatovezu, dar Samostana sv. Simeona u Jeruzalemu Svetištu sv. Šimuna u Zadru uručen u prigodi predaje Svečevih moći Izaslanstvu Jeruzalemskog patrijarhata

